

การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย

นาย ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและสื่อสารการแสดง

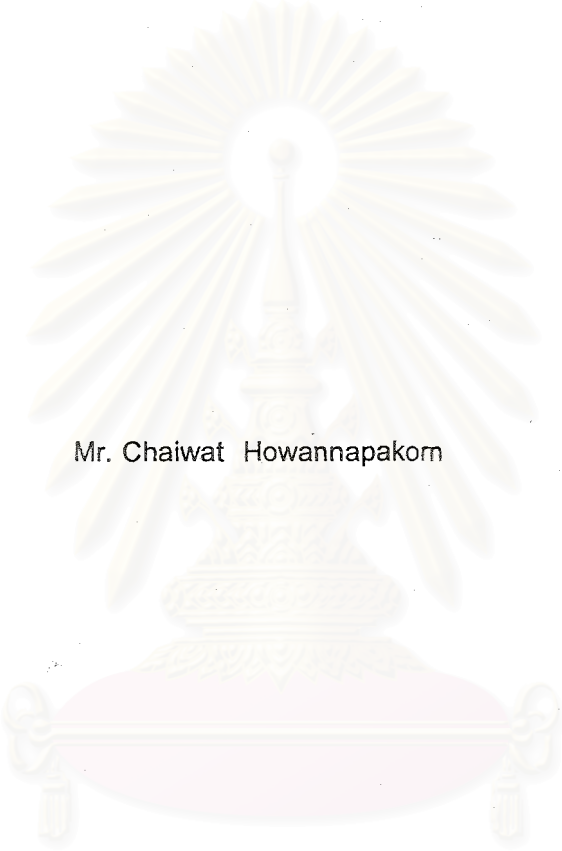
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0753-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATIVE MEANING AND IDEOLOGY IN THE UNIVERSITY SONGS

Mr. Chaiwat Howannapakorn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0753-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย

โดย

นายชัยวัฒน์ หอวรรณภากร

สาขาวิชา

วาทวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ปิณฑน์ไธวาท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ปันแห่งเกียรติ)

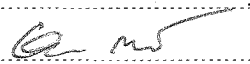
สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร : การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย (COMMUNICATIVE MEANING AND IDEALOGY IN THE UNIVERSITY SONGS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. อวยพร พานิช, 257 หน้า. ISBN 974-17-0753-3

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ด้วยบท ตลอดทั้งการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย วิเคราะห์วิจารณ์ แรงจูงใจ และอารมณ์ที่ใช้ในการสื่อความหมาย ตลอดจนเพื่อทราบถึงความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย และเพื่อทราบถึงช่องทางการเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัย โดยนิสิตนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย ทำการคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยของตนมหาวิทยาลัยละ 2 เพลง จำนวน 5 มหาวิทยาลัยเพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา จำนวน 10 เพลง

ผลการศึกษาพบว่าเนื้อหาและความหมายของเพลงมหาวิทยาลัยมีส่วนแปรผันไปตามบริบททางการเมืองน้อยมาก ส่วนใหญ่จะแปรผันไปตามบริบทแวดล้อมของผู้ประพันธ์ สำหรับผลการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย พบว่ามีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ประเภทอนุนามมัยมากที่สุด รองลงมาคือ นามมัย และอติพจน์ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์รักในมหาวิทยาลัยมากที่สุด รองลงมาคือ อารมณ์ภาคภูมิใจและอารมณ์สนุกสนาน ตามลำดับ นอกจากนี้กลวิธีที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ในการต่อยอดอารมณ์คือ การสร้างคำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ขณะเดียวกันพบว่าในทุกเพลงมีการสร้างอารมณ์ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ในการสื่อความหมายโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อเพื่อความสอดคล้องในการสื่อความหมาย ในส่วนของผลการวิเคราะห์วิจารณ์และแรงจูงใจ พบว่ามีการใช้วิจารณ์ประเภทบรรยายข้อมูลและการแสดงความรู้สึกมากที่สุด เพื่อสร้างความรู้สึกรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ แรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้มากที่สุดคือ ความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม รองลงมาคือด้านความมีคุณภาพและความมีชื่อเสียง ตามลำดับ

ในส่วนของความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่นิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยละ 100 ชุด รวมทั้งสิ้น 500 ชุด พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในความหมายและอุดมการณ์ของเพลงมหาวิทยาลัยของตนในระดับดีและมีทัศนคติต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตนในเชิงบวก นอกจากนี้ สื่อที่ถูกนำมาใช้เป็นช่องทางการสื่อสารบทเพลงมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ สื่อบุคคล

ภาควิชา	วทวิทยาและสื่อสารการแสดง.....	ลายมือชื่อนิสิต	
สาขาวิชา	วทวิทยา.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	
ปีการศึกษา	2544.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##4385068128 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEYWORD : COMMUNICATIVE MEANING / THE UNIVERSITY'S SONGS / IDEOLOGY

CHAIWAT HOWANNAPAKORN : COMMUNICATIVE MEANING AND IDEOLOGY IN THE UNIVERSITY SONGS.

THESIS ADVISOR : UAYPORN PANICH, ASSOCIATE PROFESSOR. 257pp. ISBN 974-17-0753-3

This research, which is historical, contextual and survey were to study the history of the University's Songs, their communicative meaning, the motivations, emotional meaning and speech act analysis. Moreover, these research objectives were to study student's attitude toward their University 's Songs and channel which is the tool of ideology embedding. Students from each university selected Ten University's Songs.

The results showed as: Texts and Meanings of The University's Songs almost are not variable to the political contexts. For the figure of speech analysis, the composer applied Synecdoche, Metonymy and Hyperbole, respectively. Love, proud and fun, respectively were the emotion mostly used in the University's Songs. The motive terms that were used mostly in the University's Song are the sense of belongingness and love needs, quality and reputation, respectively. Moreover, the method in emphasizing the feeling was the repetitive use of rhymed vowels and consonants that go along with the song. For the speech act analysis and motivation, the composer applied the representative and expressive mostly. The composers' objectives were to create the love feeling in students' mind, to make students appreciate the kindness and goodness of their university and to create the feeling of unity or harmony. The research also found that every University's Song used rhythm to create the emotion.

Besides, the results from 500 questionnaires that were gathered from students from 5 universities found that students of each university understand the meaning and ideology of their University's Songs. Students have the positive attitude toward their University's Songs. Moreover, People is a kind of channel that is mostly used for ideology embedding.

Department Speech Communication and Performing Arts

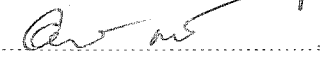
Student's signature.....

Field of study Speech Communication.....

Advisor's signature.....

Academic year 2001.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

คนเราจะทำอะไรสำเร็จได้ มิได้เกิดจากความรู้และความสามารถของเราเพียงเท่านั้น หากแต่ยังจะต้องมี **คนชู** ดังคำกล่าวจากโคลงโลกนิติที่ว่า

แม้มีความรู้ตั้ง	สัพพัญญู
ฉิบมีคนชู	หอนขึ้น
หัวแหวนค่าเมืองตรู	ตาโลก
ทองบรองรับพื้น	หอนแก้วมีศรีฯ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จลงมิได้ หากผู้วิจัยไม่มีคนชู เช่น รศ.ดร.อรวรรณ ปิลาธนีโอวาท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้มีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะอันสดใสอยู่ตลอดเวลา ผศ.ดร. ศักดา บั้นเหน่งเพชร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้มักมีแง่คิดดีๆ ทั้งในการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่เสมอ คนชูอีกท่านหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือ รศ.อวยพร พานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ที่คอยให้ความรู้ กำลังใจ เวลา และโอกาสอยู่เสมอ และขอขอบพระคุณครูและอาจารย์ทุกๆ ท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนศิษย์จนมีวันนี้ได้

ขอขอบพระคุณคนชูอีกกลุ่มหนึ่ง คือ คนชูผู้ใจกว้าง ผู้ซึ่งสละเวลาในการให้สัมภาษณ์เพื่อทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ท่านเหล่านั้นคือ ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา, ศ.ดร.ประเสริฐ ณ นคร, อ.สวัสดิ์ จงกล, อ.ทวีป วรดิลก, อ.พรพิรุณ, อ.นนทิวรรณ จันทนะพะลิน, คุณกฤตบุญ(ปิยะ) รณริน และคุณชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร

คนชูอีกกลุ่มหนึ่งที่ขาดมิได้เลยที่จะกล่าวถึงและแสดงความขอบคุณคือ ครอบครัว อันได้แก่ พ่อ แม่ พี่ชาย คุณยายตัว และน้ำหมี่ ที่ได้ให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา ผู้ซึ่งเป็นทั้งกำลังใจและกำลังเงินอย่างมีเคียด อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตลอดมา

"เพื่อน" ก็นับเป็นคนชูอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ป.โทวาทะรุ่น 3 : เหล็ก Nap ชมพู เกด นก เจ็จอย มิ่งค์ กร ตาล อ้อย พี่ๆ พี่โอ๊ป...และพี่ระ...ที่คอยช่วยเหลือ คอยอยู่เคียงข้าง และสร้างความทรงจำดีๆ ความรู้สึกดีๆ และเหตุการณ์ดีๆ ที่น่าประทับใจอย่างไม่วันลืม อีกทั้งเพื่อนๆ จากทับแก้วที่ยังคอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเรื่อยมา

ตลอดระยะเวลา 2 ปีของการเป็นนิสิตปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้ บนถนนที่มีได้รอยด้วยกลิบทูหลาย แต่ก็ไม่โหดร้ายจนเกินไปนัก อาจารย์ เพื่อน ศัตรู คนที่เรารัก คนที่เราเกลียด คนที่เราเจอหน้าทุกวันแต่ไม่รู้จักกัน และกิจกรรมต่างๆ ทุกสิ่งทุกอย่างบนถนนสายนี้ที่ฉันเดินมา 2 ปี ทำให้ฉันเติบโตและเข้มแข็งขึ้น รู้จักโลกหลายมุมขึ้น ไม่มองโลกเพียงด้านเดียวเหมือนที่ฉันเคยมอง และเมื่อใกล้จะถึงจุดหมายปลายทาง ฉันก็ย้อนเวลากลับไป...ฉันรู้สึกใจหาย...เมื่อได้รู้ว่าเวลา 2 ปีที่ผ่านมา...มันผ่านไปไวเสียเหลือเกิน...

ขอบคุณทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นและผ่านเข้ามาในชีวิต

ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 ปัญหำนำวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์.....	5
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	7
2.2 ทฤษฎีวจนกรรม.....	9
2.3 แนวคิดการสร้างสารโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์และจิตวิทยา.....	12
2.4 แนวคิดด้านการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์.....	15
2.5 แนวคิดด้านการสร้างอารมณ์.....	19
2.6 แนวคิดการใช้เพลงเป็นสื่อในการสร้างอุดมการณ์.....	22
2.7 แนวคิดในการใช้สื่อเป็นช่องทางในการถ่ายทอดอุดมการณ์.....	24
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	30
4 รายงานผลการวิจัย.....	37
4.1 ผลการคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา.....	37
4.2 วิเคราะห์การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2.1 เพลงมหาจุฬาลงกรณ์.....	65
4.2.2 เพลงจามจุรีประดับใจ.....	80
4.2.3 เพลงยุงทอง.....	89
4.2.4 เพลงโดมในดวงใจ.....	98
4.2.5 เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์.....	105
4.2.6 เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์.....	113
4.2.7 เพลง Santa Lucia.....	121
4.2.8 เพลงกลิ้งจันทร์.....	128
4.2.9 เพลงม.ช. ถิ่นสวรรค์.....	139
4.2.10 เพลงมาร์ชม.ช.....	148
4.3 ผลการสำรวจความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย ของตน ตลอดจนช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัยเพื่อปลูกฝังและ ถ่ายทอดอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย.....	161
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	197
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	198
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	208
5.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการวิจัย.....	211
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	212
รายการอ้างอิง.....	213
ภาคผนวก.....	217
ภาคผนวก ข.....	227
ประวัติผู้เขียน.....	257

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดง Motive Terms ของ Raymond S. Ross.....	13
2 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกตามเพศ.....	38
3 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกจำแนกตามอายุ.....	39
4 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกชั้นปีที่ศึกษา.....	40
5 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกตามคณะ.....	41
6 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษารวมศาสตร์จำแนกตามเพศ.....	42
7 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษารวมศาสตร์จำแนกตามอายุ.....	43
8 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษารวมศาสตร์จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	44
9 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษารวมศาสตร์จำแนกตามคณะ.....	45
10 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเกษตรศาสตร์จำแนกตามเพศ.....	46
11 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเกษตรศาสตร์จำแนกตามอายุ.....	47
12 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเกษตรศาสตร์จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	48
13 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเกษตรศาสตร์จำแนกตามคณะ.....	49
14 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาศิลปากรจำแนกตามเพศ.....	50
15 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาศิลปากรจำแนกตามอายุ.....	50
16 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาศิลปากรจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	51
17 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาศิลปากรจำแนกตามคณะ.....	52
18 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเชียงใหม่จำแนกตามเพศ.....	52
19 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเชียงใหม่จำแนกตามอายุ.....	53
20 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเชียงใหม่จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	54
21 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาเชียงใหม่จำแนกตามคณะ.....	55
22 ผลการคัดเลือกเพลงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	56
23 ผลการคัดเลือกเพลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.....	57
24 ผลการคัดเลือกเพลงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....	59
25 ผลการคัดเลือกเพลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.....	61
26 ผลการคัดเลือกเพลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	62
27 สรุปการวิเคราะห์บริบทของเพลงมหาวิทยาลัย.....	156

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
28 สรุปการแสดงจำนวนการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์.....	156
29 สรุปการแสดงจำนวนการวิเคราะห์ประเภทของวัจนกรรม.....	157
30 สรุปเจตนาของคำพูด.....	157
31 แสดงการนำแรงจูงใจมาใช้ในการโน้มน้าวใจ.....	159
32 สรุปการใช้คำสร้างอารมณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย.....	160
33 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกตามเพศ.....	162
34 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	162
35 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำแนกตามคณะ.....	163
36 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของช่องทางการสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย (จุฬาฯ).....	164
37 แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ และเพลงจามจุรีประดับใจ.....	165
38 แสดงร้อยละ และค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนิสิตจุฬาฯ ที่มีต่อเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ และเพลงจามจุรีประดับใจ.....	166
39 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษารวมศาสตร์จำแนกตามเพศ.....	168
40 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษารวมศาสตร์จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	169
41 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษารวมศาสตร์จำแนกตามคณะ.....	169
42 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของช่องทางการสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย (มธ.).....	170
43 แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเพลงยุงทอง และโดมในดวงใจ.....	171
44 แสดงร้อยละ และค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษารวมศาสตร์ที่มีต่อเพลงยุงทอง และโดมในดวงใจ.....	172
45 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตเกษตรศาสตร์จำแนกตามเพศ.....	175
46 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตเกษตรศาสตร์จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	175
47 แสดงจำนวนร้อยละของนิสิตเกษตรศาสตร์จำแนกตามคณะ.....	176
48 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของช่องทางการสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย (มก.).....	177
49 แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ และมาร์ชเกษตรศาสตร์.....	178

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
50 แสดงร้อยละ และค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนิสิตเกษตรศาสตร์ที่มีต่อเพลงพระราชนิพนธ์ เกษตรศาสตร์ และมาร์ชเกษตรศาสตร์.....	179
51 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาศิลปากรจำแนกตามเพศ.....	182
52 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาศิลปากรจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	183
53 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษาศิลปากรจำแนกตามคณะ.....	183
54 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของช่องทางสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย (มศก.).....	184
55 แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเพลง Santa Lucia และ เพลงกลืนจันทร์.....	186
56 แสดงร้อยละ และค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษารวมศาสตร์ที่มีต่อเพลง Santa Lucia และเพลงกลืนจันทร์.....	187
57 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำแนกตามเพศ.....	190
58 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	190
59 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำแนกตามคณะ.....	191
60 แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของช่องทางสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย (มช.).....	192
61 แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเพลง มช. ถิ่นสวรรค์ และ เพลงมาร์ช มช.	193
62 แสดงร้อยละ และค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษารวมศาสตร์ที่มีต่อเพลง มช. ถิ่นสวรรค์ และเพลงมาร์ช มช.	194

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ผูกพันกับชีวิตมนุษย์มาตั้งแต่อดีต ตั้งแต่การเลียนเสียงสัตว์เพื่อการล่าสัตว์ เพลงสวดอ่อนวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้คุ้มครองให้ปลอดภัยจากอันตรายและโชคร้ายต่างๆ เพลงที่เกิดจากความสนุกสนานรื่นเริงและการเลี้ยงฉลอง เพลงกล่อมเด็กเพื่อให้นอนหลับ เพลงที่ระบายความรู้สึกเศร้าโศกเสียใจ หรือแม้แต่เพลงที่ปลุกใจให้ฮึกเหิมในยามสงคราม ดังนั้นบทเพลงจึงมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกสมัยในโลก

สุกัญญา ภัทรราชย์ (2540 : 1) กล่าวว่า “มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกสร้างสรรค์ทางดนตรี อารมณ์สะท้อนใจสานกับจินตนาการของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติและชีวิตได้ก่อให้เกิดภาษาแห่งเสียงดนตรีขึ้น และเป็นภาษาสากลอันยิ่งใหญ่ที่ปรากฏอยู่ในสังคมของมนุษยชาติ มนุษยชาติทุกเผ่าพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นชนเผ่าที่ล่าสัตว์หรือชนเผ่าที่มีอารยธรรม ทั้งที่สูญชาติพันธุ์ไปแล้วหรือยังสืบทอดเผ่าพันธุ์อยู่ในปัจจุบันต่างก็มีวัฒนธรรมทางดนตรีซึ่งมีความแตกต่างกันไป ตามลักษณะขององค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมของตน และพัฒนาการทางดนตรีของชนเผ่าต่างๆจะสัมพันธ์กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าเหล่านั้นด้วย”

บทเพลงนั้นมักจะมาพร้อมกับความคิดและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรายล้อมตัวกวีหรือผู้ประพันธ์ หรือผู้แต่ง จรุงรัตน์ สุวรรณภูสิทธิ์(2531:1)กล่าวว่า “เพลงเป็นเสมือนวรรณกรรมของสังคม และได้ให้ความสำคัญของบทเพลงในฐานะที่เป็นวรรณกรรมของยุคสมัยไว้ว่า

บทเพลง คือ สัญลักษณ์ที่แท้จริงของความหลัง

บทเพลง คือ ตัวแทนของยุคเป็นภาพแห่งรสนิยมและสายสัมพันธ์ของมวลมนุษย์ในอดีต

บทเพลง คือ ข้อมูลที่ประมวลภาพเหตุการณ์และความประทับใจแต่หนหลังให้สู่ความทรงจำของผู้ฟังได้เสมอ ไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านไปมากน้อยเพียงใด

บทเพลง คือ สิ่งที่สามารถกล่อมจิตและวิญญาณของผู้ฟัง ไม่ว่าจะยามรัก ยามเศร้า ยามคิดถึง ยินดี ยกย่อง ชมขวัญ ปลุกใจให้ฮึกเหิม ปลอบใจให้หายเศร้า หรือ เร่งเร้าให้ร่าเริง

บทเพลง คือ ภาษาทัศนะลักษณะที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมอันงดงามของชาติ ปลูกฝังค่านิยม และสร้างทัศนคติของคนในสังคม"

นอกจากนี้ ในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรี Aaron Copland ซึ่งเป็นนักแต่งเพลงชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของโลกได้ให้วัตถุประสงค์ของการฟังดนตรีเอาไว้ 4 ประการว่า (Copland , 1939)

1. เพื่อให้เกิดความพึงพอใจจากเสียงที่ได้ยิน (Sensuousness)
2. เพื่อหลีกเลี่ยงจากความเครียด ความจำเจในชีวิตประจำวัน (Theater)
3. เพื่อแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึก (Feeling)
4. เพื่อแสดงออกถึงการพัฒนาของเรื่องราวที่กำลังดำเนินอยู่(Plot and Development)

ในเรื่องของการสื่อความหมายในบทเพลง วรรณลดา พิรุณสาร (2543:1) กล่าวว่า "เมื่อพิจารณาถึงการใช้คำในการสื่อความหมาย เราสามารถพิจารณาได้จากการอาศัยความรู้ทางบริบทเพราะบริบทเป็นสิ่งที่แวดล้อมอยู่โดยรอบ ดังนั้น คำ ที่ใช้ใน บทเพลง จึงมีความสัมพันธ์กับบริบท อย่างเห็นได้ชัด และยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถทำความเข้าใจในความหมายหรือสิ่งที่ถูกแวดล้อมได้อย่างดี ดังนั้นถ้าเราไม่สามารถเข้าใจหรือไม่ทราบถึงบริบทของการสื่อสารนั้นๆแล้ว ก็อาจจะทำให้ไม่สามารถเข้าใจการสื่อสาร หรือการสื่อความหมายที่แท้จริงได้ ในขณะเดียวกัน ผู้ที่กระทำการสื่อสาร หากไม่คำนึงถึงบริบท โอกาสที่จะประสบความสำเร็จย่อมปรากฏขึ้นได้มากเช่นกัน"

จากความคิดดังกล่าวข้างต้น บทเพลงจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อความหมาย มีการสร้างสรรค์ คำ ในการถ่ายทอดความคิด อุดมการณ์ ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน เพลงมหาวิทยาลัยก็จัดเป็นเพลงประเภทหนึ่งของผู้ประพันธ์ใจที่จะถ่ายทอดความคิดและอุดมการณ์ต่างๆโดยการใช้คำในการสื่อความหมายเพื่อทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึก มีอารมณ์ร่วมอุดมการณ์ มีความรักและศรัทธาในสถาบันในทางเดียวกับผู้ประพันธ์ นอกจากนี้ เพลงมหาวิทยาลัยยังผูกพันกับเหตุการณ์และประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นรอบๆตัวผู้ประพันธ์ ดังนั้น เพลงมหาวิทยาลัยจึงมีภาษาที่มีพลังและเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งในการปลูกฝังอุดมการณ์และความคิด ให้ผู้ฟัง ผู้ร้องเกิดอารมณ์ร่วมและคล้อยตามด้วยการสื่อความหมายด้วยภาษาที่ไพเราะ ชัดเจน มีภาพพจน์ และลึกซึ้งมากกว่าการใช้ภาษาแบบอื่น

มหาวิทยาลัยที่มีความเก่าแก่ 5 อันดับแรกของไทยนั้นมักจะมีบทเพลงประจำมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นมาในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน จากนั้นก็มีเพลงใหม่ๆเกิดขึ้นตามมา ดังจะเห็นได้จากปีพุทธศักราชการก่อตั้งมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ 5 อันดับแรกดังนี้

มหาวิทยาลัย	ปีพ.ศ.ของการสถาปนา
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2459
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2476
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2486
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร	2486
5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2507

ถึงแม้ว่าเพลงมหาวิทยาลัยแต่ละเพลงจะเกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน และอาจเกิดขึ้นมาในระยะเวลาไล่เลี่ยกับสถาบันอื่นๆก็ยังไม่เคยมีผู้ใดได้ศึกษากันโดยตรง ทั้งในส่วนตัวตีความเป็นมา การสื่อความหมายในเพลง ความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตน ตลอดจนทั้งแนวทางในการเผยแพร่บทเพลงเพื่อปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ด้วยความตั้งใจมั่นของผู้วิจัยที่จะศึกษาเพื่อส่งเสริมสถาบันการศึกษา พัฒนาระบบการคิดของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสถาบันและอุดมการณ์ของสถาบันอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ ตลอดจนเพื่อผลักดันบทเพลงให้มีบทบาทในการนำมาใช้ในการสื่อสารความคิดและอุดมการณ์มากขึ้นโดยใช้เพลงมหาวิทยาลัยเป็นกรณีศึกษาเพราะผู้วิจัยตระหนักว่าเพลงมหาวิทยาลัยน่าจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างคุณประโยชน์ต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษาด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและสังคม และเป็นสื่อที่ช่วยกลมเกลียว หล่อหลอมจิตใจนิสิตนักศึกษาให้เกิดความรักในสถาบันการศึกษาของตน

ผู้วิจัยจึงได้เสนองานวิจัยโดยมุ่งศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย การสื่อความหมายของเพลงว่าในแต่ละบทเพลงมีประวัติความเป็นมาอย่างไร มีการใช้ถ้อยคำอย่างไร สร้างอารมณ์ให้เกิดขึ้นในลักษณะใด ผู้ประพันธ์มีเจตนาในการสื่อความหมายอย่างไร ลักษณะดนตรีและแรงจูงใจของผู้ประพันธ์เป็นอย่างไร รวมทั้งความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษามีต่อบทเพลงและอุดมการณ์ในเพลงอย่างไร ตลอดจนช่องทางในการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัยของแต่ละสถาบันเป็นเช่นไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย
2. เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย
3. เพื่อวิเคราะห์เจตนาของคำพูด แรงจูงใจ และการใช้คำสร้างอารมณ์ในการสื่อความหมาย
4. เพื่อทราบถึงความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตน
5. เพื่อทราบถึงช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัยเพื่อปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย

ปัญหาคำวิจัย

1. เพลงมหาวิทยาลัยมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
2. คำร้องในบทเพลงมหาวิทยาลัยสื่อความหมายถึงอะไร
3. ผู้ประพันธ์มีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายอย่างไร ตลอดทั้งแรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ในการโน้มน้าวใจนั้นมีอะไรบ้าง และประเภทของอารมณ์ที่เกิดจากการใช้คำในเพลงมหาวิทยาลัยเป็นเช่นไร
4. ความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตนเป็นเช่นไร
5. ช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัยเพื่อปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์เป็นเช่นไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การวิจัยนี้จะช่วยทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาได้เข้าใจถึงประวัติความเป็นมาและภาพรวมของเพลงมหาวิทยาลัย
2. การวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้ที่สนใจศึกษาได้เข้าใจถึงอิทธิพลของบริบทแวดล้อมของสังคมที่มีต่อการสร้างสรรค์ตัวสาร
3. การวิจัยนี้จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดอย่างถูกวิธี
4. การวิจัยนี้จะเป็นตัวอย่างของการศึกษาบทเพลงในฐานะเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังอุดมการณ์ ความคิด และโน้มน้าวใจเพื่อนำไปศึกษากับบทเพลงประเภทอื่นต่อไป

นิยามศัพท์

1. เพลงมหาวิทยาลัย หมายถึง เพลงที่นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้นๆยอมรับให้เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยของตน และใช้ร้องเพื่อแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยของตน
2. อุดมการณ์ หมายถึง ความคิดที่เกี่ยวกับชีวิตและสังคมอันมีลักษณะแบบแผนและเป็นที่ยึดถือของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
3. การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างจินตภาพ หมายถึง การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ หรือ ภาษาเพื่อทำให้เกิดภาพขึ้นในใจ ทำให้การสื่อสารนั้นเกิดความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. วจนกรรม หมายถึง วัตถุประสงค์หรือเจตนาในการสื่อความหมายของผู้ประพันธ์เพลง
5. สังคิตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะทางดนตรี หรือ รูปแบบในการประพันธ์เพลง หรือ โครงสร้างที่เป็นแบบแผนในการประพันธ์เพลง มีลักษณะคล้ายกับฉันทลักษณ์ของบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง
6. รูปแบบไบนารี หมายถึง รูปแบบการประพันธ์บทเพลง ประกอบด้วยช่วงเพลง 2 ตอน มีโครงสร้างเป็น AB โดยเปรียบท่อน A ได้ว่าเป็นท่อนเสนอ ส่วนท่อน B เป็นท่อนขยายความ
7. รูปแบบเทอนารีแบบธรรมดา หมายถึง รูปแบบการประพันธ์บทเพลงซึ่งประกอบด้วยช่วงเพลง 3 ตอน มีโครงสร้างเป็น ABA ลักษณะของท่อนต่างๆจะจบสมบูรณ์ในตัวเอง
8. รูปแบบเทอนารีแบบผสม หมายถึง รูปแบบการประพันธ์บทเพลงมีโครงสร้างเป็น ABA คล้ายรูปแบบเทอนารีแบบธรรมดา เพียงแต่มีความซับซ้อนมากกว่า

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์และเชิงสำรวจควบคู่กันไป โดยมีมุ่งศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัยของรัฐบาลจำนวน 5 มหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากอายุหรือความเก่าแก่ที่สุด 5 มหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามลำดับ ส่วนการศึกษาการสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษาให้การยอมรับว่าสามารถเป็นเพลงที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยของตนได้มหาวิทยาลัยละ 2 เพลงโดยการสำรวจด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามให้นิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัยได้ร่วมกันคัดเลือก รวมเพลงที่จะทำการ

วิเคราะห์ทั้งสิ้น 10 เพลงจาก 5 มหาวิทยาลัย เพื่อนำมาวิเคราะห์เจาะลึกในส่วนประวัติความเป็นมาของเพลง การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลง แรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ในการประพันธ์เพลง เจตนาหรือวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ การใช้สื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่เพื่อปลุกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ ตลอดจนความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตนเอง โดยในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลประมาณ 4 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา การสื่อความหมาย วัจนกรรม แรงจูงใจ และการใช้คำในการสร้างอารมณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย ตลอดจนทัศนคติและความเข้าใจของนิสิตนักศึกษาที่ต่อเพลงและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย ตลอดจนศึกษาช่องทางทางการใช้สื่อในการถ่ายทอดเนื้อหาของเพลงและอุดมการณ์ในบทเพลงมหาวิทยาลัย ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ (Analytical Framework) ดังนี้

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร
- 2) ทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Act Theory)
- 3) แนวคิดการสร้างสารโน้มนำใจโดยใช้อารมณ์และจิตวิทยา
- 4) แนวคิดด้านการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)
- 5) แนวคิดด้านการสร้างอารมณ์
- 6) แนวคิดการใช้เพลงเป็นสื่อในการสร้างอุดมการณ์
- 7) แนวคิดในการใช้สื่อเป็นช่องทางในการถ่ายทอดอุดมการณ์
- 8) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเป็นแนวคิดที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากการสื่อสารเป็นพื้นฐานของกระบวนการของสังคมทุกระดับ ดังนั้นจึงมีผู้ให้นิยามหรือความหมายของการสื่อสารไว้อย่างมากมายดังนี้

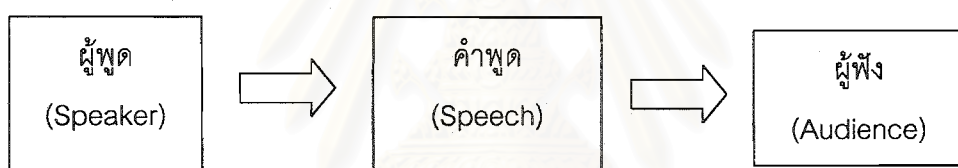
George Gerbner (1966:102) กล่าวว่า การสื่อสารคือแสดงปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ด้วยการใช้สัญลักษณ์และระบบสาร (Symbol and Message System) หรือ Barelson และ Steiner(1964:527) นิยามการสื่อสารว่าเป็นพฤติกรรม (act) หรือกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล, ข่าวสาร, ความคิด, อารมณ์, ความรู้สึก, ทักษะ ฯลฯ โดยการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งอาจเป็นคำพูด, หนังสือ, ภาพ, ตัวเลข, กราฟ ฯลฯ

สวานิต ยมาภัย (2526:6) ได้ให้นิยามของการสื่อสารไว้ว่าเป็นการติดต่อกันระหว่างมนุษย์ เพื่อทำให้รับรู้เรื่องราวอันมีความหมายร่วมกัน และเกิดการตอบสนองต่อกัน

Aristotle (sited in Lane Cooper,1932:7) บิดาของศาสตร์ทางวาทวิทยาได้ให้ความหมายของการศึกษาวิชาวาทศิลป์ (Rhetoric) หรือการสื่อสารว่า คือการแสวงหาวิธีการชักจูงใจที่มีอยู่ทุกรูปแบบ (search for all available means of persuasion) ดังนั้น ในการอธิบายคำดังกล่าวนี้จึงมีความหมายครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์

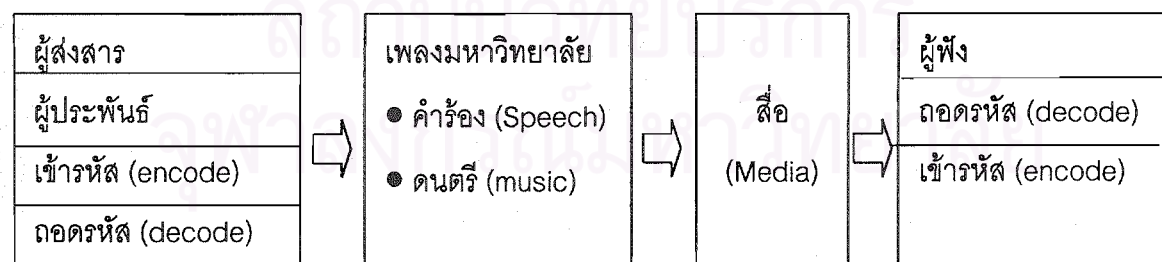
ยิ่งไปกว่านี้ Claude E. Shannon และ Warren Weaver (1949 : 3-4) ได้กล่าวว่า ในการศึกษาการสื่อสารในทางปฏิบัติแล้ว เราสามารถศึกษาทุกสิ่งทุกอย่างที่ถูกพูดหรือกล่าวออกมา และการนำไปประยุกต์ใช้ในแนวทางต่าง ๆ ซึ่งหมายรวมถึง ดนตรีทุกแขนง หรือแม้กระทั่งภาพที่มีการเคลื่อนไหวในโทรทัศน์

Aristotle (sited in David K. Berlo,1960:29) ได้วิเคราะห์กระบวนการพูดเพื่อชักจูงใจว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้พูด (Speaker) คำพูด (Speech) และผู้ฟัง (Audience) ซึ่งอาจเขียนเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 : แบบจำลองกระบวนการสื่อสารของ Aristotle

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอโดยใช้แบบจำลองกระบวนการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบจำลองที่ 1 ดังนี้

แบบจำลองที่ 2 : แบบจำลองกระบวนการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย

จากแบบจำลองกระบวนการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อผู้ส่งสาร (ผู้ประพันธ์) ต้องการจะถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ความต้องการ

ตามเจตนาของตน ผู้ส่งสารจะต้องเข้ารหัส (encode) เพื่อนำเอาสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการจะถ่ายทอดหรือสื่อสารความหมายไปใส่ไว้ในรหัส (code) ซึ่งรหัสในที่นี้คือ คำร้อง ทำนอง ดนตรี และจังหวะ จากนั้นจึงส่งสารนั้นผ่านสื่อ (Media) ไปยังผู้รับสาร (ผู้ฟัง) จากนั้น ผู้รับสารจะถอดรหัส (decode) เพื่อทำความเข้าใจสารหรือความหมายของเพลงที่ตนได้ฟัง

ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบจำลองดังกล่าวนี้ มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ (Analytical Framework) เพื่ออธิบายว่า ผู้ประพันธ์นำประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวมาสร้างเป็นแนวคิดและภาษาในการประพันธ์เพลง จากนั้นจึงนำบทเพลงส่งผ่านไปโดยสื่อ (Channel) ต่าง ๆ เพื่อสามารถเข้าถึงผู้ฟัง เช่น สื่อบุคคล สื่อวิทยุกระจายเสียง แผ่นเสียง เทปคาสเซ็ท หรือหนังสือเพลง เป็นต้น

เมื่อเราได้ทราบถึงความหมายและรูปแบบของการสื่อสารที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยจึงขอเข้าไปสู่คำถามที่ว่าผู้ส่งสารหรือผู้ประพันธ์มีวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำ "ทฤษฎีวิัจจนกรรม" มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย เพื่อทราบถึงเจตนาหรือวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์เพลง

2) ทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory)

Shoshana Blum-Kulka (1997:42) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีวิัจจนกรรมจะให้ความสำคัญกับการจัดแบ่งประเภทของเจตนาหรือความตั้งใจทางการสื่อสารอย่างเป็นระบบและให้ความสำคัญกับแนวทางที่ภาษาถูกใช้ภายใต้กรอบบริบททางสังคม นอกจากนี้ เธอยังได้กล่าวถึงทฤษฎีในขั้นพื้นฐาน โดยสรุปจากงานของนักภาษาศาสตร์ทางภาษา เช่น John L. Austin และ John R. Searle เป็นการแสดงความรู้สึกทางภาษาที่สามารถแสดงกิจกรรมทางการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ ตัวอย่างเช่น การให้สัญญา การถามคำถาม การบอกทิศทาง การขอโทษ การขอบคุณ ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า วิัจจนกรรม (Speech Act) เป็นหน่วยพื้นฐานของการสื่อสารของมนุษย์

นอกจากนี้ Sandra J. Savignon (1983:13) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ถูกใช้เพื่อแสดงจุดหมายอย่างไม่จำกัด เช่น การสั่ง การอธิบาย การขอร้อง ฯลฯ ซึ่งจุดประสงค์ในถ้อยคำที่กล่าวมานั้นจะสามารถเข้าใจได้เมื่อถ้อยคำนั้นอยู่ในบริบทของสถานการณ์ จึงทำให้ทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory) ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ทั้งเป็นเพราะทฤษฎีวิัจจนกรรมนี้มีความสำคัญในการบ่งบอกถึงจุดประสงค์ของการใช้ภาษา และช่วยให้เข้าใจเจตนาที่แฝงอยู่ได้ชัดเจน

จากทัศนะเหล่านี้อาจสรุปได้ว่า "วจนกรรรม" คือการใช้ภาษาที่แสดงถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารซึ่งมีรูปแบบทางภาษาที่หลากหลายตามแต่สถานการณ์และทัศนคติของผู้ส่งสารที่มีต่อเรื่องราวนั้น ๆ ลักษณะของวจนกรรรม คือ เจตนาของผู้พูดซึ่งแสดงออกมาในรูปของคำพูด เช่น การขอร้อง การออกคำสั่ง และการขอโทษ เป็นต้น และสามารถทำให้ผู้ฟังได้รับทราบความหมายและเจตนา หรือวัตถุประสงค์ของผู้พูด

อีกประการหนึ่ง Walter J. Ong (1995:70) ได้สรุปองค์ประกอบของวจนกรรรมเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1) การเปล่งเสียง (The locutionary act) คือ การผลิต หรือเปล่งเสียง หรือการกล่าวถ้อยคำออกมา

2) การแสดงเจตนามีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสาร (The illocutionary act) เช่น การให้สัญญา การทักทาย การยืนยัน การอ้อวุด ฯลฯ

3) ผลกระทบที่ผู้ส่งสารต้องการให้เกิดแก่ผู้รับสาร (The perlocutionary act)

นอกจากนี้ Stephen W. Littlejohn (1996:87) ได้กล่าวว่า ในการกล่าวถ้อยคำหนึ่ง ๆ นั้น ผู้พูดได้กระทำพฤติกรรม 3-4 อย่างพร้อม ๆ กัน คือ

1. การกล่าวถ้อยคำ (Utterance Act) เป็นพฤติกรรมการกล่าวคำหรือประโยคในการสื่อสาร

2. การพิสูจน์ข้อความ (Propositional Act) เป็นพฤติกรรมที่ผู้พูดพูดในสิ่งที่เชื่อว่าถูกต้อง

3. การแสดงเจตนา (Illocutionary Act) เป็นพฤติกรรมที่แสดงเจตนาของการกล่าวถ้อยคำนั้น ซึ่ง Littlejohn ถือว่า พฤติกรรมในส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด

4. ผลของวาทะ (Perlocutionary Acts) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการกล่าวถ้อยคำ หรือผลของถ้อยคำที่มีต่อผู้ฟัง ซึ่งอาจเป็นผลในด้านความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำทางด้านพฤติกรรมของผู้ฟัง ผู้พูด หรือคนอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทของวจนกรรม

John R. Searle ผู้ซึ่งนำแนวคิดของ John L. Austin มาศึกษาต่อ (sited in Stephen W. Littlejohn, 1996:87) ได้จัดแบ่งประเภทของวจนกรรมออกเป็น 5 ประเภทดังนี้ (sited in Shoshana Blum-Kulka, 1997:43)

1) การบรรยายข้อมูล (Representatives) คือ วจนกรรมที่บรรยายสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยการยืนยัน การยกตัวอย่าง การอ้างหรือการเรียกร้อง ฯลฯ วจนกรรมประเภทนี้ จะทำให้ผู้พูดได้เข้าถึงความจริงของข้อความที่เขาพูดออกมา เช่น พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก

2) การออกคำสั่ง (Directives) คือ วจนกรรมที่พูดออกมาเพื่อให้ผู้ฟังทำหรือปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่างโดยการสั่ง การขอ การถาม เช่น กรุณาปิดประตูด้วยครับ หรือตอนนี้ก็ไม้งแล้วครับ

3) การให้สัญญา (Commissives) คือ วจนกรรมที่กล่าวออกมาแล้ว เกิดการผูกมัดให้ผู้พูดและผู้ฟังกระทำบางอย่างในเวลาต่อมา ซึ่งประกอบด้วย การสัญญา การสาบาน การหมั้นหมาย

4) การแสดงความรู้สึก (Expressives) คือ วจนกรรมที่แสดงให้เห็นถึงสถานภาพทางจิตวิทยาหรือความคิดเห็นของผู้พูด เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี และการแสดงความเสียใจ เป็นต้น

5) การประกาศ (Declarations) คือ วจนกรรมที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพหรือเรื่องราวบางอย่าง เช่น การตั้งชื่อ การไล่นางานออกจากงาน การประกาศสันติภาพ และการบัพพชาชนิยกรรม เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิเคราะห์การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยนั้น ผู้วิจัยจะนำทฤษฎีวจนกรรม (Speech Act Theory) มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ (Analytical Framework) เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้ส่งสารหรือผู้ประพันธ์เพลง โดยใช้เกณฑ์การแบ่งลักษณะเจตนาทั้ง 5 ลักษณะดังกล่าวเป็นหลัก

นอกจากนี้ ในการศึกษาวิเคราะห์การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาถึงลักษณะของแรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์ได้นำมาใช้ในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการสร้างสารโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์และจิตวิทยา มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ร่วมด้วย ดังนี้

3) แนวคิดการสร้างสารโน้มน้าวใจโดยใช้อารมณ์และจิตวิทยา

อรรวรณ ปิลันธน์โอวาท (2542:220) ได้กล่าวว่า ในการวิเคราะห์การโน้มน้าวใจผู้ฟัง ผู้วิเคราะห์ควรมีความเข้าใจในจิตวิทยาขั้นพื้นฐานในความต้องการของผู้รับสาร นั่นคือ เข้าใจว่าผู้รับสารมีแรงจูงใจหรือแรงผลักดันอะไรบางอย่างในการจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ดังนั้น หากว่าผู้ส่งสารสามารถเสนอสารหรือส่งสารที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์หรือผู้รับสาร สารที่ส่งไปเช่นนี้จะเข้าไปกระตุ้นให้เกิดพลังจิตหรือจิตพลวัต ก่อให้เกิดความสนใจ ความตั้งใจ และความมุ่งมั่นมาดปรารถนาอย่างแรงกล้าได้

ผู้วิจัยได้นำแบบจำลองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ 5 ชั้น (Maslow's hierarchy) ของ Abraham H. Maslow (sited in Robert S. Feldman : 1990, 300-301) มาอธิบายร่วมกับคำอธิบายของอรรวรณ ปิลันธน์โอวาท (2542:220) ดังนี้

1) ความต้องการด้านสรีระ (Physiological Needs) คือการที่มนุษย์จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็เพราะความต้องการอาหาร น้ำ การสืบพันธุ์ การสร้างสภาวะสมดุลย์ให้เกิดขึ้นกับสิ่งรอบข้างความต้องการนี้ก่อน จึงจะสนใจความต้องการขั้นสูงขึ้นไป

2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) คือ มนุษย์ต้องการโลกซึ่งมีระเบียบ ทุกสิ่งดำเนินไปตามระบบ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใด โดยมีได้คาดฝันหรือเหตุการณ์ซึ่งคุกคามก่ออันตรายเป็นสิ่งที่มีมนุษย์หลีกเลี่ยง

3) ความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Belongingness and Love Needs) คือ ความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากที่มนุษย์ได้เข้าร่วมสังคมกับมนุษย์คนอื่น ๆ มนุษย์ต้องการเป็นที่รักของครอบครัว ญาติและมิตรสหาย ต้องการมีความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในองค์กรหรือสถาบันที่ตนสังกัดอยู่

4) ความต้องการการนับถือยกย่องในวงสังคม (Esteem Needs) คือ มนุษย์ชอบที่จะมีความเคารพในตนเอง ให้เกียรติตนเอง และในขณะเดียวกัน เขาก็ต้องการได้รับเกียรติและความยกย่องในตัวเขาจากบุคคลอื่นด้วย มนุษย์ต้องการสถานภาพและต้องการให้คนอื่นตระหนักในความสำคัญของเขา

5) ความต้องการสัมฤทธิ์ผลในอุดมคติที่ตนตั้งไว้ (Self-actualization Needs) คือ แม้มนุษย์จะมีความสมประสงค์ในความต้องการทั้งหลายแล้ว ก็ยังมีความปรารถนาที่จะเป็นอย่างที่ตนได้ใฝ่ฝันไว้

นอกเหนือจากแรงจูงใจทั้ง 5 ชั้นของ Maslow นี้แล้ว ยังมีนักวิชาการอีกผู้หนึ่งที่ได้จำแนกประเภทของแรงจูงใจไว้ค่อนข้างละเอียดมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์ร่วมกันได้ ผู้ผู้นั้นคือ Raymond S. Ross (1980:271-272) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยา ชาวอเมริกัน ได้อธิบายการใช้หลักทางจิตวิทยาเพื่อโน้มน้าวใจมนุษย์ Ross ได้รวบรวมคำศัพท์ที่เขาเรียกว่า Motive Terms ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ปรากฏบ่อย ๆ ในการอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 : Motive Terms ของ Raymond S. Ross

ลำดับ	คำศัพท์ (Motive Terms)	คำแปล	ลำดับ	คำศัพท์ (Motive Terms)	คำแปล
1	Cleanliness	ความสะอาด	19	Group Spirit	การแสดงน้ำใจต่อ หมู่คณะ
2	Sanitary	ความถูกสุขลักษณะ	20	Fear	ความกลัว
3	Pleasure	ความรื่นรมย์	21	Cooperation	ความร่วมมือ
4	Rest	ความผ่อนคลาย	22	Conflict	ความขัดแย้ง
5	Health	ความมีสุขภาพดี	23	Value	ค่านิยม
6	Protection	การป้องกันอย่าง ปลอดภัย	24	Mothering	ความรู้สึกับแม่
7	Domesticity	การชอบบ้านเรือน	25	Quality	ความมีคุณภาพ
8	Power	การมีอำนาจ	26	Reputation	ความมีชื่อเสียง
9	Appetizing	ความอยากในรส และกลิ่น	27	Competition	การแข่งขัน
10	Activity	การชอบกิจกรรม	28	Ambition	ความทะเยอทะยาน
11	Mating	การดึงดูดใจเพศ ตรงข้าม	29	Curiosity	ความอยากรู้ อยากเห็น
12	Comfort	ความสุขสบาย	30	Creating	ความชอบสร้าง สรรค์
13	Fighting	การชอบต่อสู้	31	Enjoyment	ความบันเทิงใจ
14	Safety	ความปลอดภัย	32	Devotion	การอุทิศตัว
15	Conformity	ความสอดคล้อง ต้องกันกับสังคม	33	S o c i a l Destinction	ความมีชื่อเสียง ในสังคม
16	Anger	ความโกรธ	34	Wealth	ความมั่งคั่ง
17	Gregariousness	ความชอบหมู่เหล่า	35	Adventure	การชอบผจญภัย
18	Acquisition	การได้มาซึ่งสิ่งของ	36	Independence	ความมีอิสระภาพ ไม่ต้องอยู่ใต้ อำนาจใคร

ลำดับ	คำศัพท์ (Motive Terms)	คำแปล	ลำดับ	คำศัพท์ (Motive Terms)	คำแปล
37	Companionship	การชอบมีเพื่อน	41	Property	การชอบทรัพย์สินสมบัติ
38	Sympathy	ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	42	Achievement	การใฝ่สัมฤทธิ์
39	Sex	ความต้องการด้านกามารมณ์	43	Hunger	ความหิว
40	Deity	ความเชื่อถือในพระเจ้า	44	Approval	ความต้องการการยอมรับ

ศัพท์ทั้ง 44 คำของ Ross นี้มีหลายคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับลำดับขั้นความต้องการขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ของ Maslow แต่คำศัพท์ของ Ross มีการให้รายละเอียดมากกว่า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวความคิดทั้งของ Maslow และ Ross มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ (Analytical Framework) เนื่องจากมีความละเอียดเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ว่าผู้ประพันธ์ได้ใช้แรงจูงใจใดในการโน้มน้าวใจผู้ฟังให้เกิดอารมณ์คล้อยตามอันได้แก่ ความภูมิใจในสถาบันการศึกษา ความสามัคคี ความรักในศักดิ์ศรีและพวกพ้อง เป็นต้น

4) แนวคิดด้านการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) เป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นวิธีการพูดหรือเขียนที่ผู้พูดหรือผู้เขียนพูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่หมายความว่าเป็นอย่างอื่นให้มีความหมายกำกวม หนักเบา คลุมเครือ หรือเข้มข้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะขยายความให้ชัดเจนขึ้น หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ การที่ผู้พูดหรือผู้เขียนใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์นี้ เป็นเพราะการพูดหรือเขียนด้วยภาษาตรงไปตรงมาอาจไม่ช่วยให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ของผู้พูดหรือผู้เขียน ผู้วิจัยได้รวบรวมการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ลักษณะต่าง ๆ ที่มีผู้ใช้ในชีวิตประจำวัน ในเพลงและในวรรณคดี และสามารถจัดเป็นประเภทได้ดังนี้

1) **อุปลักษณ์ (Metaphor)** เป็นการเปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่า เป็นสิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการ โดยใช้คำ "เป็น" "เท่า" "คือ" ในการการสื่อความหมาย เช่น

"เรื่อลำนั้นเป็นสัตว์ร้าย ที่จะพรากเอาลูกของตนไป"

(สี่แผ่นดิน เล่ม 2 หน้า 94)

"...ผมเฝ้าเจ้าดำขลับ แสงยับยับกลิ่นหอมรวย
 ประปาอำสละสลวย คือมณีสีแสงนิล..."

(“นิราศธารโศก” ใน เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ หน้า 50)

2) **อุปมาอุปไมย (Simile)** เป็นการเปรียบเทียบโดยตรง เปรียบเทียบสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับสิ่งหนึ่ง มักจะมีการใช้คำเชื่อมต่าง ๆ เช่น ดัง เปรียบเสมอ เหมือน ดูจ ราว คล้าย (อวยพร พานิช, 2539:189-190) เช่น

"เมฆอรุณงามสะอาก เหมือนนวลนางไร่ราศี
 เด่นเจิดจรัสคล้ายมณี หยาดรุ่งของตะวัน"

(เพลง "ฟ้าสูง" ของ สมโภชน์ ล้ำพงษ์ ใน

รวมเพลงยอดนิยมของ ธาณินทร์ อินทรเทพ หน้า 48)

3) **อนุนามมัย (Synecdoche)** เป็นการกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของส่วนทั้งหมดเพียงบางส่วน แต่ให้มีความหมายคลุมหมดยุ่ส่วน เช่น

"ศึกฟาดแข้ง" หมายถึง การแข่งขันฟุตบอล
 "ยังมีอีกสิบปากที่ต้อหาเลี้ยง" หมายถึง ต้อเลี้ยงดูคนอีก 10 คน

4) **นามนัย (Metonymy)** คือ การเอ่ยถึงสิ่งหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น ไม่เอ่ยถึงตรง ๆ แต่เป็นคำที่รู้จักกันทั่วไป เช่น

"ฉันรู้จัก Arthur Rimbaud มากกว่ารู้จัก คักดีศิริ มีสมสืบ ทั้ง ๆ ที่ฉันเป็นคนร่วมสมัยและร่วมชาติเดียวกับคักดีศิริ" หมายถึง รู้จักกวีนิพนธ์ของ Arthur Rimbaud มากกว่ากวีนิพนธ์ของคักดีศิริ มีสมสืบ

5) **ปฏิวาทะ (Oxymoron)** คือ การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือด้านกันมารวมกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ หรือมีความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้ง หรือเพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรก เช่น

น้อยมาก แปลว่า น้อยเหลือเกิน

ปีกแผ่น แปลว่า มั่นคง

น่ารักน่าชัง แปลว่า น่ารักน่าเอ็นดู

หลับตาเห็น แปลว่า จินตนาการ

6) **ปฏิภาคพจน์ (Paradox)** คือ ข้อความที่มีความหมายขัดกัน ไม่ว่าผู้ใช้จะจงใจหรือไม่ก็ตาม เป็นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งที่แปลก แต่ก็จริง เช่น

"ดิฉันแอนตี้การพูดภาษาไทยปนฝรั่ง"

"ยังมีคนช่วยมากก็ยิ่งซ้ำ"

7) **อ่าวตพากย์ (Synesthesia)** คือ การใช้คำแทนผลของการสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดา

เช่น

"กลิ่นอายของความสุข" "รสรัก" "กินใจ"

8) **อติพจน์ (Hyperbole)** คือ การพูดเกินความจริงเพื่อเน้นความรู้สึกมิใช่เพื่อหลอกลวง

เช่น

"การบินไทยรักคุณเท่าฟ้า"

"จะเอาโลกมาทำปากกา แล้วเอาอานามาแทนกระดาษ

เอาน้ำหมอดมหาสมุทรแทนหมึกวาด ประกาศพระองค์ไม่พอ"

9) **อติพจน์ (Overstatement)** เป็นการพูดเกินความจริงเพื่อโอ้อวด โดยมีเจตนาจะให้ผู้

อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขบขัน เช่น

"เมื่อนั้น

ฉันได้ยิ้มเยาะหัวเราะว่า

เราไม่เกรงกลัวอิทธิฤทธิ์

ทำวประดูจะมาทำไมใคร

พืก็ทรงศักดิ์ดากล้าหาญ

แต่ข้าวสารเต็มกระบุงยังแบกไหล

ปลาแห่งพีเอาเข้าเผาไฟ

ประเดี้ยวใจเคี้ยวเล่นออกเป็นจุน"

(ระเด่นลันได หน้า 219)

10) **ปฏิรูปพจน์ (Allusion)** เป็นการใช้ข้อความที่ดัดแปลงมาจากข้อความอันเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เช่น วาตะของนักปราชญ์ สุภาสิต คำพังเพย เช่น

"ฝนจะตก แดดจะออก พระจะเสีจ หญิงจะคลอดลูก นิสิตจะหลับในห้องเรียน ปราภฏการณห้ำอย่างนี้ ท่านว่าห้ามมิได้"

"อย่าถามว่ามหาวิทยาลัยจะให้อะไรท่านได้บ้าง แต่จงถามตัวเองว่าท่านจะทำอะไรให้มหาวิทยาลัยบ้าง"

11) **บุคลาธิษฐาน (Personification)** คือ การใช้ภาพพจน์ที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตเสมือนเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก ปกรณัมต่าง ๆ เรื่อง Animal Farm ของ George Orwell ฯลฯ

12) **อุทาหรณ์ (Analogy)** เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดสองอย่างที่ไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการจะอธิบาย เช่น

"การที่อ้างว่าเขาไม่ได้เป็นเกย์ เพราะว่าเขาแต่งงานและมีลูกแล้ว ก็เหมือนกับการอ้างว่าเขาไม่ได้เป็นเกย์เพราะว่าเขาอยู่ในหอชาย"

(จากบทภาพยนตร์เรื่อง The Broken Heart Club)

"อันว่านกเขาไฟซึ่งมีเสียงไพเราะอ่อนหวาน ยืนซีพอยู่ได้ด้วยแสงจันทร์จันใด ข้าพเจ้ายืนซีพต่อมาได้ ก็ด้วยแสงจันทร์แห่งดวงหน้าของนางจันนั้น"

(กามนิต หน้า 33)

13) **ปฏิจจถาม (Rhetorical Question)** เป็นคำถามที่มีได้ห้วงคำตอบ ผู้ถามมีเจตนาจะเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ หากจะมีคำตอบ คำตอบนั้นมักจะเป็นการตอบปฏิเสธ เช่น

"อาจารย์ออกข้อสอบยากขนาดนี้ ฉันจะทำได้อย่างไรล่ะ!"

"เคยไปทำเธอตอนไหน ถึงทำกันแบบนี้ ฉันทำอะไรให้เธอ เคยไปทำอะไรไว้ให้เธอต้องเสียใจเมื่อไหร่ จึงมาทำร้ายหัวใจกัน"

(เพลง เคยไปทำเธอตอนไหน ของ วงราชา)

14) **สัจพจน์ (Onomatobolia)** คือภาพพจน์ที่เลียนเสียงหรือแสดงลักษณะอาการต่างๆ ทำให้รู้สึกเหมือนได้ยินเสียงของสิ่งนั้นจริง ๆ โดยใช้เสียงของคำ เช่น

"นกก็งโครงโผลงมาเกาะกรงนกเถียง อ้อยอ้อเอียงเอียงกันตลอดเวลา"

(เพลง คู่กัด ของ ธงไชย แมคอินไตย์)

"ตึกตอก ตึกตอก น้ำมากก็ให้รีบตก มีรักมีให้รีบกันหน่อย"

(เพลง ตึกตอก ของ แคทริยา อิงลิช)

ผู้วิจัยจะนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์การสื่อความหมายจากถ้อยคำ หรือคำร้องในเพลงมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาว่าผู้ประพันธ์ใช้การสื่อความหมายหรือการใช้ภาษาเพื่อทำให้เกิดภาพขึ้นในใจในลักษณะใด

นอกจากนี้ ในการทำความเข้าใจเรื่อง "การสื่อความหมาย" ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านการสร้างอารมณ์ มาใช้เป็นแนวทางเพื่อวิเคราะห์คำเพื่อสร้างอารมณ์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้ฟัง ดังนี้

5) แนวคิดด้านการสร้างอารมณ์

Abraham Spierling (1967:249) ได้ให้ความหมายของอารมณ์ไว้ว่าเป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่ถูกกำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงในความรู้สึก พฤติกรรม และความตื่นเต้นภายในจิตใจ

สุชา จันทน์เอม (2539:112) ได้กล่าวว่า อารมณ์ หมายถึง สภาวะความหวั่นไหวของร่างกาย เป็นความรู้สึกที่รุนแรง ทำให้จิตใจปั่นป่วนและแสดงพฤติกรรมออกมาไม่เป็นไปตามปกติ พฤติกรรมที่แสดงออกมักรุนแรงกว่าธรรมดา และมักควบคู่ไปกับความเคลือบไหวของกล้ามเนื้อ

วรรณลดา พิรุณสาร (2543:14) ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับอารมณ์ว่าเป็นภาวะที่เกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- 1) องค์ประกอบด้านสิ่งเร้าภายนอก (Stimulus Factors) ที่ส่งผลกระทบต่อระบบความรู้สึกของบุคคล
- 2) องค์ประกอบด้านสรีระ (Physiological Factors) ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของบุคคล
- 3) องค์ประกอบด้านการรับรู้และความเข้าใจ (Cognitive and Perception Factors) เกี่ยวข้องกับการรับรู้และประสบการณ์ในอดีตของบุคคลซึ่งมีผลต่อการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

โดยสรุปแล้ว อารมณ์จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการที่ร่างกายมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกและมีผลกระทบต่อสถานะภายในจิตใจ ทำให้เกิดระดับความเข้มข้นของความรู้สึกหรืออารมณ์ เช่น เมื่อเราฟังเพลงเศร้า เรารับรู้ถึงการสื่อความหมายของคำร้อง เราจึงเกิดอารมณ์เศร้า สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าอารมณ์เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเราได้รับรู้เรื่องราวในบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อความหมายเพื่อสร้างอารมณ์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังหรือผู้รับสาร

เนื่องจากการจัดแบ่งประเภทของอารมณ์มีความหลากหลาย เพราะประเภทของอารมณ์แต่ละชนิด ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของแต่ละบุคคล ประสบการณ์ที่ได้รับตลอดไป จนถึงวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรวบรวมการแบ่งประเภทของอารมณ์ที่น่าสนใจจากนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

Luella Cole และ Irma Nelson (1970:189) ได้แบ่งประเภทของอารมณ์โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาจากพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกเมื่อเกิดอารมณ์ต่าง ๆ เป็น 3 ประเภทคือ

- 1) อารมณ์ที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive Behavior) คือ โกรธ (Angry) ริษยา (Envy)เกลียด เคียดแค้น ฯลฯ

2) อารมณ์ที่แสดงพฤติกรรมการปกป้อง (Inhibitory or Defensive Behavior) คือ กลัว (Afraid) กังวลใจ (Anxiety) เสียใจ (Sorry)

3) อารมณ์ที่แสดงพฤติกรรมสนุกสนาน (Joyous Behavior) คือ ดีใจ ตื่นเต้น (Excite) อารมณ์รัก พอใจ

นอกจากนี้ Plutchik (1980:70-78) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเอง และแบ่งอารมณ์พื้นฐานออกเป็น 8 ประเภท คือ กลัว ประหลาดใจ เศร้า ขยะแขยง โกรธ คาดหวัง สนุกสนาน ยอมรับ

นอกจากนั้น Tomkins (1967:84) ได้กล่าวว่า อารมณ์พื้นฐานของมนุษย์มี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อารมณ์ทางบวก และอารมณ์ทางลบ และทั้ง 2 อารมณ์นี้ยังสามารถแบ่งย่อยได้อีก 8 ประเภท ดังนี้

1. อารมณ์ทางบวก

- สนใจ
- ประหลาดใจ
- สนุกสนาน

2. อารมณ์ทางลบ

- ปวดร้าว
- กลัว
- ละอาย
- ขยะแขยง
- ชุ่นเคือง

จากการศึกษาประเภทของอารมณ์ของนักวิชาการทั้ง 4 ท่านข้างต้น พบว่า อารมณ์สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 21 ประเภท ดังนี้

1) โกรธ	12) ละอาย
2) ริษยา	13) คาดหวัง
3) เกลียด	14) สนใจ
4) เคียดแค้น	15) ประหลาดใจ
5) ชุ่นเคือง	16) ตื่นเต้น
6) ขยะแขยง	17) ดีใจ
7) กลัว	18) ยอมรับ
8) กังวลใจ	19) สนุกสนาน
9) เสียใจ	20) พอใจ
10) เศร้าใจ	21) รัก
11) ปวดร้าว	

เนื่องจากแนวคิดด้านอารมณ์ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นแนวคิดของนักวิชาการชาวต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดรศวรรนคติไทยซึ่งเป็นการประดิษฐ์ภาษาให้เกิดอารมณ์ต่างๆให้แก่ผู้อ่านหรือผู้ฟังมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ด้วย ในเรื่องรศวรรนคติไทยนี้ ชวน เพชรแก้ว(2520:89) ได้จำแนกรศวรรนคติไทยออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. **เสาวรจนี** คือ บทชมโสมหรือความงามซึ่งส่วนใหญ่เป็นการชมความงามของตัวละคร เช่น

เจ้าร่างน้อยนอนนิ่งบนเตียงดำ	คมขำงามแจ่มแจ่มใส
คิ้วคางบางงอนอ่อนละไม	รอยไรเรียบบรระดับดี
ผมเปลือยเลื้อยประลงบนบำ	งอนปลายเกศาตูสมศรี
ที่นอนน้อยน่านอนอ่อนดี	มีหมอนข้างคู่ประคองเคียง

(ขุนช้างขุนแผน)

2. **นารีปราโมทย์** คือ บทเกี่ยว บทไถ่โลม เป็นบทที่แสดงในทางรักใคร่ หรือ พุดจา ไถ่โลมให้อีกฝ่ายหนึ่งชอบ เช่น

แม้เป็นไม้ให้พื้เป็นนก	ให้ได้กกกิ่งไม้อยู่ไพรสณฑ์
แม้เป็นนารีผลวิมลจันทร์	ขอให้ฉันเป็นพระยาวิชาธร
แม้เป็นบัวขอเป็นตัวแมลงภู่	ได้ชื่นชูสูสมชมเกษร
เป็นวารีที่หวังเป็นมังกร	ได้เซยซ้อนชมทะเลทุกเวลา
แม้เป็นถ้ำอำไพให้เป็นหงส์	ให้ได้ลงสมสู้อยู่เคหา
แม้เนื้อเย็นเป็นเทพธิดา	ที่ขออาศัยเสนห์เป็นเทวัญ

(นิราศพระปฐม ของ สุนทรภู่)

3. **พิโรธวาทัง** คือ บทตัดพ้อ ได้แก่ บทแสดงความโกรธ ตัดพ้อ แสดงความเหิงหวง ประชดประชัน เปรียบเปรย เสียดสี ด้วยแฝงอารมณ์รักระคนแค้น เช่น

อนิจจวันทองน้องพี่อา	พี่จำหน้าเนื่อน้องได้ทุกแห่ง
นิจจาใจข้างกระไรมาแปลกแปลก	เอามือคลำแล้วยังแคลงอยู่คลับคล้าย
เจ้าลิมนอนซ่อนพุ่มกระพุ่มดำ	เด็ดใบบอนซ่อนน้ำที่ไรฝ่าย
พี่เคียวหมากเจ้าอยากพี่ยังคาย	แขนซ้ายคอดแล้วเพราะหนูนนอน
เจ้ามาได้ผัวดีมีทรัพย์มาก	มาลิ้มเลือนเพื่อนยากแต่เก่าก่อน
หลงเชิงขุนช้างช่างชะอ้อน	กอดท่อนซุงสักสำคัญคน

(ขุนช้างขุนแผน)

4. สัลลาปังคพิสัย คือ บทโคลง ได้แก่ บทที่พรรณนาถึงความโศกเศร้า คร่ำครวญ เพื่อให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง เช่น

เสียงโหยเสียงไห้มี	เรือนหลวง
ขุนหมื่นมนตรีปวง	ป่วยซ้ำ
เรือนราษฎรรำดีทรวง	ทุกข์ทั่ว กันนา
เมืองจะเย็นเป็นน้ำ	ย้อมน้ำตาครวญ

(ลิลิตพระลอ)

อารมณ์ต่าง ๆ ทั้งรูปแบบและการแสดงออกนั้น เป็นสิ่งที่เกิดจากอิทธิพลการรับรู้สิ่งเร้า จากภายนอกตัวบุคคล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดด้านการสร้างอารมณ์มาใช้เป็นกรอบในการ วิเคราะห์ (Analytical Framework) การสร้างอารมณ์ของผู้ประพันธ์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังด้วยการใช้ คำพูดซึ่งเป็นสิ่งเร้าภายนอกอย่างไรในบทเพลงมหาวิทยาลัย

6) แนวคิดการใช้เพลงเป็นสื่อในการสร้างอุดมการณ์

โกวิท วัฒนศิริ (2528:2) ได้ให้คำจำกัดความของบทเพลงเอาไว้ว่า "เป็นการนำเอา ทำนองหรือการสร้างทำนองให้อยู่ในแบบแผนที่เฉพาะโดยใช้เสียงร้อง และเสียงดนตรีประเภทต่าง ๆ มาประกอบ เพื่อช่วยในการบรรยายและสร้างอารมณ์ความรู้สึกจากบทเพลงนั้น ๆ ต่อผู้ฟัง โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกทางอารมณ์ เช่น รัก โกรธ กลัว โศกเศร้า ดีใจ และบูชา ให้ผู้รับ ฟังได้รับรู้และรู้สึกร่วมไปด้วย"

ดังนั้น ในส่วนของการวิเคราะห์อารมณ์ที่เกิดจากการใช้คำในบทเพลงนี้ จึงควรที่จะต้อง ทำความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ของคำร้องและดนตรี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้าง อารมณ์ให้เกิดขึ้นในบทเพลง

วรรณดา พิรุณสาร (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อความหมายในเพลงปลุกใจ สี่เหล่าทัพ และได้ให้องค์ประกอบสำคัญในการสร้างอารมณ์ให้เกิดขึ้นในบทเพลง ดังนี้

1. คำร้อง ผู้ประพันธ์จะใช้คำร้องในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก นึกคิด เพื่อให้ผู้ฟัง เข้าใจถึงความหมายและอารมณ์ของผู้ประพันธ์ ขณะเดียวกัน คำร้องก็สามารถเร่งเร้าจิตใจของผู้ ฟังให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก นึกคิด ไปในแนวทางเดียวกับผู้ประพันธ์ด้วย

2. ทำนอง เป็นการนำเสียง สูง-ต่ำ ลั้น-ยาว ดัง-เบา มาปะติดปะต่อกัน แนวทำนองจึง เป็นการเคลื่อนไหวของเสียงที่อาศัยระดับความสูงต่ำ ความสั้นยาว ความดังเบาของเสียง เป็นองค์ ประกอบในเนื้อหาของดนตรี ทำนองจึงเปรียบเสมือนเค้าโครงของเรื่องราว เรื่องนั้น ๆ จะดำเนิน

ไปอย่างไร ดังนั้น อารมณ์ที่เกิดจากการฟังดนตรีครั้งแรก จึงจำเป็นต้องอาศัยทำนองเพื่อสร้างความประทับใจ

3. **จังหวะ** เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมาก โดยเฉพาะทางร่างกาย เนื่องจากจังหวะที่ได้ยินนั้นจะก่อให้เกิดความตื่นเต้น ความเร้าใจ เป็นลักษณะของการนำกลุ่มเสียงมาจัดระบบระเบียบให้คล้องจองกัน เพื่อให้ความรู้สึกในเรื่องของความช้า-เร็ว ทำให้เกิดอารมณ์ไปต่าง ๆ

คำร้อง ทำนอง และจังหวะ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการสร้างอารมณ์ในเพลง เนื่องจากคำร้องจะทำให้เข้าใจความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อ ส่วนทำนองจะทำให้การสร้างอารมณ์มีความชัดเจนมากขึ้น และจังหวะเป็นตัวต่อย้ำความรู้สึกของอารมณ์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการวิจัยครั้งนี้ควรจะมีการศึกษาถึงสังคีตลักษณ์ (Musical Form) ในการประพันธ์เพลงโดยนำมาวิเคราะห์ร่วมกับการวิเคราะห์คำร้อง เพื่อสร้างความชัดเจนมากขึ้น

ณัชชา ไสคดียานุรักษ์ (2542:61) กล่าวว่า สังคีตลักษณ์ (Musical Form) หรือ รูปลักษณ์ ในทางดนตรี หมายถึง โครงสร้างที่เป็นแบบแผนในการประพันธ์เพลง เช่นเดียวกับฉันทลักษณ์ของบทประพันธ์ประเภทร้อยกรองที่บอกตำแหน่งของคำที่ต้องสัมผัสและอาจมีครุหรือลหุ เป็นต้น สังคีตลักษณ์เป็นโครงสร้างที่มีส่วนต่าง ๆ ของเพลงเป็นตัวกำหนดแบบแผนและในบางครั้งอาจมีกฎแฉเสียงเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของเพลงด้วย ในการอ้างถึงแต่ละตอนจะใช้ตัวอักษร A, B, C โดยตอนแรกจะเรียกว่า ตอน A ตอนต่อไปจะเรียกเรียงตามลำดับเป็นตอน B, C ในแต่ละตอนจะมีทำนองสำคัญที่ชัดเจนเป็นจุดเริ่มต้นของตอนนั้น จึงเรียกทำนองสำคัญของตอนนั้นเป็นตัวอักษรเดียวกับตอนของเพลง เช่น ตอน A ก็เริ่มด้วยทำนอง A และตอน B ก็เริ่มทำนอง B เป็นต้น ทำนองเป็นจุดเริ่มต้นของตอนหนึ่ง ๆ และเมื่อมีทำนองใหม่ที่ชัดเจนก็เป็นจุดเริ่มต้นของตอน B ฉะนั้น A, B นอกจากจะหมายถึงตอนต่าง ๆ แล้ว ยังหมายถึงทำนองสำคัญของตอนนั้นด้วย

วรรณลดา พิรุณसार (2543:22) กล่าวว่า ในการประพันธ์เพลงตามมาตรฐานของตะวันตก สังคีตลักษณ์จะมีอยู่หลายรูปแบบที่มีความสำคัญและได้สรุปรูปแบบหลักของสังคีตลักษณ์ ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ดนตรี ดังนี้

1. **รูปแบบไบนารี (Binary Form หรือ AB Form)** เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยช่วงเพลง 2 ตอน โดยมีโครงสร้างเป็น A B มักจะพบว่าเป็น A :|| B :|| ซึ่งอาจเปรียบได้ว่าท่อน A เป็นท่อนเสนอ ในขณะที่ท่อน B เป็นท่อนขยายความต่อจาก A จนความคิดจบบริบูรณ์ ดังนั้นเมื่อมีเพลงขนาดยาว จึงมีการเล่นซ้ำ เพื่อให้เพลงผูกกันไว้เป็นเพลงเดียวกันได้ รูปแบบไบนารีมีทั้งลักษณะของการเล่นย้อนทีละตอน ซึ่งในแต่ละตอนนั้นมีการเสนอความคิดที่จบในตัวเอง และมีทั้งการนำทำนองเดิมกลับมาเสนอในช่วงท้ายเพลง เพื่อให้เพลงมีความเป็นหนึ่งเดียว เรียกว่า "การย้อนกลับ"

นอกจากนั้น ยังได้มีการนำแนวความคิดที่เกี่ยวกับการนำทำนองที่เสนอไปแล้ว กลับมาย้ำเตือนความจำได้อีกเช่นกัน

2. รูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา (Simple Ternary Form) เป็นรูปแบบการประพันธ์เพลงที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเป็นโครงสร้างการประพันธ์ที่เรียบง่าย ไม่ยุ่งยาก และสามารถเสนอได้ทั้งความแตกต่างหลากหลายและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบทเพลงได้อย่างสมบูรณ์ ลักษณะของรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา จะประกอบด้วยช่วงเพลง 3 ตอน ลักษณะของท่อนต่าง ๆ จะจบสมบูรณ์ในตัวเอง คือ ท่อน A จะเริ่มต้นด้วยคีย์ tonic และจบลงที่คีย์ tonic โดยที่ท่อน B มักอยู่ในคีย์ต่างจากท่อน A นอกจากนี้ ท่อน B ซึ่งถือว่าเป็นตอนแยกของรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดาจะเป็นช่วงเพลงที่มีบทบาทมากที่สุดทั้งในแง่ของเนื้อหาและอารมณ์ที่แตกต่างไปจากตอนหลัก ส่วนตอน A จะเป็นทำนองที่มีความคึกคัก โดยโน้ตส่วนใหญ่จะเป็นโน้ตเซมิทอนสองชั้นสลับกับโน้ตประจวบข้าง ดังนั้น ในตอน B จึงใช้โน้ตยาวและเป็นทำนองที่ฟังนุ่มนวล

3. รูปแบบท่อนารีแบบผสม (Complex Ternary Form) เป็นรูปแบบที่มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา เพียงแต่มีความซับซ้อนขึ้น กล่าวคือ บรรเลงโดยรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา ติดต่อกันเป็น 2 ช่วง และมีการย้อนเฉพาะช่วงที่ 1

ณัชชา โสคติยานุรักษ์ (2542:68) ได้สรุปว่ารูปแบบท่อนารี (Ternary Form) ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ 2 ประการ คือ การให้ความสำคัญกับตอนแยก และการกลับมาของความคิดเดิมเพื่อรักษาความเป็นเอกภาพ

สำหรับแนวคิดในด้านการใช้เพลงเป็นสื่อในการสร้างอุดมการณ์นี้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ การสื่อความหมาย และการประพันธ์ดนตรีเพื่อสร้างอุดมการณ์ เพื่อทราบถึงแนวทางการประพันธ์เพลงมหาวิทยาลัย ว่ารูปแบบการประพันธ์เพลงของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นแบบใด

7) แนวคิดในการใช้สื่อเป็นช่องทางในการถ่ายทอดอุดมการณ์

ชียอนันต์ สมุทวณิช (2515:12) กล่าวว่า "อุดมการณ์ คือ แบบฉบับของความคิดความเชื่ออันมีแบบแผน ซึ่งมุ่งอธิบายสภาพการณ์ในสังคมที่เป็นมาแล้วในอดีต ที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันและที่จะเป็นไปในอนาคต คำอธิบายดังกล่าวนั้นอาจจะเป็นเพียงสิ่งฉาบหน้าของสิ่งอื่นซึ่งอำพรางอยู่ เช่น การอ้างอุดมการณ์เพื่อสนับสนุนอำนาจหรือความชอบธรรมทางการเมือง

Martin Seligur (1984:76) ได้ให้ความหมายของคำว่า "อุดมการณ์" ไว้ว่าเป็นระบบความเชื่อทางการเมืองแบบใดแบบหนึ่ง ที่ระบบความเชื่อดังกล่าวนี้อาจนำไปสู่การมีปฏิบัติการ

นอกจากนั้น ยังได้มีการนำแนวความคิดที่เกี่ยวกับการนำทำนองที่เสนอไปแล้ว กลับมาย้ำเตือนความจำได้อีกเช่นกัน

2. รูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา (Simple Ternary Form) เป็นรูปแบบการประพันธ์เพลงที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเป็นโครงสร้างการประพันธ์ที่เรียบง่าย ไม่ยุ่งยาก และสามารถเสนอได้ทั้งความแตกต่างหลากหลายและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบทเพลงได้อย่างสมบูรณ์ ลักษณะของรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา จะประกอบด้วยช่วงเพลง 3 ตอน ลักษณะของท่อนต่าง ๆ จะจบสมบูรณ์ในตัวเอง คือ ท่อน A จะเริ่มต้นด้วยคีย์ tonic และจบลงที่คีย์ tonic โดยที่ท่อน B มักอยู่ในคีย์ต่างจากท่อน A นอกจากนี้ ท่อน B ซึ่งถือว่าเป็นตอนแยกของรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดาจะเป็นช่วงเพลงที่มีบทบาทมากที่สุดทั้งในแง่ของเนื้อหาและอารมณ์ที่แตกต่างไปจากตอนหลัก ส่วนตอน A จะเป็นทำนองที่มีความคึกคัก โดยโน้ตส่วนใหญ่จะเป็นโน้ตเชปัดสองชั้นสลับกับโน้ตประจุดบ้าง ดังนั้น ในตอน B จึงใช้โน้ตยาวและเป็นทำนองที่ฟังนุ่มนวล

3. รูปแบบท่อนารีแบบผสม (Complex Ternary Form) เป็นรูปแบบที่มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา เพียงแต่มีความซับซ้อนขึ้น กล่าวคือ บรรเลงโดยรูปแบบท่อนารีแบบธรรมดา ติดต่อกันเป็น 2 ช่วง และมีการย้อนเฉพาะช่วงที่ 1

ณัชชา ไสค์ศิยานุรักษ์ (2542:68) ได้สรุปว่ารูปแบบท่อนารี (Ternary Form) ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ 2 ประการ คือ การให้ความสำคัญกับตอนแยก และการกลับมาของความคิดเดิมเพื่อรักษาความเป็นเอกภาพ

สำหรับแนวคิดในด้านการใช้เพลงเป็นสื่อในการสร้างอุดมการณ์นี้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ การสื่อความหมาย และการประพันธ์ดนตรีเพื่อสร้างอุดมการณ์ เพื่อทราบถึงแนวทางการประพันธ์เพลงมหาวิทยาลัย ว่ารูปแบบการประพันธ์เพลงของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นแบบใด

7) แนวคิดในการใช้สื่อเป็นช่องทางในการถ่ายทอดอุดมการณ์

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2515:12) กล่าวว่า "อุดมการณ์ คือ แบบฉบับของความคิดความเชื่ออันมีแบบแผน ซึ่งมุ่งอธิบายสภาพการณ์ในสังคมที่เป็นมาแล้วในอดีต ที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันและที่จะเป็นไปในอนาคต คำอธิบายดังกล่าวนั้นอาจจะเป็นเพียงสิ่งฉาบหน้าของสิ่งอื่นซึ่งอำพรางอยู่ เช่น การอ้างอุดมการณ์เพื่อสนับสนุนอำนาจหรือความชอบธรรมทางการเมือง

Martin Seligur (1984:76) ได้ให้ความหมายของคำว่า "อุดมการณ์" ไว้ว่าเป็นระบบความเชื่อทางการเมืองแบบใดแบบหนึ่ง ที่ระบบความเชื่อดังกล่าวนี สามารถนำไปสู่การมีปฏิบัติการ

(Action) ของผู้ที่มีความเชื่อในระบบการเมืองดังกล่าวเพื่อรักษา ทำลาย หรือสร้างลักษณะการควบคุมทางสังคมต่อคนในสังคมขึ้นมาใหม่

จากคำจำกัดความ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อุดมการณ์เป็นระบบความเชื่อหรือแนวคิดที่มีความสำคัญต่อคนในสังคม มีบทบาทสำคัญในการรวมคนในสังคมเอาไว้ด้วยกัน ทำให้คนในสังคมนั้นเชื่อหรือมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ถือว่าตนมีอยู่ร่วมกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทางความเชื่อ ความคิด และแนวประพฤติปฏิบัติ

ในกระบวนการสร้างและถ่ายทอดอุดมการณ์นั้นต้องอาศัยประสิทธิภาพของเครื่องมือ วิธีการ หรือกลไกที่จะทำหน้าที่เป็นช่องทาง (Channel) ของการสื่อสาร ที่จะส่งผ่านความคิดและอุดมการณ์ว่าเป็นอย่างไร สามารถสร้างอุดมการณ์ให้เกิดขึ้นในหมู่คนในสังคมหรือไม่ ดังนั้นสื่อหรือช่องทางของการสื่อสารที่ส่งผ่านความคิด และความเชื่อที่จะก่อรูปเป็นอุดมการณ์ในสังคมมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าตัวเนื้อหาของสารที่แฝงอุดมการณ์ ดังที่ Louis Althusser (แปลโดย กาญจนา แก้วเทพ, 2529:28) กล่าวไว้ว่า

"บทบาทที่เป็นจริงของอุดมการณ์ในการก่อตัวทางสังคมนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นจากความนึกคิดของปัจเจกบุคคลคนใดคนหนึ่งขึ้นมาลอย ๆ หากแต่ก่อตัวมาจากโครงสร้างทางสังคมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการมีระบบภาพตัวแทนทางความคิด (Representation) ของสังคมเพื่อให้สังคมนั้น ๆ ดำรงอยู่ได้และกระทำการหล่อหลอม (equip) ความคิดทางสังคมดังกล่าวต่อประชาชนในประชาสังคมให้เป็นไปในรูปความคิดความเชื่อเดียวกัน"

ดังนั้นความสำคัญของสื่อหรือช่องทางของการสื่อสารที่จะหล่อหลอมให้คนในสังคมยอมรับความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์นั้น ไม่เพียงแต่จะต้องมีประสิทธิภาพในการเป็นตัวส่งผ่านเท่านั้น แต่ยังต้องมีประสิทธิภาพในการทำให้คนในสังคมยอมรับในอุดมการณ์นั้นว่าเป็น "ความเป็นจริง" หรือเป็นสิ่งที่ดีที่ควรยึดถือปฏิบัติ

เนื่องจากกระบวนการสร้างและถ่ายทอดอุดมการณ์ไปสู่คนในสังคมนั้นเป็นส่วนที่สำคัญพอ ๆ กับตัวเนื้อหาที่แฝงอุดมการณ์ เพราะการที่คนในสังคมจะเชื่อถือ ยอมรับ และศรัทธาในอุดมการณ์หนึ่งอุดมการณ์ใดนั้น ไม่ใช่เพียงแค่ตัวเนื้อหาหรือตัวอุดมการณ์เป็นส่วนที่ดึงดูดเท่านั้น แต่มีผลมาจากลักษณะและประสิทธิภาพในการเผยแพร่และถ่ายทอดอุดมการณ์นั้น ๆ ด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการใช้สื่อในกระบวนการสร้างและถ่ายทอดอุดมการณ์มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ (Analytical Framework) เพื่อที่จะศึกษาถึงลักษณะในการเผยแพร่และถ่ายทอดอุดมการณ์ของสถาบันการศึกษาโดยใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ โดยมีเพลงเป็นตัวสาร

8) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาการสื่อความหมายและอุดมการณ์ในบทเพลงนั้น มีมากมายดังนี้

1) **สิรินธร กิรติบุตร (2525)** ศึกษาเรื่อง "เพลงปลุกใจไทย (พ.ศ. 2475-2525) การวิเคราะห์ทางการเมือง" ผลการศึกษาพบว่า จำนวนเพลงปลุกใจที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475-2525 นั้น มีอยู่ 48 เพลง นอกจากนี้ยังมีบทเพลงปลุกใจที่สูญหายไปจำนวนมาก เพลงปลุกใจแต่ละเพลงมีวัตถุประสงค์ในการชักชวนให้ประชาชนเกิดความรู้สึกนึกคิดและให้มีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานการณ์ เนื้อหาของบทเพลงปลุกใจนั้น ส่วนใหญ่จะชักชวนให้รักชาติ รักดีต่อชาติ และกระทำทุกวิถีทางเพื่อรักษาชาติให้อยู่รอด และเจริญก้าวหน้าต่อไป

2) **นฤมล ทับจุมพล (2530)** ศึกษาเรื่อง "การใช้สื่อในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง" ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงของทางราชการที่ได้มีการประพันธ์และเผยแพร่ต่อประชาชนนั้น เป็นเรื่องของการให้ความสำคัญต่ออุดมการณ์ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ควบคู่ไปกับบริบททางสังคมและการเมือง โดยบทเพลงของทางราชการในช่วง พ.ศ. 2475 - 2500 นั้น จะเน้นการให้น้ำหนักต่ออุดมการณ์ และเนื้อหาของบทเพลงจะกล่าวถึงเกียรติภูมิ ประวัติศาสตร์ความเป็นมา และการให้ความสำคัญต่อความเป็นชาติ ด้วยการกล่าวถึงอาณาเขตและบูรณาภาพเหนือดินแดนของประเทศ ตลอดจนเรียกร้องให้ประชาชนแสดงความจงรักภักดีด้วยการเสียสละแม้ชีวิตเพื่อปกป้องประเทศชาติโดยถือว่าเป็นภารกิจของตน ส่วนลักษณะเนื้อหาของบทเพลงในช่วงหลังจะกล่าวถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยกล่าวถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติกับบทบาทขององค์พระมหากษัตริย์ในอดีต ตลอดจนพระราชจริยวัตร และการเสียสละเพื่อพสกนิกรของสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเรียกร้องให้ประชาชนถวายความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการปกป้องพระเกียรติภูมิ และสละชีพตนเป็นราชพลี

3) **จรรยารัตน์ สุวรรณภูสิทธิ์ (2531)** ศึกษาเรื่อง "การศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตที่เกี่ยวข้องกับขบวนการนักศึกษา ช่วง พ.ศ. 2516-2519" ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงระยะเวลา 3 ปี เพลงเพื่อชีวิตสามารถสะท้อนถึงความคิด การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม และการเมืองที่เกิดขึ้น และยังมี การพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมของบทเพลง และรูปแบบของวงดนตรีไปตามความต้องการของผู้ฟังด้วย ต่อมามีการรวมพลังต่อสู้เพื่อต่อกรกับอำนาจรัฐมากขึ้น โดยได้มีการนำองค์กรของชาวนา และกรรมกรมาร่วมประท้วง จึงทำให้เกิดลักษณะดนตรีเป็นทำนองมาร์ชปลุกใจ ขณะเดียวกัน คำร้องในเนื้อเพลงก็มีการใช้คำที่สื่อความหมายถึงความรุนแรง ซึ่งชวนให้เกิดการปะทะต่อสู้เพราะสังคมในตอนนั้นโจมตีการปฏิบัติงานของขบวนการนักศึกษา นอกจากเพลงเพื่อชีวิตจะสะท้อนแนวความคิดของขบวนการนักศึกษาแล้ว ยังได้เกิดการพัฒนารูปแบบและเครื่องดนตรี ผลงานเพลง

เพื่อชีวิตจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือปลุกใจให้เกิดพลังในการต่อสู้กับอำนาจรัฐ จนเป็นเหตุให้ฝ่ายรัฐได้แต่งบทเพลงปลุกใจขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการต่อสู้เช่นกัน

4) พรเพ็ญ ตันประเสริฐ (2533) ทำการวิจัยเรื่อง "เพลงไทยสากล ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2531 : การศึกษาในด้านลักษณะภาษาและการสะท้อนวัฒนธรรมไทย" ผลการศึกษาพบว่า เนื้อเพลงไทยสากลที่แต่งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2529-2531 มีการใช้ถ้อยคำ ซึ่งมีลักษณะน่าสนใจ 4 ลักษณะ คือ

3.1 การสร้างคำ

- การรวมคำ
- การเชื่อมเสียงของคำ
- การประสมคำ

3.2 การใช้คำ

- การใช้ภาษาพูด
- การใช้คำแสดง
- การยืมคำจากภาษาอังกฤษ
- การใช้คำเสริมสร้อย

3.3 การเล่นคำ

- การใช้คำซ้ำหรือซ้ำคำ
- การสลับคำ
- การเรียงคำสลับตำแหน่ง
- การเล่นความหมายของคำ
- การผวนคำ
- การใช้คำกริยาเรียงกันหลาย ๆ คำ

3.4 การใช้สำนวน

- การดัดแปลงสำนวนเดิม
- การสร้างสำนวนใหม่

5) ประณต มีสอน (2538) ศึกษาเรื่อง "ชีวิต และผลงานของ นารถ ถาวรบุตร" ผลการศึกษาพบว่าทำให้สามารถจับเก็บรวบรวมประวัติชีวิตของนารถ ถาวรบุตร ในด้านต่าง ๆ คือ ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติการศึกษาด้านดนตรี การประกอบอาชีพในหน่วยราชการ เอกชน และสามารถจำแนกผลงานได้ 6 ประเภท คือ เพลงไทยสากล เพลงไทยสากลที่ใช้ประกอบละคร เพลงไทยสากลที่ใช้ประกอบภาพยนตร์ เพลงมาร์ชที่ใช้ประกอบภาพยนตร์ เพลงมาร์ชที่ใช้

ในหน่วยงานต่าง ๆ และเพลงประจำสถาบัน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่สามารถสร้างผลงานที่มีคุณค่าจะเป็นตัวบุคคลที่ใฝ่หาความรู้และให้ความสนใจงานนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลา คุณสมบัติดังกล่าวมีพร้อมอยู่ในตัวของ นารถ ถาวรบุตร จึงทำให้เขามีผลงานการประพันธ์ทำนองบทเพลงเป็นจำนวนมาก เท่าที่เก็บรวบรวมหลักฐานได้มีถึง 154 เพลง ทุกเพลงเป็นเพลงที่มีคุณค่าโดยเฉพาะเพลงมาร์ชซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป

6) **อนุรักษ์ บุญแจ** (2539) ศึกษาเรื่อง "วงโยธวาทิตกองทัพเรือ" ผลการศึกษาพบว่าวงโยธวาทิตกองทัพเรือ มีรากฐานมาจากการรับวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกเข้ามาในสังคมไทย โดยรับแบบอย่างมาจากวงโยธวาทิตประจำเรือรบต่างชาติที่เดินทางมาสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศไทย เมื่อได้มีการก่อตั้งวงโยธวาทิตขึ้นแล้วก็ได้มีการรับใช้สังคมไทยมาโดยตลอด ในส่วนของบุคคลสำคัญนั้นพบว่า มีบุคคลหลายท่านเป็นกำลังสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาวงโยธวาทิตกองทัพเรือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลงานต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาด้านการบรรเลง การพัฒนาด้านบทเพลง และการพัฒนาด้านการศึกษาวิชาดนตรีให้กับกองดุริยางค์ทหารเรือ ในส่วนของงานเผยแพร่ พบว่า วงโยธวาทิตกองทัพเรือมีหน้าที่บรรเลงประกอบในงานพระราชพิธีและพิธีต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นงานการเผยแพร่โดยตรง และยังมีการเผยแพร่ผ่านทางสื่ออื่น ๆ ที่มีอยู่ในยุคสมัยต่าง ๆ คือ แผ่นเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ตามความนิยมทางสังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

7) **จตุรงค์ ดวงมณี** (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากลของบริษัท แกรมมี่ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)" พบว่าสื่อมิวสิกวิดีโอเน้นปรากฏให้เห็นถึงระบบรหัสเชิงภาพตัวแทน 3 ส่วนหลัก ๆ คือ องค์ประกอบสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย แก่นเพลง และอารมณ์เพลง ตัวละคร การเล่าเรื่อง องค์ประกอบทางเทคนิค วิธีการนำเสนอ เช่น การจัดฉาก จัดแสง มุมกล้อง และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของเพลงกับรูปแบบการนำเสนอ จะเห็นได้ว่าเมื่อปรากฏออกมาเป็นสื่อมิวสิกวิดีโอ เนื้อหาและการนำเสนอของเพลงจะแตกต่างกับตอนที่เป็นเพลงฟังอย่างเดียว โดยมีลักษณะใกล้เคียงกับละคร

8) **ประจักษ์ สังเกต** (2540) ศึกษาเรื่อง "เพลงปลุกใจของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ" ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงที่ประพันธ์โดยพลตรีหลวงวิจิตรวาทการมีทั้งหมด 204 เพลง แยกเป็นบทเพลงที่ใช้ประกอบละคร 120 เพลง บทเพลงขับร้องทั่วไป 84 เพลง จากการพิจารณาเนื้อร้องของบทเพลงสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ เพลงวีรกรรม เพลงแห่งความรักชาติ เพลงแห่งความสามัคคี และเพลงความรักระหว่างหญิง-ชาย ซึ่งเพลงต่าง ๆ เหล่านี้ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการประพันธ์ขึ้นเพื่อสนองนโยบายนิยมไทยต่อต้านจีนของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นการขับบทเพลงเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดนโยบายของรัฐสู่ประชาชน

9) **รังสิพันธ์ แข็งขัน (2540)** ศึกษาเรื่อง "การศึกษาบทเพลงทหารเรือในพระนิพนธ์ของพลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์" ผลการศึกษาพบว่า เพลงที่จัดว่ามีชื่อเสียงมากที่สุด มีอิทธิพลต่อจิตใจของทหารเรืออย่างแน่นแฟ้นไม่เสื่อมคลาย และมีอิทธิพลต่อการประพันธ์เพลงของนักแต่งเพลงในสมัยต่อมาคือ "เพลงดอกประดู่" นอกจากจะทรงทำให้ออกไม้ชนิดนี้กลายเป็นสัญลักษณ์อันโดดเด่นของทหารเรือแล้ว ความหมายในบทเพลงยังแสดงถึงความเด็ดเดี่ยว ความรับผิดชอบในหน้าที่ด้วยความซื่อตรง จงรักภักดีต่อประเทศชาติเป็นทั้งคำขวัญประจำใจให้ทหารเรือยึดถือสืบมาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน นอกจากนั้นพระปรีชาสามารถในบทเพลงพระนิพนธ์ยังมีความเด่นชัดมากขึ้นเมื่อพบว่าทรงนำทำนองเพลงเก่าแก่ซึ่งเป็นเพลงอารมณ์รักสะเทือนใจของชาวสก็อตโบราณ มาปรับเปลี่ยนโดยการใช้สำนวนบทร้องพระนิพนธ์ภาษาไทย แล้วกลายรูปมาเป็นเพลงในแนวปลุกใจทหารได้ดีเยี่ยม สามารถใช้เป็นเพลงปลุกใจได้ตลอดไปแม้เกือบจะครบหนึ่งร้อยปีก็ยังไม่เสื่อมความนิยม

10) **วรรณลดา พิรุณสาร (2543)** ศึกษาเรื่อง "การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ" ผลการศึกษาพบว่า เพลงปลุกใจของกองทัพปรากฏขึ้นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 และเริ่มปรากฏชัดเจนในสมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2456) หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ปี พ.ศ. 2475 เพลงปลุกใจของกองทัพมีความเจริญสูงสุดในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพราะรัฐบาลต้องการใช้เพลงเพื่อปลุกเร้าจิตใจของทหารในกองทัพในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี เพลงปลุกใจของกองทัพไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร และเพลงปลุกใจของกองทัพกลับเข้ามามีบทบาทอีกครั้ง หลังจากเกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตย 14 ตุลาคม 2516-2519 สำหรับผลการสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ พบว่า มีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ คิดเป็น 97.53% และไม่ใช้ถ้อยคำสร้างจินตภาพ คิดเป็น 2.47% โดยมีการนำอนุนามมายมาใช้มากที่สุด มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ภาคภูมิใจในการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของกองทัพมากที่สุด นอกจากนี้ กลวิธีที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้ในการตอกย้ำอารมณ์ คือ การสร้างคำสัมผัสสระอักษร โดยนำรูปสระและรูปพยัญชนะที่สัมผัสกันมาใช้ในการประพันธ์เพลง ขณะเดียวกันพบว่าทุกเพลงมีการสร้างอารมณ์โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อด้วยการใช้จังหวะมาร์ชแบบเร็วกับท่วงทำนองที่หนักแน่น ทำให้เกิดอารมณ์คึกคัก สนุกสนาน สอดคล้องกับการสื่อความหมายของคำร้องได้เป็นอย่างดี ส่วนผลการวิเคราะห์วัจนกรรมและแรงจูงใจ พบว่า มีการใช้วัจนกรรมประเภทการบรรยายมาใช้มากที่สุด รองลงมาคือ การประกาศและการแสดงความรู้สึก มีวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมาย 3 อันดับแรก คือ ปลุกใจให้เกิดความเสียสละ ความกล้าหาญ และสร้างสำนึกความรับผิดชอบต่อ แรงจูงใจที่ใช้ 3 อันดับแรก คือ

ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม และการอุทิศตัวเพื่อประเทศชาติ

11) อภิรติ ภูภิรมย์ (2543) ศึกษาเรื่อง "วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม" พบว่า การประพันธ์เพลงไทยสมัยนิยมประกอบด้วยแนวคิดในเพลง มีการสัมผัสคำ การเล่าเรื่อง การแบ่งท่อนทำนอง การซ้ำท่อนสร้อย มีการเปรียบเทียบและการใช้สัญลักษณ์ที่น่าสนใจ มีการสร้างคำหรือประโยคเด่นในเพลงเพื่อช่วยในการจดจำ มีการใช้เสียงอย่างมีความหมาย เช่น การเลือกเน้นเสียงร้องหรือเลือกใช้เครื่องดนตรีเพื่อสร้างอารมณ์ที่ต้องการให้กับเพลง และปัจจัยที่จะทำให้เพลงไทยสมัยนิยมนั้นน่าประทับใจขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กันของทั้งเนื้อร้อง ทำนอง และดนตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) และเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ควบคู่กันไป โดยใช้การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์(Historical Approach) การวิเคราะห์ตัวบท(Textual Analysis) การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก(In-depth Interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การวิจัยนี้ได้แบ่งเนื้อหาที่จะศึกษาออกเป็น 3 ตอนใหญ่ๆคือ

ตอนที่ 1 การศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัยของแต่ละมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ช่องทางการสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นกระบวนการปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์

เกณฑ์การคัดเลือกมหาวิทยาลัยและเพลงมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกมหาวิทยาลัยโดยใช้เกณฑ์ความเก่าแก่ของการก่อตั้ง 5 มหาวิทยาลัยแรก

ดังนี้

มหาวิทยาลัย	ปีพ.ศ.ของการสถาปนา
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2459
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2476
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2486
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร	2486
5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2507

ในส่วนของการคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัย เพื่อสำรวจว่านิสิตนักศึกษาคิดว่าบทเพลงมหาวิทยาลัยบทเพลงใดสามารถนำมาใช้ร้องเพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยของตนได้มากที่สุด 2 อันดับแรก จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกบทเพลงที่นิสิตนักศึกษาลงคะแนนหรือเลือกมากที่สุด 2 อันดับแรกของแต่ละมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงได้บทเพลงรวมทั้งสิ้น 10 เพลง

ในส่วนของแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกเพลงที่จะ นำมาใช้วิเคราะห์นั้นประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และคณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่

ส่วนที่ 2 รายชื่อเพลงมหาวิทยาลัย พร้อมเนื้อร้องในวรรคแรกของแต่ละเพลง

รายละเอียดสำหรับการวิเคราะห์นั้นประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์ภายนอก ได้แก่

- วิเคราะห์ประวัติและบริบทของเพลงเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ขณะประพันธ์เพลง
- วิเคราะห์ลักษณะของดนตรีที่นำมาใช้ในเพลงมหาวิทยาลัยเพื่อที่จะให้นำมาประกอบการวิเคราะห์การสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร
- วิเคราะห์ช่องทางของการถ่ายทอดบทเพลงมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ของเพลงมหาวิทยาลัย ตลอดจนทัศนคติและความเข้าใจของผู้รับสาร

2. การวิเคราะห์ภายใน ได้แก่

- วิเคราะห์การสื่อความหมายของคำร้อง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท(Textual Analysis) การพิจารณาถ้อยคำและข้อความในเพลงเพื่อประกอบการศึกษาการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์(Figure of Speech) ตลอดจนศึกษาวัจนกรรม(Speech Act)ของผู้ประพันธ์เพลง หรือเจตนา แรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาโน้มน้าวใจ และการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้รับสาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มจากการเก็บข้อมูลและหลักฐานจากสิ่งตีพิมพ์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่ศึกษา โดยได้ทำการเก็บข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆดังนี้

1. หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. หอสมุดปรีดีย พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาเขตท่าพระจันทร์
3. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
4. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ
5. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
6. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. ศูนย์เอกสารอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย
8. หอสมุดแห่งชาติ

ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมทั้งหมดมาศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอรายงานผลการวิจัยในตอนที 1 คือ ประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัยแต่ละเพลงตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันในระดับปริญญาตรีทั้ง 5 มหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และทั้ง 5 มหาวิทยาลัยมีจำนวนดังนี้ (ศูนย์สารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย,2544:179-180)

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวน	18,091	คน
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	จำนวน	19,208	คน
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	จำนวน	22,880	คน
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน	6,619	คน
5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จำนวน	17,586	คน
รวมทั้งหมด	จำนวน	84,384	คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์จากตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967:886) (ดูที่ภาคผนวก ก) ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 100,000 คน ไว้ที่ขนาดเท่ากับ 400 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 มหาวิทยาลัยได้ในจำนวนเท่าๆกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 500 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีกลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยละ 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล 2 รูปแบบด้วยกันคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การใช้เครื่องมือดังกล่าวเพื่อตอบปัญหานำวิจัยดังนี้

ปัญหาการวิจัย	เครื่องมือ
1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย	แบบสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์เพลง
3) เพื่อวิเคราะห์เจตนาของคำพูด แรงจูงใจ และการใช้คำสร้างอารมณ์ในการสื่อความหมาย	
4) เพื่อทราบถึงช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัย เพื่อปลุกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ของเพลงมหาวิทยาลัย	แบบสอบถาม
5) เพื่อทราบถึงความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	

รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์เพลง

ในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์เพลง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแน่นอน (Structured Interview) คือ เป็นการซักถามตามเค้าโครงที่ผู้วิจัยวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะถามเรื่องอะไร และถ้ามีสิ่งที่ต้องการทราบยังไม่กระจ่างชัด ผู้วิจัยก็สามารถตั้งคำถามต่อไปเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และใช้เทปบันทึกเสียงประกอบกับการจดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ ดังจะมีโครงสร้างของคำถามดังต่อไปนี้

1.1 ด้านชีวิตส่วนตัวของผู้ประพันธ์

- ประวัติชีวิต การศึกษา และอุปนิสัย
- หลักและปรัชญาในการดำเนินชีวิต
- ก้าวแรกในวงการเพลง

1.2 กระบวนการในการประพันธ์เพลง

- แรงจูงใจหรือสาเหตุในการประพันธ์เพลง
- จุดประสงค์ในการประพันธ์
- เนื้อหาของเพลงต้องการสื่อถึงอะไร
- วิธีการหรือเทคนิคในการประพันธ์
- ลักษณะของเพลงและดนตรีเป็นอย่างไร
- บั๊จจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในขณะที่ประพันธ์เพลง เช่น สภาพจิตใจในขณะนั้น เหตุการณ์สำคัญในบ้านเมืองในขณะที่ประพันธ์ เวลาในการประพันธ์ สถานที่ที่ประพันธ์ ความนิยมในการประพันธ์ พันธกิจในการประพันธ์
- อุปสรรคในการประพันธ์
- ความคิดเห็นต่อเพลงที่ประพันธ์ขึ้น
- ใครเป็นแบบอย่างในการประพันธ์เพลง

3. แบบสอบถาม

ในส่วนของแบบสอบถาม คำถามในแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อที่จะนำไปแจกให้กับนิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะที่สังกัด

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับและช่องทางการสื่อสารบทเพลงไปสู่ นิสิตนักศึกษา เช่น โอกาสหรือเวลาที่ได้อ่านหรือฟังเพลง ความถี่ที่ได้ร้องหรือฟังเพลง นิสิตนักศึกษาได้รับฟังเพลง มหาวิทยาลัยจากสื่อใดบ้างและได้รับฟังจากสื่อใดบ่อยที่สุด เช่น สื่อวิทยุกระจายเสียงภายในมหาวิทยาลัย สื่อบุคคล(รุ่นพี่,เพื่อน) สื่อเทปคาสเซต สมุดเพลง ฯลฯ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในเพลงมหาวิทยาลัย เช่น ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถร้องเพลงได้หรือไม่ ความเข้าใจในเนื้อหา และความเข้าใจในอุดมการณ์ในบทเพลง

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย เช่น ความต้องการเพลงมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา ความสำคัญของเพลง ความต้องการเพิ่ม ปรับ เปลี่ยน บทเพลง ความเหมาะสมของบทเพลงในสถานการณ์ปัจจุบัน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (Quantitative Analysis)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows เพื่อหาค่าทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสถิติเชิงบรรยาย(Descriptive Statistics) แบบการแจกแจงความถี่(Frequency Distribution) และค่าร้อยละ(Percentage) จำแนกตามข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา คณะที่สังกัด และมหาวิทยาลัย ตลอดจนการหาค่าเฉลี่ย(Mean) ของคะแนนที่ได้ในทุกๆประเด็นคำถาม

สำหรับเกณฑ์ในการประเมินค่าแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 4 ผู้วิจัยใช้หลักการประเมินค่าแบบ Likert Scale ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ Best (1970:232-233) ดังนี้

ระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น	1.00-1.50
ระดับน้อย	ให้คะแนนเป็น	1.51-2.50
ระดับปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	2.51-3.50
ระดับมาก	ให้คะแนนเป็น	3.51-4.50
ระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเป็น	4.51-5.00

สำหรับเกณฑ์ในการประเมินค่าแบบสอบถามในตอนที 3 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้คือ

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามผิด	ให้คะแนนเป็น	1
ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามถูกต้อง	ให้คะแนนเป็น	5

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสาร การวิเคราะห์ตัวบท และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาสรุปและวิเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญเพื่อตอบปัญหานำวิจัยซึ่งจะเป็นส่วนของการแปลผลที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทที่ 4 (ผลการวิจัย) และการอภิปรายผลในบทที่ 5 (สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ) ต่อไปเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

รายงานผลการวิจัย

ในการรายงานผลการวิจัยเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 : ผลการคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 2 : วิเคราะห์การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 : ผลการสำรวจความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลง

มหาวิทยาลัยของตน ตลอดจนช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัยเพื่อปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 : ผลการคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

การรายงานผลในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่ศึกษาอยู่

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจโดยแจกแบบสอบถามให้แก่นิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัย ๆ ละ 100 ชุด รวมทั้งสิ้น 500 ชุด ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	92	ชุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	86	ชุด
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	70	ชุด
มหาวิทยาลัยศิลปากร	98	ชุด
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	89	ชุด
รวมทั้งสิ้น	435	ชุด

ผู้วิจัยจะแสดงข้อมูลลักษณะประชากรโดยเรียงตามลำดับมหาวิทยาลัยข้างต้น ดังตารางต่อไป

1.1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	43	46.73
หญิง	49	53.26
รวม	92	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า นิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 46.73 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.26

ตารางที่ 3

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
17	6	6.52
18	10	10.86
19	8	8.69
20	17	18.47
21	25	27.17
22	22	23.91
23	2	2.17
24	1	1.08
25	1	1.08
รวม	92	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มนิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่มีอายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.17 รองลงมาคืออายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.91 กลุ่มอายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.47 กลุ่มอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.86 กลุ่มอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.69 กลุ่มอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.52 กลุ่มอายุ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.17 และกลุ่มอายุ 24 และ 25 ปี มีน้อยที่สุด คือกลุ่มละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.08 เท่ากัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	24	26.08
2	22	23.91
3	24	26.08
4	20	21.73
5	2	2.17
รวม	92	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มนิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 และ 3 คิดเป็นร้อยละ 26.08 เท่ากัน รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 23.91 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 21.73 และนิสิตชั้นปีที่ 5 มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.17

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ	
แพทยศาสตร์	2	2.17	} 33.68%
เภสัชศาสตร์	6	6.52	
วิทยาศาสตร์	15	16.30	
วิศวกรรมศาสตร์	8	8.69	
นิติศาสตร์	11	11.95	} 41.28%
นิเทศศาสตร์	8	8.69	
ครุศาสตร์	9	9.78	
รัฐศาสตร์	4	4.34	
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	6	6.52	
อักษรศาสตร์	23	25.00	
รวม	2	100.00	

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มนิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนิสิตคณะอักษรศาสตร์ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์ และภาษา คิดเป็นร้อยละ 25, รองลงมาคือ นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 16.30 นิสิตคณะนิติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.95 นิสิตคณะครุศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 9.78 นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ มีจำนวนคณะละ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.69 เท่ากัน นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มีจำนวนคณะละ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.52 เท่ากัน นิสิตคณะรัฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 4.34 และนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.17 จากตารางที่ 5 นี้ หากจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาแล้วจะถือได้ว่ากลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งได้แก่คณะนิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ครุศาสตร์ รัฐศาสตร์ และพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เป็นกลุ่มที่ได้ทำการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.28 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้แก่คณะแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ

วิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 33.68 และกลุ่มสุดท้ายคือ คณะอักษรศาสตร์ ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

1.2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตารางที่ 6

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	35	40.69
หญิง	51	59.30
รวม	86	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 40.69 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.30

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
17	3	3.48
18	21	24.41
19	16	18.60
20	12	13.95
21	15	17.44
22	15	17.44
23	1	1.16
24	3	3.48
รวม	86	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้นั้นส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.41 รองลงมาคือนักศึกษาที่มีอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.60 กลุ่มอายุ 21 และ 22 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.44 เท่ากัน กลุ่มอายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.95 กลุ่มอายุ 17 และ 24 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.48 และกลุ่มสุดท้ายคือนักศึกษาที่มีอายุ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.16

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	31	36.04
2	20	23.25
3	18	20.93
4	13	15.11
5	4	4.65
รวม	86	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้อยู่ในชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.04 รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 23.25 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 20.93 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 15.11 และกลุ่มนักศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุดในการศึกษาคครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 4.65

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ	
แพทยศาสตร์	7	8.13	}
วิศวกรรมศาสตร์	11	12.79	
ทันตแพทยศาสตร์	8	9.30	
รัฐศาสตร์	12	13.95	}
นิติศาสตร์	7	8.13	
วารสารศาสตร์	10	11.62	
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	3	3.48	
ศิลปศาสตร์	28	32.55	
รวม	86	100.00	37.18%

จากตารางที่ 9 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ซึ่งอาจถูกจัดเป็นกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และภาษา คิดเป็นร้อยละ 32.55 รองลงมาคือนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 13.95 นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 12.79 นักศึกษาคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน คิดเป็นร้อยละ 11.62 นักศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 9.30 นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.13 เท่ากัน และคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 3.48 จากตารางที่ 9 นี้ หากจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา กล่าวได้ว่ากลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งได้แก่คณะรัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน และคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นประชากรกลุ่มที่ได้ทำการศึกษามากที่สุด ทั้ง 4 คณะรวมกันคิดเป็นร้อยละ 37.18 รองลงมาคือกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และภาษา ซึ่งได้แก่คณะศิลปศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 32.55 และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นกลุ่มสุดท้าย ซึ่งประกอบด้วยคณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ รวมกันคิดเป็นร้อยละ 30.22

1.3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 10

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	39	55.71
หญิง	31	44.28
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า นิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.71 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 44.28

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
18	6	8.57
19	10	14.28
20	14	20.00
21	14	20.00
22	21	30.00
23	5	7.14
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า นิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือนิสิตที่มีอายุ 20 และ 21 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากัน นิสิตที่มีอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.28 นิสิตที่มีอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.57 และนิสิตที่มีอายุ 23 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.14

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	10	14.28
2	16	22.85
3	18	25.71
4	23	32.85
5	3	4.28
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มนิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.85 รองลงมาคือนิสิตชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 25.71 นิสิตชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 22.85 นิสิตชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 14.28 และนิสิตชั้นปีที่ 5 มีจำนวนน้อยที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 4.28

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตร	4	5.71
อุตสาหกรรม	8	11.42
วิทยาศาสตร์	9	12.85
วิศวกรรมศาสตร์	6	8.57
มนุษยศาสตร์	8	11.42
ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	13	18.57
ศึกษาศาสตร์	8	11.42
บริหารธุรกิจ	7	10.00
เศรษฐศาสตร์	7	10.00
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่า นิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี ส่วนใหญ่จะเป็นนิสิตคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 18.57 รองลงมาคือ นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 12.85 นิสิตคณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.42 เท่ากัน นิสิตคณะบริหารธุรกิจและคณะเศรษฐศาสตร์ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10 เท่ากัน นอกจากนี้ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 8.57 และคณะเกษตร มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.71 จากตารางที่ 5 นี้ หากจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาแล้ว อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยคณะเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นกลุ่มที่ได้ทำการศึกษาามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.55 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งได้แก่คณะศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ ทั้ง 3 คณะ

รวมกันคิดเป็นร้อยละ 31.42 และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และภาษา นั่นคือคณะมนุษยศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 29.99

1.4) มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 14

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	39	39.79
หญิง	59	60.20
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 39.79 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.20

ตารางที่ 15

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
18	12	12.24
19	18	18.36
20	22	22.44
21	18	18.36
22	21	21.42
23	7	7.14
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.44 รองลงมาคืออายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.42 นักศึกษาที่มีอายุ 19 ปี และ 21 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.36 เท่ากัน นักศึกษาที่มีอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.24 และนักศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.14

ตารางที่ 16

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	20	20.40
2	18	18.36
3	26	26.53
4	24	24.48
5	10	10.20
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 26.53 รองลงมากำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.48 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 20.40 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 18.36 และนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 10.20

ตารางที่ 17

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
จิตรกรรม	6	6.12
สถาปัตยกรรมศาสตร์	8	8.16
โบราณคดี	8	8.16
มัณฑนศิลป์	8	8.16
อักษรศาสตร์	22	22.44
ศึกษาศาสตร์	20	20.40
วิทยาศาสตร์	6	6.12
เภสัชศาสตร์	9	9.18
วิศวกรรมศาสตร์	7	7.14
ดุริยางคศาสตร์	4	4.08
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาของคณะอักษรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 22.44 รองลงมาคือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.40 นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 9.18 นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะโบราณคดี และคณะมัณฑนศิลป์มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.16 เท่ากัน จากนั้นนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.14 นักศึกษาคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 6.12 และคณะดุริยางคศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 4.08

1.5) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 18

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	37	41.57
หญิง	52	58.42
รวม	89	100.00

จากตารางที่ 18 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.57 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.42

ตารางที่ 19

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
18	11	12.35
19	28	31.46
20	8	8.98
21	17	19.10
22	19	21.34
23	6	6.74
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.46 รองลงมาคืออายุ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.34 นักศึกษาที่มีอายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.10 นักศึกษาที่มีอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.35 นักศึกษาที่มีอายุ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.98 และนักศึกษากลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือกลุ่มที่มีอายุ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.74

ตารางที่ 20

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	35	39.32
2	28	31.46
3	19	21.34
4	5	5.61
5	2	2.24
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 39.32 รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.46 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 21.34 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 5.61 และนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 2.24

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ	
แพทยศาสตร์	7	7.86	} 28.07%
พยาบาลศาสตร์	8	8.98	
วิศวกรรมศาสตร์	10	11.23	
สังคมศาสตร์	11	12.35	} 39.31%
เศรษฐศาสตร์	9	10.11	
ศึกษาศาสตร์	15	16.85	
วิจิตรศิลป์	12	13.48	} 32.58%
มนุษยศาสตร์	17	19.10	
รวม	89	100.00	

จากตารางที่ 21 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.10 รองลงมาคือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 16.85 จากนั้นคือ นักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 13.48 นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 12.35 นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.23 นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 10.11 นักศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 8.98 และสุดท้ายคือนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.86 จากตารางที่ 21 หากจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาแล้ว อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ เป็นกลุ่มที่ได้ทำการศึกษาและเข้าถึงมากที่สุด รวมทั้ง 3 คณะคิดเป็นร้อยละ 39.31 รองลงมาคือกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และภาษา ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์และคณะมนุษยศาสตร์ ทั้ง 2 คณะรวมกันคิดเป็นร้อยละ 32.58 และอันดับสุดท้ายคือกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ที่ประกอบด้วยนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ทั้ง 3 คณะรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 28.07

ส่วนที่ 2 ผลการคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัย 5 มหาวิทยาลัย

2.1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22

ผลการคัดเลือกเพลงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
1) มหาจุฬาลงกรณ์	92	100.00
2) จุฬารวมใจ	3	3.26
3) เพชรชมพู	8	8.69
4) เกียรติภูมิจุฬา	15	16.30
5) อุทยานจามจุรี	15	16.30
6) จามจุรีศรีจุฬา	-	-
7) จุฬาของเรา	-	-
8) ขวัญใจจุฬา	-	-
9) จามจุรีประดับใจ	18	19.56
10) นิสิตจุฬา	6	6.52
11) จุฬาบรรเทิง	-	-
12) จุฬารัตน์	3	3.26
13) จุฬาแซมบ้า	-	-
14) ดาวจุฬา	2	2.17
15) เดินจุฬา	13	14.13
16) C.U. POLKA	4	4.34
17) ณ ที่แห่งนี้	-	-
18) อาณาจักรสีชมพู	-	-
19) จุฬาฯ ล้อมพันธ์	-	-
20) รำวงลูกจุฬา	-	-

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
21) จุฬาลงกรณ์	-	-
22) ลาแล้วจามจุรี	5	5.43

จากตารางที่ 22 เป็นผลจากการแจกแจงแบบสอบถามเพื่อให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เลือกเพลงที่นิสิตแต่ละคนคิดว่าเป็นเพลงที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุดจำนวน 2 เพลง ผลปรากฏว่า นิสิตทั้ง 92 คน ได้เลือกบทเพลงพระราชนิพนธ์ "มหาจุฬาลงกรณ์" เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกมาเป็นอันดับ 2 คือ เพลงจามจุรีประทับใจ คิดเป็นร้อยละ 19.56 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกรองมา มีดังนี้ เพลงเกียรติภูมิ จุฬาฯ และอุทยานจามจุรีมีคะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.30 เท่ากัน เพลงเดินจุฬาฯ คิดเป็นร้อยละ 14.13 เพลงเพชรชมพู คิดเป็นร้อยละ 8.69 เพลงนิสิตจุฬาฯ คิดเป็นร้อยละ 6.52 เพลงลาแล้วจามจุรี คิดเป็นร้อยละ 5.43 เพลง C.U. POLKA คิดเป็นร้อยละ 4.34 เพลงจุฬารวมใจ และเพลงจุฬารัตนมีคะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.26 เท่ากัน และเพลงสุดท้ายที่ถูกเลือกคือเพลงดาวจุฬาฯ คิดเป็นร้อยละ 2.17 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เพลงจำนวน 2 เพลงเพื่อมาทำการวิเคราะห์ คือ เพลงมหาจุฬาฯ - ลงกรณ์ และเพลงจามจุรีประทับใจ

2.2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตารางที่ 23

ผลการคัดเลือกเพลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
1) ยุงทอง	86	100
2) มอญดูดาว	4	4.65
3) ขวัญโดม	12	13.95
4) โดมในดวงใจ	28	32.55

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
5) ธรรมศาสตร์รักกัน	-	-
6) ธรรมศาสตร์เกรียงไกร	-	-
7) โดมร่มใจ	3	3.48
8) รำวงร่มยุงทอง	-	-
9) สีเหลืองแดง	-	-
10) โดมรอเธอ	5	5.81
11) อาลัยโดม	2	2.32
12) จำจากโดม	-	-
13) ลาแล้วโดม	-	-
14) กราวธรรมศาสตร์	1	1.16
15) ลาโดมลาเดือน	-	-
16) อโยธยาคู่ฟ้า	20	23.25
17) หวนอาลัย	-	-
18) มาร์ช มธก.	5	5.81
19) นีหรือธรรม	6	6.67
20) ธรรมศาสตร์ไม่หวั่น	-	-
21) เดิน ม.ธ.	-	-
22) มาร์ชเหลืองแดง	-	-

จากตารางที่ 23 เป็นผลจากการแจกแจงแบบสอบถามเพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เลือกเพลงที่นักศึกษาแต่ละคนคิดว่าเป็นเพลงที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มากที่สุดจำนวน 2 เพลง ผลปรากฏว่า นักศึกษาทั้ง 86 ได้เลือกบทเพลงพระราชนิพนธ์ "ยุงทอง" เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกมากเป็นอันดับที่ 2

คือ เพลงโตมโนดวงใจ คิดเป็นร้อยละ 32.55 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกรองลงมา มีดังนี้ เพลงอโยธยาคู่ฟ้า คิดเป็นร้อยละ 23.25 อันดับต่อมาคือเพลงขวัญโตม คิดเป็นร้อยละ 13.95 เพลงนี้หรือธรรม คิดเป็นร้อยละ 6.97 เพลงโตมรอเธอและเพลงมาร์ช ม.ธ.ก. มีคะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.81 เท่ากัน เพลงทำนองมอญดูดาว คิดเป็นร้อยละ 4.65 เพลงโตมร่มใจ คิดเป็นร้อยละ 3.48 เพลงอาลัยโตม คิดเป็นร้อยละ 2.32 และเพลงสุดท้ายที่ถูกเลือก คือ เพลงกราวธรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 1.16

2.3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 24

ผลการคัดเลือกเพลงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
1) เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์	70	100.00
2) เกษตรศาสตร์ขวัญ	8	11.42
3) เกษตรรักกัน	2	2.85
4) เกษตรที่รัก	2	2.85
5) เกษตรนี้ที่פקใจ	-	-
6) แก้วเกษตร	7	10.00
7) เกษตรสัมพันธ์	8	11.42
8) เกษตรสามัคคี	6	8.57
9) อาณาจักรขจี	8	11.42
10) เกษตรสำเร็จ	-	-
11) ร่มนารี	-	-
12) นนทรีสุขวัญ	-	-
13) ขึ้นชีวันขวัญเกษตร	-	-

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
14) กลีกรมกร	-	-
15) เกษตรรำพัน	-	-
16) เกษตรอวรณ์	-	-
17) เกษตรยิ่งใหญ่	10	14.28
18) มาร์ชเกษตรศาสตร์	15	21.42
19) รำวงนนทรี	-	-
20) เกษตรลา	-	-
21) ลาแล้วแดนขจี	4	5.71
22) ส.ม.ก.	1	-

จากตารางที่ 24 เป็นผลจากการแจกแบบสอบถามเพื่อให้นิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เลือกเพลงที่นิสิตแต่ละคนคิดว่าเป็นเพลงที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มากที่สุดจำนวน 2 เพลง ผลปรากฏว่า นักศึกษาทั้ง 70 คนได้เลือกบทพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกมากเป็นอันดับที่ 2 คือ เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.42 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกรองลงมา มีดังนี้ เพลงเกษตรยิ่งใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 14.28 เพลงเกษตรขวัญ เพลงเกษตรสัมพันธ์ และเพลงอาณาจักรเขียวขจี มีคะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.42 เท่ากัน อันดับต่อมาคือเพลงแก้วเกษตร คิดเป็นร้อยละ 10 เพลงเกษตรสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 8.57 ส่วนเพลงลาแล้วแดนขจี คิดเป็นร้อยละ 5.71 และ 2 เพลงสุดท้ายที่ถูกเลือก คือ เพลงเกษตรรักกัน และเพลงเกษตรที่รัก มีคะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.85 เท่ากัน

2.4) มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 25

ผลการคัดเลือกเพลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
1) Santa Lucia	98	100
2) ศิลปากรนิยม	23	23.46
3) สระแก้ว	10	10.20
4) กลิ่นจันทร์	59	60.20
5) ศรีสนามจันทร์	4	4.08
6) มาร์ช ม.ศิลปากร	-	-
7) คำปฏิญาณ	2	2.04
8) อาลัยพิฆเนศ	-	-
9) ลานจันทร์วิญจวน	-	-
10) อวรณ์สระแก้ว	-	-
11) แดน้องใหม่	-	-

จากตารางที่ 25 เป็นผลจากการแจกแจงแบบสอบถามเพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรได้เลือกเพลงที่นักศึกษาแต่ละคนคิดว่าเป็นเพลงที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรมากที่สุดจำนวน 2 เพลง ผลปรากฏว่า นักศึกษาทั้ง 98 คนได้เลือกเพลง Santa Lucia เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกมากเป็นอันดับที่ 2 คือ เพลงกลิ่นจันทร์ คิดเป็นร้อยละ 60.20 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกรองมาติดนี้ เพลงศิลปากรนิยม คิดเป็นร้อยละ 23.46 เพลงสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 10.20 เพลงศรีสนามจันทร์ คิดเป็นร้อยละ 4.08 และเพลงคำปฏิญาณได้ถูกเลือกเป็นอันดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 2.04

2.5) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 26

ผลการคัดเลือกเพลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
1) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	12	13.48
2) ช่างแก้ว	-	-
3) สวรรค์ ม.ช.	10	11.23
4) ลาแล้วเวียงขวัญ	3	3.37
5) ราตรีช่างแก้ว	2	2.24
6) ม.ช. ถิ่นสวรรค์	19	21.34
7) ร่มแดนช้าง	15	16.85
8) คู่มเกล้าชาว ม.ช.	-	-
9) ช่างแก้วขวัญใจ	-	-
10) มาร์ช ม.ช.	16	17.97
11) เชื้อขวัญ	-	-
12) ลา ม.ช.	-	-
13) กลับมา ม.ช.	-	-
14) ม.ช. เกรียงไกร	-	-
15) รำวง ม.ช. รักเรียน	-	-
16) รำวง ม.ช. เชียงใหม่	-	-
17) ศักดิ์ศรี ม.ช.	-	-
18) ม.ช. รักกัน	-	-
19) ม.ช. เร่งรีด	-	-
20) ณ ที่นี้ฉันคิดถึง	-	-

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ชื่อเพลง	จำนวน	ร้อยละ
21) ลาภพิงค์	-	-
22) ดาว ม.ช.	12	13.48

จากตารางที่ 26 เป็นผลจากการแจกแจงแบบสอบถามเพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เลือกเพลงที่นักศึกษาแต่ละคนคิดว่าเป็นเพลงที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มากที่สุดจำนวน 2 เพลง ผลปรากฏว่า เพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ได้รับเลือกให้เป็นอันดับแรก ด้วยคะแนนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.34 ส่วนเพลงที่ถูกเลือกมากเป็นอันดับที่ 2 คือ เพลงมาร์ช ม.ช. หรือ มาร์ชมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนเพลงที่ถูกเลือกรองมามีดังนี้ เพลงร่มแดนช้าง คิดเป็นร้อยละ 16.85 อันดับต่อไป คือ เพลงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเพลงดาว ม.ช. ซึ่งมีคะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.48 เท่ากัน อันดับต่อมาคือ เพลงสวรรค์ ม.ช. คิดเป็นร้อยละ 11.23 เพลงลาแล้วเวียงขวัญ คิดเป็นร้อยละ 3.37 และเพลงสุดท้ายที่ถูกเลือกคือ ราตรีอ้างแก้ว คิดเป็นร้อยละ 2.24

จากตารางที่ 22 - ตารางที่ 26 ผู้วิจัยจึงได้เพลงมหาวิทยาลัยที่จะนำมาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมา และการสื่อความหมายและอุดมการณ์ทั้งสิ้น 10 เพลง ดังนี้

- 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.1) มหาจุฬาลงกรณ์
 - 1.2) จามจุรีประดับใจ
- 2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - 2.1) ยูงทอง
 - 2.2) โดมในดวงใจ
- 3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 3.1) เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์
 - 3.2) มาร์ชเกษตรศาสตร์

4) มหาวิทยาลัยศิลปากร

4.1) Santa Lucia

4.2) กลิ่นจันทร์

5) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5.1) ม.ช. ถิ่นสวรรค์

5.2) มาร์ชมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 : วิเคราะห์การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย

2.1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1) เพลงพระราชนิพนธ์ "มหาจุฬาลงกรณ์"

พระราชนิพนธ์ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา, สุภร ผลชีวิน

(ท่อนที่ 1) น้ำใจน้องพี่ศิษย์มพ

ทุกคนไม่รู้ลี้มบูชา

พระคุณของแหล่งเรียนมา

จุฬาลงกรณ์

(ท่อนที่ 2) ขอทูลขอเทิดพระนามไท

พระคุณแนบไว้วันนดร

ขอองค์พระเอื้ออาทร

หลังพรคุ้มครอง

(ท่อนที่ 3) นิสิตพร้อมหน้า

สัตย์ญาประคอง

ความดีทุกอย่างต่างปอง

ผยองพระเกียรติเกริกไกร

(ท่อนที่ 4) ขอตราพระเกียรติยั้งยืนยง

นิสิตประสงค์เป็นธงชัย

ถาวรยศอยู่คู่ไทย

เชิดชัยชะโย

ปริบทและประวัติ

จากการสัมภาษณ์ อ.สวัสดิ์ จงกล ผู้เชี่ยวชาญเอกสารหอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงประวัติความเป็นมาของเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ พบว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นผู้พระราชทานเพลง ส่วนผู้ประพันธ์คำร้องคือ ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์คฤกุล ณ อยุธยา และนายสุภร ผลชีวิติน โดยประพันธ์เพลงนี้ในปีพุทธศักราช 2492 (สวัสดิ์ จงกล, สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2545) ซึ่งเป็นช่วงสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การเมืองไทยในสมัยนั้นมีลักษณะเป็นเผด็จการแบบฟาสซิสต์ ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลมีความตื่นตัวในเรื่องชาตินิยม (วรรณลดดา พิรุณสาร, 2543 : 49) และเพิ่มเติมจากความรักชาติแต่เพียงอย่างเดียวมาสู่ความรักและเทิดทูน 3 สถาบันสำคัญของประเทศ ซึ่งใช้มาจนถึงทุกวันนี้ นั่นก็คือ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ (สิรินธร กীরติบุตร, 2527 : 70) ดังที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้เข้าแถลงนโยบายเป็นวันแรกที่เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อขอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มาตรา 77 ดังนี้ "รัฐบาลนี้จะเทอดทูนเคารพสักการะองค์พระมหากษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ และรักษาราชบัลลังค์ให้มั่นคงอยู่ชั่ววันรันดร ทั้งจะเทอดทูนเกียรติพระราชวงศ์ที่ดำเนินเจริญรอยราชจริยาวัตร" (นรนิติ เศรษฐบุตรและโกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, 2517 : 140) นอกจากนี้ จุฎุฎ สุภาพ (2521 : 153) ได้กล่าวไว้ว่า "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 ฉบับนี้ได้เทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นอย่างสูง มีคณะองคมนตรีแทนคณะอภิรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญฉบับเก่า... สำหรับคณะรัฐมนตรีนั้น พระมหากษัตริย์ทรงตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอีกไม่น้อยกว่า 15 คน และไม่มากกว่า 25 คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี"

ในส่วนประวัติความเป็นมาของเพลงมหาจุฬาลงกรณ์นั้น อ.สวัสดิ์ จงกล ได้กล่าวว่า "เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจไปถึงเมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (รัชกาลที่ 8) ได้เสด็จสวรรคตในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ซึ่งในสมัยนั้น นายปรีดี พนมยงค์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีได้เสนอให้ที่ประชุมรัฐสภาว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ใหม่น่าจะเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้า"

ภูมิพลอดุลยเดช ตามกฎหมายเทียบบาล ว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พุทธศักราช 2467 เนื่องจากทรงเป็นสมเด็จพระอนุชาพร้อมพระชนนี และที่ประชุมก็เห็นชอบเป็นเอกฉันท์ จากเหตุการณ์การเสด็จสวรรคตนี้เอง ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชจำเป็นต้องเปลี่ยนสาขาที่ทรงศึกษาอยู่ เดิมพระองค์ทรงสนพระทัยศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ แต่จำเป็นต้องเปลี่ยนมาศึกษานิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่พระองค์ไม่ทรงถนัดและไม่ทรงสนพระทัยนัก ก็ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย มีวันหนึ่งที่พระตำหนักวิลล่าวัฒนา ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ พระองค์ได้เสด็จออกจากห้องทรงพระอักษร ด้วยความอ่อนล้าจากการศึกษาเพื่อเล่นเปียโนในห้องโถง จากนั้นพระองค์ท่านก็ได้ทรงตรัสกับศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สุมณฑาติ สวัสดิกุล ผู้ซึ่งเป็นทั้งนิสิตเก่าและอาจารย์ของจุฬาฯ ได้ตามเสด็จไปเพื่อถวายเป็นถวายเป็นภาษาไทย ถึงเรื่องความเหนื่อยหน่ายในการเรียน และได้ได้ทรงตรัสแสดงความห่วงใยถึงนิสิตที่เรียนหนังสืออยู่ในเมืองไทย เมื่อได้ยินเช่นนั้น อ.สุมณฑาติ จึงทูลเสนอว่า หากพระองค์ท่านมีพระมหากรุณาธิคุณถึงนิสิตที่เรียนหนังสืออยู่ที่เมืองไทย พระองค์ท่านทรงดนตรีและทรงอยู่ในขณะศึกษาเล่าเรียน อ.สุมณฑาติจึงคิดผนวกทั้ง 3 อย่างเข้าด้วยกันแล้วจึงทูลขอพระราชทานเพลงให้กับนิสิตจุฬาฯ ที่เรียนหนังสือในเมืองไทย จากนั้นพระองค์ท่านก็มีได้รับสั่งอะไร แต่เวลาไม่เกิน 5 วัน พระองค์ท่านก็ได้ทรงพระราชทานกระดาษที่เป็นโน้ตเพลงมาให้ 3 แผ่น แล้วรับสั่งว่า ที่ขอไว้....ให้แล้ว จากนั้น อ.สุมณฑาติ จึงส่งให้ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา และคุณสุภร ผลชีวิน ผู้ซึ่งเป็นน้องชายของท่านผู้หญิงสมโรจน์ ประพันธ์คำร้องจนเสร็จ จากนั้นทั้งสองจึงนำไปให้พระเจนดุริยางค์ลองเล่นและร้องดู ปรับเปลี่ยนเนื้อแล้วส่งไปถวายให้ทอดพระเนตร พระองค์ท่านก็ทรงปรับแก้ไขแล้วพระราชทานกลับมา" (สวัสดิ์ จงกล, สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2545)

สวัสดิ์ จงกล (2542 : 7) ยังได้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อนที่พระองค์ท่านจะทรงพระราชทานเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2489 นิสิตจุฬาฯ ทั้งมหาวิทยาลัยมีประมาณ 2,500 คน เป็นมหาวิทยาลัยรับจำกัดที่มีจำนวนนิสิตมากที่สุด เป็นกลุ่มคนกลุ่มเดียวซึ่งมีจำนวนมากที่สุดที่เข้าเฝ้าถวายบังคมพระบรมศพ (รัชกาลที่ 8 เมื่อเสด็จสวรรคต) เมื่อผู้เขียนเข้าเรียนแล้ว

จึงทราบจากอาจารย์ และนิสิตรุ่นพี่ว่าอาจารย์จุฬาฯ บอกกับนิสิตว่า หากใครว่างและไม่ต้องเข้า ฟังคำบรรยายของอาจารย์ ขอให้ไปเข้าเฝ้าถวายความเคารพแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) เมื่อเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพระราชกุศลถวายแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลสมัยนั้นลดจำนวนทหารมหาดเล็กและตำรวจวังเหลือน้อยมาก จำนวนทหารกองเกียรติยศจึงน้อยไม่สมพระเกียรติ ครั้งนั้นนิสิตจุฬาฯ ได้เข้าแถวรับเสด็จต่อจาก กองเกียรติยศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราช ดำเนินตรวจแถวของนิสิตแล้วจึงเสด็จขึ้นพระมหาปราสาท วันต่อมาเมื่อเสด็จพระราชดำเนินทรง ประกอบพิธีถวายพระราชกุศล เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจึงปูลาดพระบาทถึงจุดสิ้นสุดแถวของ นิสิตจุฬาฯต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปประเทศสวิตเซอร์ แลนด์เพื่อทรงพักผ่อนพระราชอิริยาบถ และทรงศึกษาเพิ่มเติม นิสิตจุฬาฯ ประมาณ 2,000 กว่าคน ได้พร้อมใจกันไปส่งเสด็จฯ ณ สนามบินดอนเมือง นายกสโมสราฯ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายโล่ห์รูปพระ เกี้ยว ผู้แทนนิสิตหญิงถวายช่อดอกไม้แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีนคริน ทราบรมราชชนนี บันทึกของเลขานุการกสโมสราฯ นิสิตมีข้อความว่า

.....สิ่งที่พวกเราชาวจุฬาฯ ได้รับในวันนั้นอีกอย่างก็คือ ความปิติอย่างสูงสุดที่ได้เห็น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเกียรติแก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของเรา โดยทรง ประดับเข็มพระเกี้ยวเล็ก ๆ บนฉลองพระองค์เบื้องซ้าย....

โล่ห์พระเกี้ยวที่นิสิตทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีส่วนเกี่ยวข้องกับเพลง พระราชทานมหาจุฬาลงกรณ์ในเวลาต่อมา"

ในเรื่องของโล่ห์พระเกี้ยวนี้ อ.สวัสดิ์ จงกล ได้กล่าวเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ว่า "ครูเพิ่ง มาทราบภายหลังนี้เองว่า โล่ห์พระเกี้ยวที่นายกสโมสราฯ ได้น้อมเกล้าฯ นั้นได้ถูกตั้งวางไว้บนโต๊ะ ทรงพระอักษร ณ ตำหนักที่ประทับในสวิตเซอร์แลนด์ตลอดเวลา และเมื่อท่านเสด็จกลับมาเมือง ไทย โล่ห์พระเกี้ยวก็ถูกย้ายมาที่โต๊ะทรงพระอักษรที่เมืองไทยด้วย สิ่งนี้แหละที่แสดงให้เห็นถึงความ

ผูกพันระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับนิสิตจุฬาฯ ดังนั้นการที่พระองค์ท่านได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลงบพนี้แก่นิสิตถือได้ว่าเป็นสายสัมพันธ์ระหว่างนิสิตและสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างหาสิ่งใดเปรียบได้ยาก" (สวัสดิ์ จงกล, สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2545)

นอกจากนี้ ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา ได้เคยกล่าวในเรื่องของการประพันธ์คำร้องเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ไว้ว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ทรงพระราชนิพนธ์พระราชทานลงมาทางหม่อมราชวงศ์สุนันทาดี เมื่อเธอเชิญโน้ตทำนองเพลงพระราชนิพนธ์มานั้น ได้เล่าให้ข้าพเจ้าและน้องชายของข้าพเจ้าชื่อ สุภร ผลชีวิติน ฟังและให้ลองแต่งคำร้องขึ้น น้องชายของข้าพเจ้ามีนิสัยรักการร้อยกรองถ้อยคำมาก และเล่นไวโอลินเพลงไทยได้ดีด้วย เขาก็ลองสืงไวโอลินตามโน้ตทำนองพระราชนิพนธ์ แล้วใส่คำร้องให้ข้าพเจ้าช่วยดู ช่วยอ่าน และทดลองร้องดู ข้าพเจ้าอ่านโน้ตไม่เป็นประสา ได้แต่ฟังและทดลองเสียงของคำที่ใส่ และความก็ต้องชัดเจน อ่านหรือร้องได้เรื่องด้วย ให้มีเนื้อหาบูชาพระคุณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ตนศึกษาอยู่ ตั้งสัญญาไว้ว่าจะพร้อมใจกายร่วมสามัคคีกันประกอบคุณงามความดี เชิดชูพระเกียรติคุณ สืบรักษาชื่อเสียงอันดั่งามของมหาวิทยาลัยไว้ชั่ววันรันดร" (สมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา, ท่านผู้หญิง, 2530 : 172)

หากพิจารณาถึงคำร้องในเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ ก็พบว่าคำร้องมีเนื้อหา บูชาพระคุณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงพระราชทานกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สิ่งนี้ช่วยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์และเหล่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และยังคงแนบแน่นมั่นคงจนเกิดเป็นเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ซึ่งเป็นเพลงที่เกิดขึ้นจากความร่วมมืออันเกิดจากความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่าย คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงดำรงอยู่ในสถาบันพระมหากษัตริย์ ทรงพระราชนิพนธ์ทำนอง อีกฝ่ายหนึ่งคือท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา และน้องชาย ซึ่งเคยเป็นนิสิต และเป็นอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นฝ่ายประพันธ์คำร้อง

ท่านผู้หมิงมณีนีรัตน์ บุนนาค ได้เขียนถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระราชวงศ์จักรีกับชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ว่า "เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อกำเนิดขึ้นได้ด้วยพระราชปรารภ และพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช ในปี พ.ศ. 2450 และได้รับการสถาปนาขึ้นด้วยพระปรีชาญาณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์เจ้า ในปี พ.ศ. 2459... ต่อจากรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสองพระองค์นั้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสืบทอดพระบรมราโชบายแห่งพระราชบุพการี โดยโปรดฯ ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรวิชาอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ชั้นประกาศนียบัตรขึ้นใหม่ รวมทั้งขยายหลักสูตรแผนกวิศวกรรมศาสตร์ชั้นประกาศนียบัตรขึ้นใหม่ รวมทั้งขยายหลักสูตรแผนกวิศวกรรมศาสตร์ให้เทียบชั้นปริญญา... และต่อมาในปี พ.ศ. 2473 ได้เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตเป็นครั้งแรก ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้กลายเป็นประเพณีปฏิบัติติดต่อกันมา..." (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530 : 175) เมื่อถึงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 พระองค์ก็ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรตามประเพณีของพระมหากษัตริย์ทั้ง 2 พระองค์ก่อน เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2489 (สวัสดี จงกล, 2542 : 6) จนมาถึงรัชสมัยรัชกาลปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้จิตใจจางลงไปเลยแม้แต่น้อย ดังที่ อ.สวัสดิ์ จงกล ได้กล่าวว่า "นับเป็นเวลา 53 ปีแล้ว ที่ชาวจุฬาฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระบรมราชูปถัมภ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพระองค์ที่ 5 หากจะเล่าสู่กันฟังก็ต้องเขียนเป็นชุด และหลายชุด จึงจะครอบคลุมสิ่งที่ได้พระราชทานแก่ชาวจุฬาฯ" (สวัสดิ์ จงกล, 2542 : 6)

พระมหากรุณาธิคุณจากสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการที่ยืนยันคำกล่าวข้างต้นนี้ เอกสารวิชาการ 2/2543 จากหอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ระบุถึงลักษณะเฉพาะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ว่า "เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กเป็นสถาบันอุดม

ศึกษาพระราชทานนามว่า โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2453 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระบรมราชาูปถัมภกแห่งโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ และเป็นพระราชปฏิบัติว่าพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีเป็นพระบรมราชาูปถัมภกของสถาบันนี้ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน และตลอดไปด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยแรกแห่งกรุงสยามได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบรมราชาูปถัมภกแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน 5 พระองค์ (หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544 : 13-14)

ที่ได้กล่าวมานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และด้วยความสัมพันธ์อันไม่ถือความต่างชนชั้นนี้ จึงทำให้นิสิตและชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกิดความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ จนกลายเป็นความจงรักภักดีที่สะท้อนออกมาเป็นคำร้องที่ไพเราะ และเป็นเพลงที่แม้กระทั่งนิสิตปัจจุบันยังคงนิยมร้อง เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในบทเพลง "มหาจุฬาลงกรณ์" มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์อยู่ 3 ประเภท คือ

1.1) ปฏิวาหะ (Oxymoron) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "น้ำใจน้องพีสีชมพู" ผู้ประพันธ์คำร้องนำคำที่มีความหมายคนละด้านหรือตรงกันข้ามกัน คือ คำว่า น้อง กับ พี มารวมกันเพื่อเพิ่มน้ำหนักความหมายของจำนวนนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2) นามนัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 1 เช่นกัน คือ "น้ำใจน้องพีสีชมพู" คำว่า "สีชมพู" ใช้สื่อความหมายแทนเหล่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากสีชมพูเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นสีประจำมหาวิทยาลัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3) อติพจน์ (Hyperbole) ปรากฏในวรรคที่ 2 คือ "ทุกคนไม่รู้ลืมบูชา" หมายความว่า นิสิตจุฬาย ทุกคนไม่มีวันที่จะลืมพระคุณของสถาบันการศึกษาของตน ในความเป็นจริงแล้ว การกล่าวเช่นนี้อาจจะเป็นการกล่าวเกินจริง แต่การกล่าวเช่นนี้เป็นการกล่าวเพื่อเน้นย้ำความรู้สึกหรือ ความหมายของคำพูดให้ลึกซึ้ง มิใช่เพื่อหลอกลวง

ในบทเพลงท่อนที่ 2 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์อยู่ 3 ประเภท คือ

2.1) นามนัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "ขอทูลขอเทิดพระนามไท" คำว่า "พระนามไท" สื่อความหมายถึง ชื่อหรือพระนามของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เพราะชื่อของมหาวิทยาลัยนี้คือ "จุฬาลงกรณ์" คือชื่อพระนามาภิไธยเดิมของพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ก่อกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คำร้องในวรรคนี้สื่อความ หมายถึงการขอยกย่องเทิดทูนผู้ก่อกำเนิดมหาวิทยาลัยนั่นเอง

2.2) อติพจน์ (Hyperbole) ปรากฏในวรรคที่ 2, 3 และ 4 คือ "พระคุณแนบไว้วันรันดร" "ของค์พระเอื้ออาทร" "หลังพรคุ้มครอง" จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราช บัณฑิตยสถาน, 2525 : 443) ได้ให้ความหมายของคำว่า "วันรันดร" ไว้ว่า "ตลอดไป ไม่เว้นว่าง, ติด ต่อกันตลอดไป" การที่คนเราจะจดจำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่มีวันลืมสักชั่ววินาทีนั้น ย่อมเป็นไปได้ นอกจากนั้นในวรรคที่ 3 และ 4 เป็นการขอให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระ ราชทานกำเนิดมหาวิทยาลัยและได้ทรงเสด็จสวรรคตไปแล้ว ช่วยพระราชนครคุ้มครองแก่นิสิต จุฬาย การขอเช่นนี้ย่อมเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม การกล่าวเช่นนี้ผู้ประพันธ์มิได้ตั้งใจจะหลอกลวง แต่เป็นการกล่าวเพื่อเน้นย้ำความรู้สึกผูกพัน เทิดทูน บูชา และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาษัตริย์ผู้ทรงพระราชทานกำเนิดจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

2.3) อวตพากย์ (Synesthesia) ปรากฏในวรรคที่ 2 และ 4 คือ "พระคุณแนบไว้วันรันดร" "หลังพรคุ้มครอง" จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 449) ได้ให้ ความหมายของคำว่า "แนบ" ไว้ว่า "แอบชิด, แอบเคียง, เช่น แนบข้าง แนบกาย แนบเนื้อ ; ติดไป ด้วย เช่น ได้แนบสำเนาจดหมายมาด้วยแล้ว" โดยสรุปคือ มักใช้สิ่งของที่เป็นรูปธรรมแนบกับสิ่งของ

ที่เป็นรูปธรรมอีกสิ่งหนึ่ง ดังนั้นการนำสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น พระคุณ หรือความทรงจำในพระคุณ มาแนบไว้กับตัว หรือสมอง จึงจัดเป็นการใช้คำแทนผลของการสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดาหรืออภิปากย์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คำว่า "พระคุณ" หรือ "บุญคุณ" มักใช้กับคำว่า "จดจำ" หรือ "จำ" มากกว่า "แนบ" นอกจากนี้ในวรรคที่ 4 มีเนื้อร้องว่า "หลังพรค้อมครอง" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 844) ให้ความหมายของคำว่า "หลัง" ไว้ว่า "ไหลลงหรือทำให้ไหลลงไม่ขาดสาย" และจากพจนานุกรมฉบับเดียวกัน (2525 : 868) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ไหล" ไว้ว่า "เคลื่อนที่ไปอย่างของเหลว เช่น น้ำ" และได้ให้ความหมายของคำว่า "พร" ไว้ว่า "คำแสดงความปรารถนาดี, สิ่งทีขอเลือกเอาตามประสงค์" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 567) คำว่า "หลัง" ซึ่งเป็นคำกริยาที่มักใช้กับของเหลวซึ่งไม่ใช้กับคำว่า "พร" ดังนั้น "หลังพร" จึงเป็นอภิปากย์เพื่อสื่อความหมายถึง การขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้มีมาอย่างไม่ขาดสาย โดยคำว่า "หลัง" เพื่อค้อมครองเหล่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในบทเพลงตอนที่ 3 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์อยู่

2 ประเภท คือ

3.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "นิติตพร้อมหน้า" เป็นการสื่อความหมายถึงนิติตจุฬาฯ ทุกคน แต่ผู้ประพันธ์เอ่ยถึงเพียงแค่ "หน้า"

3.2) อภิปากย์ (Synesthesia) ปรากฏในวรรคที่ 2 คือ "สัญญาประคอง" จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 792) ให้ความหมายของคำว่า "สัญญา" ไว้ว่า "ความตกลงระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย หรือหลายฝ่ายว่า จะกระทำการหรือละเว้นการอย่างใดอย่างหนึ่ง, ข้อตกลงกัน,... ให้คำมั่น, ทำความตกลงกัน" และพจนานุกรมฉบับเดียวกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 493) ให้ความหมายของคำว่า "ประคอง" ไว้ว่า "พยุงให้ทรงตัวอยู่ เช่น ประคองตัวเอง, ช่วยพยุงไม่ให้เซไม่ไห้ล้ม เช่น ประคองคนเจ็บให้ลุก ประคองคนแก่เดิน, ระมัดระวังไม่ให้หกหรือพลั้งพลาด เช่น ประคองชามแกงให้ดี, โอบรัดเบา ๆ เช่น หนุ่มสาวเดินประคองกันไป" ตามปกติแล้วคำว่า "ประคอง" มักจะใช้กับสิ่งที่เป็นรูปธรรมดังตัวอย่างในพจนานุกรม แต่ในบทเพลงวรรคนี้ นำคำว่า "ประคอง" มาใช้กับคำว่า "สัญญา" ซึ่งเป็นสิ่งนามธรรมหรือคำพูดข้อตกลงกัน

โดยให้ความหมายถึงการรักษาสัญญามากกว่า คำร้องในตอนนี้แสดงให้เห็นถึงการให้คำมั่นสัญญาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคนว่าจะทำความดีทุกอย่างเพื่อเฉลิมพระเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นที่รู้จักกันไปทั่ว

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 3 ประเภท คือ

4.1) บุคลาธิษฐาน (Personification) ปรากฏในวรรคที่ 1 "ขอตราพระเกี่ยวยั้งยืนยง" เป็นการสมมติให้ตราพระเกี่ยวซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมีชีวิตขึ้นมาเพราะพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 654, 659) ได้จัดประเภทของคำว่า "ยั้ง" และ "ยืนยง" ไว้ว่าเป็นประเภทของคำกริยา

4.2) อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "ขอตราพระเกี่ยวยั้งยืนยง" คำว่า "ตราพระเกี่ยว" ในที่นี้มีได้หมายความเพียงแค่ตราสัญลักษณ์เท่านั้น หากแต่หมายรวมถึง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งสถาบันด้วย

4.3) อุปลักษณ์ (Metaphor) ในวรรคที่ 2 คือ "นิติตประสงค์เป็นธงชัย" เป็นการเปรียบเทียบนิติตจุฬาฯ กับธงชัย ซึ่งหมายความว่า "ธงซึ่งเป็นเครื่องหมายแห่งชัยชนะ" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 411) โดยใช้คำว่า "เป็น" เป็นคำเชื่อมในการสื่อความหมาย เป็นการแสดงให้เห็นถึงความประสงค์หรือความต้องการของนิติตจุฬาฯ ที่จะให้สถาบันของตนคงเกียรติยศคู่ประเทศชาติตลอดไป

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ปรากฏการใช้วัจนกรรม (Speech Act) ดังนี้

วัจนกรรมในเพลงท่อนที่ 1 คือประเภทการประกาศ (Declaration) เพราะเนื้อเพลงในท่อนนี้มีความหมายว่า "ใจจริงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคนทั้งรุ่นน้องและรุ่นพี่ไม่มีวันลืม เทิดทูน บูชา และตระหนักในพระคุณของสถานที่เรียน นั่นคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" และในวรรค "ทุกคนไม่รู้ลืมบูชา" มีความหมายว่า "นิติตทุกคนไม่รู้จักลืมบูชามหาวิทยาลัย" ซึ่งมีลักษณะเป็นการประกาศตนว่า ตนจะไม่มีวันลืมบุญคุณของมหาวิทยาลัย ดังนั้นเพลงในท่อนที่ 1 นี้จึงจัด

เป็นวัจนกรรมประเภทการประกาศ (Declaration) เพื่อให้สำนักในบุญคุณของสถาบันที่ได้รำเรียนมา

วัจนกรรมในเพลงท่อนที่ 2 คือประเภทการให้สัญญา (Commissive) เพราะเนื้อเพลงในท่อนนี้มีเนื้อความว่า นิสิตให้สัญญาว่าจะเทิดทูนบูชาชื่อเสียงเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ได้ทรงกำเนิดมหาวิทยาลัยและนิสิตได้ขอให้พระองค์พระราชทานพร เพื่อคุ้มครองตนด้วย ดังนั้นเพลงในท่อนที่ 2 นี้ จึงจัดเป็นวัจนกรรมประเภทการให้สัญญา (Commissive) เพื่อสร้างความอบอุ่นใจ

วัจนกรรมในเพลงท่อนที่ 3 คือ ประเภทการให้สัญญา (Commissive) เพราะเนื้อเพลงในท่อนนี้มีความหมายว่า นิสิตทุกคนขอรักษาสัญญาว่าจะทำความดีทุกอย่างเพื่อขยายเกียรติยศชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นพระนามาภิไธยเดิมของผู้กำเนิดมหาวิทยาลัย ดังนั้นเพลงในท่อนที่ 3 นี้ จึงจัดเป็นวัจนกรรมประเภทการให้สัญญา (Commissive) เพื่อโน้มน้าวใจนิสิตให้รักษาสัญญาด้วยการทำความดี

วัจนกรรมในเพลงท่อนที่ 4 คือ ประเภทการประกาศ (Declaration) เพราะเนื้อเพลงในท่อนนี้แสดงให้เห็นถึงการประกาศตนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าจะเป็นเช่นธงชัยเพื่อเถลิงเกียรติยศของมหาวิทยาลัยให้ยั่งยืนคู่ประเทศชาติ ดังนั้นเพลงในท่อนที่ 4 นี้ จึงจัดเป็นวัจนกรรมประเภทการประกาศ (Declaration) เพื่อปลุกใจให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความฮึกเหิมและภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยของตน

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในเพลงมหาจุฬาลงกรณ์มีการใช้แรงจูงใจเพื่อสร้างสารโน้มน้าวใจดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 มีการใช้แรงจูงใจด้านความสอดคล้องต้องกันกับสังคม (Conformity) ในวรรค "ทุกคนไม่รู้ลืมบูชา" คำว่า "ทุกคน" ให้ความรู้สึกของความเห็นสอดคล้องกันของทุกคนในกลุ่ม และไม่ให้มีผู้ใดมีความเห็นแปลกแยกขึ้นมา

ในบทเพลงท่อนที่ 2 มีการใช้แรงจูงใจด้านความคุ้มครองอย่างปลอดภัย (Protection) ใน 2 วรรคสุดท้ายของท่อนที่ 2 คือ "ขอองค์พระเอื้ออาทร หลังพรคุ้มครอง"

ในบทเพลงท่อนที่ 3 มีการใช้แรงจูงใจด้านการอุทิศตัว (Devotion) เพราะเนื้อความในท่อนนี้กล่าวว่า นิสิตทุกคนจะมุ่งหวังทำความดีเพื่อพระเกียรติยศของมหาวิทยาลัย และผู้กำเนิดมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ยังมีแรงจูงใจด้านความทะเยอทะยาน (Ambition) และใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement) ในวรรคที่ 3 คือ "ความดีทุกอย่างต่างปอง" เป็นการแสดงให้เห็นว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมุ่งหวังทำความดี ยิ่งไปกว่านี้ผู้ประพันธ์ได้ใช้แรงจูงใจด้านการต่อสู้ (Fighting) ในวรรคที่ 4 "ผยองพระเกียรติเกริกไกร" จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 545) ให้ความหมายของคำว่า "ผยอง" ไว้ว่า "เผ่นโผน ; ลำพอง, เย่อหยิ่ง, อึกเหิม" ซึ่งจัดเป็นความหมายที่ให้ความรู้สึกของการต่อสู้ และในวรรคเดียวกันยังมีการใช้แรงจูงใจด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) คือคำว่า "พระเกียรติเกริกไกร" ซึ่งหมายความว่า "ชื่อเสียงขจรกระจ่ายเกรียงไกรเป็นที่รู้จัก"

ในบทเพลงท่อนที่ 4 มีการใช้แรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) ในวรรคที่ 1 และ 3 คือคำว่า "ยังยืนยง" และ "ถาวร" คำเหล่านี้ล้วนหมายความถึงความมั่นคงและยั่งยืน ในวรรคที่ 2 ได้ปรากฏคำที่เป็นแรงจูงใจด้านการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement) และความทะเยอทะยาน (Ambition) คือ "นิสิตประสงค์เป็นธงชัย" หมายความว่า "นิสิตต้องการเป็นเสมือนธงแห่งชัยชนะ" เพื่ออวยชัยให้กับสถาบันของตน และการกล่าวเช่นนี้ยังแฝงด้วยแรงจูงใจของความทะเยอทะยาน (Ambition) คือคำว่า "นิสิตประสงค์เป็น ..." เป็นการแสดงความอยากหรือความต้องการของนิสิต นอกจากนี้ในวรรคที่ 3 "ถาวรยศอยู่คู่ไทย" มีการใช้แรงจูงใจด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) เพราะในวรรคนี้มีความหมายถึงการรักษาชื่อเสียงเกียรติยศของมหาวิทยาลัย และผู้กำเนิดมหาวิทยาลัยให้อยู่เคียงคู่ประเทศชาติ และในวรรคที่ 4 "เชิดชัยชะโย" เป็นการใช้แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure)

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

จากแนวคิดด้านการสร้างอารมณ์ พบว่า บทเพลงมหาจุฬาลงกรณ์มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้

- 1) อารมณ์รักในสถาบันการศึกษา โดยการใช้คำดังนี้ "น้ำใจ" "สีชมพู" "บุชา" "พระคุณ"

"เทิด" "ทูน" "แนบไว้วันนดร" "ประคอง" "ปอง"

2) อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) โดยใช้คำว่า "ทุกคนไม่รู้ลี้มบูชา" "พระนามไท" "นิติตพร้อมหน้า" "พระเกียรติเกริกไกร" "ตราพระเกี้ยว" "ถาวรยศ" "คู่ไทย" "เชิดชัยไชโย" "ธงชัย"

3) อารมณ์ฮึกเหิม โดยใช้คำว่า "นิติตพร้อมหน้า" "ความดีทุกอย่างต่างปอง" "ผยอง" "ยังยืนยง" "นิติตประสงค์เป็นธงชัย" "เชิดชัยไชโย"

4) อารมณ์คาดหวัง โดยใช้คำว่า "ขอองค์พระเอื้ออาทร"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสวรรณคดีไทย

จากแนวคิดนี้ พบว่า บทเพลง "มหาจุฬาลงกรณ์" ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นรสวรรณคดีไทย ประเภทเสาวรจนี เนื่องจากถ้อยคำ เนื้อหา และความหมายในเพลงเป็นการสื่อถึงความรักและความรู้สึกเคารพบูชาในผู้ก่อกำเนิดมหาวิทยาลัยและสำนักในพระคุณของสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้พบวิธีการสร้างหรือต่อยอดอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสสระเป็นการใช้รูปสระเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการต่อยอดอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระอุในบทเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ มีคำร้องว่า "น้ำใจน้องพีสีชมพู ทุกคนไม่รู้ลี้มบูชา" (พู+รู้+บู) ส่วนการใช้คำสัมผัสอักษรเป็นการใช้รูปพยัญชนะเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้เป็นการต่อยอดอารมณ์ เช่น การใช้พยัญชนะด้วยการออกเสียงที่ฐานไรฟันวรรคตะในคำร้องที่ว่า "ขอทูนขอเทิดพระนามไท" (ทูน+เทิด+ไท) หรือการใช้พยัญชนะด้วยการออกเสียงที่ฐานคำวรรคตะ ในคำร้องที่ว่า "ผยองพระเกียรติเกริกไกร" (เกียรติ+เกริก+ไกร) หรือการใช้พยัญชนะด้วยการออกเสียงที่ฐานคำ (เศขวรรค : ย ร ล ว พ ศ ษ ส ห อ ฮ) ในคำร้องที่ว่า "ขอองค์พระเอื้ออาทร" (องค์ + เอื้อ + อา) เป็นต้น

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

บทเพลงมหาจุฬาลงกรณ์นี้ ลักษณะของดนตรีที่ใช้คือการบรรเลงโดยวงของชมรมดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (CU Band) บรรเลงโดยใช้จังหวะ Quick Step เพื่อปลูกเร้าให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในเกียรติยศของมหาวิทยาลัย

ในด้านรูปแบบ (Form) ของเพลง พบว่าเป็นเพลงที่มีรูปแบบสังคีตลักษณะ 2 ตอน หรือรูปแบบไบนารี (Binary Form) แบบย้อนกลับ ประกอบด้วยตอน A และตอน B ซึ่งเมื่อมีตอน B ที่มีทำนองต่างกันมาประกอบกันจนยาวขึ้น จึงได้มีการนำทำนอง A ย้อนกลับมาเล่นอีกครั้งหนึ่ง (A หรือ A-prime) ทำให้ผู้ฟังย้อนระลึกถึงทำนองแรกที่เสนอมมาแล้ว การนำทำนองเดิมกลับมาเสนอในช่วงท้ายเพลงก็เพื่อให้เพลงมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โครงสร้างเพลงนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นโครงสร้างสังคีตลักษณะ 2 ตอนแบบย้อนกลับที่มีโครงสร้าง (AA, BA, BA)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสร้างทำนองที่ใช้กัญแจซอลเป็นกัญแจประจำหลักนั้นมีความเหมาะสมกับการบันทึกโน้ตที่มีระดับเสียงสูง เช่น แหกไซโฟน ทรัมเป็ต หรือเสียงสูงของผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงนี้ และเป็นที่น่าสังเกตคือ มีการปฏิบัติการดนตรีและขับร้องย้อนกลับแม้ไม่กำกับเครื่องหมายย้อน (Repeat Mark) ในโน้ตเพลง และมีการเปลี่ยนกัญแจเสียงเพื่อเตรียมเข้าสู่ท่อนทำนอง B อย่างกลมกลืน

สรุปเพลงมหาจุฬาลงกรณ์

เพลงมหาจุฬาลงกรณ์นี้ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2492 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นผู้พระราชทานทำนองเพลง โดยมีท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา และนายสุภร ผลชีวิน เป็นผู้ประพันธ์คำร้อง ในส่วนของคำร้องสื่อความหมายถึงการบูชาพระคุณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระคุณของมหาวิทยาลัย และมีอุดมการณ์ในด้านการสำนึกในพระคุณของสถาบันการศึกษา โดยการประพฤติตนเป็นคนดี เพื่อชื่อเสียงของผู้นำนิสิตมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยของตน

เพลงมหาจุฬาลงกรณ์มีการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทอติพจน์ (Hyperbole) กล่าวเกินจริงเพื่อตอกย้ำความรู้สึกและประเภทอวาตพากย์ (Synesthesia) เพื่อ

สร้างความรู้สึกที่ผิดจากธรรมดามากที่สุด จำนวนทั้งสิ้นประเภทละ 3 ครั้ง รองลงมาคือประเภทนามมัย (Metonymy) และประเภทอนุนามมัย ประเภทละ 2 ครั้ง และประเภทปฏิภาวะ (Oxymoron) ประเภทบุคคลาธิษฐาน (Personification) ประเภทอุปลักษณ์ (Metaphor) ประเภทละ 1 ครั้ง

ในส่วนของกรววิเคราะห์การกระทำทางวาจา (Speech Act) พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้วัจนกรรมในบทเพลงนี้จำนวน 2 ประเภท ๆ ละ 2 ครั้งเท่ากัน คือการประกาศ (Declaration) และการให้สัญญา (Commissive) เพื่อสร้างความรู้สึกสำนึกในพระคุณของมหาวิทยาลัย และสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างข้อผูกมัดหรือพันธสัญญาในการเป็นนิติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น (Confidence) ในการทำความดีเชิดชูเกียรติของมหาวิทยาลัย

ในส่วนของกรววิเคราะห์แรงจูงใจพบว่า ผู้ประพันธ์นำแรงจูงใจต่อไปนี้ในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง ด้านความสอดคล้องต้องกันกับสังคม (Conformity) แรงจูงใจด้านการคุ้มครองอย่างปลอดภัย (Protection) ด้านการอุทิศตัว (Devotion) ด้านความทะเยอทะยาน (Ambition) การไฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement) แรงจูงใจด้านการต่อสู้ (Fighting) ด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) ด้านความมีคุณภาพ (Quality) และความรื่นรมย์ (Pleasure)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้ประพันธ์ได้ใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ในเพลงทั้งสิ้น 4 ประเภท คือ อารมณ์รักในสถาบันการศึกษา อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) อารมณ์ฮึกเหิม และอารมณ์คาดหวัง หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ตามวรรณคดีไทยแล้ว พบว่าเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ ถูกจัดอยู่ในประเภทเสาวจนร์เพื่อสื่ออารมณ์ความรักและบูชาในสถาบันพระมหากษัตริย์และมหาวิทยาลัย

สำหรับดนตรีและจังหวะที่ใช้ในเพลงมหาจุฬาลงกรณ์นั้นเป็นลักษณะดนตรีที่บรรเลงโดยวงของชมรมดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Cu. Band) โดยใช้จังหวะ Quick Step รูปแบบการประพันธ์เพลงเป็นแบบไบนารี (Binary Form) แบบย้อนกลับ

2) จามจรีประดับใจ

คำร้อง กฤตบุญ (ปิยะ) ธรรัตน์
 ทำนอง กฤตบุญ (ปิยะ) ธรรัตน์
 (ท่อนที่ 1) ผืนแผ่นดินถิ่นนี้

คือสีชมพูเด่นไกล
 สีสวมแหล่งธารน้ำใจ
 ไหลรินมารวมกัน

(ท่อนที่ 2) แม่แผ่นดินยังคู่ฟ้า
 จุฬาทฯ ทุกคนผูกพัน
 สายใยแห่งใจรักมัน
 ฝืนฝืนชั่วชีวิตมิเลือน

(ท่อนที่ 3) ร่มจามจรีนี่คือร่มใจ
 พี่น้องและเพื่อน

ผิงใจเตือน
 เปรียบเหมือนแหล่งความรักที่ตรง

(ท่อนที่ 4) ถึงห่างไกลกันเพียงไหน

แต่ใจรักเรานั้นคง
 พระนามจุฬาทฯ สูงส่ง
 ยืนยงตราบชั่วดินฟ้าเอ๋ย

ปริบทและประวัติ

จากการสัมภาษณ์คุณกฤตบุญ หรือคุณปิยะ ธรรัตน์ ผู้ประพันธ์คำร้องและทำนองเพลง จามจรีประดับใจ พบว่า คุณกฤตบุญ ได้แต่งเพลงนี้ในปี พ.ศ. 2513 เมื่อครั้งยังเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กฤตบุญ ธรรัตน์, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2545) ซึ่งเป็นช่วงสมัยที่จอมพลถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐบาลของจอมพลถนอม

กิตติขจร พยายามที่จะบริหารประเทศตามแนวทางเดิมของรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นระยะที่การเมืองไทยเป็นระบอบการปกครองแบบเผด็จการ (สิรินธร กীরติบุตร, 2527 : 74) ในช่วงปลายสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จนถึงสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เพลงต่าง ๆ ออกมาจากวงดนตรีของกรมประชาสัมพันธ์ แต่ผลงานของวงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์ ในยุคนี้ส่วนใหญ่มักจะออกมาในรูปของเพลงประจำสถาบันต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน (ส่วนใหญ่เป็นสถาบันการศึกษา) ซึ่งเป็นการแต่งขึ้นตามคำขอของสถาบันต่าง ๆ เหล่านั้น และคาดว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนามาเป็นการแต่งเพลงประจำหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในระยะต่อมานั่นเอง (สิรินธร กীরติบุตร, 2527 : 75) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ยุคนี้เป็นยุคที่มีความนิยมในการแต่งเพลงสถาบันขึ้นมาอย่างมาก

นอกจากนี้ คุณกฤตบุญ ธรณีน ได้ให้สัมภาษณ์ถึงเรื่องการได้มีโอกาสแต่งเพลงนี้ขึ้นมาว่า "เมื่อได้เข้ามาศึกษาที่จุฬาฯ ก็ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ส.จ.ม.) ในฐานะนักร้อง ในช่วงเวลานั้น จึงได้เริ่มแต่งเพลงประจำสถาบันและเพลงจามรีประดับใจนี้ก็ถือเป็นเพลงแรกที่แต่งให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (กฤตบุญ ธรณีน, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2545)

คุณกฤตบุญ ธรณีน ได้กล่าวอีกว่า "ผมได้ทดลองแต่งเพลงนี้ขึ้นโดยใช้จินตนาการผนวกกับความรู้สึกรักและผูกพันและความสามัคคีของเพื่อนพี่น้องนิสิตจุฬาฯ หรือเรียกอีกอย่างว่าชาวจามรี เราต่างก็มีความรู้สึกแบบนี้แก่กัน ทั้งหมดก็ได้ถ่ายทอดออกมาเป็นความหมายในเพลงก็คือ แสดงถึงความรักและความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของสถาบันที่ผูกพันกับวชิราวุธพระมหากษัตริย์ โดยมีต้นจามรีเป็นศูนย์กลางหรือศูนย์รวมจิตใจให้เรารักกัน อีกอย่างหนึ่งก็คือ ผมแต่งเพลงนี้ขึ้นมาก็เพราะสำนึกในพระคุณของผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย นั่นก็คือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีความรู้สึกผูกพันในฐานะที่เป็นนิสิตที่ได้มาศึกษาเล่าเรียนในสถานที่ของพระองค์ก่อน และในตอนท้ายของเพลงก็ได้อัญเชิญพระนามของรัชกาลที่ 5 มาเป็นสัญลักษณ์เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนิสิตจุฬาฯ" (กฤตบุญ ธรณีน, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2545)

จากการสัมภาษณ์คุณกฤตบุญ ธรณีน ผู้วิจัยพบว่า คุณกฤตบุญ ธรณีน ได้แต่งเพลงจามรีประดับใจ โดยใช้ปัจจัยภายในเป็นวัตถุดิบในการแต่งเพลง นั่นคือ จินตนาการและความรู้สึก

รักและผูกพันในฐานะที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม บริบทและปัจจัยภายนอก อาจจะมีผลต่อการแต่งเพลงบ้างไม่มากนักน้อย เพราะนฤมล ทับจุมพล (2530 : 216) ได้กล่าวว่าในช่วง พ.ศ. 2501-พ.ศ. 2530 จะมีการให้ความสำคัญต่ออุดมการณ์พระมหากษัตริย์โดยเริ่มมีตั้งแต่สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์... สถาบันพระมหากษัตริย์ได้มีฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ พระราชกรณียกิจ, พระมหากษัตริย์คุณ, พระบารมีและความห่วงใยต่อพสกนิกรได้มีปรากฏในบทเพลงของทางราชการมาตลอด โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2516-2520 เป็นช่วงที่มีบทเพลงเทิดทูนและความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์มากที่สุด"

ดังนั้น บทเพลงมหาวิทยาลัยที่ได้ประพันธ์ออกมาในช่วงนี้อาจจะได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยภายนอกหรือบริบททางการเมืองดังกล่าวด้วย

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในเพลงจามจุรีประดับใจ มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ ดังนี้

ในท่อนที่ 1 นี้ มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์อยู่ 1 ประเภท คือ

1.1 อุปลักษณ์ (Metaphor) ปรากฏในวรรคที่ 2 คือ "คือสีชมพูเด่นไกล" เป็นการเปรียบเทียบเป็นนัยให้เข้าใจเองโดยเปรียบเทียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสีชมพู โดยใช้คำว่า "คือ" เป็นตัวเชื่อม นอกจากนี้ยังมีการใช้การสื่อความหมายเพื่อสร้างภาพพจน์ประเภทเดียวกันอีกในวรรค "สีรวมแหล่งธารน้ำใจ" เป็นวรรคที่เปรียบเทียบต่อจากวรรคที่ 2 เพื่อเน้นย้ำความหมายและภาพของสีชมพู ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าเป็นสีหรือเป็นแหล่งรวมของสายน้ำแห่งน้ำใจของนิสิตทุกคน

ในท่อนที่ 2 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) อยู่ 4 ประเภทด้วยกัน คือ

2.1 อุทาหรณ์ (Analogy) ในวรรคที่ 1 และ 2 คือ "แม้แผ่นดินยังคู่ฟ้า จุฬายา ทุกคนผูกพัน" เป็นการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะอธิบาย

2.2 อนุนามมัย (Synecdoche) ในวรรคที่ 2 คือ "จุฬาฯ ทุกคนผูกพัน" เพราะคำว่า "จุฬาฯ" ในที่นี่มิได้หมายความว่าเพียงแต่สถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงนิสิตและบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคน

2.3 อุปลักษณ์ (Metaphor) ในวรรคที่ 3 คือ "สายใยแห่งใจรักมัน" เป็นการเปรียบเทียบความรักและผูกพันในสถาบันของเหล่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าเหมือนกับมีสายใยที่ออกจากหัวใจของนิสิตทุกคนพันผูกความรักให้มันคง

2.4 อติพจน์ (Hyperbole) ในวรรคที่ 4 คือ "ไผ่ผืนซั้วซั้ววันมิเลื่อน" เป็นการกล่าวเกินจริงเพื่อเน้นความรู้สึกรักและผูกพันในมหาวิทยาลัยของตน

ในตอนที่ 3 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) 2 ประเภท ดังนี้

3.1 อุปลักษณ์ (Metaphor) ในวรรคที่ 1 คือ "ร่วมจามจรีนี่คือร่วมใจ" ผู้ประพันธ์เพลงใช้คำว่า "คือ" ในการสื่อความหมายว่าร่วมเงาของต้นจามจรีซึ่งเป็นต้นไม้ที่เป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย เหมือนกับร่วมเงาที่ปกคลุมและปกป้องหัวใจที่รักในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 อุปมาอุปไมย (Simile) ในวรรคที่ 4 คือ "เปรียบเหมือนแหล่งความรักชื่อตรง" ผู้ประพันธ์เพลงใช้คำว่า "เปรียบเหมือน" ในการสื่อความหมายโดยตรงว่า ต้นจามจรีเป็นเหมือนกับจุดศูนย์รวมความรักของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในตอนที่ 4 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) 4 ประเภท ดังนี้

4.1 ปฏิพจน์ (Rhetorical Question) ในวรรคที่ 1 คือ "ถึงห่างไกลกันเพียงไหน" เป็นคำถามที่มีได้ต้องการคำตอบ แต่เป็นการถามเพื่อที่จะตอกย้ำความหมายในวรรคต่อมา

4.2 ปฏิภาคพจน์ (Paradox) ในวรรคที่ 1-2 คือ "ถึงห่างไกลกันเพียงไหน แต่ใจรักเรามันคง" ทั้ง 2 วรรคนี้มีความหมายขัดแย้งกันและเป็นการกล่าวถึงสิ่งที่แปลกแต่ก็เป็นจริง

4.3 อุทาหรณ์ (Analogy) ในวรรคที่ 3-4 เช่นกัน เพราะผู้ประพันธ์เพลงใช้วิธีการเปรียบเทียบเรื่องราวหรือข้อความสองอย่างที่ไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบว่าคล้ายกันมาเปรียบร่วมกัน คือ การยก

หรือนำเอาความยั่งยืนของฟ้าดินมาเปรียบเทียบกับความสูงส่งของพระนามจุฬาลงกรณ์ หรือพระนามของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลง "จามจุรีประดับใจ" มีการใช้วัจนกรรม (Speech Act) ดังนี้

วัจนกรรมในบทเพลงท่อนที่ 1 คือ การบรรยายข้อมูล (Representative) เพราะเป็นท่อนที่ผู้ประพันธ์เพลงแสดงให้เห็นถึงลักษณะของดินแดนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในจินตนาการของผู้ประพันธ์

วัจนกรรมในบทเพลงท่อนที่ 2 คือ การแสดงความรู้สึก (Expressive) เพราะเป็นท่อนที่ผู้ประพันธ์แสดงให้เห็นถึงสภาพทางจิตวิทยาหรือความคิดเห็นของผู้พูดว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคนรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย

วัจนกรรมในบทเพลงท่อนที่ 3 คือ การแสดงความรู้สึก (Expressive) เพราะผู้ประพันธ์แสดงให้เห็นถึงความรักของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคนที่มีต่อต้นจามจุรี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย

วัจนกรรมในบทเพลงท่อนที่ 4 คือ การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในลักษณะการแสดงความมั่นคงในความรักและเทิดทูนมหาวิทยาลัย

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลง "จามจุรีประดับใจ" มีการใช้แรงจูงใจเพื่อสร้างสารโน้มน้าวใจดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ผู้ประพันธ์ใช้แรงจูงใจด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) ในคำว่า "คือสีชมพูเด่นไกล" นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังใช้แรงจูงใจด้านการแสดงน้ำใจต่อหมู่คณะ (Group Spirit) ในวรรคที่ 3-4 คือ "สีรวมแหล่งธารน้ำใจ ไหลรินมาร่วมกัน" ซึ่งเป็นวรรคที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นสถาบันที่เพียบพร้อมไปด้วยน้ำใจของนิสิตทุกคน และความร่วมมือด้วย

ในบทเพลงท่อนที่ 2 วรรคที่ 1-2 ผู้ประพันธ์ใช้แรงจูงใจด้านความมีอิสระภาพ ไม่ต้องอยู่ใต้อำนาจใคร (Independence) ในด้านของความรัก ความผูกพันที่มั่นคงยั่งยืน ที่ไม่ต้องอยู่ภายใต้

อำนาจใครแม้แต่กฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ นอกจากนี้ในวรรคที่ 2 "จุฬาฯ ทุกคนผูกพัน" คำว่า "ทุกคน" เป็นการชี้แจงจุดด้านความร่วมมือ (Cooperation) ด้วยเช่นกัน ยิ่งไปกว่านี้ เนื้อเพลงในท่อนนี้ทั้ง 4 วรรคยังปรากฏแรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Belongingness and Love Needs)

ในบทเพลงท่อนที่ 3 วรรคที่ 1 "ร่วมจามจุรีนี่คือร่วมใจ" แสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจด้านความคุ้มครองอย่างปลอดภัย (Protection) เพราะผู้ประพันธ์ตั้งใจเปรียบเทียบร่วมเงาของต้นจามจุรีเป็นร่มเงาที่ปกป้องหัวใจของนิสิตจุฬาฯ ที่มีใจรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้เนื้อเพลงในท่อนนี้ทั้ง 4 วรรคยังปรากฏแรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Belongingness and Love Needs)

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ผู้ประพันธ์ชี้แจงแรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) และความปลอดภัย (Safety) โดยใช้คำต่าง ๆ เหล่านี้ "มั่นคง", "สูงส่ง", "ยืนยง", "ตราบชั่วดินฟ้า" นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังชี้แจงแรงจูงใจด้านความทะเยอทะยาน (Ambition) ในความหมายของเพลงทั้ง 4 วรรคนี้ด้วย คือ แม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกัน แต่ใจที่รักในสถาบันก็ได้เลื่อมคลาญ และชื่อเสียงของจุฬาฯ จะคงอยู่เสมอทัดเทียมกับพื้นดินกับท้องฟ้า

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

บทเพลง "จามจุรีประดับใจ" มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ ดังนี้

1. อารมณ์รักและผูกพันในสถาบันการศึกษา ดังนี้ สีชมพู, น้ำใจ, ผูกพัน, สายใย, ใจ, รักมั่น, ร่วมใจ, แหล่งความรักที่ตรง, แต่ใจรักเรามั่นคง
2. อารมณ์ภาคภูมิใจ ดังนี้ เเด่นไกล, มั่นคง, แหล่งความรักที่ตรง พระนามจุฬาฯ สูงส่ง, ยืนยงตราบชั่วดินฟ้าเออ
3. อารมณ์สนุกสนาน ในวรรค "ไผ่ผืนชั่วชีวิตมิเลือน" คำว่า "ไผ่ผืน" เป็นคำที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ โดยจำแนกตามวรรณคดีไทย

จากแนวคิดนี้พบว่า บทเพลงจามจุรีประดับใจทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นวรรณคดีไทยประเภทเสาวราณี เนื่องจากถ้อยคำ เนื้อหา และความหมายในเพลงเป็นการสื่อถึงความรักและสามัคคีของนิสิตจุฬาฯ ทุกคน โดยมีต้นจามจุรีและพระนามของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นชื่อของมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางความรัก และเกิดทูนบูชา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้พบวิธีการสร้างหรือต่อยอดอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระ กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสเป็นการใช้รูปสระ เพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการต่อยอดอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระเอ และสระอิ ในคำร้องที่ว่า "ผืนแผ่นดินแดนดินถิ่นนี้" (แผ่นดิน + แดน) และ (ดิน + ถิ่น) หรือการใช้รูปสระไอในคำร้องที่ว่า "ถึงห่างไกลกันเพียงไหน แต่ใจรักเรามั่นคง" (ไกล + ไหน + ใจ)

วิเคราะห์ดนตรี และจังหวะ

บทเพลงจามจุรีประดับใจนี้ ลักษณะของดนตรีที่ใช้คือ การบรรเลงดนตรีโดยชมรมวงดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้จังหวะวอลซ์ (Waltz) เพื่อบรรเลงให้เกิดความซาบซึ้งถึงความรักและความผูกพันของความเป็นพี่น้องร่วมสถาบัน ตลอดจนความรักในสถาบันตน

รูปแบบนี้ มีการบรรเลงตามสังคีตลักษณะ 2 ตอน แบบย้อนกลับ โดยเริ่มบรรเลงจากทำนองตอน A สองครั้งแบบตรงไปตรงมา ต่อด้วยตอน B ที่มีความแตกต่างด้านทำนอง และมีการพัฒนาและขยายความที่เน้นหนักความสำคัญตอน A โดยตอน B นั้น ในช่วงท้ายจะประกอบด้วย A' ซึ่งมาย้อนความคิดในตอนท้ายที่แม้ไม่เหมือนเดิมทุกประการ แต่ก็ได้รักษาทำนองเดิมและเพิ่มช่วงหางเพลงในตอนจบ

การประพันธ์ทำนองในบทเพลงนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ได้เน้นการใช้โน้ตที่มีอัตราจังหวะยาว เพื่อให้เกิดความนุ่มนวลของท่วงทำนอง ซึ่งเหมาะสมและกลมกลืนกับการใช้ร่วมกับจังหวะ Waltz

สรุปเพลงจามจรีประดับใจ

เพลงจามจรีประดับใจนี้ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2513 โดยมีคุณกฤตบุญ (ปิยะ) ธรณี เป็นผู้ประพันธ์คำร้องและทำนอง ในส่วนของคำร้องสื่อความหมายถึงความรักในสถาบัน ความสามัคคีและความผูกพันกันของนิสิตจุฬาฯ ทุกคน โดยมีต้นจามจรีเป็นศูนย์กลางความรักความผูกพัน และชื่อของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นพระนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นศูนย์รวมความรักให้มั่นคงของเหล่านิสิตจุฬาฯ เช่นกัน มีอุดมการณ์ในเรื่องของความรักและสามัคคีของเหล่านิสิตจุฬาฯ

เพลงจามจรีประดับใจมีการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทอุปมาอุปไมย (Metaphor) เพื่อกล่าวเปรียบเทียบเป็นนัยให้เข้าใจเองมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 4 ครั้ง รองลงมาคือประเภทอุปมา (Analogy) จำนวน 2 ครั้ง และประเภทอติพจน์ (Hyperbole) ประเภทอนุนามมัย (Synecdoche) ประเภทอุปมาอุปไมย (Simile) ประเภทปรัจฉา (Rhetorical Question) ประเภทปฏิภาคพจน์ (Paradox) ประเภทละ 1 ครั้ง

ในส่วนของกริยาวิเคราะห้วจกกรรม (Speech Act) พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้วจกกรรมประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้ง รองลงมาคือวจกกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) เพื่อแสดงความซาบซึ้งถึงความรัก ความผูกพันของความเป็นพี่น้องร่วมสถาบัน โดยมีต้นจามจรีและพระนามาภิไธยเดิมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นชื่อของมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางความรักยึดเหนี่ยวจิตใจชาวจุฬาฯ

ในส่วนของกริยาวิเคราะห้แรงจูงใจพบว่า ผู้ประพันธ์นำแรงจูงใจต่อไปน้เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) ด้านการแสดงน้ำใจต่อหมู่คณะ (Group Spirit) ด้านความมีอิสระภาพไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจใคร (Independence) ด้านความร่วมมือ (Cooperation) ด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) ด้านความคุ้มครองอย่างปลอดภัย (Protection) ด้านความมีคุณภาพ (Quality) ด้านความปลอดภัย (Safety) และด้านความทะเยอทะยาน (Ambition)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ได้ใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ในเพลงทั้งสิ้น 3 ประเภท คือ อารมณ์รักและผูกพันในสถาบันการศึกษา อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) และอารมณ์สนุกสนาน

หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ตามรสนิยมคติไทยแล้ว พบว่าเพลงจามจุรีประดับใจถูกจัดอยู่ในประเภทเสาวรถนี้เพื่อสื่ออารมณ์ความรัก ความผูกพัน ความสามัคคีในหมู่เหล่าชาวนิสิตจุฬาฯ และความศรัทธาต่อมหาวิทยาลัยและผู้กำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับดนตรีและจังหวะที่ใช้ในเพลงจามจุรีประดับใจนั้น เป็นลักษณะดนตรีที่บรรเลงโดยวงของชมรมดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (C.U. Band) โดยใช้จังหวะวอลซ์ (Waltz) ส่วนรูปแบบนั้นเป็นไปตามสังคีตลักษณ์ 2 ตอนแบบย้อนกลับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3) เพลงยุงทอง

พระราชนิพนธ์ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : หลวงจ้านงราชกิจ (จรัล บุญยรัตพันธุ์)

(ตอนที่ 1) แหล่งศึกษาร่มเย็นเด่นริมสายชล
เราทุกคนรักดุจหัวใจ
ปลูกยุงทองไว้เคียงโคมมุ่งประโลมโน้มใจรัก
ธรรมจักรนบบูชาเทิดไว้

(ตอนที่ 2) เหลืองแดงแสงธรรมศาสตร์วิไล
ปกแผ่ไปในทุกทาง
สัญลักษณ์ดีเด่นเห็นกระจ่าง
อย่าจืดจางรักร่วมทางกันไป

(ตอนที่ 3) ทรงธรรมปานดังตราชูเด่น
ทรงเป็นดวงธรรมนำทางให้
พิทักษ์รักษาเชิดชูไว้
อบอุ้มใจไปทุกกาล

(ตอนที่ 4) พระธรรมสถิตร่วมจิตสมาน
ปฏิญาณรักสามัคคี
รักยุงทองงามเด่นเหนืออื่นที่
ส่งศักดิ์ศรีไว้ให้ยั่งยืนนาน

ปริบทและประวัติ

จากการศึกษาพบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นผู้พระราช
นิพนธ์ทำนอง โดยมีหลวงจ้านง ราชกิจ เป็นผู้ประพันธ์คำร้อง และได้ทรงพระราชทานเป็นเพลง
ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้เป็นมิ่งขวัญของสถาบันในคราวเสด็จทรงดนตรีเมื่อวันเสาร์ที่ 25
กุมภาพันธ์ 2507 (กรมไปรษณีย์โทรเลข, 2530 : 123) บ้านเมืองในขณะนั้นถูกปกครองโดยรัฐบาล
ของจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งมีลักษณะการปกครองแบบเผด็จการ (ช่วงปี พ.ศ. 2506-2516)

สิรินธร กิริติบุตร (2527 : 78-79) ได้กล่าวถึงรัฐบาลในสมัยนั้นว่า "รัฐบาลของจอมพล ถนอม กิตติขจร ได้เริ่มกลับมาใช้ประโยชน์จากเพลงปลุกใจอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เพลงปลุกใจได้ ชบเซาไปในช่วงรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์... และจะพบว่า สถาบันพระมหากษัตริย์มีบทบาท สำคัญอย่างยิ่งในการผลิตเพลงปลุกใจออกมา ไม่ว่าจะเป็นการพระราชนิพนธ์เพลงต่าง ๆ ...ถึงกับ ทำให้มีการพูดถึงเพลงปลุกใจในยุคนี้นี้ว่าเป็นเพลงที่ออกมาจากวัง ซึ่งหมายถึง เพลงที่ออกมาโดยได้ รับการสนับสนุนโดยพระมหากษัตริย์คุณทางด้านต่าง ๆ จากสถาบันพระมหากษัตริย์นั่นเอง"

อ.สวัสดิ์ จงกล ได้เคยกล่าวเกี่ยวกับลักษณะของเพลงยูงทองไว้ว่า "เพลงประจำ มหาวิทยาลัยที่เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ทั้ง 3 เพลง คือ เพลงมหาจุฬาลงกรณ์ ของจุฬายาฯ เพลงยูงทองของธรรมศาสตร์ และเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเกษตรฯ นั้นมีความ แตกต่างกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านทรงพระราชนิพนธ์โดยพิจารณาจากลักษณะเฉพาะ ของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้हितนิตนักศึกษาได้ร้องกันอย่างไม่ขัดข้องกับบุคลิกลักษณะของ มหาวิทยาลัยตนเอง ของจุฬายาฯ นั้นจะมีลักษณะแสดงถึงความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหา กษัตริย์ และจุฬายาฯ ของธรรมศาสตร์ก็จะมีลักษณะคึกคัก ปลุกใจในด้านความหมายและเนื้อหา เพราะเขามีประวัติศาสตร์ของการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยเพื่อบ้านเมือง แต่พระองค์ท่านก็ ทรงแต่งให้อ่อนหวานในด้านดนตรีและจังหวะ ก็เลยอาจจะฟังแล้วอ่อนหวานก็ได้ ส่วนของเกษตรฯ นั้น ก็ฟังดนตรีแล้วก็มีลักษณะอ่อนหวานเหมือนอยู่ในธรรมชาติ เพราะเกษตรฯ เขาศึกษาเกี่ยวกับการ เกษตรป่าไม้ และธรรมชาติ" (สวัสดิ์ จงกล, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2544)

ในส่วนของประวัติความเป็นมา ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงพระราช นิพนธ์เพลงยูงทอง และพระราชทานให้เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ได้มีการ บันทึกร่วมกันเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ทางดนตรีระหว่างสถาบันกษัตริย์กับมหาวิทยาลัยธรรมศ าสตร์ไว้ว่า "มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่ได้ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้อาจารย์และนักศึกษาเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นครั้งแรก ในวันอังคารที่ 30 มกราคม 2505 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้ง 4 พระองค์ตามเสด็จ พระองค์ได้ทรงดนตรีร่วมกับ วงของสโมสรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมีการทูลเกล้าฯ ถวายเงินบริจาคสมทบทุนมูลนิธิอานันท

มหิตล ต่อมาในวันเสาร์ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2506 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จฯ มาทรงดนตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นการส่วนพระองค์ ทรงปลุกต้น "หางนกยูง" พระราชทานให้เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 5 ต้น คือ ด้านหน้าหอประชุมใหญ่ 3 ต้น และด้านข้างตึกสนามหลวง 2 ต้น และทรงมีพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า ...ต้นไม้นี้เมื่อโตก็ควรหวงแหน ขอให้รักษาเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เพราะจะปลูกขึ้นก็นาน แต่ด้วยกำลังใจของนักศึกษาที่โตเร็ว" (กรมไปรษณีย์โทรเลข, 2530 : 123)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า เหตุการณ์ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2506 นี้เป็นจุดเริ่มต้นหรือสาเหตุของการเกิดเพลงพระราชนิพนธ์ยูงทอง และนักศึกษายังคงร้องเพลงนี้เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงห่วงใยและไว้วางใจเหล่านักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตราบนานทุกวันนี้ บทเพลงพระราชนิพนธ์ยูงทองยังคงเป็นเพลงที่นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร้องด้วยความภาคภูมิใจในงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ในมหาวิทยาลัยของตน

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในบทเพลง "ยูงทอง" มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ ดังนี้

1. อุปมาอุปไมย (Simile) มีปรากฏในท่อนที่ 1 วรรคที่ 2 คือ "เราทุกคนรักดูหัวใจ"

เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงว่า นักศึกษาทุกคนรักมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เทียบเท่าหัวใจของตน โดยใช้คำว่า "ดู" มาเป็นคำเชื่อม นอกจากนี้ในท่อนที่ 3 วรรคที่ 1 คือ "ทรงธรรมปานดังตราชูเด่น" จัดเป็นการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมย (Simile) เช่นกัน จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 374) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ทรงธรรม" ว่า "กษัตริย์" จึงถือเป็นการเปรียบเทียบพระมหากษัตริย์ซึ่งในที่นี้คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นดังเครื่องซึ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความยุติธรรม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 318) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ตราชู" ไว้ว่า "เครื่องซึ่งชนิดที่มีถาดซึ่งห้อยอยู่ 2 ข้างคันซึ่งมีตุ่มน้ำหนักบนอกน้ำหนักของที่ซึ่ง"

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) มีปรากฏในท่อนที่ 3 วรรคที่ 2 คือ "ทรงเป็นดวงธรรมนำทางให้" จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 292) ให้ความหมายของคำว่า "ดวง" ไว้ว่า "เป็นคำเรียกสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปกลม ๆ หรือที่เป็นเป็นวง ๆ เช่น ดวงดาว ดวงไฟ ดวงตรา ดวงกสิณ, และบางสิ่งที่ไม่ีรูป เช่น ดวงชีวิต ดวงวิญญาณ ; ลักษณะนามเรียก จิตวิญญาณ หรือสิ่งที่มีแสงสว่าง เช่น ดาว ไฟฟ้า ตะเกียง ว่า ดวง..." ดังนั้นคำร้องในวรรคนี้จึงเป็นการเปรียบเทียบพระมหากษัตริย์ ซึ่งในที่นี้คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นเหมือนกับแสงสว่างแห่งธรรมะที่คอยชี้ทางหรือนำทางที่ถูกต้องแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในท่อนที่ 1 วรรคที่ 2 คือ "เราทุกคน รักดูจหัวใจ" เป็นการกล่าวโดยรวมถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกคน

4. นามมัย (Metonymy) ปรากฏในท่อนที่ 1 วรรคที่ 1 คือ "แหล่งศึกษาร่มเย็น เ دنริมสายชล" เป็นการกล่าวถึงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ในท่อนที่ 1 วรรคที่ 3 คือ "ปลุกยุงทองไว้เคียงโดม มุงประดลมนนั่มใจรัก" คำว่า "ยุงทอง" และ "โดม" ในที่นี้เป็นคำกล่าวแทนอีกสิ่งหนึ่งนั่นคือ ต้นยุงทอง เป็นคำกล่าวแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงปลุกต้นยุงทอง พระราชทานไว้ให้เป็นต้นไม้สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คำว่า "โดม" เป็นคำกล่าวแทนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนั้นคำร้องในวรรคนี้เป็นการสื่อถึงความสัมพันธ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันพระมหากษัตริย์ที่นักศึกษาคอยเฝ้าหวงแหนดูแล และในท่อนที่ 4 วรรคที่ 3 คือ "รักยุงทองงามเด่นเหนืออื่นที่" ก็นับเป็นการกล่าวถึงต้นยุงทอง แต่หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกล่าวถึงคำว่า "นที" แต่จริง ๆ แล้ว หมายถึงแม่น้ำเจ้าพระยา คำร้องในวรรคนี้เป็นการสื่อถึงความจงรักภักดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลง "ยุงทอง" มีการใช้วัจนกรรม (Speech Act) ดังต่อไปนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 มีการใช้วัจนกรรม 2 ประเภท คือ

1.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) ในวรรคที่ 1 คือ "แหล่งศึกษาร่มเย็นเด่นริม

สายชล" เป็นการบรรยายสภาพและที่ตั้งของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีความร่มเย็นและตั้ง
ตระหง่านอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

1.2 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ปรากฏในวรรคที่ 2, 3 และ 4 คือ "เราทุกคนรักดูจ
หัวใจ ปลูกยูงทองไว้เคียงโดม มุ่งประโลมโน้มใจรัก ธรรมจักรบนบุชาเทิดไว้" เป็นการแสดงความรู้
สึกรักเทียบเท่ากับหัวใจของนักศึกษา ที่มีต่อมหาวิทยาลัย เหล่านักศึกษาได้ปลูกต้นหางนกยูงหรือ
ยูงทองไว้คู่กับมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการแสดงความรักในมหาวิทยาลัย และแสดงความจงรักภักดี
ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้จากรวบรวมวิเคราะห์เอกสาร บทความเรื่อง "ประวัติวันทรงดนตรี"
ในหนังสือ "พระราชอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านการสื่อสาร" ได้กล่าวไว้ว่า
".....ในวันเสาร์ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2506 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ ได้เสด็จ มาทรงดนตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นการสวนพระองค์ ทรงปลูกต้น
"หางนกยูง" พระราชทานให้เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" และทรงมีพระราชดำรัส
ความตอนหนึ่งว่า "...ต้นไม้นี้เมื่อโตก็ควรทวงแหวนขอให้รักษาเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
เพราะจะปลูกขึ้นก็นาน แต่ด้วยกำลังใจของนักศึกษาก็โตเร็ว" ดังนั้นคำร้องในวรรคที่ 3 นี้ จึงจัดเป็น
การแสดงความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยและความรู้สึกจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ของนัก
ศึกษา นอกจากนี้ในวรรคที่ 4 ก็เป็นการแสดงความรักในมหาวิทยาลัยเช่นกัน โดยการเทิดทูนบูชา "ธ
ธรรมจักร" ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการใช้วัจนกรรม 2 ประเภท คือ

2.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) ในวรรคที่ 1, 2 และ 3 คือ "เหลืองแดงแสงธรรม
ศาสตร์วิไล ปกแผ่ไปในทุกทาง สัญลักษณ์ดีเด่นเห็นกระจ่าง" เป็นการบรรยายลักษณะของสีเหลือง
และแดง ซึ่งเป็นสีประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าเป็นสีที่สวยงามและเห็นเด่นชัดในทุกหนแห่ง

2.2 การออกคำสั่ง (Directive) ในวรรคที่ 4 คือ "อย่าจิตจางรัก ร่วมทางกันไป" เป็นการสั่ง
หรือการขอให้ผู้ฟังมีความรักในมหาวิทยาลัยโดยมิให้เสื่อมคลาย

ในบทเพลงท่อนที่ 3 มีการใช้วัจนกรรม 2 ประเภท คือ

3.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) ในวรรคที่ 1 และ 2 คือ "ทรงธรรมปานดังตราฐ
เด่น ทรงเป็นดวงธรรมนำทางให้" เป็นการบรรยายว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีพระมหากษัตริย์

เป็นองค์อุปถัมภ์เปรียบเสมือนตราซึ่งที่โดดเด่นซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความยุติธรรม และพระมหากษัตริย์ก็ยังคงเป็นเหมือนแสงสว่างคอยนำทางให้

3.2 การออกคำสั่ง (Directive) ในวรรคที่ 3 และ 4 คือ "พิทักษ์รักษาเชิดชูไว้ อบอุ่นใจไปทุกกาล" เป็นการออกคำสั่ง หรือขอให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ช่วยกันรักษาและเชิดชูปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้แล้วจะอบอุ่นใจไปทุกเวลา

ในบทเพลงท่อนที่ 4 มีการใช้วัจนกรรมเพียง 1 ประเภท คือ การให้สัญญา (Commissive) จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน , 2525 : 569) ให้ความหมายของ "พระธรรม" ไว้ว่า "ธรรมของพระเจ้าแผ่นดิน" ดังนั้นคำร้องในท่อนนี้จึงหมายความว่า นักศึกษาขอให้สัญญาหรือปฏิญาณว่าจะรักและมีความสามัคคี โดยมีธรรมของพระมหากษัตริย์ตั้งอยู่ร่วมด้วยว่าจะรักษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ตั้งเด่นอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อให้เกียรติยศและศักดิ์ศรียั่งยืนตลอดไป

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลง "ยุงทอง" ปรากฏการใช้แรงจูงใจในเพลงดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 มีการใช้แรงจูงใจประเภทความต้องการผูกพันกับสถาบันการศึกษาของตน และเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) และยังมีแรงจูงใจประเภทการหย่อนผ่อนคลายอารมณ์ (Rest) ในคำว่า "แหล่งศึกษาร่มเย็นเด่นริมสายชล" อีกด้วย นอกจากนี้ยังปรากฏแรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในวรรค "ปลุกยุงทองไว้เคียงโดมมุงประโลมโน้มใจรัก" เป็นการตอบสนองพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงพระราชทานต้นหางนกยูงไว้เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2506 ถือเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ในบทเพลงท่อนที่ 2 มีการใช้แรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) ของสี่ประจํามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และแรงจูงใจด้านการขอมมีเพื่อน (Companionship) ในวรรค "อย่าจิตจางรักร่วมทางกันไป"

ในบทเพลงท่อนที่ 3 มีการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์และความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) โดยมีพระมหากษัตริย์คอยนำทางให้

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ความต้องการผูกพันกับสถาบันการศึกษา และควมามีคุณภาพของมหาวิทยาลัยของตน

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

จากแนวคิดด้านการสร้างอารมณ์ พบว่า บทเพลง "ยุงทอง" มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ ดังนี้

- 1) อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) การใช้คำว่า "ปกแผ่ไปในทุกทาง" "ดีเด่นเห็นกระจ่าง" "ตราชูเด่น" "เชิดชู" "ปฏิญาณรักสามัคคี" "พิทักษ์" "งามเด่นเหนืออื่นที่" "ส่งศักดิ์ศรีไว้ให้ยิ่งยืนนาน" ล้วนแล้วแต่เป็นคำที่สื่อให้เกิดความรู้สึกถึงอารมณ์ภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยของตน
- 2) อารมณ์รักและผูกพันในมหาวิทยาลัย โดยใช้คำว่า "รักดุจหัวใจ" "มุ่งประโลมโน้มใจรัก" "ธรรมจักรบนบงกษาเทิดไว้" "อย่าจิตจางรักร่วมทางกันไป" "พิทักษ์รักษาเชิดชูไว้" "อบอุ่นใจไปทุกกาล" "ร่วมจิตสมาน" "ปฏิญาณรักสามัคคี" "รักยุงทองงามเด่นเหนืออื่นที่"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามวรรณคดีไทย

จากแนวคิดนี้ บทเพลงยุงทองทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นวรรณคดีไทย ประเภทเสาวจนี เนื่อง จากถ้อยคำ เนื้อหา และความหมายในเพลงเป็นการสื่อถึงความงดงามของมหาวิทยาลัย ความรู้สึก รักและผูกพันในมหาวิทยาลัย ความภาคภูมิใจในคุณภาพของมหาวิทยาลัย และความภาคภูมิใจที่ มหาวิทยาลัยได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้พบวิธีการสร้างหรือต่อยอดอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสสระเป็นการใช้รูปสระเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการต่อยอดอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระโอ ในบทเพลงยุงทองมีคำร้องว่า "ปลา ยุงทองไว้เคียงโดมมุ่งประโลมโน้มใจรัก" (โดม + โลม + โนม) และการใช้รูปสระอะ แต่เปลี่ยนสระอะเป็นไม้หันอากาศ

ในคำร้องที่ว่า "พิทักษ์รักษาเชิดชูไว้" (ทักษ์ + รัก) ส่วนการใช้คำสัมผัสอักษรเป็นการใช้รูปพยัญชนะเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการตอกย้ำอารมณ์ เช่น การใช้พยัญชนะด้วยการออกเสียงที่ฐานคำ (เศษวรรค : ย ร ล ว พ ศ ษ ส ห อ ฮ) ในคำร้องที่ว่า "แหล่งศึกษาร่วมเย็นริมสายชลเราทุกคนรักดูจหัวใจ" (ร่วม + ริม + เรา + รัก) เป็นต้น

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

บทเพลงยุงทองนี้ บรรเลงโดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ ใช้จังหวะ Slow เพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกรักและความรู้สึกผูกพันในมหาวิทยาลัย

รูปแบบการประพันธ์ ในเพลงยุงทองนี้เป็นลักษณะสังคีตลักษณะ 2 ตอน แบบธรรมดา (Simple Binary Form หรือ Incipient Binary Form) แบ่งแยกโครงสร้างบทเพลงเป็น 2 ส่วน คือ ท่อน A และ B อย่างชัดเจน และไม่มีการนำเสนองานองหลักในตอน A กลับมาย้อนความคิดหรือสรุปในช่วงท้าย แต่เป็นการแบ่งโครงสร้างเป็น 2 ส่วนชัดเจน แล้วเล่นแต่ละส่วนซ้ำอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ตอน B เป็นช่วงที่มีการบรรจุความคิดที่พัฒนาและเข้มข้นมากขึ้น และที่สำคัญคือ ในแต่ละท่อนเสนอความคิดจบในตัวเอง

ผู้ประพันธ์ทำนองเพลงนั้นได้เน้นการสื่อสารผ่านโน้ตเดี่ยวที่บรรเลงต่อเนื่องกันโดยไม่มีกรหยุดระหว่างห้องเพลง

สรุปเพลงยุงทอง

เพลงยุงทองนี้ ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นผู้พระราชทานพรทำนองเพลง โดยมีหลวงจ่านองราชกิจ (จรัล บุนนรัตพันธ์) เป็นผู้รับพระบรมราชโองการไปดำเนินการในการประพันธ์คำร้อง ในส่วนคำร้องสื่อความหมายถึงความรักของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และยกย่องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ได้สนับสนุนค้ำจุนมหาวิทยาลัย และมีอุดมการณ์ในการจงรักภักดีและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ควบคู่ไปกับสถาบันการศึกษาของตนด้วยความรักและสามัคคี และยึดถือธรรมของพระเจ้าแผ่นดินอยู่ในใจ

เพลงยูงทองมีการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทนามนัย (Metonymy) ในการกล่าวเรียกชื่อสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่งมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 5 ครั้ง รองลงมาคือ ประเภทอุปมาอุปไมย (Simile) จำนวน 2 ครั้ง และประเภทอุปลักษณ์ (Metaphor) ประเภทอนุนามนัย (Synecdoche) ประเภทละ 1 ครั้ง

ในส่วนของกริยาวิเคราะหวิจจนกรรม (Speech Act) พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้วิจจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 6 ครั้ง รองลงมาคือประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) และประเภทการออกคำสั่ง (Directive) ประเภทละ 3 ครั้ง และวิจจนกรรมประเภทการให้สัญญา (Commissive) จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้บรรลุในเจตนาในการสร้างความภาคภูมิใจในสถาบันของตนที่มีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์

ในส่วนของกริยาวิเคราะหแรงจูงใจพบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำแรงจูงใจต่อไปนี้ในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง คือ ความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Belongingness and Love Needs) การผ่อนคลายอารมณ์ (Rest) ความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ แรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) แรงจูงใจด้านการขอมมีเพื่อน (Companionship) ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้คำในการสร้างอารมณ์ดังนี้ คือ อารมณ์ภาคภูมิใจ (proud) และอารมณ์รักและผูกพันในมหาวิทยาลัย หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ตามรสวรรณคดีไทยแล้ว พบว่า เพลงยูงทองทั้ง 4 ท่อน ถูกจัดอยู่ในรสวรรณคดีไทยประเภทเสาวารจณี เพื่อสื่อถึงความงามของมหาวิทยาลัย ความรู้สึกรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย และความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพและผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์

สำหรับดนตรีและจังหวะที่ใช้ในเพลงยูงทองนั้น เป็นการบรรเลงดนตรีโดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ โดยใช้จังหวะ slow รูปแบบการประพันธ์เพลงเป็นแบบสังคีตลักษณะ 2 ท่อน แบบธรรมดา (Simple Binary Form หรือ Incipient Binary Form)

4) เพลงโดมในดวงใจ

คำร้อง : ทวีปวร (ทวีป วรดิกล)

ทำนอง : เอื้อ สุนทรสนาน

(ท่อนที่ 1) ฟากฟ้าครามงามประกายเจิดฉายโดม

รับแสงโสมส่องหล้ารุ่งราตรี

เหนือลำน้ำเจ้าพระยาพาชีวิต

เริงฤดีคลื่นซัดกล่อมยั้งน้อมใจ

(ท่อนที่ 2) ทิวสนมवलลั่นสลับเป็นทางแถว

ลมกระซิบเสียงแผ่วกึ่งก้านไหว

คำรำพันนั้นว่าโดมในดวงใจ

ยืนยงไปตราบสิ้นสุดดินฟ้า

(ท่อนที่ 3) โดมดำรงคงไว้ในดวงจิต

ชั่วชีวิตรักจะมั่นสุขหรรษา

มอบดวงใจให้แก่กันนิรันดร์มา

โดมคู่ฟ้ารักจะอยู่คู่ดวงใจ

บริบทและประวัติ

เพลงโดมในดวงใจเป็นเพลงที่ประพันธ์คำร้องโดย ทวีปวร หรือทวีป วรดิลก โดยมีคุณเอื้อ สุนทรสนาน เป็นผู้ประพันธ์ทำนอง เพลงนี้ได้แต่งขึ้นในปี พ.ศ. 2492 (ทวีป วรดิลก, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2545) ซึ่งเป็นช่วงสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การเมืองไทยในสมัยนั้นเป็นระบอบเผด็จการ ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลมีความตื่นตัวในเรื่องชาตินิยม(วรรณลดา พิรุณสาร, 2543 : 49)

"ในช่วงก่อนที่จะมีการประพันธ์เพลงโดมในดวงใจนั้น ราวปี พ.ศ. 2477-2490 คือในช่วงที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง กำลังก่อสร้างสร้างตัว โดมยังไม่มียุทธศาสตร์เด่นชัด คือยังไม่ได้รับการยอมรับมากเท่าใดนักว่าเป็นสัญลักษณ์ใหม่ เพราะขณะนั้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังใช้ชื่อว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และยังมีท่านผู้ประศาสน์การอยู่ จนกระทั่งภายหลังปี พ.ศ. 2490 โดยได้เริ่มถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ใหม่มากยิ่งขึ้น เหตุเนื่องจากภายหลังการยึดอำนาจใน

วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 โดยจอมพลผิน ชุณหะวัณ ม.ธ.ก. ก็เริ่มถูกมรสุมทางการเมืองพัดกระหน่ำอย่างรุนแรง ท่านผู้ประศาสน์การต้องเดินทางไปนอกประเทศ ทำให้นักศึกษาขาดกำลังใจ และภายหลังกฎวังหลวง 26 กุมภาพันธ์ 2492 มีชื่อท่านผู้ประศาสน์การและชาว ม.ธ.ก. บางส่วนรวมอยู่ด้วย ทำให้ ม.ธ.ก. ถูกเพ่งเล็งมากและมีการพยายาม ม.ธ.ก. มีการจับกุมคนระดับผู้บริหารมหาวิทยาลัยและนักศึกษาบางส่วน ส่วนท่านผู้ประศาสน์การต้องหลบไปอยู่ต่างประเทศอีก สภาพ ม.ธ.ก. ในช่วงนี้ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกขาดกำลังใจ ในช่วงนี้เองที่โดมได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ที่มีชีวิตของชาว ม.ธ. โดยทวีปวร (ทวีป วรดิลก) ได้แต่งเพลงโดมในดวงใจ โดยมีความมุ่งหมายว่าต้องการให้โดมเป็นศูนย์รวมใจของนักศึกษา ม.ธ. เพื่อยืนหยัดต่อสู้กับมรสุมทางการเมืองที่พัดกระหน่ำธรรมศาสตร์อย่างรุนแรงในขณะนั้น" (ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 7 มีนาคม 2545, <http://cheerleader.tuworld.com/micshtml>)

คุณทวีป วรดิลก ได้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องของสาเหตุในการประพันธ์ไว้ว่า "ในช่วงที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง กำลังโดนมรสุมการเมืองอย่างหนักภายใต้อำนาจของทหารหรือที่อปับุ๊ตทมิฬนั้น ก็มีการจัดงานชุมนุมศิษย์เก่า เตรียมปริญญามหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองรุ่นที่ 6 ในเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2492 พวกเพื่อน ๆ ในรุ่นเดียวกันก็ได้ขอให้ผมแต่งเพลงเป็นที่ระลึกในงานชุมนุมครั้งนี้ โดยมีคุณเอื้อ สุนทรสนาน ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าวงดนตรีสุนทราภรณ์เป็นคนแต่งทำนอง สาเหตุที่ได้คุณเอื้อมาประพันธ์ทำนองก็เพราะว่า คุณสุนทรสนาน ผู้ซึ่งเป็นภรรยาของคุณเอื้อ ก็เป็นศิษย์เก่าเตรียมรุ่น 6 เหมือนกัน ผมจึงตั้งใจทำโดมเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักและความสามัคคีของนักศึกษาระบบธรรมศาสตร์ทั้งหลาย เพื่อให้ธรรมศาสตร์ยังคงอยู่ ไม่ถูกทำลายโดยพวกที่อปับุ๊ตทมิฬ" (ทวีป วรดิลก, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2545)

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในบทเพลง "โดมในดวงใจ" มีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ ดังนี้

ในเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2

ประเภท ดังนี้

1.1 นามมัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "ปากฟ้าครามงามประกายเจิดฉาย โดม" เป็นการเอ่ยถึงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยใช้คำว่า "โดม" ซึ่งเป็นอาคารเก่าส่วนหนึ่งของวังหน้า และเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.2 บุคลาธิษฐาน (Personification) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "เริงฤดีคลื่นกล่อมยั้งน้อยใจ เป็นการสื่อความหมายโดยการสมมติให้คลื่นน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสิ่งมีชีวิตและสามารถร้องเพลงกล่อมได้เหมือนมนุษย์

ในเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการใช้การสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์

3 ประเภท ดังนี้

2.1 บุคลาธิษฐาน (Personification) ปรากฏในวรรคที่ 2 คือ "ลมกระซิบเสียงแผ่วกึ่งก้านไหว" เป็นการสื่อความหมายโดยการสมมติให้ลมซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มีชีวิตและพูดกระซิบเป็นเสียงได้เหมือนมนุษย์

2.2 นามนัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 3 คือ "คำรำพันนั้นว่า โดมในดวงใจ" เป็นการเอ่ยถึงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยใช้คำว่า "โดม" ซึ่งเป็นอาคาร ๆ หนึ่งของมหาวิทยาลัย และเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2.3 อติพจน์ (Hyperbole) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "ยืนยงไปตราบสิ้นสุดดินฟ้า" เป็นการกล่าวเกินจริง เพื่อตอกย้ำความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัย

ในเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 3 ประเภท ดังนี้

3.1 นามมัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 1 และ 4 คือ "โดมดำรงคงไว้ในดวงจิต" และ "โดมคู่ฟ้ารักจะอยู่คู่ดวงใจ" เป็นการเอ่ยถึงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยใช้คำว่า "โดม" ซึ่งเป็นอาคาร ๆ หนึ่งของมหาวิทยาลัย และเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2 อติพจน์ (Hyperbole) ปรากฏในวรรคที่ 2 คือ "ชั่วชีวิตรักจะมั่นทรราช" เป็นการกล่าวเกินจริง เพื่อตอกย้ำความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัย

3.3 อุทาหรณ์ (Analogy) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "โดมคู่ฟ้ารักจะอยู่คู่ดวงใจ" เป็นการเปรียบเทียบการคงอยู่อย่างยืนนานคู่ห้องฟ้ากับความรักของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลง "โดมในดวงใจ" ปรากฏการใช้วัจนกรรม ดังนี้

ในเพลงท่อนที่ 1 มีการใช้วัจนกรรม 2 ประเภท คือ

1.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) เป็นการบรรยายสภาพความงดงามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสภาพภูมิประเทศทางธรรมชาติของมหาวิทยาลัย วัจนกรรมประเภทนี้ปรากฏอยู่ในเพลงตั้งแต่วรรคที่ 1-4

1.2 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "เริงฤดีคลื่นกล่อมยั้ง น้อมใจ" เป็นการอธิบายว่า คลื่นน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยาช่วยกล่อมจิตใจของนักศึกษาให้รู้สึกรักในมหาวิทยาลัย

ในเพลงท่อนที่ 2 มีการใช้วัจนกรรม 2 ประเภท คือ

2.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) ปรากฏในทั้ง 4 วรรคของท่อนนี้ เป็นการบรรยายถึงแนวต้นสนที่ตั้งเป็นทางนั้น โอนเอนไหวด้วยแรงลมเป็นเสียงรำพึงรำพันเบา ๆ ว่า "โดมในดวงใจ" และเป็นเช่นนี้ไปจนถึงสิ้นสุดดินฟ้า

2.2 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ปรากฏในวรรคที่ 3-4 คือ "คำรำพันนั้นว่า โดมในดวงใจ ยืนยงไปตราบดีสิ้นสุดดินฟ้า" เป็นการแสดงความรู้สึกของนักศึกษามี "โดม" หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ในหัวใจตลอดเวลา

ในเพลงท่อนที่ 3 มีการใช้วัจนกรรมประเภทแสดงความรู้สึก (Expressive) ในทั้ง 4 วรรค เป็นการแสดงความรู้สึกของนักศึกษามี "โดม" หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ในหัวใจตลอดชีวิต

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลง "โดมในดวงใจ" ปราบกฎการใช้แรงจูงใจในเพลงดังนี้

ในบทเพลงตอนที่ 1 มีการใช้แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure) โดยการบรรยายให้เห็นถึงภาพความงดงามทางภูมิประเทศของมหาวิทยาลัย เช่น "ฟากฟ้าครามงามประกายเจิดฉายโดม รับแสงโสมส่องหล้ารุ่งราศี" เป็นการบรรยายถึงความงามอันเป็นประกายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อยามฟ้าสีคราม และยังเพิ่มความงามขึ้นไปอีก เมื่อต้องรับกับแสงทองจากพระอาทิตย์ที่ส่องลงมา "เหนือลำน้ำเจ้าพระยาพระศรีวิ" เป็นการบรรยายว่าให้เห็นถึงสภาพภูมิประเทศ หรือที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่เหนือฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรื่นรมย์ของที่ตั้งของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ในบทเพลงตอนที่ 1 ยังพบแรงจูงใจด้านความบันเทิงใจ (Enjoyment) ในวรรคที่ 4 คือ "เริงฤดีคลื่นกล่อมยั้งน้อมใจ" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน , 2525 : 690, 696) ได้ให้ความหมายของคำว่า "เริง" และ "ฤดี" ไว้ตามลำดับว่า "แสดงอาการคึกคักในลักษณะสนุกหรือบันเทิงใจ" และ "ความยินดี" แสดงให้เห็นว่า เสียงคลื่นของแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วยขับกล่อมและสร้างความบันเทิงใจ (Enjoyment) ให้กับนักศึกษา

ในบทเพลงตอนที่ 2 มีการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) ในวรรคที่ว่า "คำรำพันนั้นว่าโดมในดวงใจ ยินยงไปตราบสิ้นสุดดินฟ้า" เป็นการแสดงความต้องการความรักและผูกพันกับมหาวิทยาลัยจนตราบสิ้นดินฟ้า

ในบทเพลงตอนที่ 3 มีการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) เช่นกัน เพราะเป็นตอนที่แสดงให้เห็นถึงความรักของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย และจะรักษาความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยนี้ตลอดไป

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

ในบทเพลง "โดมในดวงใจ" มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้

1. อารมณ์รักในสถาบันการศึกษาของตน โดยการใช้คำต่อไปนี้ "โดมในดวงใจ" "โดมดำรงคงไว้ในดวงจิต" "ชั่วชีวิตรักจะมัน" "มอบดวงใจให้แก่กัน" "โดมคู่ฟ้ารักจะอยู่คู่ดวงใจ"
2. อารมณ์สนุกสนาน โดยการใช้คำต่อไปนี้ "เริงฤดี" "สุดहरษา"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสนิยมคติไทย

จากแนวคิดนี้ พบว่า บทเพลง "โดมในดวงใจ" ทั้ง 3 ท่อนจัดเป็นรสนิยมคติไทยประเภท เสาวรจนี เนื่องจากถ้อยคำ เนื้อหา และความหมายในเพลงเป็นการสื่อถึงความงดงามของ มหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้พบวิธีการสร้างหรือต่อยอดอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระ และ สัมผัสอักษร กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสสระเป็นการใช้รูปสระเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการ ต่อยอดอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระอาในบทเพลงโดมในดวงใจ มีคำร้องว่า "ฟากฟ้าครามงาม ปรายเจดฉายโดม" (ฟาก+ฟ้า+คราม+งาม+กาย+ฉาย) ส่วนการใช้คำสัมผัสอักษรเป็นการใช้ รูปพยัญชนะด้วยการออกเสียงที่ฐานคำ (เศษวรรค : ย ร ล ว พี ศ ษ ส ห อ ฮ) ในคำร้องที่ว่า "รับ แสงโสมส่องหล้ารุ่งราตี" (รับ + หล้า + รุ่ง + รา) และ (แสง + โสม + ส่อง + ตี) เป็นต้น

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

บทเพลงโดมในดวงใจนี้ บรรเลงโดยใช้จังหวะ Slow Waltz ที่แสดงความหมายร่วมกับคำ ร้องในการสื่อถึงความงามของทิวทัศน์ และความรู้สึกรักในสถาบัน

สังคีตลักษณะที่ใช้ในบทเพลงนี้มีลักษณะเป็นสังคีตลักษณะ 3 ตอนธรรมดา (Simple Ternary Form) เน้นเสนอแนวความคิดที่แตกต่างในตอน B ซึ่งมีเนื้อหายาวและเข้มข้นกว่าตอน A ไม่เน้นการเล่นซ้ำในแต่ละตอน แต่เล่นติดต่อกันไป โดยช่วงท้ายจะเป็นช่วงสรุปที่นำเนื้อหาจากตอน ต้นมาเสนอเพื่อเป็นการเน้นย้ำอีกครั้งหนึ่ง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประพันธ์เพลงบทนี้มีช่วงสรุปที่น่าฟังและชวนให้คล้อยตาม แม้มิ ได้บรรเลงเป็นเพลงมาร์ช แต่ก็สามารถสร้างอารมณ์แห่งความรักและศรัทธาในสถาบันได้

สรุปเพลงโดมในดวงใจ

เพลงโดมในดวงใจนี้ ประพันธ์คำร้องโดย ทวีปวร หรือ ทวีป วรดิลก โดยคุณเชื้อ สุนทร สนาน เป็นผู้ประพันธ์ทำนอง เพลงนี้ได้ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2492 มีการสื่อความหมายถึง ความ

ความงามของมหาวิทยาลัย และความรักที่นักศึกษามีให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะทำให้มหาวิทยาลัยคงอยู่ตลอดไปชั่วกาลนาน มีอุดมการณ์คือตราบไคที่นักศึกษายังมีโดม หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ในดวงใจของทุกคน และมอบความรักให้แก่กันจะสามารถทำให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คงอยู่ตลอดไป

เพลงโดมในดวงใจ มีการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทนามนัย (Metonymy) ในการกล่าวเรียกชื่อสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่งมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้ง รองลงมาคือ ประเภทบุคคลาธิษฐาน (Personification) และประเภทอติพจน์ (Hyperbole) ประเภทละ 2 ครั้ง สุดท้ายคือประเภทอุปมาพจน์ (Analogy) จำนวน 1 ครั้ง

ในส่วนการวิเคราะห์ห้วงการกระทำ (Speech Act) พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้ห้วงการกระทำประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้ง และรองลงมาคือประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) จำนวน 2 ครั้ง เพื่อให้บรรลุเจตนาในเรื่องการทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยและทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่นักศึกษา โดยมี "โดม" เป็นศูนย์รวมจิตใจในการต่อสู้กับมรสุมทางการเมือง

ในส่วนของการวิเคราะห์แรงจูงใจพบว่า ผู้ประพันธ์ได้นำแรงจูงใจต่อไปนี้เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟัง คือ แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure) ด้านความบันเทิงใจ (Enjoyment) แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้คำในการสร้างอารมณ์ดังนี้ คือ อารมณ์รักในสถาบันการศึกษา และอารมณ์สนุกสนาน หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ตามรสนวรรคคติไทยแล้ว เพลงโดมในดวงใจทั้ง 3 ท่อนจัดเป็นรสนวรรคคติไทยประเภทเสาวจนี เพื่อสื่อให้เห็นถึงความงามของมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกรักในสถาบัน

สำหรับดนตรีและจังหวะที่ใช้ในเพลงโดมในดวงใจนั้น เป็นการบรรเลงโดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ ใช้จังหวะ Slow Waltz รูปแบบการประพันธ์เป็นแบบสังคีตลักษณ์ 3 ตอนธรรมดา (Simple Ternary Form)

2.3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5) พระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์

พระราชนิพนธ์ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : ประเสริฐ ณ นคร

(ท่อนที่ 1) เขียวธงขจี

ก่อเกิดไมตรีสามัคคีมั่น

สถานเรียนเกษตรนั้น

เราผูกพันบูชา

(ท่อนที่ 2) เขียวนาป่าไพร

แผ่นดินถิ่นไทยไพบุลย์หนักหนา

เพราะไทยผลิตค้า

ทุกแหล่งฟ้าหล้าอิมเอม

(ท่อนที่ 3) แม่นเหน้อยกายใจสำราญ

เสร็จกิจการงานเกษตรเกษม

ล้วนปรีเปรมนำวิชา

สร้างชาติสร้างตนรวมแรงรวมใจ

(ท่อนที่ 4) จะจงรักจอมจักรินทร์

อีกแดนแผ่นดินทำกินเก็บผล

พระคุณเกษตรล้น

รักเปี่ยมทันดวงจิตเออย

ปริบทและประวัติ

บทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นผู้ทรงพระราชนิพนธ์ทำนอง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ

นคร แต่งเนื้อร้องเพื่อพระราชทานให้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีพุทธศักราช 2509 (กรมศิลปากร, 2529 : 92)

ผศ. พุ่ม ขำเกลี้ยง ได้เล่าถึงเหตุการณ์วันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า "วันที่ 17 ธันวาคม 2509 นับเป็นวันประวัติศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดเกล้าฯ ให้อาจารย์นิสิตเก่า และนิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด และพระราชทานเลี้ยงอาหารเย็น ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต และนอกจากนั้น ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" ด้วย (พุ่ม ขำเกลี้ยง, 2526 : 41)

สภาพบ้านเมืองในขณะนั้นอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาล จอมพลถนอม กิตติขจร มีลักษณะการปกครองระบอบเผด็จการ รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร นั้น มีแนวคิดชักชวนให้ประชาชนเกิดความรู้สึกรักชาติ โดยมีการแต่งเพลงที่ชักชวนให้เห็นถึงทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทย เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและต้องการที่จะรักษาชาติไทยไว้ ได้แก่ เพลงอาณาจักรขจี เพลงทรัพย์ในดิน ฯลฯ (สิรินธร กীরติบุตร, 2527 : 78) ดังนั้น บริบททางประวัติศาสตร์ที่มีความนิยมในการแต่งเพลงแนวนี้ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการแต่งคำร้องในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์

ดร.ประเสริฐ ณ นคร ได้ให้สัมภาษณ์ถึงการประพันธ์คำร้องไว้ว่า "สำหรับการแต่งเพลงนี้นั้นก็เหมือนกับการแต่งเพลงสถาบันทั่ว ๆ ไป คือเราต้องใส่สัญลักษณ์หรือสิ่งที่เด่นเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเข้าไปในคำร้อง สำหรับเพลงนี้ สัญลักษณ์ของ ม.เกษตร คือ ธงสีเขียวขจี ก็เลยใส่ลงในตอนต้นของเพลง จากนั้นก็บอกถึงคุณสมบัติของมหาวิทยาลัยว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่สอนการเกษตร ทำการเกษตร แล้วเราสามารถเลี้ยงคนทั้งโลกได้ เช่น ในคำร้องที่ว่า "ทุกแหล่งฟ้าหาล้า อิ่มเอม" ถึงแม้บางครั้งการทำกรเกษตรจะเหนื่อยยากแต่ก็มีความสุข เพราะได้สร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติ และเราก็นึกถึงพระคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นึกถึงพระคุณของมหาวิทยาลัยที่ให้ความรู้ แล้วเราก็มีความสุข" (ประเสริฐ ณ นคร, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2545)

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเพลงพระราชนิพนธ์นี้ว่า "...เพลงของเกษตรนี้ ที่จริงก็ควรจะต้องสืบเอาเองว่าเป็นยังไง แต่ความคิดส่วนตัวของผู้แต่ง รู้สึกว่าเป็นเพลงที่อ่อนหวาน อ่อนหวานกว่า 2 เพลงนั้น (เพลงมหาจุฬาลงกรณ์ และเพลงยุงทอง) แต่อ่อนหวานนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่เข้มแข็ง..." (กรมไปรษณีย์โทรเลข, 2530 : 124)

ดร.ประเสริฐ ฐ นคร ยังได้แสดงความเห็นในเรื่องการแต่งเพลงนี้ว่า "เพลงนี้เป็นเพลงหวาน แล้วลักษณะดนตรีเป็นเพลงที่ใสเนื้อร้องได้ยากมาก เพราะมีเสียงขึ้น ๆ ลง ๆ ตลอดเวลา แล้วเวลาขึ้นและลงก็ห่างกันมาก โน้ตห่างกันมาก เป็นการแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพทางดนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะเพลงลักษณะนี้แต่งยากทั้งดนตรีและคำร้อง แต่ถ้าแต่งออกมาจนสำเร็จก็จะฟังดูอ่อนหวานและไพเราะมาก" (ประเสริฐ ฐ นคร, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2545)

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" มีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท คือ

1.1) นามมัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "เขี้ยวธงขจี" เป็นการกล่าวถึงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แต่ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า "เขี้ยวธงขจี" แทน เพราะธงสีเขี้ยวขจีเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

1.2) อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "เราผูกพันบูชา" เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความผูกพันกับสถาบันตน

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 1 ประเภท คือ

2.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 3 และ 4 คือ "เพราะไทยผลิตค้า" "ทุกแหล่งฟ้าหล้าอ้อมเอม" ในวรรคที่ 3 เป็นการกล่าวโดยรวมถึงคนไทยทุกคนที่รู้จักทำมาค้าขายสินค้า

เกษตรกรรมจากแผ่นดินของตน และในวรรคที่ 4 คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่ารวมถึงคนทั้งโลก ทั้ง 2 วรรคนี้หมายความว่าเกษตรกรไทยปลูกข้าวเลี้ยงคนทั้งโลกให้กินอิ่ม

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท คือ

3.1 ปฏิภาคพจน์ (Paradox) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "แม้เหนื่อยกายใจสำราญ" เป็นข้อความที่มีความหมายขัดกัน ถึงแม้ทำงานหนักแต่ก็มีความสุข

3.2 อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 2 คือ "เสร็จกิจการงานเกษตรกรรม" เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนิติเกษตรศาสตร์ทุกคน เมื่อทำงานเสร็จแล้วก็มีมีความสุขและการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ประเภทเดียวกันนี้ ปรากฏในวรรคที่ 4 ด้วยคือ "สร้างชาติสร้างตนรวมแรงรวมใจ" เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ช่วยกันนำความรู้มาพัฒนาประเทศชาติและตนเอง

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท คือ

4.1 นามนัย (Metonymy) ปรากฏใน 3 วรรคแรก คือ "จะจงรักจอมจักรินทร์" "อีกแดนแผ่นดินทำกินเก็บผล" "พระคุณเกษตรล้น" คำว่า "จอมจักรินทร์" เป็นการกล่าวเพื่อหมายถึงพระมหากษัตริย์หรือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คำว่า "แดนแผ่นดิน ทำกินเก็บผล" เป็นการกล่าวเพื่อหมายถึง ประเทศไทยที่สมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางการเกษตร และคำว่า "เกษตร" เป็นการกล่าวเพื่อหมายถึง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.2 อติพจน์ (Hyperbole) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "รักเปี่ยมทันดวงจิตเคย" เป็นการกล่าวเกินความเป็นจริง แต่เพื่อเน้นความรู้สึกรักในสถาบันพระมหากษัตริย์รักแผ่นดินประเทศชาติ และสถาบันการศึกษามีใช้เพื่อหลอกลวงหรืออวดอ้าง

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" ปรากฏการใช้วัจนกรรม (Speech Act) ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 เป็นวัจนกรรมประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) เป็นการแสดงความรู้สึกรักและผูกพันบูชาของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และธงเขียวจีซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ก่อให้เกิดมิตรภาพ และความสามัคคีในหมู่นิสิตเกษตรศาสตร์

ในบทเพลงท่อนที่ 2 เป็นวัจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) เป็นการบรรยายถึงสภาพอันอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรทางการเกษตรของประเทศไทย จึงสามารถค้าขายและปลูกข้าวเลี้ยงคนทั้งโลกได้

ในบทเพลงท่อนที่ 3 เป็นวัจนกรรมประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) เป็นการแสดงความรู้สึกมีความสุข แม้บางครั้งจะต้องทำงานหนัก แต่เมื่อทำงานเสร็จต่างก็มีความสุขและต่างก็ดีใจที่ตนสามารถนำความรู้มาสร้างประโยชน์แก่ตนเองและประเทศชาติได้

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏวัจนกรรม 2 ประเภทคือ

4.1) การให้สัญญา (Commissive) ในวรรคที่ 1-2 คือ "จะจงรักภักดีจกรินทร์ อีกรแดนแผ่นดินทำกิน เก็บผล" เป็นการให้สัญญาว่าจะจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และประเทศชาติที่เป็นที่ทำมาหากิน

4.2) การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 3-4 คือ "พระคุณเกษตรล้นรักเปี่ยมทันดวงจิตเออย" เป็นการแสดงความรู้สึกสำนึกในพระคุณของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในวรรคสุดท้ายก็เป็นการแสดงความรู้สึกรักอย่างลึกซึ้ง ทั้ง 3 สถาบัน คือ สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และสถาบันการศึกษาของตน

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" มีการใช้แรงจูงใจดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบัน และเป็นรักของสังคม (Belongingness and Love Needs) เพราะมีการบรรยายถึงความผูกพันกับมหาวิทยาลัย มิตรภาพ ความรัก และความสามัคคีในหมู่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความมั่งคั่ง (Wealth) เพราะมีการบรรยายถึงทรัพยากรทางการเกษตร อันมั่งคั่งในผืนแผ่นดินไทย นอกจากนี้ยังปรากฏแรงจูงใจด้าน

ความมีคุณภาพ (Quality) เพราะมีการบรรยายถึงความสามารถของเกษตรกรไทยที่ปลูกข้าวค้าขายเลี้ยงคนทั้งโลกได้

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านการอุทิศตัว (Devotion) ในการทำงานอันเหน็ดเหนื่อย แต่ก็มีความสุขสำราญ (Enjoyment) ที่ได้ทำงานเสร็จและนิสิตเกษตรศาสตร์ก็มีความยินดีที่ได้นำวิชาที่เรียนรู้อมาทำประโยชน์ให้กับตนเองและประเทศชาติ (Quality)

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์เพราะมีการแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ ยังมีแรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) เพราะมีการแสดงความรักต่อแผ่นดินและสถาบันการศึกษาของตน

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

ในบทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้

- 1) อารมณ์รัก โดยใช้คำดังต่อไปนี้ "ผูกพันบูชา" "จะจงรัก" "พระคุณ" "รักเปี่ยมทัน"
- 2) อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) โดยการใช้คำดังนี้ "ไมตรีสามัคคีมั่น" "ไพบูลย์หนักหนา"

ทุกแหล่งฟ้าหล้าอิมเอม"

- 3) อารมณ์สนุกสนาน โดยใช้คำดังต่อไปนี้ "ใจสำราญ" "เกษตรกรรม" "ปรีเปรม" "รวมแวงรวมใจ"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสวรรณคดีไทย

จากแนวคิดนี้ พบว่า บทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นรสวรรณคดีไทยประเภทเสาวรจนีทั้งหมด เนื่องจากถ้อยคำ เนื้อหา และความหมายในเพลงเป็นการสื่อถึงความรัก ความผูกพัน ความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยของตนที่สามารถนำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาช่วยสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง และประเทศชาติ และยังกล่าวถึงความจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์ ความสำนึกในพระคุณของประเทศชาติ และมหาวิทยาลัย

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

บทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" บรรเลงโดยวงของชมรมดนตรีสากล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (K.U. Band) โดยใช้จังหวะ Begin มีโครงสร้างแบบ 2 ตอน ธรรมดา (Binary Form) ไม่มีท่อน A ย้อนกลับ ตอนท้ายของท่อน B เป็นโครงสร้าง 2 ส่วนตรงไปตรงมา ท่อน A ประกอบด้วย Introduction และท่อน A และมีท่อน B ยาวกว่าท่อน A เพราะท่อน B มีการนำเสนอเนื้อหามากกว่าและเป็นท่อนที่มีการเน้นหนักให้ความสำคัญ

บทเพลงนี้เน้นการใช้โน้ตยาว และที่กล่าวไว้ว่า ท่อน B มีเนื้อหามากกว่านั้น หมายรวมถึงความเข้มข้นของทำนอง จังหวะ เนื่องจากในช่วงนี้มีการเปลี่ยนท่วงทำนองและจังหวะของกลองที่แตกต่างจากเดิม ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเร่งเร้าขึ้นเล็กน้อย แต่ก็ยังคงความหวานอยู่

สรุปเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์"

บทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2509 โดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นผู้ทรงพระราชนิพนธ์ทำนอง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ประเสริฐ ณ นคร ประพันธ์คำร้อง

ในบทเพลงนี้มีถ้อยคำในการสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทอนุนามมัย (Synecdoche) เพื่อกล่าวโดยรวมมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 5 ครั้ง รองลงมาคือประเภทนามมัย (Metonymy) จำนวนทั้งสิ้น 4 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีประเภทปฏิภาคพจน์ (Paradox) และประเภทอติพจน์ (Hyperbole) ประเภทละ 1 ครั้ง

ในส่วนของวัจนกรรม (Speech Act) ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ใช้วัจนกรรมประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) มากที่สุดจำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้ง รองลงมาคือประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) และประเภทการให้สัญญา (Commissive) ประเภทละ 1 ครั้ง เพื่อให้บรรลุเจตนาของผู้ประพันธ์ในการทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัย รักในแผ่นดินไทยอันอุดมสมบูรณ์ รักอาชีพการเกษตรที่ให้ประโยชน์แก่ชาติ และจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์

ในส่วนของการวิเคราะห์แรงงูใจ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ใช้แรงงูใจต่อไปนี้ในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง แรงงูใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness

and Love Needs) แรงจูงใจด้านความมั่งคั่ง (Wealth) แรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) แรงจูงใจด้านการอุทิศตัว (Devotion) แรงจูงใจด้านความบันเทิง (Enjoyment) และความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้พบการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้ คือ อารมณ์รัก อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) และอารมณ์สนุกสนาน หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสรวรรณคดีไทย พบว่า บทเพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นรสรวรรณคดีไทยประเภทเสาวารจน์เพื่อสื่อถึงความรัก ความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยของตน และความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

สำหรับการวิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ พบว่า เพลงพระราชนิพนธ์ "เกษตรศาสตร์" บรรเลงโดยวงของชมรมดนตรีสากล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (K.U. Band) โดยใช้จังหวะแบบ Begin โครงสร้างของเพลงเป็นแบบสังคีตลักษณ์ 2 ท่อน แบบบรรรมดา (Binary Form)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6) เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์

คำร้อง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

ทำนอง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

(ท่อนที่ 1) เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักสู้ทน
เกษตรเข้าผจญต่างคนเร่ร่อนบุกไป
จิตใจเกษตรเข้มแข็งร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ
เกษตรประกอบกิจใดพร้อมใจร่วมกัน

(ท่อนที่ 2) เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักสู้ทำ
เกษตรเข้าประจำ ภาระงานทุกสิ่งอัน
เกียรตินำเกษตรเฟื่องฟูพวกเราศิษย์ครูเดียวกัน
เกษตรร่วมใจฝ่าฟันหมายมั่นจิตดี

(ท่อนที่ 3) รักเกียรติศรีเราเชิดชู
ธงอยู่เขียวขจี
เราเกษตรสำรวมชีพดี
ทำดีเพื่อชาติไทย

(ท่อนที่ 4) เกษตรศาสตร์นำกิจกรรมไทยไว้รุ่งเรือง
เกษตรศาสตร์ประเทืองบ้านเมืองให้รุดหน้าไป
เกษตรสร้างทองทรัพย์สินให้มีทั่วถิ่นแดนไทย
อุดมจตุปัจจัยแคว้นไทยรุ่งเรือง

บริบทและประวัติ

บทเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์นี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริเป็นผู้ทรง
นิพนธ์ทั้งคำร้องและทำนอง สำหรับปีพุทธศักราชที่ทรงนิพนธ์เพลงนั้นมีได้มีการระบุแน่ชัด แต่คาด

ว่าน่าจะเป็นช่วงปี พ.ศ. 2494-2496 คือ เป็นช่วงที่ทรงดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และท่านทรงสนับสนุนให้ก่อตั้งวงดนตรีของมหาวิทยาลัย..

วงดนตรีนี้ต่อมาเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางว่า "วง K.U. Band" หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ในสมัยนั้น ทรงช่วยประทับประคองวงดนตรี K.U. Band มาตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งมีความเป็นปึกแผ่นก้าวหน้า (กรมศิลปากร กองวรรณคดี และประวัติศาสตร์, 2537 : 25)

สำหรับเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้น นฤมล ทัບจุมพล (2530 : 213) ได้กล่าวว่า "ในช่วง พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2500 จะมีการให้ความสำคัญต่ออุดมการณ์ชาติ ให้ความสำคัญต่อการสร้างความรักภักดีต่อชาติในหมู่ประชาชน... หากจะกล่าวง่าย ๆ ก็คือ เนื้อหาของบทเพลงทางราชการโดยรวมในช่วง พ.ศ. 2475-2500 นั้น จะเน้นการสร้างความรู้สึกร่วมของประชาชนขึ้นมาในสังคมประการหนึ่ง ก็คือ ความรักชาติ" จากนั้น นฤมล ทับจุมพล (2530 : 215) ยังกล่าวเสริมอีกว่า "ช่วงเวลา 25 ปี (พ.ศ. 2475-2500) เราจะพบว่าบทเพลงของทางราชการที่ได้มีการผลิตขึ้นโดยข้าราชการ ที่มีหน้าที่ในด้านนี้โดยตรงหรืออำนวยการให้เอกชนผลิตขึ้นก็ตาม เนื้อหาของบทเพลงจะให้ความสำคัญต่อความคิดเรื่องชาติเป็นลำดับแรก สถาบันทางอุดมการณ์อีก 2 สถาบัน (ศาสนา และพระมหากษัตริย์) ไม่ค่อยจะได้รับการกล่าวถึง"

จากคำกล่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง และเนื้อหาของบทเพลงราชการข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ อาจจะได้รับแนวคิดอุดมการณ์ และความนิยมในการแต่งเพลงของรัฐบาลในยุคนั้นในการแต่งเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ เนื่องจากเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติการทำงานของท่านแล้ว พบว่าท่านทำงานรับราชการมาโดยตลอด ดังที่มีการบันทึกไว้ว่า "เมื่อหม่อมเจ้าจักรพันธ์ เพ็ญศิริจักรพันธ์ สำเร็จปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตด้านการเกษตรเมื่อปี พ.ศ. 2479 แล้ว ทรงเข้ารับราชการในตำแหน่งนักเกษตรโทผู้ช่วย ประจำกองอุตสาหกรรมพืชพรรณ กรมการเกษตรและการประมง กระทรวงเกษตรราธิการ และหลังจากจบปริญญาโทแล้ว ได้เข้ารับราชการในกระทรวงเกษตรราธิการตามเดิมในตำแหน่งนักเกษตรโท กองการทดลองและส่งเสริม ทรงได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตามลำดับ คือ เป็นหัวหน้าแผนกพืชไร่ นักเกษตรเอก รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อธิบดีกรมการข้าว อธิบดีกรมกสิกรรม คณะบดีคณะเกษตร

อธิการบดีและนายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์..." (กรมศิลปากร กองวรรณคดี และประวัติศาสตร์, 2537 : 24)

นอกจากนี้ ชาตรี ศิลปสนอง ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นในการเป็นนักแต่งเพลงของหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ ไว้ว่า "เมื่อท่านกลับมาเมืองไทย ท่านประจำอยู่ที่กรมเกษตรและการประมง สมัยนั้น ๆ พณฯ ท่านจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้ดำริให้แต่ละกระทรวงมีการสถาปนา โดยจัดให้มีการแข่งขันการออกรายการและสารบบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียง ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง กระทรวงเกษตรก็อยู่ในข่ายในการแข่งขันด้วย ท่านจักรหรือหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริจักรพันธ์ ได้รับการมอบหมายให้เป็นประธานการจัดรายการ นั่นคือจุดเริ่มต้นและที่มาของการเป็นศิลปินนักแต่งเพลงโดยไม่ตั้งใจ ท่านจักรดำเนินรายการบรรยายเรื่องการเกษตรกรรม กสิกรรม เป็นการให้ความรู้กับกสิกรทั่วประเทศ และสอดแทรกการบันเทิงเข้าไปด้วย ก็จำเป็นต้องบรรเลงเพลงเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ ปลูกใจให้รักในการเพาะปลูก รักถิ่นฐานบ้านเกิด รักธรรมชาติ ทำนองนั้น" (ชาตรี ศิลปสนอง, 2535 : 42) จะเห็นได้ว่า แนวทางการนิพนธ์เพลงของท่านมีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องชาตินิยมและความรักชาติ ซึ่งเป็นอุดมการณ์ของรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2475-2500

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในบทเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ มีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท

คือ

1.1) อนุนามมัย (Synecdoche) มีปรากฏจำนวนถึง 6 ครั้ง ใน 4 วรรค คือ "เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักสู้ทน เกษตรเข้าผจญต่างคนเร่รอกบุกไป จิตใจเกษตรเข้มแข็งร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ เกษตรประกอบกิจใดพร้อมใจร่วมกัน" เป็นการกล่าวโดยรวมหมายถึงนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคน

1.2) ปฏิภาวะ (Oxymoron) มีปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักผู้
ทน" เป็นการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามมาวางรวมกัน เพื่อเพิ่มน้ำหนักให้กับความหมายของ
คำแรก

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 3 ประเภท
คือ

2.1) อนุนามมัย (Synecdoche) มีปรากฏจำนวนถึง 6 ครั้ง ใน 4 วรรค คือ "
เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักผู้ทำ เกษตรเข้าประจำกระทรวงงานทุกสิ่งอัน เกียรตินำเกษตร
เฟื่องฟู พวกเราศิษย์ครูเดียวกัน เกษตรร่วมใจฝ่าฟันหมายมั่นจิตดี" เป็นการกล่าวโดยรวมหมายถึง
ถึง นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคน

2.2) ปฏิภาวะ (Oxymoron) ปรากฏในวรรคที่ 1 คือ "เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารัก
ผู้ทำ" เป็นการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามมาวางรวมกันเพื่อเพิ่มน้ำหนักให้กับความหมายของคำ
แรก

2.3) บุคลาธิษฐาน (Personification) ปรากฏในวรรคที่ 3 คือ "เกียรตินำเกษตรเฟื่องฟู
พวกเราศิษย์ครูเดียวกัน" เป็นการนำคำว่า "เกียรติ" ซึ่งหมายถึง คุณงามความดี หรือเกียรติยศ ซึ่ง
เป็นนามธรรมมาสมมติให้เป็นคนหรือสิ่งมีชีวิตที่คอยชี้นำทางนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้
เจริญรุ่งเรือง

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท
คือ

3.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 1 และ 3 คือ "รักเกียรติศรีเราเชิดชู"
"เราเกษตรล้ำรวมชีพดี" เป็นการกล่าวโดยรวม หมายถึง นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2) นามนัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 2 คือ "ธงอยู่เขียวขจี" เป็นการกล่าวถึงธงสี
เขียว แต่หมายความถึงอีกสิ่งหนึ่งคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพราะธงสีเขียวขจีเป็นสัญลักษณ์
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 3 ประเภท
คือ

4.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 1-3 คือ "เกษตรศาสตร์นำกลีกรมไทยไว้รุ่งเรือง เกษตรศาสตร์ประเทืองบ้านเมืองให้รุดหน้าไป เกษตรสร้างทองทรัพย์สินให้มีทั่วถิ่นแดนไทย" เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคน

4.2) อติพจน์ (Hyperbole) ปรากฏในวรรคที่ 3 คือ "เกษตรสร้างทองทรัพย์สินให้มีทั่วถิ่นแดนไทย" เป็นการกล่าวเกินจริงว่านิสิตเกษตรศาสตร์สามารถทำให้ทรัพย์สินเงินทองออกงอกเงยขึ้นมาทั่วประเทศไทย เป็นการกล่าวเพื่อตอกย้ำความรู้สึกภาคภูมิใจ มิใช่เพื่อหลอกลวง

4.3) นามนัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "อุดมจตุปัจจัยแคว้นไทยรุ่งเรือง" เป็นการกล่าวคำว่า "จตุปัจจัย" เพื่อที่จะหมายถึง "ปัจจัยสี่" คือ น้ำ อาหาร เสื้อผ้า และยารักษาโรค

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ ปรากฏการใช้วัจนกรรม (Speech Act) ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 เป็นวัจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล

(Representative) เพราะจะเป็นการบรรยายถึงคุณสมบัติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ว่ามีความอดทน เข้มแข็ง กล้าหาญ และมีความสามัคคี

ในบทเพลงท่อนที่ 2 เป็นวัจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล

(Representative) เพราะเป็นการบรรยายถึงความอดทนสู้งาน ความสามัคคี และความมุ่งมั่นมีจิตคิดดีของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏวัจนกรรม 2 ประเภท ดังนี้

3.1) การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 1-2 เพราะเป็นการแสดงความรู้สึกรักในเกียรติยศและศักดิ์ศรี เพื่อเชิดชูเกียรติของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2) การประกาศ (Declaration) ในวรรคที่ 3-4 เพราะเป็นการประกาศว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผู้ประพฤติดีเพื่อประเทศชาติ

ในบทเพลงท่อนที่ 4 เป็นวัจนกรรมประเภทการประกาศ (Declaration) เพราะเป็นการประกาศว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถทำให้ประเทศชาติก้าวหน้าพัฒนาไป และช่วยทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่มั่งคั่งด้วยทรัพย์สินเงินทอง

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ มีการใช้แรงจูงใจดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านการชบต่อสู้ (Fighting) และการขอบผจญภัย (Adventure) เพื่อโน้มน้าวใจนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกิดความรู้สึกฮึกเหิมและภาคภูมิใจ

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการใช้แรงจูงใจในด้านการชบกิจกรรม (Activity) เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกขยันขันแข็ง และปรากฏแรงจูงใจในด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) หลังจากที่ได้มีความขยันขันแข็ง เพื่อให้เกิดความรู้สึกภูมิใจในการตั้งใจทำงาน นอกจากนี้ยังปรากฏแรงจูงใจด้านการชบต่อสู้ (Fighting) เพื่อทำความดีเพื่อเร่งเร้าให้เกิดอารมณ์ฮึกเหิมในการทำความดี

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรักในสถาบัน นอกจากนี้ยังพบแรงจูงใจในด้านการอุทิศตัว (Devotion) เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกต้องการทำตนเป็นคนดีเพื่อประเทศชาติ

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) เพื่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในสถาบัน และปรากฏแรงจูงใจด้านความมั่งคั่ง (Wealth)

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

ในบทเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้

1) อารมณ์ฮึกเหิม ด้วยการใช้คำดังนี้ "เรารักสู้ทน" "เกษตรเข้าผจญ" "เร่งรุกบุกไป" "จิตใจเกษตรเข้มแข็ง" "เรารักสู้ทำ" "ฝ่าฟัน"

2) อารมณ์ภาคภูมิใจ ด้วยการใช้คำดังนี้ "ร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ" "พร้อมใจร่วมกัน" "เกียรตินำเกษตรเฟื่องฟู" "ศิษย์ครูเดียวกัน" "เชิดชู" "ทำดีเพื่อชาติไทย" "รุ่งเรือง" "ประเทือง" "จุดหน้าไป" "เกษตรสร้างทองทรัพย์สิน" "อุดมจตุปัจจัย"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามวรรณคดีไทย

จากแนวคิดนี้ พบว่า เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ทั้ง 4 ท่อน จัดอยู่ในวรรณคดีไทย ประเภทเสาวราจนี้ทั้งหมด เพราะถ้อยคำ เนื้อหา และความหมาย เป็นการสื่อถึงการชมเชยความสามารถและคุณสมบัติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่สามารถนำพาชาติให้เจริญรุ่งเรือง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบวิธีการสร้างคำเพื่อตอกย้ำอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสสระคือการใช้รูปสระเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการตอกย้ำอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระเอาในเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ ในคำร้องที่ว่า "เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักสู้ทน" (เอา+เบา+เอา) และการใช้สัมผัสอักษร เพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการตอกย้ำอารมณ์ เช่น "เกษตรประกอบกิจใด พร้อมใจร่วมกัน" (เกษตร+กอบ+กิจ+กัน)

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

บทเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ บรรเลงโดยวงดนตรีสากล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (K.U. Band) ใช้จังหวะมาร์ช (March) ซึ่งมีความคึกคัก แสดงความมุ่งมั่นที่จะสร้างและพัฒนาทางด้านกิจกรรมอันเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชาติบ้านเมือง

รูปแบบของการประพันธ์เป็นเพลงแบบ 2 ท่อน (Binary Form) แบบย้อนกลับ คือมีทำนองหลัก 1 ทำนองแล้วถูกขยายเป็นทำนองหลัก 2 ทำนอง โครงสร้าง ABA' ซึ่งมีการพัฒนาเนื้อหาเป็นช่วงนำเสนอ (Exposition) ช่วงพัฒนา (Development) และช่วงย้อนความคิด (Recapitulation)

สิ่งที่น่าสังเกตคือ ช่วงท่อน B สร้างให้แตกต่าง โดยการสร้างท่วงทำนองของการบรรเลงจังหวะกลองให้แตกต่างจากเดิม อันเพิ่มความเร้าอารมณ์ในจังหวะมาร์ชมากขึ้น

สรุปเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์

บทเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์นี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ เป็นผู้ทรงนิพนธ์ทั้งคำร้องและทำนอง เพลงนี้ทรงนิพนธ์ในช่วงปี พ.ศ. 2494-2496

ในบทเพลงนี้มีถ้อยคำในการสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทอนุนามมาย (Synecdoche) เพื่อกล่าวโดยรวมมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 17 ครั้ง รองลงมาคือประเภทปฏิวาทะ (Oxymoron) และประเภทนามมาย (Metonymy) จำนวนประเภทละ 2 ครั้งเท่า ๆ กัน นอกจากนี้ยังพบประเภทบุคคลาธิษฐาน (Personification) และประเภทอติพจน์ (Hyperbole) จำนวนประเภทละ 1 ครั้ง เท่า ๆ กัน

ในส่วนของทวิเคราะห์วิจรรย์กรรม (Speech Act) พบว่า มีการใช้วิจรรย์กรรมประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) และประเภทการประกาศ (Declaration) มากที่สุด จำนวนประเภทละ 2 ครั้ง และพบวิจรรย์กรรมประเภทแสดงความรู้สึก (Expressive) จำนวน 1 ครั้ง เพื่อบรรลุเจตนาของผู้ประพันธ์ ในการสื่อถึงอุดมการณ์และคุณสมบัติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ว่าเป็นผู้สร้างประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมือง

ในส่วนการวิเคราะห์แรงจูงใจ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์ใช้แรงจูงใจดังต่อไปนี้ในการโน้มน้าวใจผู้ฟังคือ ด้านการขบต่อสู้ (Fighting) การขบผจญภัย (Adventure) ด้านการขบกิจกรรม (Activity) ด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) นอกจากนี้ยังปรากฏแรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) แรงจูงใจด้านการอุทิศตัว (Devotion) แรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) แรงจูงใจด้านความมั่งคั่ง (Wealth)

ในส่วนของทวิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ ผู้วิจัยพบว่า มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้คือ อารมณ์ฮึกเหิม และอารมณ์ภาคภูมิใจ หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสวรรณคดีไทย พบว่าเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นรสวรรณคดีไทยประเภทเสาวราจนี้

สำหรับการวิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ พบว่า เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์บรรเลงโดยวงของชมรมดนตรีสากล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (K.U.Band) โดยมีโครงสร้างแบบลัทธิลักษณะ 2 ตอน (Binary Form) แบบย้อนกลับ

2.4) มหาวิทยาลัยศิลปากร

7) เพลง Santa Lucia

Sul mare luccia

L'astro d'argento

Placida e londa

Prospero e vento

Venite all' agile

Barcetta mia

Santa Lucia,

Santa Lucia

ปริบทและประวัติ

จากการสัมภาษณ์ อ.นนทิวรรณ จันทนะฉะลิน อาจารย์ประจำภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า เพลง Santa Lucia เป็นเพลงพื้นเมืองภาษาอิตาเลียน ที่ อ.ศิลป์ พีระศรี ฟังและฮัมบ่อย ๆ เวลาที่ท่านทำงาน และได้มีการนำเพลงนี้มาเป็นเพลงมหาวิทยาลัยประมาณปี พ.ศ. 2490-2495 โดยพวกรุ่นพี่ศิษย์เก่าที่ได้มีโอกาสเรียนศิลปะกับ อ.ศิลป์ โดยตรง" (นนทิวรรณ จันทนะฉะลิน, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545)

มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น ได้รับการสถาปนาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในสมัยนั้น จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ไปเยี่ยมโรงเรียนประณีตศิลปกรรม ที่ อ.ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้อำนวยการสอน และได้รับความประทับใจจากผลงานที่ทันสมัยของนักเรียน จึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย (พิริยะ ไกรฤกษ์, 2528 : 344) อย่างไรก็ตาม การตื่นตัวและการปรับตัวสู่อารยธรรมตะวันตกนั้น มิได้เริ่มในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม แต่ได้เริ่มมาตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสยุโรปถึง 2 ครั้ง และได้ทรงชื่นชมต่อศิลปะแบบสมัยใหม่ในยุโรปอย่างมาก (พิทยา ว่องกุล, 2531 : 75) เมื่อถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงก่อตั้งโรงเรียนเพาะช่าง พร้อมกับนั้นกระแสตะวันตกก็ยังคง

ดำเนินไปอย่างปฏิเสธไม่ได้ การนำเข้าสู่ศิลปะบุคคล มิสเตอร์คาโร ริโกลี และโปรเฟสเซอร์คอร์ราโด เฟโรจี ก็ตาม และด้วยเจตจำนงอันมุ่งมั่น คอร์ราโด เฟโรจี ก็ได้เผยแพร่ความเป็นตะวันตกได้อย่าง สมความมุ่งมั่น (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2534 : 95) จนกระทั่งโรงเรียนเพาะช่างที่ อ.ศิลป์ พีระศรี หรือ คอร์ราโด เฟโรจี ได้ดำเนินการสอนอยู่ ได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยศิลปากรในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม

การเดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทยของศาสตราจารย์ เฟโรจี ในปี พ.ศ. 2466 บางท่านกล่าวว่า ทางรัฐบาลไทยติดต่อกับรัฐบาลอิตาลี ขอให้คัดเลือกนักประติมากรรมที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้ที่รักจะรับราชการกับรัฐบาลไทย ทางรัฐบาลอิตาลีจึงเสนอท่านมาพร้อมทั้งคุณวุฒิและผลงาน ซึ่งทางรัฐบาลไทยก็ยินดีต้อนรับท่านเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งช่างปั้น กรมศิลปากร กระทรวงวัง เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2466 (เขียน ยิ้มศิริ, 2527 : 5) แต่บางท่านได้กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ เป็นผู้ทรงวินิจฉัยเอง มิใช่รัฐบาลอิตาลีเป็นผู้เสนอมา (อ่าน น.ณ ปากน้ำ, 2510 : 498-499)

วิรุณ ตั้งเจริญ (2534 : 96) กล่าวว่า “คอร์ราโด เฟโรจี หรือศิลป์ พีระศรี (เปลี่ยนชื่อนามสกุล และแปลงสัญชาติเป็นไทย ปี พ.ศ. 2487 โดยได้รับความช่วยเหลือจากอธิบดีกรมศิลปากร หลวงวิจิตรวาทการ เพื่อหนีภัยสงครามในฐานะที่อิตาลีเป็นฝ่ายอักษะ และโปรเฟสเซอร์ เฟโรจี ก็ถูกกองทัพญี่ปุ่นควบคุมตัวได้ก่อนหน้านั้น) เป็นผู้มีความสำคัญต่อการสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากร หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ท่านเป็นผู้วางรากฐานกระบวนการคิด แบบแผนการปฏิบัติงานศิลปะ และอุดมการณ์ไว้ให้กับความเป็นมหาวิทยาลัยศิลปากร”

หากจะกล่าวโดยภาพรวมแล้ว การเคลื่อนไหวในวงการศิลปะ จนทำให้เกิดการสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากรในสังคมประชาธิปไตยไทยในช่วงแรก ๆ จะพบว่า มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยการนำของศิลป์ พีระศรี ได้รับแรงสนับสนุน และการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งแรงสนับสนุนนั้นก่อตัวมาจากอุดมการณ์ใหม่ "เชื้อผู้นำชาติพันธุ์" อันเป็นความพยายามที่จะสร้างสังคมไทยใหม่ให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศทางตะวันตก จาก "สยาม" สู่ "ไทยแลนด์" แรงสนับสนุนของรัฐบาลทางด้าน

ศิลปกรรมจึงตรงไปสู่ศิลปะ และผู้นำทางศิลปะจากตะวันตก และด้วยความมุ่งมั่นของ อ.ศิลป์ พีระศรี ก็สามารถขยายบทบาทและการยอมรับได้อย่างรวดเร็ว

สำหรับสาเหตุของการเลือกเพลง Santa Lucia มาเป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยศิลปากร นั้น อ.นนทิวรรณ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สืบเนื่องจากท่าน อ.ศิลป์ ได้ทำงานร่วมกับช่างไทยหลาย ๆ คน เช่น สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ท่านได้มีโอกาสสอนหนังสือให้นักศึกษาไทย ท่านได้ทุ่มเทชีวิตสอนนักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงาน และสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เป็นมรดกของไทยในยุคนี้ด้วย เป็นผลให้ท่านมีความรักและผูกพันกับนักศึกษา อยากให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์งานจริง ๆ ด้วยความตั้งใจจริงของท่าน ทำให้ลูกศิษย์กลัวท่าน เพราะท่านเอาจริง เช่น คำพูดที่ว่า "ถ้านายรักฉัน นายต้องทำงาน" ถ้าใครทำงานดี ท่านจะเอาใจใส่เป็นอย่างดี ด้วยความผูกพันนี้ทำให้ลูกศิษย์มีความเคารพรักอย่างมาก หลังจากท่านสอนหนังสือขณะที่ท่านทำงานปั้นหรืองานเขียนเอกสารต่าง ๆ ท่านก็มักจะฟังหรือฮัมเพลง Santa Lucia อย่างมีความสุข ลูกศิษย์ก็รู้ว่า เป็นเพลงที่ท่านรักมาก ดังนั้นสิ่งใดที่อาจารย์รัก ลูกศิษย์ก็รักด้วย เมื่อถึงเวลาที่จะต้องทำเพลงประจำมหาวิทยาลัย ลูกศิษย์เหล่านั้นก็เลยนำเพลงนี้มาเป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัย และในสมัยนั้น มหาวิทยาลัยยังไม่ใหญ่มาก เพราะมีแค่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม ต่อมาจึงขยายไปเป็นคณะสถาปัตยกรรม คณะโบราณคดี และคณะมัณฑนศิลป์ จะเห็นได้ว่ามีแค่ 4 คณะ จึงเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่ใหญ่มาก จึงทำให้ความรู้สึกรักใน อ.ศิลป์นี้ สืบเนื่องต่อกันได้ง่าย ในตอนนั้นคณะจิตรกรรมฯ เป็นคณะที่ใหญ่ เวลาทำอะไร คิดอะไร คณะอื่น ๆ ก็ให้ความเชื่อถือเกรงใจ เมื่อจะนำเพลงนี้มาเป็นเพลงมหาวิทยาลัย ทุกคนก็เห็นดีด้วย และร้องตามกัน" (นนทิวรรณ จันทนะพะลิน, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545) และได้รับการร้องมาจนถึงทุกวันนี้

วิเคราะห์การสื่อความหมาย

ในด้านการสื่อความหมายนั้น เนื่องจากคำร้องในเพลง Santa Lucia นี้ เป็นคำร้องภาษาอิตาเลียน และน้อยคนนักที่จะเข้าใจภาษาอิตาเลียน ดังที่ อ.นนทิวรรณ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า "เวลามีน้องใหม่เข้ามา พวกเราพี่ก็ถอดเสียงภาษาอิตาเลียนออกมาเป็นภาษาไทย เหมือนกับที่คนในสมัยนี้เรียกว่า ตัวหนังสือคาราโอเกะ ให้น้องใหม่อ่านเพื่อจำเสียง แล้วยังร้อง แต่การร้องของนักศึกษาก็

เหมือนกับการสวดมนต์ เราช้องเพราะจดจำได้ แต่เราไม่รู้ความหมาย แต่เรารู้ว่าเรามีความลึกซึ้ง
เรารู้สึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ และเรารู้สึกภาคภูมิใจที่เราได้ร้องเพลงนี้" (นนทิวรรณ จันทนะพะลิน,
สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545)

ต่อมา ได้มีผู้แต่งคำร้องเป็นภาษาไทย โดยใช้ทำนองเดิมของเพลง Santa Lucia ใช้ชื่อว่า "
ศิลปะการนิยม" และเพลงนี้มีได้ปรากฏนามของผู้ประพันธ์คำร้อง เนื้อเพลงมีดังนี้

ศิลปะการนิยม

ทำนอง	เพลงพื้นเมืองชาวอิตาเลียน ชื่อ Santa Lucia	
คำร้อง	ยังไม่ทราบผู้ประพันธ์	
(สร้อย)	มา มา เรามารื่นเริง	มา มา เรา มา บรรเทิง
	มา มา เรามารื่นเริง	เชิงขึ้นรื่นสำราญ
	ยามเรียนเราเรียนเพราะรัก	เราฝึกหัดเพื่อชำนาญ
	ยามพักเราแสนสนุก	เราเป็นสุขจากผลของงาน
	ศิลปะแสนบริสุทธิ์	ผุดผ่องดั่งแสงจันทร์
	ปราศไผ่และไร่ฝ้าย	เปรียบจันทราคราไรหมอกควัน
	ศิลปะินอยู่เพื่ออะไร	ยืนยงเพื่อจรโลงสิ่งไหน
	แต่ศิลปะินกลับภาคภูมิใจ	ที่ได้สร้างเพื่อมนุษยธรรม
	ดูสิสวยแท้ปานใด	ศิลปะ ภาพเลิศโฉไล
	กลิ่นสีและกาวแป้ง	ดูจดังแรงสงเสริมใจ
	มนุษย์เราหากรักศิลปะ	สิ่งซึ่งงามวิไล
	มวลมนุษย์คงสดชื่น	รื่นเริงศิริไล (สร้อย)

เมื่อผู้วิจัยได้นำเนื้อร้องภาษาไทยมาเปรียบเทียบกับเนื้อร้องภาษาอังกฤษที่
แปลถอดความโดยตรงมาจากภาษาอิตาเลียน ก็พบว่า มีความหมายแตกต่างกัน เนื้อร้องภาษาอิตา
เลียนเมื่อเทียบกับเนื้อร้องภาษาอังกฤษ มีดังนี้

Santa Lucia

Sul mare Luccica	A shining sea,
L'astro d'argento	A silver star,
Placida e londa	Calm waves,
Prospero e vento	Soft wind
Venite all'agile	Come to the shore
Barchetta mia	My little ship,
Santa Lucia,	Santa Lucia,
Santa Lucia	Santa Lucia.

เมื่อนำเนื้อร้องภาษาอังกฤษและภาษาไทยมาเปรียบเทียบความหมาย ผู้วิจัยพบว่า เนื้อร้อง 2 เพลงนี้มีความหมายไม่เหมือนกัน โดยที่เนื้อร้องภาษาไทยหรือเพลงศิลปากรนิยมนั้นมีความหมายในการบูชาศิลปะ การสร้างงานศิลปะ และความภาคภูมิใจในการเป็นผู้สร้างงานศิลปะอันบริสุทธิ์ และได้ให้ประโยชน์ของศิลปะเอาไว้ในเนื้อเพลง แต่ความหมายในเนื้อร้องภาษาอังกฤษนั้นมีความหมายบรรยายถึงความสวยงามของทะเลเมื่อมีแสงสีเงินส่องกระทบ บรรยายถึงคลื่นของทะเลที่มีความสงบ มีลมโชยอ่อน ๆ และเชิญชวนให้มาที่ชายฝั่ง และขึ้นเรือออกไปชมทะเลที่สวยงาม และกล่าวเรียกชื่อ "Santa Lucia" ซึ่งในภาษาอังกฤษหมายความว่า "Saint Lucia" หรือนักบุญลูเชีย นักบุญผู้พิทักษ์ท้องทะเล

อ.นนทิวรรณ ได้กล่าวว่า "คนที่แต่งเนื้อร้องภาษาไทยนี้มีความตั้งใจที่จะแต่งให้เข้ากับความเป็นคณะจิตรกรรมฯ ให้เกิดความรักและบูชาในศิลปะเหมือนกับที่อาจารย์ศิลปรักษ์ ได้มีการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับศิลปะเป็นสิ่งบริสุทธิ์มาใส่ไว้ในเพลง เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแนวคิดสืบเนื่องกันไป และเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจภาษาอิตาเลียน การใช้ทำนองภาษาอิตาเลียนที่อ.ศิลปรักษ์แล้วแต่งเนื้อเป็นภาษาไทย เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเสมือนหนึ่งว่าเพลงภาษาอิตาเลียนมีเนื้อหาหรือความหมายเช่นนี้ เป็นการปลุกฝังแนวคิด แต่ในความเป็นจริงแล้ว เพลงศิลปากรนิยมนั้นได้ถอดความแปลอย่างถูกต้องตามความหมายเพลง Santa Lucia ผู้แปลคงนำทำนองที่อาจารย์ศิลปรักษ์

และด้วยความรัก นับถือยกย่องในตัว อ.ศิลป์ และเป็นความรู้สึกของคนที่มาเรียนที่นี่ (คณะจิตรกรรมฯ) เป็นความรู้สึกที่ อ.ศิลป์ปลุกฝังให้เกิดขึ้นว่า การเรียนศิลปะเป็นการเรียนด้วยชีวิต ศิลปะเป็นสิ่งบริสุทธิ์ผุดผ่อง ใครที่เข้ามาศึกษาต้องละทิ้งซึ่งกิเลส และความอยากทั้งหลาย เพื่อจะได้เข้าถึงความงามและความบริสุทธิ์นั้น เนื้อหาภาษาไทยพูดถึงความรักศิลปะและการอยู่ในโลกศิลปะเพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะที่บริสุทธิ์ออกมาได้ และเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในด้านอุดมการณ์ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจว่า เป็นความหมายเดียวกัน" (นนทิวรรณ จันทนะผะลิน, 21 มีนาคม 2545)

อย่างไรก็ตาม เพลงศิลปากรนิยมนี้นั้นเป็นที่นิยมร้องกันในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระเท่านั้น โดยเฉพาะนักศึกษาคณะจิตรกรรมฯ นักศึกษาส่วนใหญ่จะนิยมร้องเพลง Santa Lucia มากที่สุด แม้เนื้อร้องหรือคำร้องจะเป็นภาษาอิตาเลียนก็ตาม ในจุดนี้ อ.นนทิวรรณได้แสดงทรรศนะว่า "เมื่อเราร้อง Santa Lucia เหมือนเรารู้สึกว่าเราสวดมนต์อยู่ แล้วเรารู้สึกอ้อมเอม ยินดีที่เราได้เปล่งเสียงภาษาอิตาเลียนที่เราไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ความหมาย เหมือนเราท่องนะโมตัสสะ ภควโต เมื่อก่อนเราไม่เคยอ่านคำแปล เราไม่รู้ความหมาย แต่เรารู้สึกว่ามันศักดิ์สิทธิ์ เราสวดแล้วเรานึกถึงพระพุทธเจ้า ดังนั้นเมื่อเราร้อง Santa Lucia เราก็อธิถึงความรู้สึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ เรานึกถึง อ.ศิลป์ พี่ระศรี ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย นึกถึงความดีและคุณูปการของท่าน ที่ท่านทำให้เราเป็นตรงนี้ได้ แต่เมื่อมาถึงยุคสมัยนี้ ความรู้สึกมันคลี่คลายไปมาก เพราะคนรุ่นใหม่ไม่รู้ว่า อ.ศิลป์ เป็นใคร และมีคณะใหม่ ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในด้านศิลปะเลยได้เกิดขึ้นมา ดังนั้น เพลงนี้จึงจืดจางลงไปบ้าง นักศึกษาอีก campus หนึ่ง (วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์) ก็ร้องแบบไม่ค่อยระลึกเท่าไรนัก เพราะเขาร้องกันเป็น tradition หรือเป็นธรรมเนียมเท่านั้น ไม่ได้ระลึกถึง อ.ศิลป์ หรือศิลปะเท่าไรนัก ไม่ได้ร้องด้วยความซาบซึ้ง หรือชื่นชมยินดี" (นนทิวรรณ จันทนะผะลิน, 21 มีนาคม 2545)

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

เพลง Santa Lucia มีลักษณะการบรรเลงแบบ Chamber Music หรือวงเครื่องสาย โดยใช้จังหวะ Slow Walt เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง โดยอาศัยท่วงทำนองละมุนละไม มากกว่าจะเป็นการปลุกใจให้อีกเหิม

ส่วนรูปแบบของเพลงนั้น พบว่าเป็นเพลงที่มีรูปแบบสังคีตลักษณะ 2 ตอน (Binary Form)

โดยมีโครงสร้างเป็น (AA, BB) โดยมีลักษณะเล่นย้อนทีละตอน

สรุปเพลง Santa Lucia

เพลง Santa Lucia เป็นเพลงพื้นเมืองภาษาอิตาเลียน ได้มีการนำเพลงนี้มาเป็นเพลงมหาวิทยาลัยในช่วงปี พ.ศ. 2490-2495

เพลง Santa Lucia นี้ เป็นเพลงที่ อ.ศิลป์ พีระศรี เปิดฟังหรืออ้อมบอย ในขณะที่ท่านทำงานศิลปะ ดังนั้นเมื่อมีการทำเพลงมหาวิทยาลัย บรรดาลูกศิษย์ของ อ.ศิลป์ ก็ได้นำเพลงที่ท่านชอบนี้มาเป็นเพลงมหาวิทยาลัย

ในด้านการสื่อความหมายนั้น เหล่านักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรไม่เข้าใจในความหมายของเพลง Santa Lucia แต่เหตุที่ร้องได้ก็เพราะเกิดจากการจดจำและขณะที่ร้องนั้น เกิดความอึดอ้อมที่ได้ระลึกถึง อ.ศิลป์ พีระศรี ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร เหมือนกับการที่คนทั่วไปสวดมนต์เพื่อระลึกถึงพระพุทธเจ้า แต่ไม่รู้ความหมายของบทสวดมนต์ เพียงแต่สวดแล้วรู้สึกถึงความศักดิ์สิทธิ์และรู้สึกอึดอ้อมในใจ

สำหรับการวิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ พบว่า มีการบรรเลงโดยใช้วงเครื่องสาย ใช้จังหวะ Slow Waltz รูปแบบของเพลงเป็นแบบสังคีตลักษณะ 2 ตอน (Binary Form) โดยมีโครงสร้างเป็น (AA, BB)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8) เพลงกลิ้งจันทน์

- คำร้อง ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร
- ทำนอง ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร
- (ท่อนที่ 1) ศิลปากรบิดามารดาแดนนี้
 เราชักปานชีวิที่มีน้ำใจไม่สิ้น
 เป็นสถาบันประธานในการศาสตร์ศิลป์
 เลื่องลือระบือทุกถิ่นดินแดนแสนจะงามหรู
- (ท่อนที่ 2) ถึงอยู่ไกลกันสนามจันทร์กับชาวท่าพระ
 เราลูกศิลปะจะรักกันทุกหมู่
 ตัวไกลกันแต่ใจผูกพันชื่นชู
 กลิ้งจันทน์น้อมใจเราอยู่รู้ค่าแห่งมาลัยงาม
- (ท่อนที่ 3) ด้วยเดชพระพิฆเนศ
 คุ่มครองอาเพศป้องเหตุร้ายให้เซ็ดขาม
 ที่รวมหัวใจใกล้ไกลมันคงทุกยาม
 เป็นพี่น้องกันในนามด้วยความแน่นอน
- (ท่อนที่ 4) ศิลปากรเมื่อตอนจะจากกันไป
 ใครรู้บ้างหรือไม่ ในฤทัยโหยอ่อน
 นามแสนนานผ่านไปด้วยใจนิรันดร์
 ไม่ลืมศิลปากรกลิ้งจันทน์กำจรมิคลาย

ปริบทและประวัติ

บทเพลงกลิ้งจันทน์นี้ ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2518 - 2519 ประพันธ์คำร้องและทำนองโดย ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร

จากการสัมภาษณ์คุณชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร ผู้ประพันธ์เพลงกลิ้งจันทน์ ผู้วิจัยพบว่าปริบททางการเมืองในสมัยนั้นไม่มีผลต่อการแต่งเพลงแต่เกิดจากความชอบและความผูกพันของผู้

ประพันธ์ที่ได้ไปในสถานที่นั้น ดังที่คุณชัยรัตน์ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า "ในช่วงปี 2518 เป็นปีที่เพิ่งเรียนจบจากคณะบัญชี จุฬาฯ แล้วพี่มีเพื่อนเรียนการละครอยู่ที่คณะอักษรฯ ศิลปากร เอ่ยชื่อได้เลยว่า พวกกลุ่มคุณมนตรี เจนอักษร นั้นแหละครับ ผมก็ได้ไปเที่ยว ไปพักอยู่กับนักศึกษาที่นั่น แล้วแรงจูงใจที่แต่งเพลงนี้พูดได้เลยว่า เกิดจากความผูกพัน พี่รู้สึกว่ามีผูกพันกับที่นั่น พี่ไปแล้วพี่มีความสุข แล้วพี่คิดว่าที่นั่นน่าจะมีเพลงสถาบันเพิ่มขึ้นมา พี่ก็เลยหารีอกับนักศึกษาที่นั่น คือพวกสโมสรนักศึกษา พวกเขา ก็ตกลงทำขึ้นมา แล้วพี่ก็ได้แต่งและร้อง" (ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2545)

ในด้านความคิด ความหมาย หรืออุดมการณ์ในเพลงนั้น คุณชัยรัตน์ได้กล่าวไว้ว่า "แถวนั้น (ทับแก้ว) จะมีต้นจันทน์เยอะ แล้วพี่ก็มองว่า ต้นจันทน์ต้องมีกลิ่น แล้วลักษณะของกลิ่นจันทน์มันต้องขจรขยายไป เราก็พูดถึงผลของต้นจันทน์ก็เหมือนกับนักศึกษาที่เป็นผลิตผลของมหาวิทยาลัย แล้วกลิ่นก็เปรียบเหมือนคุณงามความดีหรือสิ่งที่ดีที่คนเขากล่าวขวัญถึง ผลของมันจะออกมาเป็นแบบนี้ แล้วนี่ก็คือ concept จากนั้นพี่พยายามจะเอามาโยงกับความหมายอีกนัยหนึ่งคือ กลิ่นหรืออะไรที่เรา absorb หรือดูดซับเข้าไปทั้งหมด เราจากไปเราก็ไม่ลืม เหมือนบทสรุปในเพลงที่พี่ได้สรุปไว้ว่า นานแสนนานผ่านไปด้วยใจนิรันดร์ ไม่ลืมศิลปากรกลิ่นจันทน์กำจรมิคลาย นี่คือบทสรุปที่พี่พยายามจะบอกว่า ถ้าเราเป็นนักศึกษาที่นั่น เราคงไม่ลืมที่นั่น" (ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2545)

นอกจากนี้ คุณชัยรัตน์ ได้แสดงทรรศนะในการแต่งเพลงไว้ว่า "ในเพลงกลิ่นจันทน์นี้ การที่เราจะแต่งเพลงสถาบันที่บรรยายถึงความผูกพันหรือความประทับใจในสถาบัน พี่คิดว่าควรจะเป็นเพลงที่มีทำนองช้า ๆ หวาน ๆ เรียบ ๆ แล้วอีกอย่างหนึ่ง ยุคสมัยก็เป็นตัวกำหนดแนวเพลงเหมือนกัน ในสมัยนั้นการแต่งเพลงก็จะเป็นแบบทำนองช้า ๆ แบบกลิ่นจันทน์นี้แหละ แต่ แต่ แต่ ถ้ามาถึงตอนนี้เราอาจจะไม่เขียนแบบนี้ก็ได้ เราอาจจะเขียนเป็นแบบ Rock หรือ Soft Rock ก็ได้" (ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2545)

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

บทเพลง "กลิ่นจันทน์" มีการใช้สื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ดังนี้

ในท่อนที่ 1 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

5 ประเภท ดังนี้

1.1 นามนัย (Metonymy) ในวรรคที่ 1 คือ "ศิลปินกรบิดามารดาแดนนี้" เป็นการกล่าวถึงดินแดนแห่งบิดามารดา หรือดินแดนพ่อดินแดนแม่ แต่ในความจริงแล้วหมายถึงมหาวิทยาลัยศิลปากร

1.2 อุปมาอุปไมย (Simile) ในวรรคที่ 2 คือ "เรารักปานซีวี มีน้ำใจไม่สิ้น" เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงว่านักศึกษารักมหาวิทยาลัยแห่งนี้เท่าชีวิต โดยใช้คำว่า "ปาน" มาเป็นคำเชื่อม

1.3 บุคลาธิษฐาน (Personification) ในวรรคที่ 3 คือ "เป็นสถาบันประทาน ในการศึกษา ศิลป์" เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า "สถาบัน" ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตมาทำกริยาเหมือนมนุษย์คือ ประทาน หรือให้ความรู้และศิลปะ

1.4 ปฏิวาทะ (Oxymoron) ในวรรคที่ 3 เช่นกัน คือ "..ในการศาสตร์ศิลป์" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 758) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ศาสตร์" ไว้ว่า "ระบบวิชาความรู้, มักใช้ประกอบหลังคำอื่น เช่น วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มนุษยศาสตร์" และในพจนานุกรมฉบับเดียวกันได้ให้ความหมายของคำว่า "ศิลป์" ไว้ว่า "ฝีมือ, ฝีมือทางการช่าง, การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะเทือนใจให้ประจักษ์เห็น..." (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 759) ดังนั้นการนำคำว่า ศาสตร์ และศิลป์ ซึ่งมีความหมายคนละด้านมารวมกัน จึงเป็นการเพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรกคือคำว่า ศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ระบบวิชาความรู้ และเป็นการเน้นย้ำว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้ทำการสอนวิชาความรู้ที่หลากหลายสาขา

1.5 อติพจน์ (Hyperbole) ในวรรคที่ 4 คือ "เลื่องลือระบือทุกถิ่น ดินแดนแสนจะงามหรู" เป็นการกล่าวเกินจริง แต่เพียงเพื่อตอกย้ำอารมณ์ความรู้สึกในด้านความรักของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย

ในท่อนที่ 2 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

3 ประเภท ดังนี้

2.1 นามนัย (Metonymy) ในวรรคที่ 1 คือ "ถึงอยู่ไกลกันสนามจันทร์กับชาวท่าพระ" เป็นการกล่าวถึงชื่อวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และวิทยาเขตวังท่าพระของมหาวิทยาลัยศิลปากร

แต่หมายความถึงนักศึกษาของทั้ง 2 วิทยาเขต นอกจากนี้ในวรรคที่ 2 คือ "เราลูกศิษย์จะรักกันทุกหมู่" ยังมีการใช้นามนัย (Metonymy) ด้วย คือเป็นการกล่าวถึงคำว่า "ลูกศิษย์" แต่หมายความว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

2.2 ปฏิภาคพจน์ (Paradox) ในวรรคที่ 1-2 "ถึงอยู่ไกลกัน สนามจันทร์กับชาวท่าพระ เราลูกศิษย์จะรักกันทุกหมู่" เป็นข้อความที่มีความหมายขัดกัน นอกจากนี้ในวรรคที่ 3 คือ "ตัวไกลกันแต่ใจผูกพันขึ้นชู" ก็นับเป็นข้อความที่มีความหมายขัดกันเช่นกัน

2.3 บุคลาธิษฐาน (Personification) ในวรรคที่ 4 "กลิ้งจันทร์น้อมใจเราอยู่รู้ค่าแห่งมาลัยงาม" ผู้ประพันธ์สมมติกลิ้งของต้นจันทร์ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตให้เป็นมนุษย์โดยทำกริยา "น้อมใจ" หรือ "น้อมนำ" ใจนักศึกษา

ในตอนที่ 3 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) 3 ประเภท ดังนี้

3.1 นามนัย (Metonymy) ในวรรคที่ 3 คือ "ที่รวมหัวใจใกล้ไกลมันคงทุกยาม" คำว่า "ที่รวมหัวใจ" เป็นการกล่าวถึงมหาวิทยาลัยศิลปากรโดยใช้คำว่า "ที่รวมหัวใจ" แทน นอกจากนี้ในวรรคเดียวกัน คำว่า "ใกล้" และ "ไกล" นับเป็นการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ประเภทนามนัย (Metonymy) เช่นกัน โดยคำว่า ใกล้ และ ไกล หมายความถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรทั้ง 2 วิทยาเขต

3.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) ในวรรคที่ 4 คือ "เป็นพี่น้องกันในนามด้วยความแน่นอน" เป็นการเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรทั้ง 2 วิทยาเขตว่ามีความผูกพันแน่นแฟ้นมั่นคงเหมือนพี่น้องกันโดยใช้คำว่า "เป็นตัวเชื่อมในการเปรียบเทียบ"

3.3 ปฏิภาวะ (Oxymoron) ในวรรคที่ 4 คือ "เป็นพี่น้องกันในนามด้วยความแน่นอน" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 449) ได้ให้ความหมายของคำว่า "แน่" ไว้ว่า "แท้, จริง, ไม่เป็นอื่น" และในพจนานุกรมฉบับเดียวกันได้ให้ความหมายของคำว่า "นอน" ไว้ว่า "เอนตัวลงกับพื้นหรือที่ใด ๆ ..." (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 425) ทั้ง 2 คำนี้ มีความหมายคนละด้านกัน แต่เมื่อนำมารวมกันกลับกลายเป็นคำใหม่ที่เพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรกว่าเป็นความเที่ยงแท้ หรือจริงแท้

ในท่อนที่ 4 มีการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

4 ประเภท ดังนี้

4.1 นามนัย (Metonymy) ในวรรคที่ 1 คือ "ศิลปิน เมื่อตอนจะจากกันไป" คำว่า "ศิลปิน" ในที่นี้มีได้หมายถึงชื่อมหาวิทยาลัย แต่หากหมายถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปิน

4.2 ปฏิพจน์ (Rhetorical Question) ในวรรคที่ 2 คือ "ใครบ้างหรือไม่ในฤทัยโหยอ่อน"

เป็นการถามที่มีได้เรียกร้องคำตอบ แต่เพื่อเรียกร้องความสนใจและสร้างอารมณ์อาลัยอาวรณ์

4.3 อุทาหรณ์ (Analogy) ในวรรคที่ 4 คือ "ไม่ลืมศิลปินกลิ้งจันทน์กำจรมิคลาย" เป็น

การเปรียบเทียบข้อความ 2 ข้อความ คือ ไม่ลืมศิลปิน และกลิ้งจันทน์กำจรมิคลาย ว่านักศึกษาที่ศึกษาจนสำเร็จและต้องจากไป จะรู้สึกอาลัยอาวรณ์และไม่ลืมมหาวิทยาลัยศิลปิน เหมือนกับกลิ้งจันทน์ที่ส่งกลิ้งอยู่อย่างไม่มีวันเสื่อมคลาย เป็นการเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความเข้าใจซาบซึ้งยิ่งขึ้น

4.4 อติพจน์ (Hyperbole) ในวรรคที่ 4 เช่นกัน คือ "...กลิ้งจันทน์กำจรมิคลาย" ในความ

เป็นจริงแล้ว ต้นไม้ต้องมีการผลิตดอกและร่วงโรยตามฤดูกาลผลัดเปลี่ยนกันไป ไม่มีวันที่จะส่งกลิ้งตลอดเวลา หรือมิคลายดังในเพลงไม่ แต่การกล่าวเช่นนี้เป็นกรกล่าวเพื่อเป็นการเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน และซาบซึ้งยิ่งขึ้น

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลง "กลิ้งจันทน์" มีการใช้วัจนกรรม (Speech Act) ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 มีวัจนกรรมปรากฏอยู่ทั้งสิ้น 2 ประเภท คือ

1.1 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 1-2 คือ "ศิลปินบิดามารดาแดนนี้ เรา

รักปานชีวิตมีน้ำใจไม่สิ้น" เป็นการแสดงความรู้สึกรักในสถาบันประดุจพ่อแม่

1.2 การบรรยายข้อมูล (Representative) ในวรรคที่ 3 คือ "เป็นสถาบันประธานในการ

ศาสตร์ศิลป์" เป็นการบอกให้รู้ว่า มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นที่ให้ความรู้และศิลปะหลายแขนง

นอกจากนี้ ในวรรคที่ 4 คือ "เลื่องลือระบือทุกถิ่นดินแดนแสนจะงามหรู" เป็นการบรรยายให้รู้ว่า

มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีความงดงามเป็นที่เลื่องลือแก่คนทั่วไป

ในบทเพลงท่อนที่ 2 มีการใช้วัจนกรรมประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) เป็นการแสดงความรู้สึกว่า ถึงแม้นักศึกษาทั้ง 2 วิทยาเขต คือ วังท่าพระและพระราชวังสนามจันทร์จะอยู่ห่างไกลกัน แต่ก็มีความรักและสามัคคีด้วยความที่เป็นลูกศิษย์ หรือนักศึกษามหาวิทยาลัยเดียวกัน

ในบทเพลงท่อนที่ 3 มีการใช้วัจนกรรมอยู่ 2 ประเภท คือ

3.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) ในวรรคที่ 1-2 คือ "ด้วยเดชพระพิฆเนศ คุ่มครองอาเพศป้องเหตุร้ายให้เข็ดขาม" เป็นการกล่าวด้วยฤทธิ์เดชของพระพิฆเนศเทพผู้ซึ่งเป็นผู้ลักษณะของมหาวิทยาลัย สามารถช่วยปัดเป่าอันตรายต่าง ๆ ให้พ้นจากมหาวิทยาลัย

3.2 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 3-4 คือ "ที่รวมหัวใจไกลไกลมั่นคงทุกยาม เป็นพี่น้องกันเอนามด้วยความแน่นอน" เป็นการแสดงความรู้สึกในใจของนักศึกษาว่าถึงแม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกัน ด้วยความเป็นศิษย์สถาบันเดียวกัน เราจะรักกันเหมือนพี่เหมือนน้องตลอดไป

ในบทเพลงท่อนที่ 4 มีการใช้วัจนกรรมประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) เป็นการแสดงความรู้สึกในใจที่โศกเศร้า เมื่อจะต้องจากมหาวิทยาลัยเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว และถึงแม้ว่านักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาออกจากมหาวิทยาลัยไปเป็นเวลานานแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีใจอาลัยอาวรณ์เหมือนกับกลิ่นหอมของต้นจันทร์ที่ส่งกลิ่นหอมอบอวลอยู่อย่างไม่จางหาย

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลง "กลิ่นจันทร์" มีการใช้แรงจูงใจเพื่อสร้างสารโน้มน้าวใจดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 มีการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบัน และเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) เพราะเป็นท่อนที่มีความหมายแสดงถึงความรักในสถาบัน นอกจากนี้ในวรรคที่ 1 คือ "ศิลากรบิตามารดาแดนนี้" เป็นการแสดงความรู้สึกอันแม่ (Mothering) คือ ยกย่องให้มหาวิทยาลัยศิลากรเป็นดังดินแดนพ่อแม่ที่มีความรักต่อลูก ซึ่งในที่นี้คือนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลากร ในวรรคที่ 3 คือ "เป็นสถาบันประธานในการศาสตร์ศิลป์" เป็นการใช้แรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) คือ มหาวิทยาลัยศิลากรเป็นสถาบันที่ให้ความรู้และวิชาการศิลปะแขนงต่าง ๆ ในวรรคที่ 4 คือ "เลืองลือระบือทุกถิ่นดินแดนแสนจะงามหรู" เป็น

การใช้แรงจูงใจด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) และความรื่นรมย์ (Pleasure) คือ มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงเลื่องลือกันทั่วว่าเป็นดินแดนที่มีความงดงามอย่างมาก

ในบทเพลงท่อนที่ 2 มีการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบัน และเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) เพราะเป็นท่อนที่บรรยายถึงความรักและผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยทั้งสองวิทยาเขต นอกจากนี้ยังปรากฏแรงจูงใจด้านการชอบมีเพื่อน (Companionship) และความชอบหมู่เหล่า (Gregariousness) เพราะบทเพลงท่อนนี้หมายความว่า แม้ว่านักศึกษาจะอยู่ห่างไกลกันแต่ก็ยังมิใช่ผูกพันกันโดยมีความเป็นสถาบันแห่งศิลปะและกลิ่นหอมของต้นจันทร์เป็นสิ่งเชื่อมโยงใจให้ผูกพันและเกิดความสามัคคี

ในบทเพลงท่อนที่ 3 มีการใช้แรงจูงใจด้านความเชื่อถือในพระเจ้า (Deity) ในวรรคที่ 1 คือ "ด้วยเดชพระพิฆเนศ" แสดงให้เห็นถึงการยอมรับนับถือในฤทธิ์เดชของพระพิฆเนศ นอกจากนี้ในวรรคที่ 2 คือ "คุ้มครองอาเพศปองเหตุร้ายให้เซ็ดขาม" ได้ปรากฏแรงจูงใจด้านความคุ้มครองอย่างปลอดภัย (Protection) เป็นการอ่อนวอนต่อพระพิฆเนศ ให้ป้องกันเหตุร้ายและอันตรายให้กับนักศึกษาและมหาวิทยาลัย ในวรรคที่ 3 คือ "ที่รวมหัวใจใกล้ไกลมันคงทุกยาม" และในวรรคที่ 4 คือ "เป็นที่นั่งกันเอนนามด้วยความแน่นอน" จัดเป็นแรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) เพราะเป็นวรรคที่แสดงความรู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งเ็นสถาบัน

ในบทเพลงท่อนที่ 4 มีการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เพราะเป็นท่อนที่แสดงความโศกเศร้า และอาลัยอาวรณ์ ที่จะต้องจากมหาวิทยาลัยของตนไป การจากไปหรือการพลัดพรากถือเป็นเหตุการณ์ที่มนุษย์โดยทั่วไป ซึ่งในที่นี้คือนักศึกษาไม่ต้องการให้เกิดขึ้น มนุษย์หรือนักศึกษาต้องการให้ทุกสิ่งดำเนินไปตามระบบที่เคยเป็น หรือที่ตนหวังไว้ นอกจากนี้ในวรรคที่ 4 คือ "ไม่ลืมนิสิตปากรกลิ่นจันทร์กำจรมิคลาย" ยังปรากฏแรงจูงใจด้านความมีคุณภาพ (Quality) นั่นคือ ความมั่นคงหรือคุณภาพในความรักของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย จะไม่มีวันเสื่อมคลาย

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

ในบทเพลง "กลิ่นจันทร์" มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้

1. อารมณ์รักและผูกพันในสถาบัน ปรากฏในวรรคดังต่อไปนี้

- "ศิลปากรบิดามารดาแดนนี้" เป็นการแสดงความรักในมหาวิทยาลัยศิลปากรประดุจ

พ่อแม่ผู้มีพระคุณของนักศึกษา

- "เรารักปานชีวิตมีน้ำใจไม่สิ้น" นักศึกษามีความรักในมหาวิทยาลัยเทียบเท่าชีวิตของตน

- "เราลูกศิลปะจะรักกันทุกหมู่" เป็นการกล่าวว่านักศึกษาทุกคนในมหาวิทยาลัยจะรัก

กันในฐานะที่เป็นลูกศิลปะ หรือนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรเหมือนกัน

- "ตัวไกลแต่ใจผูกพันขึ้นชู" "กลิ่นจันทร์น้อมใจเรายู้อู่ค่าแห่งมาลัยงาม" เป็นการแสดง

ให้เห็นว่า ถึงแม้นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตวังท่าพระ และพระราชวังสนามจันทร์ จะอยู่ห่างไกลกัน แต่ก็ยังมีความรักความผูกพันในกันและกัน โดยมีกลิ่นหอมของต้นจันทร์เป็นเครื่องเตือนใจให้รู้จักรักสามัคคี

- "ที่รวมหัวใจไกลไกลมันคงทุกยาม" เป็นที่ที่รวมความรักของนักศึกษาทั้ง 2 วิทยาเขตตลอดเวลา

- "เป็นพี่น้องกันในนามด้วยความแน่นอน" หมายถึง ถึงแม้ว่าจะเป็นน้องโดยสายเลือดไม่ได้ แต่ก็จะเป็นพี่น้องกันในนามของมหาวิทยาลัยศิลปากรตลอดไป

- "ศิลปากรเมื่อตอนจะจากกันไป ใครรู้บ้างหรือไม่ในฤทัยหย่ออ่อน" เป็นการกล่าวเพื่อแสดงความรักความผูกพันที่มีต่อมหาวิทยาลัย เมื่อตอนจะต้องจากลาเมื่อสำเร็จการศึกษา

- "นานแสนนานผ่านไปด้วยใจนิรรม 'ไม่ลืมศิลปากรกลิ่นจันทร์กำจรมีคลาย' เป็นการแสดงอารมณ์รัก อาลัยอาวรณ์ต่อมหาวิทยาลัย

2. อารมณ์เศร้าใจ ปรากฏในท่อนที่ 4 ทั้งท่อนเป็นการแสดงอารมณ์เศร้าใจ เมื่อจำต้องจากมหาวิทยาลัยศิลปากรไป

3. อารมณ์ภาคภูมิใจ ปรากฏในวรรคดังต่อไปนี้

- "เป็นสถาบันประธานในการศาสตร์ศิลป์" เป็นการแสดงอารมณ์ภาคภูมิใจในสถาบัน ที่ให้การสอนในด้านความรู้ และศิลปะการช่างแขนงต่าง ๆ

- "เลืองลือระปือทุกถิ่นดินแดนแสนจะงามหรู" เป็นการแสดงอารมณ์ภาคภูมิใจในความงาม และความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
- "เราลูกศิลปะจะรักกันทุกหมู่" เป็นการแสดงอารมณ์ภาคภูมิใจที่ได้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีความโดดเด่นในด้านการเรียนการสอนศิลปะ
- "ด้วยเดชพระพิฆเนศ คุ่มครองอาเพศป้องเหตุร้ายให้เซ็ดขาม" เป็นการแสดงอารมณ์ภาคภูมิใจที่มหาวิทยาลัยศิลปากรมีเทพแห่งความรู้และศิลปะ เช่น พระพิฆเนศ ช่วยปกป้องและคุ้มครองมหาวิทยาลัย

วิเคราะห์อารมณ์โดยจำแนกตามรสวรรณคดีไทย

ท่อนที่ 1 จัดเป็นรสวรรณคดีประเภทเสาวรจนี เนื่องจากเป็นการชมความงามและแสดงความรักของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย

ท่อนที่ 2 จัดเป็นรสวรรณคดีประเภทนารีปราโมทย์ หรือเป็นการแสดงอารมณ์รักกันและกันของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงแม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกันก็ตาม

ท่อนที่ 3 จัดเป็นรสวรรณคดีประเภทเสาวรจนี เนื่องจากเป็นการกล่าวถึงอย่างชื่นชมในฤทธานุภาพของพระพิฆเนศที่ได้ปกป้องรักษามหาวิทยาลัยให้พ้นจากอันตราย และเป็นการกล่าวชมมหาวิทยาลัยและพระพิฆเนศว่า เป็นศูนย์รวมจิตใจของนักศึกษาทั้ง 2 วิทยาเขต

ท่อนที่ 4 จัดเป็นรสวรรณคดีประเภทลัลลึงคพิสัย หรือบทโศก เพราะเป็นการแสดงอารมณ์โศกเศร้าเสียใจเมื่อนักศึกษาจำต้องจากมหาวิทยาลัยศิลปากร

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบวิธีการตอกย้ำอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสสระเป็นการใช้รูปสระเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการตอกย้ำอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระไอในคำร้องที่ว่า "ที่รวมหัวใจใกล้ไกลมันคงทุกยาม" (ใจ+ใกล้+ไกล) ส่วนการใช้คำสัมผัสอักษรเป็นการใช้รูปพยัญชนะเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการตอกย้ำอารมณ์ เช่น การใช้พยัญชนะด้วยการออกเสียงที่ฐานคำ (วรรคตะ : ด ต ถ ท ธ น) ในคำร้องที่ว่า "เป็นพี่น้องกันในนาม ด้วยความแน่นอน" (น้อง+ใน+นาม+แน่น+นอน)

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

บทเพลงกลืนจันทร์เป็นการบรรเลงโดยวงสุนทราภรณ์ โดยใช้จังหวะ Slow แสดงถึงความรักในสถาบัน ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาทั้งสองวิทยาเขต รวมถึงความอาลัยเมื่อต้องจากสถาบันศึกษา

รูปแบบการประพันธ์เป็นแบบสังคีตลักษณ์ 2 ตอน (Binary Form) แบบย้อนกลับ ประกอบด้วยทำนองท่อน A และ B โดยมีการบรรเลงท่อน A อันเป็นท่อนหลักก่อนมีการเล่นซ้ำอีกครั้ง (A-Prime) ต่อด้วยท่อน B อันเป็นท่อนแยก และมีทำนองแตกต่างกัน จบด้วยการนำท่วงทำนองเดิมเล่นซ้ำ กล่าวคือ มีการกลับมาของท่อน A อีก (A'') ซึ่งเป็นการเน้นย้ำและสรุปในช่วงท้าย

การกลับมาของท่อน A ทั้ง 2 ครั้ง (A' และ A'') นั้น ไม่จำเป็นต้องเหมือนเดิมทุกประการ เพียงแต่คงทำนองส่วนใหญ่ไว้ และเพิ่มส่วนใหม่อื่น ๆ ต่อเติมลงไป

สิ่งที่น่าสังเกตคือ คำร้องที่ใช้ในนั้น ได้ปูพื้นความคิดได้อย่างดีเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่ท่อน A อันเป็นการแสดงความรักไปจนถึงท่อน A'' ที่แสดงความอาลัย เห็นได้ชัดว่า เนื้อหาได้ทำให้เกิดความรู้สึกเคลิบเคลิ้มคล้อยตาม เพราะผู้ประพันธ์ได้นำเสนอเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบได้อย่างกลมกลืน

สรุปเพลงกลืนจันทร์

เพลงกลืนจันทร์นี้ ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2518-2519 โดยคุณชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร บทเพลงนี้เกิดขึ้นจากความรู้สึกผูกพันกับสถานที่นั้น ๆ แล้วจึงแต่งออกมาเป็นเพลงจากความรู้สึกดังกล่าว

เพลงกลืนจันทร์ปรากฏการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภท นามนัย (Metonymy) เพื่อกล่าวถึงสิ่งหนึ่ง แต่หมายถึงอีกสิ่งหนึ่งมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 8 ครั้ง รองลงมาคือประเภทบุคคลิษฐาน (Personification) ประเภทปฏิวาทะ (Oxymoron) ประเภทอติพจน์ (Hyperbole) ประเภทละ 2 ครั้ง เท่า ๆ กัน จากนั้นจึงเป็นประเภทอุปลักษณ์ (Metaphor) ประเภท

อุปมาอุปไมย (Simile) ประเภทปฏิภาคพจน์ (Paradox) ประเภทปฏิปจฉา (Rhetorical Question) และประเภทอุทาหรณ์ (analogy) ประเภทละ 1 ครั้ง

ในส่วนของวัจนกรรม (Speech Act) พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้วัจนกรรมประเภทการแสดงความรู้สึก (Expressive) มากที่สุด จำนวน 4 ครั้ง รองลงมาคือวัจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) จำนวน 3 ครั้ง เพื่อให้บรรลุในเจตนาในการสื่อถึงความรักในสถาบัน ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาทั้ง 2 วิทยาเขต รวมถึงความอาลัยรักเมื่อต้องจากสถานศึกษา

ในส่วนของกริยวิเคราะห์แรงจูงใจ พบว่า ผู้ประพันธ์นำแรงจูงใจต่อไปนี้มาโน้มน้าวใจผู้ฟัง คือ ความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Belongingness and Love Needs) แรงจูงใจด้านความรู้สึกฉันท์แม่ (Mothering) แรงจูงใจด้านการรักบ้านเรือน (Domesticity) ในที่นี้คือสถาบันการศึกษา ด้านความมีคุณภาพ (Quality) แรงจูงใจด้านความมีชื่อเสียง (Reputation) แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure) ด้านการชอชมมีเพื่อน (Companionship) ความชอบหมู่เหล่า (Gregariousness) ด้านความเชื่อถือในพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Deity) ด้านการคุ้มครองอย่างปลอดภัย (Protection) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ในส่วนของการวิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ พบว่า ผู้ประพันธ์มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้ อารมณ์รักและผูกพันในสถาบัน อารมณ์ภาคภูมิใจและอารมณ์เศร้าใจ หากจำแนกอารมณ์ตามรสรวรรณคดีไทยแล้ว พบว่า บทเพลงกลืนจันทร์ในตอนที่ 1 และ 3 จัดเป็นรสรวรรณคดีไทยประเภทเสาวرنี ส่วนในตอนที่ 2 จัดเป็นรสรวรรณคดีไทยประเภทนารีปราโมทย์ และในตอนที่ 4 จัดเป็นรสรวรรณคดีไทยประเภทสลบึงคพิสัย

สำหรับการวิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ เพลงกลืนจันทร์บรรเลงโดยวงสุนทราภรณ์ โดยใช้จังหวะ Slow รูปแบบการประพันธ์เป็นแบบสังคีตลักษณะ 2 ตอน (Binary Form) แบบย้อนกลับ

2.5) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

9) เพลง มช.ถิ่นสวรรค์

คำร้อง พรพิรุณ

ทำนอง เอื้อ สุนทรสนาน

- (ท่อนที่ 1) ณ พื้นดินถิ่นสวรรค์
ดินแดนแห่งผืนขวัญบุรีศรีไทย
แดนดอกเอื้องสมญานันเมืองเชียงใหม่
งามมหาวิทยาลัยสถาบันใหม่แห่งเรา
- (ท่อนที่ 2) งามฝ่ายหินถิ่นตระการ
ภูพิงค์สถานเหมือนวิมานเงื่อมเงา
ดอยสุเทพพระธาตุแสนนานกาลเก่า
แหล่งปฏิภาณแห่งเราประณตน์อมเฝ้าบูชา
- (ท่อนที่ 3) สวยอ่างแก้วเพชรแพรวเด่นพราว
ดูดอกทองกวาวใบสักร่วงกราวสู่พสุธา
งามยิ่งมหาวิทยาลัยลานนา
อิงแอบซบแนบภูผาเหมือนชีวาเราชบร่วมกัน
- (ท่อนที่ 4) เรายรักใคร่ร่วมใจเดียว
ปรองดองแน่นเหนียวรักกลมเกลียวสัมพันธ์
เลือดสีม่วงข้างชุกคพบเพลิงหมายมัน
รุ่งโรจน์ความรู้สร้างสรรค์ให้เราซึ่งมันดำรง

บริบทและประวัติ

จากการศึกษาพบว่า บทเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ประพันธ์คำร้องโดยพรพิรุณ ประพันธ์ทำนองโดยเอื้อ สุนทรสนาน เพลงนี้ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 ช่วงเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น มีการเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากรัฐบาลโดยกลุ่มนิสิตนักศึกษาในขณะนั้น เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองอย่างมาก นับเป็นวันมหาวิปโยค ที่เกิดเหตุการณ์สะเทือนขวัญอย่างยิ่ง เมื่อรัฐบาลกับประชาชนเกิดขัดแย้งสู้รบจนเสียเลือดเนื้อคนไทยด้วยกันเอง ในที่สุดจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้กราบบังคมทูลขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้เดินทางพร้อมครอบครัวไปพำนักในต่างประเทศ (องค์การคำของคุรุสภา, 2525 : 354)

จากการสัมภาษณ์คุณพรพิรุณ ผู้ประพันธ์คำร้องพบว่า เหตุการณ์บ้านเมืองหรือบริบททางประวัติศาสตร์ในช่วงนั้นมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแต่งคำร้อง ดังที่คุณพรพิรุณกล่าวว่า "ดิฉันเป็นนักแต่งเพลงอาชีพนะค่ะ ใครสั่งมาให้เขียนดิฉันก็เขียน เหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงนั้นไม่ได้มีอิทธิพลอะไรหรอกค่ะ แต่ครูเอื้อนั่นแหละค่ะที่มีอิทธิพลกับดิฉัน ครูเอื้อเป็นคนบังคับให้ดิฉันเขียนค่ะ ตอนแรกดิฉันไม่ได้อยากจะเขียนหรอกนะค่ะ เพราะตอนนั้นดิฉันไม่เคยไปที่ มช. เลย เชียงใหม่ก็ยังไม่เคยไปเลยค่ะ แล้วเราจะแต่งจะเขียนได้อย่างไร แต่ครูเอื้อก็บอกว่าจะมีคนไปถ่ายรูปสถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมาให้ดูแล้วให้เราแต่ง ครูเอื้อก็ให้ทำนองเรามาก่อน แล้วดิฉันก็ดูรูปภาพความจริง เพลงของ มช. ทุกเพลงที่ดิฉันแต่งเนี่ย ต้องยกความดีให้กับเจ้าหน้าที่ที่เขาถ่ายภาพสถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย แล้วบรรยายว่าตรงนี้คืออะไร เขาถ่ายออกมาได้สวย แล้วบรรยายได้เข้าใจดีมาก เขาถ่ายมาเยอะ ละเอียดทุกซอกทุกมุมเลยค่ะ ดิฉันก็เลยสามารถเขียนได้ ความจริงเป็นเทคนิคการแต่งที่ไม่ดีนะค่ะ เพราะการแต่งเพลงสถาบันจริง ๆ เนี่ย เราต้องเข้าไปอยู่ในที่นั้น อย่างน้อยต้องเคยไปเที่ยวชมบ้าง ยังมีความผูกพันก็ยิ่งดี" (พรพิรุณ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545)

สำหรับกลวิธีในการประพันธ์เพลง คุณพรพิรุณ กล่าวว่า "ในการแต่งเพลงสถาบันเนี่ยนะค่ะ จะว่ายากก็ยาก จะว่าง่ายก็ง่าย เพราะเรามีโจทย์มาอยู่แล้ว สำหรับนักแต่งเพลงเก่ง ๆ เขาจะไม่รู้สึกว่ายากอะไร เพราะเขามีคำมีทำนองอยู่ในหัวเยอะอยู่แล้ว เราก็เพียงแค่นำสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยใส่ลงไป เพลง อะไรที่ดึงามที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย หรือตัวนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยนั้นก็ใส่ลงไป อะไรที่เด่นเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันก็ใส่ลงไป สำหรับเพลง มช. ถิ่นสวรรค์นี้ ดิฉันใช้เวลาแต่งไม่นานหรอกค่ะ ดูรูปต่าง ๆ เสร็จแล้วก็แต่งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

เพราะเรามีทำนองที่ครูเอื้อแต่งมาให้แล้ว แล้วดิฉันก็เป็นคนที่อ่านโน้ตได้เก่งเหมือนอ่านหนังสือ ไม่ต้องฟังทำนอง เห็นโน้ตในกระดาษดิฉันก็ใส่เนื้อร้องตามเสียงได้แล้ว (พรพิรุณ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545)

นอกจากนี้ วัชรภรณ์ อาจหาญ (2534 : 75) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า "บทเพลงไทยสากลของสุนทราภรณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันการศึกษานั้น เนื้อหาของเพลงมักกล่าวถึงเอกลักษณ์ของสถาบันนั้น ๆ ที่คนทั่วไปรู้จักกันอยู่แล้ว หรืออาจกล่าวถึงคุณสมบัติเฉพาะตัวที่ทำให้สถาบันนั้นมีชื่อเสียงโดดเด่นขึ้น"

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในบทเพลง "มช. ถิ่นสวรรค์" มีการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 3 ประเภท คือ

1.1) นามนัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 1-3 คือ "ณ พื้นดินถิ่นสวรรค์ ดินแดนแห่งฝัน ขวัญบุรีศรีไทย แดนดอกไม้ธงสมญานามเมืองเชียงใหม่" เป็นการกล่าวถึงจังหวัดเชียงใหม่ โดยการใช้คำต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงความงดงามของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.2) อติพจน์ (Hyperbole) ปรากฏในวรรคที่ 1-2 คือ "ณ พื้นดินถิ่นสวรรค์ ดินแดนแห่งฝันขวัญบุรีศรีไทย" เป็นการกล่าวเกินจริงว่า จังหวัดเชียงใหม่เป็นสวรรค์ เป็นสวรรค์ เป็นดินแดนในฝันและเป็นเมืองเอกเมืองขวัญของประเทศไทย เพื่อตอกย้ำอารมณ์ความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความรักในมหาวิทยาลัย

1.3) อนุนามนัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 4 คือ "งามมหาวิทยาลัย สถาบันใหญ่แห่งเรา" เป็นการกล่าวถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยรวม

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท ดังนี้

2.1) อุปมาอุปไมย (Simile) ในวรรคที่ 2 คือ "ภูพิงค์สถานเหมือนนิมานเจียมเงา" เป็นการเปรียบเทียบเมืองเชียงใหม่ เป็นที่อยู่ของเหล่าเทวดา

2.2) อนุนามมัย (Synecdoche) ในวรรคที่ 4 คือ "แหล่งปฏิญาณแห่งเรา ประณตน้อมบูชา" เป็นการกล่าวถึงนักศึกษาโดยรวมว่ามีพระธาตุดอยสุเทพแห่งเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์รวมจิตใจ

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 4 ประเภท ดังนี้

3.1) นามนัย (Metonymy) ในวรรคที่ 3 คือ "งามยิ่งมหาวิทยาลัยลานนา" เป็นการกล่าวถึงมหาวิทยาลัยลานนา แต่เป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่า "ลานนา" หมายถึงเมืองเชียงใหม่ ดังนั้นจึงเป็นการกล่าวถึงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.2) บุคลาธิษฐาน (Personification) ในวรรคที่ 3-4 คือ "งามยิ่งมหาวิทยาลัยลานนา อิงแอบซบแนบภุษาเหมือนชีวาเราซบร่วมกัน" เป็นการสมมติให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีชีวิตเหมือนมนุษย์แล้วเอนตัวไปซบกับภุษาเพื่อให้เกิดภาพของสถานที่ตั้ง

3.3) อุปมาอุปไมย (Simile) ในวรรคที่ 4 คือ "อิงแอบซบแนบภุษาเหมือนชีวาเราซบร่วมกัน" เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ซบกับภุษาเหมือนกับชีวิตของนักศึกษาและมหาวิทยาลัยผูกพันไว้ด้วยกัน

3.4) อนุนามมัย (Synecdoche) ในวรรคที่ 4 คือ "อิงแอบซบแนบภุษา เหมือนชีวาเราซบร่วมกัน" เป็นการกล่าวโดยรวมว่าชีวิตของนักศึกษาและมหาวิทยาลัยอิงแอบผูกพันกันและกัน

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท คือ

4.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ปรากฏในวรรคที่ 1 และ 4 คือ "เรารักใคร่ร่วมใจเดียว" และ "รุ่งโรจน์ความรู้สร้างสรรค้ให้เราซึ่งมันดั่งดวง" เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.2) นามมัย (Metonymy) ปรากฏในวรรคที่ 3 คือ "เลือดสีม่วงข้างซุบเพลิงหมายมัน" เป็นการกล่าวถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้สีและสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นตัวแทน

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลง "มช.ถิ่นสวรรค์" ปรากฏการใช้วัจนกรรม (Speech Act) ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 เป็นวัจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล

(Representative) เป็นการบรรยายถึงความงดงามและความใหญ่โตของมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บนดินแดนแห่งสวรรค์ ดินแดนแห่งความฝัน ดินแดนอันเป็นเมืองที่มีความสำคัญของประเทศไทย และยังมีอีกชื่อหนึ่งว่า แดนดอกเอื้อง

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏวัจนกรรม 2 ประเภท ดังนี้

2.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) ปรากฏในทั้ง 4 วรรคของท่อนที่ 2 นี้ เป็นการบรรยายสภาพสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เช่น ฝ่ายหินที่มีความตระการตา ดอยภูฝิงค์ที่เปรียบเหมือนที่อยู่อาศัยของเหล่าเทวดา และพระธาตุที่ประดิษฐานบนดอยสุเทพที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน และถือเป็นศูนย์รวมจิตใจและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เคารพบูชาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และชาวเมืองเชียงใหม่ทุกคน

2.2 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 4 คือ "แหล่งปฏิญาณแห่งเราประณต น้อมเฝ้าบูชา" เป็นการแสดงความรู้สึกเทิดทูนบูชา ต่อพระธาตุดอยสุเทพแห่งเมืองเชียงใหม่

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏวัจนกรรม 2 ประเภท ดังนี้

3.1 การบรรยายข้อมูล (Representative) ปรากฏในทั้ง 4 วรรคของบทเพลงท่อนนี้ เป็นการบรรยายความงดงามของอ่างแก้วซึ่งเป็นสถานที่ที่มีทัศนียภาพของมหาวิทยาลัย และเป็นสถานที่ที่นักศึกษาวิทยาลัยเชียงใหม่มักจะมานั่งดูดอกทองกวาวและใบสักปลิวร่วงลงสู่พื้นดิน นอกจากนี้ยังบรรยายถึงสภาพภูมิประเทศของมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในแถบหุบเขา ปรากฏเป็นภาพที่มหาวิทยาลัยเอนกายชบแนบอยู่กับภูเขาเสมือนหนึ่งเหล่านักศึกษาที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ฟังพาท้องฟ้าด้วยกันและกัน

3.2 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 4 คือ "อิงแอบซบแนบภุษาเหมือนชีวาเราซบร่วมกัน" เป็นการแสดงความรู้สึกรักและผูกพันในหมู่นักศึกษาที่ได้มาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่กลางธรรมชาติที่สวยงาม

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏวัจนกรรม 2 ประเภท ดังนี้

4.1 การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 1-2 คือ "เรารักใคร่ร่วมใจเดี่ยวปรองดองแน่นเหนียวรักกลมเกลียวสัมพันธ์" เป็นการแสดงความรู้สึกรักและสามัคคีปรองดองในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.2 การให้สัญญา (Commissive) ในวรรคที่ 3-4 คือ "เลือดสีม่วงข้างซุคบเพลิงหมายมั่นรุ่งโรจน์ความรู้สร้างสรรค์ให้เราซึ่งมันดำรง" เป็นการให้สัญญาหรือการปฏิญาณของนักศึกษาว่าจะมุ่งมั่นพัฒนาความรู้ในทางสร้างสรรค์ เพื่อความรักที่มีต่อกันและกัน และต่อมหาวิทยาลัยยังคงดำรงสืบไป

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลง "มช. ดินสวรรค์" มีการใช้แรงจูงใจในบทเพลงดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure) เพราะเป็นการบรรยายถึงบรรยากาศอันสวยงามเหมือนสวรรค์ ดินแดนแห่งความฝันที่มีสมญานามว่าแดนดอกไม้ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure) เช่นกัน เป็นการบรรยายถึงความตระการตาของฝายหินและความรื่นรมย์ของพระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความเชื่อถือในพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Deity) เพราะมีการกล่าวถึงพระธาตุที่ประดิษฐานอยู่บนดอยสุเทพ ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และชาวเมืองเชียงใหม่

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure) อีกเช่นกัน โดยได้บรรยายถึงภาพหรือบรรยากาศที่รื่นรมย์ ของดอกทองกวาวและใบปลิวร่วงหล่นจากต้นสู่พื้นดินในบริเวณพื้นที่อ่างแก้ว ซึ่งเป็นสะพานทางธรรมชาติในพื้นที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และยังได้บรรยาย

ถึงสภาพที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่ตั้งชิดติดกับภูเขาและป่าตามธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Belongingness and Love Needs) ในวรรคที่ 4 คือ "อิงแอบซบแนบภวาเหมือนชีวาเราซบร่วมกัน"

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Belongingness and Love Needs) เพราะได้กล่าวถึงความรักกันเป็นใจเดียว ความสามัคคีปรองดองในหมู่นักศึกษา นอกจากนี้ ยังปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผลในอุดมคติที่ตนตั้งไว้ (Self-actualization Needs) หรือการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement) โดยได้กล่าวถึงความต้องการพัฒนาความรู้และสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ได้ดำรงสืบไปในวรรคที่ 3-4 คือ "เลือดสีม่วง ช้างชูคบเพลิงหมายมั่น รุ่งโรจน์ความรู้สร้างสรรคิให้เราซึ่งมั่นดำรง"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

ในบทเพลง "มข. ถิ่นสวรรค์" มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้

1. อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) โดยการใช้คำดังนี้ "ขวัญบุรีศรีไทย" "สถาบันใหญ่แห่งเรา" "ถิ่นตระการ" "แหล่งปฎิญาณแห่งเรา" "งามยิ่งมหาวิทยาลัยลานนา" "ภูพิงค์สถานเหมือนวิมานเจียมเงา" "รุ่งโรจน์"
2. อารมณ์สนุกสนาน โดยการใช้คำดังนี้ "ถิ่นสวรรค์" "ดินแดนแห่งฝัน" "เพริศแพรว" "เด่นพราว" "ตูดอกทองกวาวใบสักม่วงกราวสุพสุธา"
3. อารมณ์รัก โดยการใช้คำดังนี้ "อิงแอบ" "ซบแนบ" "เหมือนชีวาเราซบร่วมกัน" "รักใคร่ร่วมใจเดียว" "ปรองดอง" "รักกลมเกลียวสัมพันธ์"
4. อารมณ์คาดหวัง โดยการใช้คำดังนี้ "หมายมั่น"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสวรรณคดีไทย

จากแนวคิดนี้ พบว่าบทเพลง "มข. ถิ่นสวรรค์" ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นรสวรรณคดีไทยประเภทเสาวرنีทั้งหมด เนื่องจากถ้อยคำ เนื้อหา และความหมายในเพลงเป็นการสื่อถึงความงดงามทาง

สภาพภูมิประเทศของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความรัก ผูกพันและมีความสุข ที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้พบวิธีการสร้างหรือต่อยอดอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสสระเป็นการใช้รูปสระ เพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการต่อยอดอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระอาในบทเพลง มช. ถิ่นสวรรค์ มีคำร้องว่า "งามฝายหินถิ่นตระการ ภูพิงค์สถานเหมือนนิมานเจื่อมเงา" (งาม+ฝาย+การ+ถาน+มาน) ส่วนการใช้คำสัมผัสอักษรเป็นการใช้รูปพยัญชนะเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการต่อยอดอารมณ์ เช่น ในคำร้องที่ว่า "สวยอย่างแก้วเพริศแพรวเด่นพราว" (เพริศ+แพรว+พราว) หรือ "รุ่งโรจน์ความรู้สร้างสรรคให้เราซึ่งมัน ดำรง" (รุ่ง+โรจน์+รู้+เรา+รง)

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

บทเพลง มช. ถิ่นสวรรค์นี้ บรรเลงโดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ โดยใช้จังหวะ Tango เพื่อสื่ออารมณ์ความสนุกสนานและความภาคภูมิใจในสถาบันของตน ตลอดจนความรักและสามัคคีกันของนักศึกษา

ในด้านรูปแบบ (Form) ของการประพันธ์เพลง มช. ถิ่นสวรรค์ พบว่า เป็นเพลงที่มีรูปแบบสังคีตลักษณ์ 2 ตอน (Binary Form) แบบย้อนกลับ มีการใช้ท่อน A เล่นซ้ำอีก 2 ครั้ง แต่มีการดัดแปลงให้แตกต่างจากเดิมเล็กน้อย โดยในส่วน B นั้นประกอบด้วย B และ A"

สรุปเพลง มช. ถิ่นสวรรค์

บทเพลง มช. ถิ่นสวรรค์ นี้ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 ประพันธ์คำร้องโดยพรพิรุณ ประพันธ์ทำนองโดยเอื้อ สุนทรสนาน เนื้อหาในบทเพลงเป็นการกล่าวถึงความงามของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควบคู่ไปกับการกล่าวถึงสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย คือ จังหวัดเชียงใหม่ ความรักความปรองดองกันของนักศึกษา

เพลง มช. ถิ่นสวรรค์ ปรากฏการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทนามมัย (Metonymy) และอนุนามมัย (Synecdoche) มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้นประเภทละ 5 ครั้ง

เพื่อกล่าวถึงสิ่งหนึ่งแต่หมายความว่าถึงอีกสิ่งหนึ่ง และเพื่อกล่าวโดยรวมรองลงมาเป็นประเภทอติพจน์ (Hyporbole) และประเภทอุปมาอุปไมย (Simile) จำนวนประเภทละ 2 ครั้ง และสุดท้ายคือประเภทบุคคลาธิษฐาน (personification) จำนวน 1 ครั้ง

ในส่วนของ การวิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act) พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้วัจนกรรมประเภท การบรรยายข้อมูล (Representative) และการแสดงความรู้สึก (Expressive) มากที่สุด ประเภทละ 3 ครั้ง รองลงมาวัจนกรรมประเภทการให้สัญญา (Commissive) จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้บรรลุเจตนาของผู้ประพันธ์ที่ต้องการบรรยายถึงความงามของสถาบัน และความรักใคร่ปรองดองกันของนักศึกษาเพื่อกระตุ้นให้เกิดความรักในสถาบัน

ในส่วนของ การวิเคราะห์แรงจูงใจ ผู้วิจัยพบว่าได้มีการนำแรงจูงใจต่อไปนี้มาโนมน้าวใจผู้ฟัง คือ แรงจูงใจด้านความรื่นรมย์ (Pleasure) แรงจูงใจด้านความเชื่อถือในพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Deity) ความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) และแรงจูงใจด้านใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement)

ในส่วนของ การวิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ พบว่า ผู้ประพันธ์มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้ อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) อารมณ์สนุกสนาน อารมณ์รัก และอารมณ์คาดหวัง หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ตามรสนิยมคติไทยพบว่า บทเพลง มช. ถิ่นสวรรค์ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นรสนิยมคติไทยประเภทเสาวจริงนี้

สำหรับการวิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ พบว่าเป็นการบรรเลงโดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ ใช้จังหวะ Tango ส่วนรูปแบบเป็นแบบสังคีตลักษณ์ 2 ตอน (Binary Form) แบบย้อนกลับ ในท่อนย้อนกลับมีการดัดแปลงให้แตกต่างจากเดิมเล็กน้อย

10) เพลงมาร์ชมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำร้อง พรพิรุณ

ทำนอง เอื้อ สุนทรสนาน

(ท่อนที่ 1) เขตร่วมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สถาบัน

ผองเรามีใจร่วมรักร่วมขวัญ

ทุกดวงชีวันได้มาศึกษา

สีม่วงนั้นหรือคือสีบูชา ชูเชิดงาม

(ท่อนที่ 2) เดินช้างชูเชิดคบเพลิงอยู่ประจักษ์คู่เขตคาม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เรื่องนาม

น้ำใจเรงามเลิศล้ำเที่ยงตรง

เกิดเกียรติทง รักเฝ้ารักพงษ์ของเรา

(ท่อนที่ 3) เชียงใหม่นี้คือสถาบันที่ได้กล่อมเกล้า

ผองพี่น้องเราได้วิชานานาทั่วกัน

บารมีจักรีราชันย์

คุ้มสถาบันเชียงใหม่ถิ่นขวัญให้สุขสันต์เปรมปรีดิ์

(ท่อนที่ 4) นักศึกษาเราทั่วทุกคนขอปฏิญาณ

ตั้งปณิธานจิตน้อมนำทำในสิ่งดี

ศาสน์ กษัตริย์ ชาติ คือชีวี

รักปฐพีของไทยแห่งนี้ด้วยชีวิตของเรา

ปริบทและประวัติ

บทเพลงมาร์ชมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประพันธ์คำร้องโดยพรพิรุณ ประพันธ์ทำนองโดย เอื้อ สุนทรสนาน จากการสัมภาษณ์ คุณพรพิรุณกล่าวว่า "เพลงมาร์ช มช. นี้แต่งในเวลาไล่เลี่ยกับ มช. ถิ่นสวรรค์ ดิฉันจำไม่ได้แน่ชัดว่าเป็นวันเดียวกันหรือเปล่า แต่แต่งในช่วงเดียวกันแน่นอน คือในช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 ช่วงใกล้ ๆ วันมหาวิปโยคนั้นแหละค่ะ แล้วก็ครูเอื้ออีกนั้นแหละค่ะที่เป็นคนสั่งให้ดิฉันแต่งเพลงนี้ เหตุการณ์ในบ้านเมืองตอนนั้นไม่ค่อยจะมีอิทธิพลในการแต่งเพลงของดิฉันเท่าไรนัก เพราะดิฉันแต่งเพลงเป็นอาชีพ แล้วงานในตอนนั้นคือแต่งเพลงสถาบัน เพลงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไม่ใช่แต่งเพื่อชาติ เพื่อบ้านเมือง คือดิฉันมีโจทย์ที่แคบและแน่นอนนะค่ะ แล้วในตอนนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็อยู่ไกลจากกรุงเทพฯ และก็เพิ่งก่อตั้งได้ไม่นาน นักศึกษายังไม่ค่อยรวมตัวกัน" (พรพิรุณ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545)

นอกจากนี้ คุณพรพิรุณ ยังได้ให้ทรรศนะในการแต่งเพลงมาร์ช มช. ว่า "การแต่งเพลงมาร์ชนั้น ไม่ว่าจะเป็นมาร์ชอะไรก็ตาม เป็นการบอกเล่าว่าตนเองเป็นใคร ทำอะไร เป็นเหมือนการอวดอ้างว่าเรามีคุณสมบัติอย่างไร เรามีสิ่งเคารพคืออะไร คำขวัญอย่างไร อุดมการณ์อย่างไร ขึ้นชื่อว่าเพลงมาร์ช ถ้าแปลเป็นภาษาไทยตรง ๆ เขาเรียกว่า เพลงเดิน เป็นเพลงเน้นจังหวะมาก ๆ เพื่อจะได้ปลุกใจคนฟัง พวกทหารเขามีเอาไว้ใช้ในการเดินแถว แต่นักศึกษามีเอาไว้ร้อง เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ มีกำลังใจอีกเหิม ในกรณีเพลงมาร์ช มช. นี้ เราก็เอาสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาใส่ไว้ในเนื้อเพลง ไม่ว่าจะเป็นม่วง สีประจำมหาวิทยาลัย ช้างชุบเพลิงก็เป็นสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย อีกอย่างหนึ่ง ช้างถือเป็นสัตว์มงคลของชาวเชียงใหม่ เป็นสัตว์ประเสริฐคู่บ้านคู่เมือง ดังนั้นดิฉันจึงนำมาใส่ไว้ในเพลง แล้วจากนั้นก็บอกวามมหาวิทยาลัยนี้คืออะไร นักศึกษาคืออะไร" (พรพิรุณ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545)

คำกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับคำกล่าวของวัชรภรณ์ อัจฉาญา (2534 : 75) ที่กล่าวว่า "เพลงสถาบันที่วงศ์สนตรีสุนทรภรณ์แต่งขึ้นนั้น มักจะมีลักษณะเนื้อหาคล้ายกับเพลงปลุกใจหรือเพลงสดุดี"

วิเคราะห์การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech)

ในบทเพลง "มาร์ชมหาวิทยาลัยเชียงใหม่" ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ดังนี้

ในบทเพลงตอนที่ 1 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 3 ประเภท ดังนี้

1.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ในวรรคที่ 2-3 คือ "มองเราภูมิใจร่วมรักร่วมขวัญ ทุกดวงชีวันได้มาศึกษา" เป็นการโดยรวมโดยหมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.2) ปฏิพจน์ (Rhetorical Question) ในวรรคที่ 4 คือ "สีม่วงนั้นหรือคือสีบุษบาชูดิงงาม" เป็นการถามคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ เป็นการกล่าวเพื่อเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ

1.3) อุปลักษณ์ (Metaphor) ในวรรคที่ 4 เช่นกัน คือ "สีม่วงนั้นหรือคือสีบุษบาชูดิงงาม" เป็นการเปรียบเทียบสีม่วงกับสีบุษบาว่าเป็นสิ่งเดียวกัน โดยใช้คำว่า "คือ" เป็นคำเชื่อมในการสื่อความหมาย

ในบทเพลงตอนที่ 2 ปรากฏการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท ดังนี้

2.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ในวรรคที่ 3-4 คือ "น้ำใจเรางามเลิศล้ำ เทียงตรง เทิดเกียรติทงรักเฝ้ารักพงษ์ของเรา" คำว่า "เรา" ที่ปรากฏในทั้ง 2 วรรค เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.2) นามนัย (Metonymy) ในวรรคที่ 1 คือ "เด่นข้างชูดิงคบเพลิงอยู่ประจักษ์คู่เขตคาม" เป็นการกล่าวถึง สัญลักษณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่คือข้างชูดิงคบเพลิงมีความเด่นชัด เห็นคู่กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้คำว่า "เขตคาม" แทนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในบทเพลงตอนที่ 3 ปรากฏการใช้การสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 3 ประเภท คือ

3.1) อุปลักษณ์ (Metaphor) ในวรรคที่ 1 คือ "เชียงใหม่ก็คือสถาบันที่ได้กล่อมเกล่า" เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถาบันที่สอนวิชาต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา โดยใช้คำว่า "คือ" เป็นตัวเชื่อมในการเปรียบเทียบ

3.2) บุคลาธิษฐาน (Personification) ในวรรคที่ 1 คือ "เชียงใหม่ก็คือสถาบันที่ได้กล่อมเกล่า" เป็นการสมมติให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสิ่งมีชีวิตและได้กล่อมเกล่าหรือสอนหนังสือให้กับนักศึกษา

3.3) อนุนามมัย (Synecdoche) ในวรรคที่ 2 และ 4 คือ "มองพี่น้องเราได้วิชานานาทั่วกัน" และ "คุ้มสถาบันเชียงใหม่ถิ่นขวัญให้สุขสันต์เปรมปรีย์" เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกคน

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ 2 ประเภท ดังนี้

4.1) อนุนามมัย (Synecdoche) ในวรรคที่ 1 และ 4 คือ "นักศึกษาเราทั่วทุกคนขอปฏิญาณ" และ "รักปรุพีของไทยแห่งนี้ด้วยชีวิตของเรา" เป็นการกล่าวโดยรวมถึงนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกคน

4.2) อุปลักษณ์ (Metaphor) ในวรรคที่ 3 คือ "ศาสนา กษัตริย์ ชาติ คือชีวิต" เป็นการเปรียบเทียบว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความสำคัญเท่ากับชีวิตของนักศึกษา โดยใช้คำว่า "คือ" มาเป็นคำเชื่อมในการเปรียบเทียบ

วิเคราะห์วัจนกรรม (Speech Act)

ในบทเพลงมาร์ช มช. มีการใช้วัจนกรรมดังต่อไปนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 มีการใช้วัจนกรรม 2 ประเภท คือ

1.1) การแสดงความรู้สึก (Expressive) ในวรรคที่ 2 คือ "มองเราภูมิใจร่วมรักร่วมขวัญ"

เป็นการแสดงความรู้สึกรักชอบนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย

1.2) การบรรยายข้อมูล (Representative) ในวรรคที่ 3-4 คือ "ทุกดวงชีวันได้มาศึกษา สี่

มวงนั้นหรือคือสีบูชาชุเชิดงาม" เป็นการบรรยายว่า นักศึกษาทุกคนได้มาเรียนและมีสีมวงเป็นสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย

ในบทเพลงท่อนที่ 2 มีวัจนกรรม 2 ประเภท คือ

2.1) การบรรยายข้อมูล (Representative) ในวรรคที่ 1 คือ "เด่นข้างชุเชิดคบเพลิง อยู่ประจักษ์คู่เขตคาม" เป็นการบรรยายว่า สัญลักษณ์ข้างชุคบเพลิงของมหาวิทยาลัยนั้นเด่นคู่กับมหาวิทยาลัย

2.2) การประกาศ (Declaration) ในวรรคที่ 2-4 เป็นการประกาศความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ความมีน้ำใจและความเที่ยงตรง และความรักสามัคคีกันของนักศึกษา

ในบทเพลงท่อนที่ 3 มีวัจนกรรมปรากฏอยู่ 1 ประเภท คือ การบรรยายข้อมูล (Representative) เป็นการบรรยายถึงคุณภาพทางวิชาการในการสอนนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และการมีพระบารมีของพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี คอยคุ้มครองให้มีความสุข

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏวัจนกรรม 1 ประเภท คือ การให้สัญญา (Commissive) เป็นการปฏิญาณตนของนักศึกษาว่าจะทำแต่สิ่งดี จะรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เท่าชีวิต และจะรักผืนแผ่นดินไทยนี้เท่าชีวิต การทำเช่นนี้เพื่อสร้างพันธะผูกพัน หรือสัญญาให้เกิดขึ้นในใจ

วิเคราะห์แรงจูงใจ

ในบทเพลงมาร์ช มช. มีการใช้แรงจูงใจ ดังนี้

ในบทเพลงท่อนที่ 1 ปรากฏการใช้แรงจูงใจประเภทความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็นที่รักของสังคม (Belongingness and Love Needs) ในวรรคที่ 2 คือ "มองเราภูมิใจร่วมรักร่วมขวัญ" และวรรคที่ 4 คือ "สีมวงนั้นหรือคือสีบูชาชุเชิดงาม"

ในบทเพลงท่อนที่ 2 ปรากฏการใช้แรงจูงใจประเภทความมีชื่อเสียง (Reputation) ในวรรคที่ 2 คือ "มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เรื่องนาม" นอกจากนี้ยังพบแรงจูงใจด้านการแสดงน้ำใจต่อหมู่คณะ (Group Spirit) ในวรรคที่ 3-4 คือ "น้ำใจเรางามเลิศล้ำเที่ยงตรง เทิดเกียรติทนงรักเผ่ารักพงษ์ของเรา"

ในบทเพลงท่อนที่ 3 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านการได้มาซึ่งสิ่งของ (Acquisition) ในวรรคที่ 2 คือ "ผองพี่น้องเราได้วิฆานาทั่วกัน" ในที่นี้คือการได้มาซึ่งการศึกษา นอกจากนี้ยังปรากฏแรงจูงใจด้านความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในวรรคที่ 3-4 คือ "บารมีจักรีราชันย์คุ้มสถาบันเชียงใหม่ถิ่นขวัญให้สุขสันต์เปรมปรีดิ์" นอกจากนี้ในวรรคที่ 3-4 นี้ยังปรากฏแรงจูงใจด้านความคุ้มครองอย่างปลอดภัย (Protection) และแรงจูงใจด้านความบันเทิงใจ (Enjoyment)

ในบทเพลงท่อนที่ 4 ปรากฏการใช้แรงจูงใจด้านการอุทิศตัว (Devotion) ในวรรคที่ 3-4 คือ "ศาสน์ กษัตริย์ชาติคือชีวี รักปฐพีของไทยแห่งนี้ด้วยชีวิตของเรา"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์

จากแนวคิดนี้ บทเพลงมาร์ช มช. มีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้

- 1) อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) โดยการใช้คำดังนี้ "ผองเราภูมิใจ" "ชูเชิดงาม" "เด่นข้างขูเชิดคบเพลิง" "เรื่องนาม" "เลิศล้ำ" "บารมีจักรีราชันย์"
- 2) อารมณ์เอื้อเฟื้อ โดยการใช้คำดังนี้ "เทิดเกียรติทง" "ขอปฏิญาณ" "ตั้งปณิธาน" "ศาสน์ กษัตริย์ชาติคือชีวี" "รักปฐพี" "ด้วยชีวิตของเรา"
- 3) อารมณ์รัก โดยการใช้คำดังนี้ "ร่วมรักร่วมขวัญ" "รักเผ่ารักพงษ์ของเรา" "น้ำใจเรางาม" "ถิ่นขวัญ"
- 4) อารมณ์สนุกสนาน โดยการใช้คำดังนี้ "สุขสันต์เปรมปรีดิ์"

วิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสวรรณคดีไทย

จากแนวคิดนี้พบว่า บทเพลงมาร์ช มช. ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามรสวรรณคดีไทย ประเภทเสาวรรณทั้งหมด เพราะเนื้อหา ถ้อยคำ และความหมายเป็นการชื่นชมความมีคุณภาพของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้พบวิธีการต่อยอดอารมณ์ด้วยการใช้คำสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร กล่าวคือ การใช้คำสัมผัสสระ เป็นการใช้รูปสระเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ในการต่อยอดอารมณ์ เช่น การใช้รูปสระอี ในคำร้องที่ว่า "ศาสน์ กษัตริย์ชาติคือชีวี รักปฐพีของไทยแห่งนี้ด้วยชีวิตของเรา" (ชี+วี+พี+นี+ชี) ส่วนการใช้คำสัมผัสอักษร เป็นการใช้รูปพยัญชนะเพื่อทำให้เกิดเสียงของคำที่ใช้ใน

การตอกย้ำอารมณ์ เช่น การใช้พยัญชนะด้วยการออกเสียงที่ฐานคำ (วรรณจะ : จ ฉ ช ซ ฌ ญ) ในคำร้องที่ว่า "เดินข้างซุเซิดคบเพลิงอยู่ประจักษ์คู่เขตคาม" (ข้าง + ซุ + เซิด + จักษ์)

วิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ

เพลงมาร์ช มช. นี้ บรรเลงโดยวงสุนทราภรณ์ โดยใช้จังหวะ March เพื่อสื่อถึงเกียรติและความรักในสถาบัน

รูปแบบการประพันธ์เพลงเป็นแบบสังคีตลักษณ์ 2 ตอน (Binary Form) แบบธรรมดา กล่าวคือ ไม่ได้นำทำนองหลัก A มาซ้อนใหม่ในช่วงท้าย แต่มีการซ้ำทำนอง A 2 ครั้ง ส่วนตอน B เป็นตอนที่เนื้อหามากขึ้น และเล่นซ้ำทั้งหมด 2 รอบ ตรงไปตรงมา มิได้มีการบรรเลงเพื่อเน้นในท่อนใดท่อนหนึ่งโดยเฉพาะ

สรุปเพลงมาร์ช มช.

บทเพลง มาร์ช มช. นี้ ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 ประพันธ์คำร้องโดยพรพิรุณ และเอื้อ สุนทรสนาน เป็นผู้ประพันธ์ทำนอง

บทเพลงมาร์ช มช. นี้ มีการใช้ถ้อยคำสร้างภาพพจน์ (Figure of Speech) ประเภทอนุนามมัย (Synecdoche) เพื่อกล่าวโดยรวมมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 8 ครั้ง รองลงมาคือ ประเภทอุปลักษณ์ (Metaphor) จำนวน 3 ครั้ง และประเภททวิพจน์ (Rhetorical Question) ประเภทนามมัย (Metonymy) ประเภทบุคคลาธิษฐาน (Personification) ประเภทละ 1 ครั้ง

ในส่วนของ การวิเคราะห์วจนกรรม (Speech Act) พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้วจนกรรมประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้ง รองลงมาคือ การแสดงความรู้สึก (Expressive) การประกาศ (Declaration) และการให้สัญญา (Commissive) ประเภทละ 1 ครั้ง เพื่อบรรลุเจตนาในการทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความรักในสถาบัน

ในส่วนของ การวิเคราะห์การใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ พบว่า ผู้ประพันธ์ได้ใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ดังนี้ ในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง คือ อารมณ์ภาคภูมิใจ (Proud) อารมณ์อีกริเริ่ม อารมณ์รัก และ

อารมณ์สนุกสนาน หากจำแนกการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์โดยจำแนกตามวรรณคดีไทย พบว่า
บทเพลงมาร์ช มช. ทั้ง 4 ท่อน จัดเป็นวรรณคดีไทยประเภทเสาวราจนี้

สำหรับการวิเคราะห์ดนตรีและจังหวะ พบว่า เพลงมาร์ช มช. นี้ บรรเลงโดยวงสุนทราภรณ์
โดยใช้จังหวะ March รูปแบบการประพันธ์เพลงเป็นแบบสังคีตลักษณะ 2 ตอน (Binary Form)
แบบธรรมดา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8) อติพจน์ (Hyperbole)	3	1	-	2	1	1	-	2	2	-	12/4.89%
9) อธิพจน์ (Overstatement)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10) ปฏิรูปพจน์ (Allusion)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11) บุคลาธิษฐาน (Personification)	1	-	-	2	-	1	-	2	1	1	8/3.67%
12) อุทาหรณ์ (Analogy)	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	4/1.63%
13) ปฏิปจฉา (Rhetorical Question)	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	3/1.22%
14) สัจพจน์ (Onomatobolia)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 29 : สรุปการแสดงจำนวนการวิเคราะห์ประเภทของเจตนาของคำพูด

ประเภทของเจตนาของคำพูด	เพลงที่										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1) การบรรยายข้อมูล (Representative)	-	1	6	2	1	2	-	3	3	3	21
2) การออกคำสั่ง (Directive)	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	3
3) การให้สัญญา (Commissive)	2	-	1	-	1	-	-	-	1	1	6
4) การแสดงความรู้สึก (Expressive)	-	3	3	3	3	1	-	4	3	1	21
5) การประกาศ (Declaration)	2	-	-	-	-	2	-	-	-	1	5

ตารางที่ 30 : สรุปเจตนาของคำพูดหรือเจตนา ในการสื่อความหมายของเพลง มหาวิทยาลัย

เจตนาของคำพูดหรือเจตนาในการสื่อสาร	เพลงที่										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1) เพื่อให้สำนักในพระคุณของสถาบันที่ได้ ทำเวียนมา	✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓	7
2) เพื่อให้สำนักในพระคุณของผู้ก่อตั้ง มหาวิทยาลัย	✓	✓					✓				3

ตารางที่ 32 : สรุปการใช้คำสร้างอารมณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย

การใช้คำสร้างอารมณ์	เพลงที่										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1) อารมณ์รัก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
2) อารมณ์ภาคภูมิใจ	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	8
3) อารมณ์ฮึกเหิม	✓					✓				✓	3
4) อารมณ์คาดหวัง	✓										2
5) อารมณ์สนุกสนาน		✓		✓	✓				✓	✓	5
6) อารมณ์เศร้าใจ								✓	✓		1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 : ผลการสำรวจความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลง
มหาวิทยาลัยของตน ตลอดจนช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัย
เพื่อปลูกฝังและถ่ายทอดอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจโดยแจกแบบสอบถามแก่นิสิตนักศึกษาทั้ง 5
มหาวิทยาลัย ๆ ละ 100 ชุด รวมทั้งสิ้น 500 ชุด ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	88	ชุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	84	ชุด
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	73	ชุด
มหาวิทยาลัยศิลปากร	92	ชุด
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	85	ชุด
รวมทั้งสิ้น	422	ชุด

ผู้วิจัยจะแสดงข้อมูลลักษณะประชากรและผลการสำรวจความเข้าใจและทัศนคติของ
นิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตน ตลอดจนช่องทางการเผยแพร่บทเพลงมหาวิทยาลัย
โดยเรียงตามลำดับมหาวิทยาลัยข้างต้น ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	35	39.77
หญิง	53	60.22
รวม	88	100.00

จากตารางที่ 33 พบว่า นิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชายร้อยละ 39.77 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.22

ตารางที่ 34

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	28	31.81
2	15	17.04
3	20	22.72
4	25	28.40
รวม	88	100.00

จากตารางที่ 34 พบว่า กลุ่มนิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 31.81 รองลงมาคือชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 28.40 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 22.72 และนิสิตชั้นปีที่ 2 มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.04

ตารางที่ 35

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
อักษรศาสตร์	18	20.45
นิเทศศาสตร์	17	19.31
รัฐศาสตร์	7	7.95
นิติศาสตร์	9	10.22
ครุศาสตร์	15	17.04
วิทยาศาสตร์	12	13.63
เภสัชศาสตร์	6	6.81
แพทยศาสตร์	4	4.54
รวม	88	100.00

จากตารางที่ 35 พบว่า กลุ่มนิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนิสิตคณะอักษรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.45 รองลงมาคือนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.31 นิสิตคณะครุศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 17.04 นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 13.86 นิสิตคณะนิติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 10.22 นิสิตคณะรัฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.25 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 6.81 นิสิตคณะแพทยศาสตร์ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.54

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36

จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของช่องทางการสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	รวม	เฉลี่ย
วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย	15 (17.04)	12 (13.63)	19 (21.59)	18 (20.45)	20 (22.72)	88 (100.00)	2.77
เทปคาสเซ็ท	21 (23.86)	25 (28.40)	12 (13.63)	16 (18.18)	6 (6.81)	88 (100.00)	3.62
สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)	29 (32.95)	23 (28.40)	12 (13.63)	16 (18.18)	6 (6.81)	88 (100.00)	3.62
สมุดเพลง	20 (22.72)	32 (36.36)	12 (13.63)	20 (22.72)	4 (4.54)	88 (100.00)	3.50
CD Rom	0 (0.00)	0 (0.00)	16 (18.18)	48 (54.54)	24 (27.27)	88 (100.00)	1.90
CD เพลง	16 (18.18)	18 (21.59)	19 (21.59)	28 (31.81)	6 (6.81)	88 (100.00)	3.12
วีดิทัศน์	2 (2.27)	7 (7.95)	6 (6.81)	20 (22.72)	53 (60.22)	88 (100.00)	1.69
แผ่นเสียง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	13 (14.77)	75 (85.22)	88 (100.00)	1.14

จากตารางที่ 36 พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.95 รองลงมาคือเทปคาสเซ็ท คิดเป็นร้อยละ 23.86 สมุดเพลง คิดเป็นร้อยละ 22.72 CD เพลง คิดเป็นร้อยละ 18.18 วิทยุกระจายเสียง คิดเป็นร้อยละ 17.04 วีดิทัศน์ จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.27 ส่วนสื่อประเภทอื่นไม่ได้รับฟังเลย

ตารางที่ 37

แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาจุฬาลงกรณ์

และเพลงจามจุรีประดับใจ

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม	ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) "ขอทูลขอเทิดพระนามไท" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร	82	93.18	16	6.81	88 (100.00)	4.72
2) เพลงมหาจุฬาลงกรณ์มีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในเนื้อหาของเพลง	75	85.22	13	14.77	88 (100.00)	4.40
3) ในเนื้อเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ นิสิตสัญญาว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร	71	80.68	17	19.31	88 (100.00)	4.22
4) เพลงจามจุรีประดับใจมีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในเนื้อหาของเพลง	65	73.86	23	26.13	88 (100.00)	3.95
5) "ร่วมจามจุรีนี้คือร่วมใจ พี่น้องและเพื่อน" หมายความว่าอย่างไร	78	88.63	10	11.36	88 (100.00)	4.54
6) "พระนามจุฬาสูงส่ง" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงบุคคลใด	61	69.31	27	3.68	88 (100.00)	3.77
ความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย						4.26

จากตารางที่ 37 พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์เข้าใจในอุดมการณ์ในเพลงมหาจุฬาลงกรณ์อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 85.22 และนิสิตมีความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับคำว่า "พระนามไท" ในระดับดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.18 นอกจากนี้ นิสิตมีความเข้าใจในเนื้อหาของบทกวีให้คำมั่นสัญญาในเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 80.68 ในส่วนของเพลงจามจุรีประดับใจ นิสิตมีความเข้าใจในอุดมการณ์ของเพลงในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 73.86 นิสิตมีความเข้าใจในความหมายของต้นจามจุรีในเพลงในระดับดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.63 นอก

จากนี้ นิสิตมีความเข้าใจคำว่า "พระนามจุฬาลงกรณ" ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 69.31 รวมระดับความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย มีค่า 4.26 ถือว่าความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาจุฬาลงกรณ และเพลงจามจุรีประดับใจของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 38

แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่มีต่อเพลง "มหาจุฬาลงกรณ" และ "จามจุรีประดับใจ"

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
1) เพลงมหาจุฬาลงกรณไม่มีความ ไพเราะและท่านไม่รู้สึกรับซึ่งไปกับ บทเพลง	3 (3.40)	1 (1.13)	10 (11.36)	27 (30.68)	47 (53.40)	88 (100.00)	4.29
2) เพลงจามจุรีประดับใจมีความ ไพเราะและใช้คำได้อย่างสละสลวย	32 (36.36)	41 (46.59)	7 (7.95)	8 (9.09)	0 (0.00)	88 (100.00)	4.10
3) เพลงมหาจุฬาลงกรณ ล้าสมัยและ ไม่เหมาะสมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	4 (4.54)	3 (3.40)	17 (19.31)	36 (40.90)	28 (23.32)	88 (100.00)	3.92
4) เพลงจามจุรีประดับใจมีความ เหมาะสมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	12 (13.63)	22 (25.00)	37 (42.04)	12 (13.63)	5 (5.68)	88 (100.00)	3.27
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญ ในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของ มหาวิทยาลัย	28 (31.81)	37 (42.04)	18 (20.45)	5 (5.68)	0 (0.00)	88 (100.00)	4.00
6) ท่านต้องการให้มีการแต่งเพลง มหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก	22 (25.00)	27 (30.68)	11 (12.50)	19 (21.59)	9 (10.22)	88 (100.00)	3.38

7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นใน หมู่นิสิตนักศึกษา	12 (1.63)	21 (23.86)	26 (29.54)	16 (18.18)	13 (14.77)	88 (100.00)	3.03
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของท่าน	31 (35.22)	28 (31.81)	13 (14.77)	12 (13.63)	4 (4.54)	88 (100.00)	3.79
9) ท่านชอบคำร้องของเพลงมหาจุฬา ลภกรณ์มากกว่าทำนอง	17 (19.31)	28 (31.81)	16 (18.18)	22 (25.00)	5 (5.68)	88 (100.00)	3.34
10) ท่านชอบฟังเพลงมหาจุฬา ลภกรณ์ทั้งคำร้องและทำนองไป พร้อม ๆ กัน	29 (32.95)	33 (37.50)	14 (15.90)	12 (13.63)	0 (0.00)	88 (100.00)	3.89
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลงจามจุรี ระดับใจมากกว่าคำร้อง	8 (20.45)	5 (5.68)	16 (18.18)	33 (37.50)	26 (29.57)	88 (100.00)	3.72
12) ท่านชอบคำร้องของเพลงจามจุรี ระดับใจมากกว่าทำนอง	18 (20.45)	16 (18.18)	29 (32.95)	15 (17.04)	10 (11.36)	88 (100.00)	3.19
13) ท่านชอบฟังเพลงจามจุรีระดับ ใจทั้งคำร้องและทำนองไปพร้อม ๆ กัน	24 (27.27)	29 (32.95)	12 (13.63)	14 (15.90)	9 (10.22)	88 (100.00)	3.51
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลงจามจุรี ระดับใจมากกว่าคำร้อง	16 (18.18)	17 (19.31)	8 (9.09)	31 (35.22)	16 (18.18)	88 (100.00)	3.15
15) ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการ ใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของ ท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็น อยู่ทุกวันนี้	29 (32.95)	39 (44.31)	15 (17.04)	5 (5.68)	0 (0.00)	88 (100.00)	4.04
ทัศนคติเฉลี่ย							3.64

จากตารางที่ 38 พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีต่อเพลงมหาจุฬา
ลภกรณ์ โดยที่นิสิตร้อยละ 53.40 มีความเห็นว่าเพลงมหาจุฬาลงกรณ์มีความไพเราะและมีความรู้

ศึกษาซึ่งเมื่อได้ฟัง นิสิตร้อยละ 40.90 เห็นด้วยว่าเพลงมหาจุฬาลงกรณมีความเหมาะสมจะเป็น เพลงมหาวิทยาลัยและยังไม่ล้ำสมัย ในส่วนของเพลงจามจุรีประดับใจ พบว่า นิสิตร้อยละ 42.04 ยังมีความไม่แน่ใจที่จะให้เพลงจามจุรีประดับใจเป็นเพลงมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม นิสิตร้อยละ 46.59 เห็นด้วยว่าเพลงจามจุรีประดับใจมีความไพเราะและใช้คำได้สละสลวย นอกจากนี้ นิสิตส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย นิสิตส่วนใหญ่มีความต้องการให้แต่งเพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก และเพลงมหาวิทยาลัยช่วยทำให้นิสิตเกิดความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของตน คิดเป็นร้อยละ 42.04, 30.68 และ 35.22 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม นิสิตร้อยละ 29.54 ยังมีความไม่แน่ใจว่าเพลงมหาวิทยาลัยจะสามารถทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่นิสิตนักศึกษาได้ นอกจากนี้ นิสิตร้อยละ 31.81 ชอบคำร้องในเพลงมหาจุฬาลงกรณมากกว่าทำนอง อย่างไรก็ตาม นิสิตร้อยละ 37.50 ชอบที่จะฟังเพลงมหาจุฬาลงกรณทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน ในส่วนของเพลงจามจุรีประดับใจ พบว่า นิสิตร้อยละ 32.95 ยังไม่มีความแน่ใจว่าชอบคำร้องของเพลงจามจุรีประดับใจมากกว่าทำนอง อย่างไรก็ตาม นิสิตร้อยละ 32.95 ชอบที่จะฟังเพลงจามจุรีประดับใจที่บรรเลงทั้งคำร้องและทำนองควบคู่กันไป นอกจากนี้ นิสิตร้อยละ 44.31 ต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยในโอกาสต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เมื่อผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยของทัศนคติในแต่ละข้อมารวมกันแล้ว คิดเป็นทัศนคติเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า ทัศนคติเฉลี่ยมีค่า 3.64 ซึ่งจัดอยู่ในทัศนคติเชิงบวก

3.2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตารางที่ 39

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	37	44.04
หญิง	47	55.95
รวม	84	100.00

จากตารางที่ 39 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชายร้อยละ 44.04 และ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.95

ตารางที่ 40

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	14	16.66
2	23	27.38
3	20	23.80
4	18	21.42
5	9	10.71
รวม	84	100.00

จากตารางที่ 40 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้อยู่ในชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 27.38 รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.80 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 21.42 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 16.66 และนักศึกษาชั้นปีที่ 5 เป็นจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.71

ตารางที่ 41

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
ศิลปศาสตร์	25	29.76
วารสารศาสตร์ฯ	15	17.85
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	3	3.57
รัฐศาสตร์	3	3.57

นิติศาสตร์	9	10.71
เศรษฐศาสตร์	5	5.95
แพทยศาสตร์	10	11.90
วิศวกรรมศาสตร์	14	16.66
รวม	84	100.00

จากตารางที่ 41 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 29.76 รองลงมาคือนักศึกษาคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน คิดเป็นร้อยละ 17.85 นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 16.66 นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.90 นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 10.71 นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 5.95 และนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ มีจำนวนน้อยที่สุดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.57 เท่ากัน

ตารางที่ 42

จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของช่องทางการสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	รวม	เฉลี่ย
กระจายเสียง	9	15	12	31	17	84	2.61
มหาวิทยาลัย	(10.71)	(17.85)	(14.28)	(36.90)	(20.23)	(100.00)	
ศาสตร์	26	15	18	22	3	84	3.46
	(30.95)	(17.85)	(21.42)	(26.19)	(3.57)	(100.00)	
บุคคล	8	11	6	38	21	84	2.36
อน.รุ่นพี่)	(9.52)	(13.09)	(7.14)	(45.23)	(25.00)	(100.00)	

สมุดเพลง	16 (19.04)	23 (27.38)	17 (20.23)	24 (28.57)	4 (4.76)	84 (100.00)	3.27
CD Rom	0 (0.00)	3 (3.57)	14 (16.66)	36 (42.85)	31 (36.90)	84 (100.00)	1.86
CD เพลง	19 (22.61)	26 (30.95)	22 (26.19)	13 (15.47)	4 (4.76)	84 (100.00)	3.51
วีดีทัศน์	2 (2.38)	5 (5.95)	17 (20.23)	39 (46.42)	21 (25.00)	84 (100.00)	2.14
แผ่นเสียง	0 (0.00)	5 (5.95)	7 (8.33)	49 (58.33)	23 (27.38)	84 (100.00)	1.92

จากตารางที่ 42 พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อเทปคาสเซ็ทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.95 รองลงมาคือ CD เพลง คิดเป็นร้อยละ 22.61 สมุดเพลง คิดเป็นร้อยละ 19.04 สื่อวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 10.71 สื่อบุคคล คิดเป็นร้อยละ 9.52 สื่อวีดีทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 2.38

ตารางที่ 43

แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจในเพลงยุงทอง และเพลงโดมในดวงใจ

คำถาม	คำตอบ		ตอบผิด		รวม	ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) "ทรวงธรรมปาดังตราฐเด่น" หมายถึง ความว่อย่างไร	36	42.85	48	57.14	84 (100.00)	2.71
2) เพลงยุงทองมีอุดมการณ์แฝงอยู่ใน บทเพลง	28	33.33	56	66.66	84 (100.00)	2.33
3) "ธรรมจักรนบภูเขาเทอดไ้ว" ผู้ประพันธ์	22	26.19	62	73.80	84	2.04

ต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติตัวอย่างไร					(100.00)	
4) "โดมดำรงคงไว้ในดวงจิต" มีความหมายว่าอย่างไร	73	86.90	11	13.09	84	4.47
					(100.00)	
5) ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงอุดมการณ์ใดในเพลงโดมในดวงใจ	47	55.95	37	4.04	84	3.23
					(100.00)	
6) คำว่า "โดม" ในเพลงโดมในดวงใจ หมายถึงข้อใด ความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย	41	48.80	43	51.19	84	3.23
					(100.00)	
ความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย						4.66

จากตารางที่ 43 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความเข้าใจในอุดมการณ์ในเพลงยุงทองในระดับน้อยหรือต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.33 จำนวนผู้เข้าใจคิดเป็นร้อยละ 33.33 ในส่วนของเนื้อเพลงยุงทอง "ทรงธรรมปานดังตราชูเด่น" นักศึกษามีความเข้าใจและตอบถูกต้องในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.71 จำนวนผู้ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 42.85 ในส่วนของวรรค "ธรรมจักรนบบุชาเทอดไว้" นักศึกษามีความเข้าใจและตอบถูกต้องในระดับน้อยหรือต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.04 จำนวนผู้ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 26.19 ในส่วนของเพลงโดมในดวงใจ นักศึกษามีความเข้าใจในอุดมการณ์ของเพลงโดมในดวงใจในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.23 จำนวนผู้ตอบได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 55.95 ในส่วนของเนื้อหาเพลงโดมในดวงใจ ในวรรค "โดมดำรงคงไว้ในดวงจิต" นักศึกษามีความเข้าใจในความหมายอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.47 จำนวนผู้ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 86.90 ในส่วนของความหมายของคำว่า "โดม" ในเพลงโดมในดวงใจ นักศึกษาตอบถูกในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95 จำนวนผู้ตอบถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 48.80 เฉลี่ยแล้ว นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจในเพลงยุงทองและเพลงโดมในดวงใจในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95

ตารางที่ 44 แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่มีต่อเพลงยุงทอง และเพลงโดมในดวงใจ

คำถาม	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น	ไม่เห็นด้วย	รวม	ค่าเฉลี่ย
-------	----------	----------	----------	---------	-------------	-----	-----------

	อย่างยิ่ง			ด้วย	อย่างยิ่ง		
1) เพลงยูงทองไม่มีความไพเราะและ ท่านไม่รู้สึกรับซึ่งไปกับบทเพลง	0 (0.00)	1 (1.19)	3 (3.57)	31 (36.90)	49 (58.33)	84 (100.00)	4.52
2) เพลงโดมในดวงใจมีความไพเราะ และใช้คำได้อย่างสละสลวย	28 (33.33)	32 (38.09)	16 (19.04)	5 (5.95)	3 (3.57)	84 (100.00)	3.91
3) เพลงยูงทองล้ำสมัยและไม่เหมาะ สมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	0 (0.00)	2 (2.38)	6 (7.14)	29 (34.52)	47 (55.95)	84 (100.00)	4.44
4) เพลงโดมในดวงใจมีความเหมาะ สมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	20 (23.80)	22 (26.19)	31 (36.90)	5 (5.95)	6 (7.14)	84 (100.00)	3.53
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญ ในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของ มหาวิทยาลัย	27 (33.14)	19 (22.61)	22 (26.19)	11 (13.09)	5 (5.95)	84 (100.00)	3.61
6) ท่านต้องการให้มีการแต่งเพลง มหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก	16 (04)	25 (29.76)	27 (32.14)	9 (10.71)	7 (8.33)	84 (100.00)	3.40
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นใน หมู่นิสิตนักศึกษา	18 (21.42)	14 (16.66)	36 (42.85)	12 (14.28)	4 (4.76)	84 (100.00)	3.35
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของท่าน	12 (14.28)	24 (28.54)	31 (36.90)	10 (11.90)	7 (8.33)	84 (100.00)	3.36
9) ท่านชอบคำร้องของเพลงยูงทอง มากกว่าท่านเอง	30 (35.71)	27 (32.14)	12 (14.28)	13 (15.47)	2 (2.38)	84 (100.00)	3.83
10) ท่านชอบฟังเพลงยูงทองทั้งคำ ร้องและท่านเองไปพร้อม ๆ กัน	28 (33.33)	36 (42.85)	15 (17.85)	5 (5.95)	0 (0.00)	84 (100.00)	4.03
11) ท่านชอบฟังท่านเองเพลงยูงทอง มากกว่าคำร้อง	11 (13.09)	9 (10.71)	14 (16.66)	33 (39.28)	17 (20.33)	84 (100.00)	3.42

12) ท่านชอบคำร้องของเพลงโดมในดวงใจมากกว่าทำนอง	27 (32.14)	29 (34.52)	16 (19.04)	8 (9.52)	4 (4.76)	84 (100.00)	3.79
13) ท่านชอบฟังเพลงโดมในดวงใจทั้งคำร้องและทำนองไปพร้อม ๆ กัน	32 (38.09)	27 (32.14)	12 (14.28)	9 (10.71)	4 (4.76)	84 (100.00)	3.88
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลงโดมในดวงใจมากกว่าคำร้อง	16 (19.04)	2 (2.38)	25 (29.76)	28 (33.33)	13 (15.47)	84 (100.00)	3.23
15) ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้	21 (25.00)	26 (30.95)	23 (27.38)	5 (5.95)	9 (10.71)	84 (100.00)	3.5
ทัศนคติเฉลี่ย							3.72

จากตารางที่ 44 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีทัศนคติที่ดีต่อเพลงยูงทองจะเห็นได้จากข้อ 1 และข้อ 3 นักศึกษาร้อยละ 58.33 เพลงยูงทองมีความไพเราะและรู้สึกซาบซึ้งไปกับเพลงเมื่อได้ฟัง และนักศึกษาร้อยละ 55.95 มีความเห็นว่า เพลงยูงทองยังไม่ล้ำสมัย และเหมาะสมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัย สำหรับเพลงโดมในดวงใจ นักศึกษาร้อยละ 38.09 มีความเห็นว่าเพลงโดมในดวงใจมีความไพเราะและมีการใช้คำได้อย่างสละสลวย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 36.90 ยังมีความไม่แน่ใจว่าเพลงโดมในดวงใจมีความเหมาะสมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัยได้หรือไม่ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 32.14 อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความไม่แน่ใจใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ คือ ความต้องการมีเพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นจากเดิม เพลงมหาวิทยาลัยทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่นักศึกษา และเพลงมหาวิทยาลัยช่วยทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของตน คิดเป็นร้อยละ 32.14, 42.85 และ 36.90 ตามลำดับ นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ 35.71 ชอบคำร้องของเพลงยูงทองมากกว่าการฟังทำนองอย่างเดียว และนักศึกษาร้อยละ 42.85 ชอบฟังเพลงยูงทองที่มีทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงพร้อม ๆ กันไป ในส่วนของเพลงโดมในดวงใจ นักศึกษาร้อยละ 34.52 ชอบคำร้องของเพลงโดมในดวงใจมากกว่าทำนอง

และนักศึกษาร้อยละ 38.09 ชอบฟังเพลงโดมในดวงใจในลักษณะที่มีทั้งคำร้องและทำนอง และนักศึกษาร้อยละ 30.95 ต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เมื่อนำทัศนคติทั้งหมดมาเฉลี่ยแล้วผู้วิจัยพบค่าเฉลี่ย 3.72 ซึ่งจัดอยู่ในระดับทัศนคติเชิงบวก

3.3)มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 45

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	31	42.46
หญิง	42	57.53
รวม	73	100.00

จากตารางที่ 45 พบว่า นิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชายร้อยละ 42.46 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 57.53

ตารางที่ 46

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	24	32.87
2	21	28.76
3	10	13.69
4	11	15.06
5	7	9.58
รวม	73	100.00

จากตารางที่ 46 พบว่า กลุ่มนิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 32.87 รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 28.76 จากนั้นคือนิสิตชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 15.06 นิสิตชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 13.69 และนิสิตชั้นปีที่ 5 มีจำนวนน้อยที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 9.58

ตารางที่ 47

จำนวนร้อยละของนิสิต จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
อุตสาหกรรมเกษตร	6	8.21
วิทยาศาสตร์	10	13.6
วิศวกรรมศาสตร์	8	10.95
มนุษยศาสตร์	15	20.54
ศึกษาศาสตร์	8	10.95
ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	13	17.80
บริหารธุรกิจ	8	10.95
เศรษฐศาสตร์	5	6.84
รวม	73	100.00

จากตารางที่ 47 พบว่า นิสิตที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.54 รองลงมาคือนิสิตคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 17.80 จากนั้นคือนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 13.6 อันดับต่อมามี 3 คณะ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.95 เท่ากัน อันดับต่อมาคือคณะอุตสาหกรรมเกษตร คิดเป็นร้อยละ 8.21 และอันดับสุดท้ายคือ คณะเศรษฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 6.84

ตารางที่ 48 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของช่องทางการสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	รวม	เฉลี่ย
วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย	13 (17.80)	17 (23.28)	23 (31.50)	8 (10.95)	12 (16.43)	73 (100.00)	3.15
เทปคาสเซ็ท	18 (24.65)	21 (28.76)	25 (34.24)	7 (9.58)	2 (2.73)	73 (100.00)	3.63
สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)	22 (30.13)	16 (21.91)	20 (27.39)	6 (8.21)	9 (12.32)	73 (100.00)	3.49
สมุดเพลง	15 (20.54)	20 (27.39)	24 (32.87)	12 (16.43)	2 (2.73)	73 (100.00)	3.46
CD Rom	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (10.95)	65 (89.04)	73 (100.00)	1.10
CD เพลง	20 (27.39)	17 (2.28)	19 (26.02)	5 (6.84)	12 (16.43)	73 (100.00)	3.38
วีดีทัศน์	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (2.73)	71 (97.26)	73 (100.00)	1.02
แผ่นเสียง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	18 (24.65)	55 (73.34)	73 (100.00)	1.24

จากตารางที่ 48 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.13 รองลงมาคือ สื่อประเภท CD เพลง คิดเป็นร้อยละ 27.39 อันดับต่อมาคือสื่อประเภทเทปคาสเซ็ท คิดเป็นร้อยละ 24.65 อันดับต่อมาคือสื่อประเภทสมุดเพลง คิดเป็นร้อยละ 20.54 อันดับสุดท้ายคือสื่อประเภทวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 17.80

ตารางที่ 49

แสดงจำนวนร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์
และเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์

คำถาม	คำตอบ		ตอบผิด		รวม	ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) ข้อใดคืออุดมการณ์ที่ต้องการสื่อในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์	59	80.82	14	19.17		4.23
2) "เพราะไทยผลิตค้า ทุกแหล่งฟ้าหาล้าอิมเอม" มีความหมายว่าอย่างไร	31	42.46	42	57.53		2.69
3) "จอมจักรินทร์" ในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ หมายถึงอะไร	62	84.93	11	15.06		4.39
4) ข้อใดคืออุดมการณ์ที่ต้องการสื่อในเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์	55	75.34	18	24.65		4.01
5) "รักเกียรติศรีเราเชิดชู ธงอยู่เขียวขจี" มีความหมายว่าอย่างไร	34	46.57	39	53.42		2.86
6) "จิตใจเกษตรเข้มแข็งร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ เกษตรประกอบกิจใดพร้อมใจร่วมกัน" ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงคุณค่าอะไรกับนิสิต	46	63.01	27	36.98		3.52
ความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย						3.61

จากตารางที่ 49 พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในเพลง พระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 80.82 ในส่วนของความหมายในเพลง วรรค "เพราะไทยผลิตค้า ทุกแหล่งฟ้าหล้าอิมเอม" นิสิตมีความเข้าใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.46 และนิสิตมีความเข้าใจคำว่า "จอมจักรินทร์" ในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ในระดับ ดีมาก ๆ คิดเป็นร้อยละ 84.93 ในส่วนของเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ นิสิตมีความเข้าใจในอุดมการณ์ ของเพลงในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 75.34 ในด้านความเข้าใจความหมายของวรรค "รักเกียรติ ศรีเราเชิดชู ธงอยู่เขียวขจี" นิสิตมีความเข้าใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.57 และในวรรค "จิตใจเกษตรเข้มแข็งร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ เกษตรประกอบกิจใดพร้อมใจร่วมกัน" นิสิตมีความเข้าใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 63.01 รวมระดับความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย มีค่า 3.61 ถือว่านิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์และเพลง มาร์ชเกษตรศาสตร์ในระดับดีมาก

ตารางที่ 50

แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่มีต่อเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ และมาร์ชเกษตรศาสตร์

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
1) เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ ไม่มีความไพเราะและท่านไม่รู้สึกล ซาซึ่งไปกับบทเพลง	0 (0.00)	4 (5.47)	8 (10.95)	22 (30.13)	39 (53.42)	73 (100.00)	4.31
2) เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์มีความ ไพเราะและรู้สึกคึกคักเมื่อได้ฟัง	19 (26.02)	31 (42.46)	11 (15.06)	6 (8.21)	6 (8.21)	73 (100.00)	3.69
3) เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ ล้าสมัยและไม่เหมาะสมเป็นเพลง มหาวิทยาลัย	8 (10.95)	2 (2.73)	13 (17.80)	27 (36.98)	23 (31.50)	73 (100.00)	3.75

ตารางที่ 50 (ต่อ)

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
4) เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์มีความ เหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	28 (38.35)	22 (30.13)	15 (20.54)	7 (9.58)	1 (1.36)	73 (100.00)	3.94
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญ ในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของ มหาวิทยาลัย	14 (19.17)	27 (36.98)	19 (26.02)	5 (6.84)	8 (10.95)	73 (100.00)	3.46
6) ท่านต้องการให้มีการแต่งเพลง มหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก	15 (20.54)	18 (24.65)	30 (41.09)	7 (9.58)	3 (4.10)	73 (100.00)	3.47
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นใน หมู่นิสิตนักศึกษา	16 (21.91)	20 (27.39)	19 (26.02)	13 (17.80)	4 (5.47)	73 (100.00)	3.38
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของท่าน	17 (23.28)	16 (21.91)	28 (38.35)	7 (9.58)	5 (6.84)	73 (100.00)	3.45
9) ท่านชอบคำร้องของเพลงพระราช นิพนธ์เกษตรศาสตร์มากกว่าทำนอง	28 (38.35)	19 (26.02)	12 (16.43)	6 (8.21)	8 (10.95)	73 (100.00)	3.72
10) ท่านชอบฟังเพลงพระราชนิพนธ์ เกษตรศาสตร์ ทั้งคำร้องและทำนอง ไปพร้อม ๆ กัน	26 (35.61)	22 (30.13)	10 (13.69)	9 (12.32)	6 (8.21)	73 (100.00)	3.72
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลงพระราช นิพนธ์เกษตรศาสตร์มากกว่าคำร้อง	9 (12.32)	6 (8.21)	18 (24.65)	23 (31.50)	17 (23.28)	73 (100.00)	3.45

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
12) ท่านชอบคำร้องของเพลงมาร์ช เกษตรศาสตร์มากกว่าทำนอง	16 (21.91)	21 (28.76)	20 (27.39)	13 (17.80)	3 (4.10)	73 (100.00)	3.46
13) ท่านชอบฟังเพลงมาร์ช เกษตรศาสตร์ทั้งคำร้องและทำนองไป พร้อม ๆ กัน	27 (36.98)	18 (24.65)	15 (20.54)	8 (10.95)	5 (6.84)	73 (100.00)	3.73
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลงมาร์ช เกษตรศาสตร์มากกว่าคำร้อง	10 (13.69)	3 (4.10)	20 (27.39)	23 (31.50)	17 (23.28)	73 (100.00)	3.46
15) ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการ ใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของ ท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็น อยู่ทุกวันนี้	31 (42.46)	23 (31.50)	12 (16.43)	2 (2.73)	5 (6.84)	73 (100.00)	4.00
ทัศนคติเฉลี่ย							3.66

จากตารางที่ 50 พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีทัศนคติที่ดีต่อเพลงพระราชนิพนธ์
เกษตรศาสตร์ จะเห็นได้ว่า นิสิตร้อยละ 53.42 มีความเห็นว่าเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์มี
ความไพเราะและรู้สึกซาบซึ้งเมื่อได้ฟัง และนิสิตร้อยละ 36.98 มีความเห็นว่าเพลงพระราชนิพนธ์
เกษตรศาสตร์ไม่ได้ล้าสมัยและเหมาะสมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัย ในส่วนของเพลงมาร์ช
เกษตรศาสตร์ นิสิตร้อยละ 42.46 มีความเห็นว่าเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์มีความไพเราะและรู้สึก
คึกคักเมื่อได้ฟัง และนิสิตร้อยละ 38.35 มีความเห็นว่าเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์เหมาะสมเป็นเพลง
มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ นิสิตยังเห็นด้วยว่าเพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญในฐานะเป็น
สัญลักษณ์ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย โดยคิดเป็นร้อยละ 36.98 นิสิตร้อยละ 27.39 คิดว่าเพลง
มหาวิทยาลัยทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่นักศึกษา อย่างไรก็ตาม นิสิตยังมีความไม่แน่ใจใน
เรื่องความต้องการแต่งเพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น และเพลงมหาวิทยาลัยทำให้เกิดความรู้สึกรักใน

มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 41.09 และ 38.35 ตามลำดับ นอกจากนี้ นิสิตร้อยละ 38.35 ชอบคำร้องเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์มากกว่าทำนอง อย่างไรก็ตาม นิสิตร้อยละ 35.61 ชอบฟังเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน ในส่วนของเพลงมาร์ชมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตร้อยละ 28.76 ชอบคำร้องของเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์มากกว่าทำนอง อย่างไรก็ตาม นิสิตร้อยละ 36.98 ชอบฟังเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน และนิสิตร้อยละ 42.46 ต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ นอกจากนี้ทัศนคติเฉลี่ยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่อเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์และเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ มีค่า 3.66 จัดอยู่ในระดับทัศนคติเชิงบวก

3.4 มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 51

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	41	44.56
หญิง	51	55.43
รวม	92	100.00

จากตารางที่ 51 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชายร้อยละ 44.56 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.43

ตารางที่ 52

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	28	30.43
2	31	33.69
3	7	7.60
4	12	13.04
5	14	15.21
รวม	92	100.00

จากตารางที่ 52 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้อยู่ส่วนใหญ่มากำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.69 รองลงมาคือชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.43 อันดับต่อมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 15.21 อันดับต่อมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 13.04 อันดับสุดท้ายคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 7.60

ตารางที่ 53

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
จิตรกรรมฯ	6	6.52
สถาปัตยกรรมศาสตร์	5	5.43
โบราณคดี	12	13.04
มัณฑนศิลป์	4	4.34
อักษรศาสตร์	18	19.56
ศึกษาศาสตร์	15	16.30
วิทยาศาสตร์	13	14.13

ตารางที่ 53 (ต่อ)

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
วิศวกรรมศาสตร์	13	14.13
เภสัชศาสตร์	4	4.34
ดุริยางคศาสตร์	2	2.17
รวม	92	100.00

จากตารางที่ 53 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะอักษรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.56 รองลงมาคือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 16.30 อันดับต่อมาคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.13 เท่ากัน อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะโบราณคดี คิดเป็นร้อยละ 13.04 อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะจิตกรรมฯ คิดเป็นร้อยละ 6.52 อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 5.43 อันดับต่อมา คือ นักศึกษาคณะมัณฑนศิลป์และคณะเภสัชศาสตร์ มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.34 และอันดับสุดท้ายคือนักศึกษาคณะดุริยางคศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 2.17

ตารางที่ 54

จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของช่องทางสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	รวม	เฉลี่ย
วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย	26 (28.26)	20 (21.73)	23 (25.00)	16 (17.39)	7 (7.60)	73 (100.00)	3.45
เทปคาสเซ็ท	8 (8.69)	14 (15.21)	19 (20.65)	35 (38.04)	16 (17.39)	73 (100.00)	2.59
สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)	31 (33.69)	21 (22.82)	16 (17.39)	17 (18.47)	7 (7.60)	73 (100.00)	3.56

ตารางที่ 54 (ต่อ)

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	รวม	เฉลี่ย
สมุดเพลง	19 (20.65)	24 (26.08)	18 (19.56)	16 (17.39)	15 (16.30)	73 (100.00)	3.17
CD Rom	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (8.69)	84 (91.30)	73 (100.00)	1.45
CD เพลง	14 (15.41)	29 (31.52)	17 (18.47)	20 (21.73)	12 (13.04)	73 (100.00)	3.14
วีดีทัศน์	0 (0.0)	3 (3.26)	12 (13.04)	47 (51.08)	30 (32.60)	73 (100.00)	1.86
แผ่นเสียง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.000)	4 (4.34)	88 (95.65)	73 (100.00)	1.04

จากตารางที่ 54 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.69 รองลงมาคือสื่อประเภทวิทยุกระจายเสียง คิดเป็นร้อยละ 28.26 อันดับต่อมาคือสื่อประเภทสมุดเพลง คิดเป็นร้อยละ 20.65 อันดับต่อมาคือสื่อประเภท CD เพลงและเทปคาสเซ็ท คิดเป็นร้อยละ 15.21 และ 8.69 ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 55

แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจในเพลง Santa Lucia
และเพลงกลืนจันทน์

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม	ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) ท่านคิดว่ามีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ ในการร้องเพลง Santa Lucia	43	46.73	49	53.26	92 (100.00)	2.86
2) คำว่า "Santa Lucia" หมายถึง ข้อใด	28	30.43	64	69.56	92 (100.00)	2.21
3) ในเนื้อเพลง Santa Lucia มีความ หมายว่าอย่างไร	21	22.82	71	77.17	92 (100.00)	1.91
4) เพลงกลืนจันทน์มีอุดมการณ์ใด แฝงอยู่ในเนื้อเพลง	79	85.86	13	14.13	92 (100.00)	4.43
5) "กลืนจันทน์น้อมใจเราอยู่รู้ค่าแห่ง มาลัยงาม" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึง ความว่าอย่างไร	36	39.13	56	60.86	92 (100.00)	2.56
6) คำว่า "กลืนจันทน์" ในเพลงกลืน จันทน์มีความหมายว่าอย่างไร	62	67.39	30	32.60	92 (100.00)	3.69
ความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย						2.94

จากตารางที่ 55 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความเข้าใจในอุดมการณ์ที่
แฝงอยู่ในการร้องเพลง Santa Lucia อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.73 นักศึกษามีความ
เข้าใจในคำว่า Santa Lucia ซึ่งเป็นชื่อเพลงในระดับต่ำหรือน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.43 และนัก
ศึกษามีความเข้าใจความหมายของเนื้อเพลง Santa Lucia ในระดับต่ำหรือน้อย คิดเป็นร้อยละ
22.82 ในส่วนของเพลงกลืนจันทน์ นักศึกษามีความเข้าใจในอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในเพลงอยู่ใน
ระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 85.86 นักศึกษามีความเข้าใจคำว่า "มาลัยงาม" ในเพลงกลืนจันทน์อยู่

ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.13 นอกจากนี้ นักศึกษามีความเข้าใจคำว่า "กลืนจันทร์" ในเนื้อเพลงกลืนจันทร์อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 67.39 รวมระดับความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย มีค่า 2.94 จัดว่านักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความเข้าใจในเพลง Santa Lucia และเพลงกลืนจันทร์อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 56

แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่มีต่อเพลง Santa Lucia และเพลงกลืนจันทร์

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
1) เพลง Santa Lucia ไม่มีความไพเราะและท่านไม่รู้สึกรับฟังซึ่งไปกับบทเพลง	13 (14.13)	15 (16.30)	34 (36.95)	14 (15.21)	16 (17.39)	92 (100.00)	3.05
2) เพลงกลืนจันทร์มีความไพเราะและใช้คำได้อย่างสละสลวย	26 (28.26)	21 (22.82)	16 (17.39)	13 (14.13)	16 (17.39)	92 (100.00)	3.30
3) เพลง Santa Lucia คำสมัยและไม่เหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	9 (9.78)	14 (15.21)	22 (23.91)	26 (28.26)	21 (22.82)	92 (100.00)	3.39
4) เพลงกลืนจันทร์มีความเหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	26 (28.26)	20 (21.73)	17 (18.47)	15 (16.30)	14 (15.21)	92 (100.00)	3.31
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย	38 (41.30)	22 (23.91)	10 (10.86)	17 (18.47)	5 (5.43)	92 (100.00)	3.77
6) ท่านต้องการให้มีการแต่งเพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก	24 (26.08)	15 (16.30)	28 (30.43)	14 (15.21)	11 (11.95)	92 (100.00)	3.29

ตารางที่ 56 (ต่อ)

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นใน หมู่นักศึกษานักศึกษา	13 (14.13)	8 (8.69)	41 (44.56)	17 (18.47)	13 (14.13)	92 (100.00)	2.90
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของท่าน	16 (17.39)	25 (27.17)	35 (38.04)	2 (2.17)	14 (15.21)	92 (100.00)	3.29
9) ท่านชอบคำร้องของเพลง Santa Lucia มากกว่าทำนอง	27 (29.34)	24 (26.08)	13 (14.3)	19 (20.65)	9 (9.78)	92 (100.00)	3.44
10) ท่านชอบฟังเพลง Santa Lucia ทั้งคำร้องและทำนองไปพร้อม ๆ กัน	31 (33.69)	18 (19.56)	17 (18.47)	11 (11.95)	15 (16.30)	92 (100.00)	3.42
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลง Santa Lucia มากกว่าคำร้อง	2 (2.17)	7 (7.60)	3 (3.26)	39 (42.39)	41 (44.56)	92 (100.00)	4.19
12) ท่านชอบคำร้องของเพลงกลืน จันทร์มากกว่าทำนอง	27 (29.34)	21 (22.82)	19 (20.65)	17 (18.47)	8 (8.69)	92 (100.00)	3.45
13) ท่านชอบฟังเพลงกลืนจันทร์ทั้ง คำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน	33 (35.86)	25 (27.17)	11 (11.95)	20 (21.73)	3 (3.26)	92 (100.00)	3.70
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลงกลืน จันทร์มากกว่าคำร้อง	10 (10.86)	6 (6.52)	29 (31.52)	34 (36.95)	13 (14.13)	92 (100.00)	3.36

ตารางที่ 56 (ต่อ)

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
15) ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้	37 (40.21)	26 (28.26)	12 (13.04)	12 (13.04)	5 (5.43)	92 (100.00)	3.87
ทัศนคติเฉลี่ย		3.44					

จากตารางที่ 56 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่แน่ใจในเรื่องความไพเราะและความซาบซึ้งในเพลง Santa Lucia คิดเป็นร้อยละ 36.95 อย่างไรก็ตาม นักศึกษาร้อยละ 28.26 มีความเห็นว่าเพลง Santa Lucia ไม่ล้ำสมัยและเหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย ในส่วนของเพลงกลิ่นจันทร์ นักศึกษาร้อยละ 28.26 มีความเห็นว่า เพลงกลิ่นจันทร์มีความไพเราะและใช้คำได้อย่างสละสลวย และนักศึกษาร้อยละ 28.26 มีความเห็นว่าเพลงกลิ่นจันทร์มีความเหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ 41.30 มีความเห็นว่าเพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม นักศึกษามีความไม่แน่ใจในเรื่องของความต้องการแต่งเพลงมหาวิทยาลัยเพิ่ม ไม่แน่ใจในเรื่องของเพลงมหาวิทยาลัยจะทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่นักศึกษา และไม่แน่ใจว่าเพลงมหาวิทยาลัยจะทำให้เกิดความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 30.43, 44.56 และ 38.04 ตามลำดับ นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ 29.34 ชอบคำร้องของเพลง Santa Lucia มากกว่าทำนอง อย่างไรก็ตาม นักศึกษาร้อยละ 33.69 ชอบฟังเพลง Santa Lucia ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน ในส่วนของเพลงกลิ่นจันทร์ นักศึกษาร้อยละ 29.34 ชอบคำร้องของเพลงกลิ่นจันทร์มากกว่าทำนองและนักศึกษาร้อยละ 35.86 ชอบฟังเพลงกลิ่นจันทร์ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน และนักศึกษาร้อยละ 40.21 ต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของท่าน

ในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ และทัศนคติเฉลี่ยของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีต่อเพลง Santa Lucia และเพลงกลืนจันทร์มีค่าเฉลี่ย 3.44 จัดอยู่ในระดับทัศนคติดีมาก

3.5 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 57

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	37	43.52
หญิง	48	56.47
รวม	85	100.00

จากตารางที่ 57 พบว่า นักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพศชายร้อยละ 43.52 และ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.47

ตารางที่ 58

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	23	27.05
2	32	37.64
3	20	23.52
4	5	5.88
5	5	5.88
รวม	85	100.00

จากตารางที่ 58 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 37.64 รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 27.05 อันดับต่อมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.52 อันดับสุดท้ายคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.88 เท่ากัน

ตารางที่ 59

จำนวนร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
แพทยศาสตร์	5	5.88
วิศวกรรมศาสตร์	11	12.94
เภสัชศาสตร์	10	11.76
ศึกษาศาสตร์	14	16.47
บริหารธุรกิจ	16	18.82
สังคมศาสตร์	12	14.11
วิจิตรศิลป์	2	2.35
มนุษยศาสตร์	15	17.64
รวม	85	100.00

จากตารางที่ 59 พบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 18.82 รองลงมาคือนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 17.64 อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 16.47 อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 14.11 อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 12.94 อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.76 อันดับต่อมาคือนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 5.88 และอันดับสุดท้าย คือ นักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 2.35

ตารางที่ 60

จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของช่องทางกรสื่อสารเพลงมหาวิทยาลัย

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	รวม	เฉลี่ย
วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย	12 (14.11)	14 (16.77)	26 (30.58)	20 (23.52)	13 (15.29)	85 (100.00)	2.90
เทปคาสเซ็ท	16 (18.82)	11 (12.94)	29 (34.11)	16 (18.82)	13 (15.29)	85 (100.00)	3.01
สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)	32 (37.64)	21 (24.70)	15 (17.64)	9 (10.58)	8 (9.41)	85 (100.00)	3.70
สมุดเพลง	23 (27.05)	17 (20.00)	28 (32.94)	10 (11.76)	7 (8.23)	85 (100.00)	3.45
CD Rom	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	14 (16.47)	71 (83.52)	85 (100.00)	1.16
CD เพลง	11 (12.94)	18 (21.17)	25 (25.88)	28 (32.94)	3 (3.52)	85 (100.00)	3.07
วีดิทัศน์	2 (2.35)	9 (10.58)	22 (25.88)	36 (42.35)	16 (18.82)	85 (100.00)	2.35
แผ่นเสียง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (8.23)	78 (91.76)	85 (100.00)	1.08

จากตารางที่ 60 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.64 รองลงมาคือสื่อประเภทสมุดเพลง คิดเป็นร้อยละ 27.05 อันดับต่อมาคือสื่อประเภทเทปคาสเซ็ท คิดเป็นร้อยละ 18.82 อันดับต่อมาคือสื่อประเภทวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 14.11 อันดับต่อมาคือสื่อประเภท CD เพลงคิด

เป็นร้อยละ 12.94 อันดับสุดท้ายคือสื่อประเภทวีดีทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 2.35 ส่วนสื่อประเภทที่ไม่ได้
รับการเลือกคือ สื่อประเภท CD Rom และแผ่นเสียง

ตารางที่ 61 แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจในเพลง

ม.ช. ถิ่นสวรรค์ และเพลงมาร์ช ม.ช.

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม	ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) ในบทเพลง ม.ช.ถิ่นสวรรค์ มีอุดมการณ์ ใดแฝงอยู่ในเนื้อเพลง	41	48.23	44	51.76	85 (100.00)	2.92
2) "เลือดสีม่วงข้างซุคบเพลิงหมายมัน" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงอะไร	59	69.41	26	30.58	85 (100.00)	3.77
3) เพลง ม.ช.ถิ่นสวรรค์ กล่าวถึงสิ่งใดเป็น ส่วนใหญ่	65	76.47	20	23.52	85 (100.00)	4.05
4) ในเพลงมาร์ช ม.ช. มีอุดมการณ์ใดแฝง อยู่ในบทเพลง	51	60.00	34	40.00	85 (100.00)	3.40
5) "เด่นข้างซุคเขตคบเพลิงอยู่ประจำซึก เขตคาม" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่า อย่างไร	67	78.82	18	21.17	85 (100.00)	4.15
6) "บารมีจักรีราชันย์" คำที่ขีดเส้นใต้ หมายความว่าอย่างไร	72	84.70	13	15.29	85 (100.00)	4.38
ความรู้ความเข้าใจเฉลี่ย						3.77

จากตารางที่ 61 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เข้าใจอุดมการณ์ที่ถูกต้องในบท
เพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ได้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.23 ในด้านเนื้อเพลง นักศึกษาร้อย
ละ 69.41 เข้าใจความหมายของคำว่า "เลือดสีม่วงข้างซุคบเพลิง" จัดอยู่ในระดับเฉลี่ยดีมาก และ
นักศึกษามีความเข้าใจว่าในเพลง ม.ช.ถิ่นสวรรค์ มีการกล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่สวยงามของ
มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 76.47 จัดอยู่ในระดับเฉลี่ยดีมาก

ในส่วนของเพลง มาร์ช ม.ช. นักศึกษามีความเข้าใจอุดมการณ์ในบทเพลงมาร์ช ม.ช. ได้ในระดับดี มาก คิดเป็นร้อยละ 60 นอกจากนี้ นักศึกษามีความเข้าใจในคำว่า "ช้างชูเขียดคบเพลิง" ในระดับดี มาก คิดเป็นร้อยละ 78.82 และนักศึกษามีความเข้าใจในคำว่า "จักรีราชันย์" ในระดับดีมาก คิดเป็น ร้อยละ 84.70

ตารางที่ 62 แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีต่อเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ และ เพลง มาร์ช ม.ช.

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
1) เพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ไม่มีความ ไพเราะและท่านไม่รู้สึกซาบซึ้งไปกับ บทเพลง	7 (8.23)	10 (11.76)	17 (20.00)	25 (29.41)	26 (30.58)	85 (100.00)	3.62
2) เพลงมาร์ช ม.ช. มีความไพเราะ และรู้สึกศรัทธาเมื่อได้ฟัง	22 (25.88)	24 (28.23)	19 (22.35)	12 (14.11)	8 (9.41)	85 (100.00)	3.47
3) เพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ล้าสมัยและ ไม่เหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย	12 (14.11)	9 (10.59)	21 (24.70)	23 (27.05)	20 (23.52)	85 (100.00)	3.35
4) เพลงมาร์ช ม.ช. มีความเหมาะสม เป็นเพลงมหาวิทยาลัย	27 (31.76)	22 (25.88)	18 (21.17)	8 (9.41)	10 (11.76)	85 (100.00)	3.56
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญ ในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของ มหาวิทยาลัย	24 (28.23)	26 (30.58)	11 (12.94)	17 (20.00)	7 (8.23)	85 (100.00)	3.50

ตารางที่ 62 (ต่อ)

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
6) ท่านต้องการให้มีการแต่งเพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก	18 (21.17)	15 (17.64)	32 (37.64)	14 (16.47)	6 (7.05)	85 (100.00)	3.29
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัยสามารถทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่นักศึกษานักศึกษา	19 (22.35)	11 (12.94)	26 (30.58)	20 (23.52)	9 (10.58)	85 (100.00)	3.12
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิดความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของท่าน	21 (24.70)	28 (32.94)	9 (10.58)	17 (20.00)	10 (11.76)	85 (100.00)	3.38
9) ท่านชอบคำร้องของเพลง ม.ช.ถิ่นสวรรค์ มากกว่าทำนอง	17 (20.00)	27 (31.76)	19 (22.35)	13 (15.29)	9 (10.58)	85 (100.00)	3.35
10) ท่านชอบฟังเพลง ม.ช.ถิ่นสวรรค์ ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน	28 (32.94)	18 (21.17)	12 (14.11)	14 (16.47)	13 (15.29)	85 (100.00)	3.40
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลง ม.ช.ถิ่นสวรรค์ มากกว่าคำร้อง	15 (17.64)	2 (2.35)	16 (18.82)	30 (35.29)	22 (25.88)	85 (100.00)	1.75
12) ท่านชอบคำร้องของเพลงมาร์ช ม.ช. มากกว่าทำนอง	33 (38.82)	20 (23.52)	12 (14.11)	14 (16.47)	6 (7.05)	85 (100.00)	3.70
13) ท่านชอบฟังเพลง มาร์ช ม.ช. ทั้งคำร้องและทำนองไปพร้อม ๆ กัน	28 (32.94)	24 (28.23)	16 (18.82)	13 (15.29)	4 (4.70)	85 (100.00)	3.69
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลงมาร์ช ม.ช. มากกว่าคำร้อง	7 (8.23)	15 (17.64)	19 (22.35)	31 (36.47)	13 (15.29)	85 (100.00)	1.98

ตารางที่ 62 (ต่อ)

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย
15) ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้	27 (31.76)	32 (37.64)	6 (7.05)	11 (12.94)	9 (10.58)	85 (100.00)	3.67
ทัศนคติเฉลี่ย							3.25

จากตารางที่ 62 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีทัศนคติที่ดีต่อเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ โดยที่นักศึกษาร้อยละ 30.58 มีความเห็นว่าเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ มีความไพเราะและรู้สึกสนุกสนานเมื่อได้ฟัง และนักศึกษาร้อยละ 27.05 ไม่ลำสมัยและเหมาะสมจะเป็นเพลงมหาวิทยาลัยในส่วนของเพลงมาร์ช ม.ช. นักศึกษาร้อยละ 28.23 เห็นว่าเพลงมาร์ช ม.ช. มีความไพเราะและรู้สึกคึกคักเมื่อได้ฟัง และนักศึกษาร้อยละ 31.76 เห็นว่าเพลงมาร์ช ม.ช. เหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย ยิ่งไปกว่านี้ นักศึกษาร้อยละ 30.58 เห็นว่าเพลงมหาวิทยาลัยมีความสำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย และนักศึกษาร้อยละ 32.94 เห็นว่าเพลงมหาวิทยาลัยช่วยทำให้เกิดความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาร้อยละ 37.64 และ 30.58 มีความไม่แน่ใจว่าต้องการให้มีการแต่งเพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นหรือไม่ และเพลงมหาวิทยาลัยทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่นักศึกษา นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ 31.76 ชอบคำร้องของเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน ในส่วนของเพลงมาร์ช ม.ช. พบว่า นักศึกษาร้อยละ 38.82 ชอบคำร้องของเพลงมาร์ช ม.ช. มากกว่าทำนอง อย่างไรก็ตาม นักศึกษาร้อยละ 32.94 ชอบฟังเพลงมาร์ช ม.ช. ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน และนักศึกษาร้อยละ 37.64 ต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของท่านในโอกาสต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ กล่าวโดยรวมแล้ว ทัศนคติเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีต่อเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ และเพลงมาร์ช ม.ช. มีค่าเฉลี่ย 3.25 จัดอยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ควบคู่กันไป (Multiple Methods Analysis) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Approach) การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัยแต่ละเพลง
- 2) เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย
- 3) เพื่อวิเคราะห์ทัศนกรรม แรงจูงใจ และการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ในการสื่อความหมาย
- 4) เพื่อทราบถึงความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย

ของตน

- 5) เพื่อทราบถึงช่องทางการเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของแต่ละมหาวิทยาลัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุป และจะเสนอโดยแบ่งออกเป็น

4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 : สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 2 : อภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 3 : ปัญหาและข้อจำกัดในการวิจัย

ตอนที่ 4 : ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ตอนที่ 1 : สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาในส่วนที่ 1 : ประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย

แต่ละเพลง

1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1.1 มหาจุฬาลงกรณ์ ในสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ได้เสด็จสวรรคต นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขณะนั้นมีประมาณ 2500 คน เป็นกลุ่มคนเดี่ยว และเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดที่เข้าเฝ้าถวายบังคมพระบรมศพและได้เข้าร่วมต่อแถวกองเกียรติยศในขณะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุยเดช รัชกาลที่ 9 ได้เสด็จพระราชดำเนินในทรงประกอบพระราชกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินตรวจแถวของนิสิตก่อนเสด็จขึ้นพระมหาปราสาท ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงเสด็จไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ นิสิตจุฬาลงกรณ์ประมาณ ถึง 2,000 กว่าคนได้พร้อมใจกันไปส่งเสด็จ และได้ถวายโล่หรือรูปพระเกี้ยวและช่อดอกไม้แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงประดับเข็มพระเกี้ยวเล็ก ๆ บนฉลองพระองค์เบื้องซ้าย เป็นการแสดงความสัมพันธ์อันดีระหว่างพระองค์และนิสิตจุฬาย ในขณะพระองค์ทรงประทับอยู่ที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์และได้ทรงเผชิญกับความเหนื่อยยากในการศึกษาวิชาที่พระองค์ไม่สนพระทัย จึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณตรัสแสดงความรู้สึกห่วงใย นิสิตที่เรียนอยู่ในเมืองไทยต่อศาสตราจารย์ ม.ร.ว.สุมนชาติ สวัสดิ์กุล จากนั้น ศ.ม.ร.ว.สุมนชาติ จึงทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์เพื่อเป็นมิ่งขวัญและกำลังใจแก่นิสิตจุฬาย เพื่อพระองค์จะได้ทรงดนตรีเป็นการผ่อนคลายความเหนื่อยยากด้วยอีกทางหนึ่ง เมื่อทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเสร็จ ศ.ม.ร.ว.สุมนชาติ จึงสั่งให้ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา และคุณสุภร ผลชิวินเป็นผู้ประพันธ์คำร้อง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเพลงมหาจุฬาลงกรณ์นี้เกิดขึ้นมาจากความจงรักภักดีของนิสิตจุฬาย ที่มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และความผูกพันอันแนบแน่นและยาวนานระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1.2 จามจุรีประดับใจ เพลงจามจุรีประดับใจนี้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 513 โดยมีคุณกฤตบุญ (ปิยะ) รณรินเป็นผู้ประพันธ์ทั้งคำร้องและทำนอง คุณกฤตบุญได้ประพันธ์ เพลงขึ้นโดยใช้จิต

นาการผนวกกับความรู้สึกรักและผูกพันในสถานที่ศึกษาที่มีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และความสามัคคีของเพื่อนพี่น้องนิสิตจุฬาฯ อย่างไรก็ตาม สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้นได้มีการให้ความสำคัญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติและได้ปรากฏบทเพลงของทางราชการที่มีเนื้อหาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ขึ้นมามากมาย จึงอาจกล่าวได้ว่าบทเพลงมหาวิทยาลัยได้ประพันธ์ออกมาในช่วงนี้ได้รับอิทธิพลในด้านแนวคิดการแต่ละเพลงส่วนใหญ่ในช่วงนั้นมาด้วย

1.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.2.1 ยุงทอง เพลงนี้ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2507 โดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นผู้พระราชทานพินัยกรรมทำนอง และหลวงชำนาญราชกิจ (จรัล บุญยรัตน์พันธุ์) เป็นผู้ประพันธ์คำร้อง บ้านเมืองในขณะนั้นอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งเป็นการปกครองระบอบของเผด็จการ อย่างไรก็ตาม ในสมัยนั้นสถาบันพระมหากษัตริย์ได้มีส่วนในการสนับสนุนการผลิตเพลงปลุกใจและเพลงต่าง ๆ อย่างมาก เพลงยุงทองนี้มีที่มาจากกาพย์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จฯ มาทรงดนตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นการส่วนพระองค์ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2506 และได้ทรงปลุกต้น "หางนกยูง" พระราชทานให้เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 5 ต้น และทรงมีพระราชดำรัสฝากต้นหางนกยูงทั้ง 5 ต้นนี้ ไว้ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ช่วยดูแล จุดนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการกำเนิดเพลงยุงทอง เพราะจากนั้น 1 ปีต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์ "ยุงทอง" ให้เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเกิดความปลื้มปิติแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นอันมาก ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระมหากษัตริย์ และถือเป็นความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่ามกลางรัฐบาลเผด็จการทางทหาร

1.2.2 โดมในดวงใจ เพลงโดมในดวงใจนี้ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2492 ซึ่งเป็นช่วงสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การเมืองไทยในสมัยนั้นเป็นระบอบเผด็จการแบบฟาสซิสต์ เพลงนี้ประพันธ์คำร้องโดยทวีปวร (ทวีป วรดิลก) ประพันธ์ทำนองโดยเชื้อสุนทรธนาน ก่อนหน้าปีพ.ศ. 2492 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองได้เผชิญกับมรสุมทาง

การเมืองอย่างรุนแรง ภายหลังจากการยึดอำนาจในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 โดยจอมพลผิน ชุณหะวัณ ท่านผู้ประศาสน์การหรือนายปรีดี พนมยงค์จำต้องเดินทางหลบออกนอกประเทศ และภายหลังจากปฏิวัติของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองได้ถูกเพ่งเล็งและมีการพยายามทำลายมหาวิทยาลัยนี้ให้จางได้ จากสภาพการเมืองในตอนนั้นทำให้นักศึกษาเกิดความท้อแท้และขาดกำลังใจเป็นอย่างมาก ในช่วงนี้เอง คุณทวีป วรดิลก หรือทวีปวร ได้แต่งเพลงโดมในดวงใจขึ้น โดยมีความมุ่งหมายให้โดมเป็นศูนย์รวมใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสัญลักษณ์แห่งความรักและสามัคคีเพื่อให้ธรรมศาสตร์ยังคงอยู่ "ไม่ถูกทำลาย" จากนั้นเป็นต้นมา "โดม" ได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ที่มีชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตลอดมา

1.3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3.1 เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ บทเพลงนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเป็นผู้ทรงพระราชนิพนธ์ทำนอง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศาสตราจารย์ ประเสริฐ ณ นคร ประพันธ์เนื้อร้องเพื่อพระราชทานให้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2509 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถโปรดเกล้าฯ ให้อาจารย์ นิลิตเก๋า และนิสิตปัจจุบันของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิดในวันที่ 17 ธันวาคม 2509 และพระราชทานเลี้ยงอาหารเย็น ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต จากนั้นได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ สำหรับเนื้อความของเพลงนี้นั้นมีเนื้อหาแสดงถึงคุณประโยชน์ของสถาบันที่สอนวิชาการเกษตร และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางการเกษตรในประเทศไทย เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักในแผ่นดินประเทศและความจงรักภักดีของสถาบันพระมหากษัตริย์ และเมื่อพิจารณาถึงบริบททางการเมืองในสมัยนั้น รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร มีแนวคิดชักชวนให้ประชาชนเกิดความรู้สึกรักชาติ โดยมีการแต่งเพลงที่ชักชวนให้เห็นถึงทรัพยากรอันสมบูรณ์ของชาติเพื่อทำให้เกิดความภาคภูมิใจและต้องการที่จะรักษาชาติไทยไว้ เช่น เพลงอาณาจักรขจีเพลงทรัพย์ในดิน ฯลฯ ดังนั้น บริบททางประวัติศาสตร์การเมืองนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการประพันธ์คำร้องเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์

1.3.2 มาร์ชเกษตรศาสตร์ บทเพลงนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ เป็นผู้ทรงนิพนธ์ทั้งคำร้องและทำนอง และคาดว่าประพันธ์ในช่วงปี 2494-2496 คือเป็นช่วงที่

ทรงดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และท่านทรงสนับสนุนให้ก่อตั้งวงดนตรีของมหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมารู้จักกันในนามของ K.U.Band เหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงนั้นจะมีการให้ความสำคัญต่ออุดมการณ์ชาติ ให้ความสำคัญกับแนวความคิดการรักชาติ บทเพลงของทางการที่ออกมาจะมีลักษณะแนบคิดนี้ทั้งสิ้น และหากพิจารณาจากประวัติชีวิตของผู้นิพนธ์เพลงแล้วพบว่าพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นั้นท่านทรงทำงานรับราชการมาตลอดชีวิตของท่าน ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์จะมีแนวคิดของการขยันทำงาน เพื่อพัฒนาชาติและความรักชาติซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องชาตินิยมและความรักชาติ ซึ่งเป็นอุดมการณ์ของรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. 2475-2500

1.4 มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.4.1 Santa Lucia บทเพลงภาษาอิตาเลียนนี้ได้มีการนำมาเป็นเพลงมหาวิทยาลัยประมาณปี พ.ศ. 2490-2495 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่เป็นลูกศิษย์ของอ.ศิลป์ พีระศรีโดยตรง ในช่วงที่อ.ศิลป์ มีชีวิตและทำงานในประเทศไทยนั้น อ.ศิลป์ได้ทุ่มเทชีวิตให้กับการสอนหนังสือและการสร้างสรรค์งานศิลปะจนกระทั่งสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากรขึ้น เป็นผลให้ท่านมีความรักและผูกพันกับนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรอย่างมาก และด้วยความผูกพันนี้ทำให้ลูกศิษย์เกิดความเคารพรักอย่างมาก หลังจากท่านสอนหนังสือ ท่านมักจะฮัมเพลง Santa Lucia เวลาที่ท่านทำงานศิลปะอย่างมีความสุข ดังนั้น สิ่งใดที่อาจารย์รัก ลูกศิษย์ก็เกิดความรักด้วย เมื่อถึงเวลาที่จะทำเพลงมหาวิทยาลัย เหล่าบรรดาลูกศิษย์ของอ.ศิลป์ก็ได้นำเพลง Santa Lucia มาเป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยเพื่อร้องกันเพื่อระลึกถึงคุณูปการของ อ.ศิลป์ พีระศรี ผู้เป็นส่วนสำคัญในการสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากร

1.4.2 กลิ่นจันทร์ บทเพลงนี้ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2518-2519 โดยคุณชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร เป็นผู้ประพันธ์ทั้งคำร้องและทำนอง เพลงบทนี้ประพันธ์ขึ้นจากความคิดและจินตนาการที่เกิดจากความรัก ความประทับใจ และความผูกพันที่ได้มีโอกาสไปเที่ยวที่มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ หลายครั้งด้วยกัน และในช่วงที่แต่นั้นประจวบกับเวลาที่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์กำลังจะทำเพลงสถาบันของที่นั่น และด้วยความที่ผู้ประพันธ์เป็นนักแต่งเพลงอยู่แล้ว ได้มีโอกาสไปเที่ยวบ่อย ๆ จนเกิดความรู้

ศึกษาผู้ประพันธ์ได้แต่งเพลงนี้ขึ้นมาให้กับมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์เพื่อ
ทำเป็นแผ่นเสียงในสมัยนั้น

1.5 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.5.1 ม.ช. ถิ่นสวรรค์ บทเพลงนี้ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 โดยผู้
ประพันธ์คำร้องคือ คุณพรพิรุณ ผู้ประพันธ์ทำนอง คือ เอื้อ สุนทรสนาน บทเพลงนี้ประพันธ์ขึ้นจาก
ความประทับใจที่ได้เห็นภาพถ่ายทิวทัศน์และสถานที่ที่สวยงามต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่ผู้ประพันธ์มิได้เคยไปยังสถานที่นั้นเลย บริบททางการเมืองมิได้มีผลในการแต่งเพลงใดๆ เพื่อ
ผู้ประพันธ์เป็นนักแต่งเพลงอาชีพของวงดนตรีสุนทราภรณ์และได้รับคำสั่งจากครูเอื้อ สุนทรสนาน
ผู้เป็นหัวหน้าวงดนตรีสุนทราภรณ์และผู้ประพันธ์ทำนองเพลงนี้ด้วย จึงได้แต่งเพลงนี้ขึ้นมาจาก
ภาพถ่ายโดยมีครูเอื้อ สุนทรสนานประพันธ์ทำนองให้ก่อน แล้วจึงใส่คำร้องลงไป โดยประพันธ์ที่ทำ
กรอบของการประพันธ์เพลงประจำสถาบันคือ การกล่าวชื่นชมสถาบัน และใส่สัญลักษณ์และสิ่งที
เคารพบูชาของคนในสถาบันนั้นลงไป

1.5.2 มาร์ชม.ช. บทเพลงนี้ประพันธ์ขึ้นในช่วงปีเดียวกันกับเพลงม.ช. ถิ่นสวรรค์ คือ
ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 และมีผู้ประพันธ์คำร้องและทำนองกลุ่มเดียวกันกับเพลงม.ช. ถิ่นสวรรค์
คือ คุณพรพิรุณ ผู้ประพันธ์คำร้อง และคุณเอื้อ สุนทรสนานเป็นผู้ประพันธ์ทำนอง และเช่นเดียวกัน
บริบททางการเมืองมิได้มีผลใด ๆ ในการประพันธ์เพลง ผู้ประพันธ์เพลงประพันธ์ไปตามหน้าที่ที่ด
รับคำสั่งมา และการแต่งเพลงประจำสถาบันก็เป็นโจทย์ที่แคบอยู่แล้วในการประพันธ์เพลงเพราะจำ
เป็นต้องใส่สัญลักษณ์ของสถาบันลงในคำร้อง ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงเหตุการณ์บ้านเมืองเท่าไรนัก
และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในช่วงนั้นยังก่อตั้งได้ไม่นาน และอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ที่วุ่นวาย ดังนั้น
การประพันธ์จึงเน้นที่มหาวิทยาลัย เขตชุมมหาวิทยาลัย กล่าวถึงนักศึกษาหรือสิ่งต่าง ๆ ใน
มหาวิทยาลัย มากกว่าเรื่องราวภายนอก

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัยทั้ง 10 เพลง พบว่า เนื้อหา
ความหมาย และลักษณะของเพลงมหาวิทยาลัยแทบจะไม่มี ความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับ
บริบททางการเมืองในสมัยนั้น

สรุปผลการศึกษาในตอนที่ 2 : การสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์การสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำและสำนวนในการสื่อความหมายดังนี้

- 1) คำและสำนวนที่สื่อความหมายโดยรวมถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ สีชมพู พระเกี้ยว จุฬาราช จามจุรี
- 2) คำและสำนวนที่สื่อความหมายโดยรวมถึงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ ยุงทอง โดม เหลืองแดง ธรรมจักร
- 3) คำและสำนวนที่สื่อความหมายโดยรวมถึงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ ธงเขียว ขจี เกษตร เกษตรศาสตร์
- 4) คำและสำนวนที่สื่อความหมายโดยรวมถึงมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้แก่ สนามจันทร์ ท่าพระ ลูกศิลปะ กลิ่นจันทร์
- 5) คำแนะนำสำนวนที่สื่อความหมายโดยรวมถึงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ ม.ช. นักศึกษาลานนา เลือดสีม่วง สีม่วง ช้างชูคบเพลิง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ามีการใช้คำสร้างจินตภาพประเภทอนุนามมัย มากที่สุดร้อยละ 15.91 รองลงมาคืออนุนามมัย ร้อยละ 12.24 อันดับต่อมาคืออดีตพจน์ ร้อยละ 4.89 อันดับต่อมาคืออุปลักษณะ ร้อยละ 4.08 อันดับต่อมาคือบุคลาธิษฐาน ร้อยละ 3.67 อันดับต่อมาคืออุปมาอุปไมย ร้อยละ 2.44 อันดับต่อมาคือ ปฏิวาหะ ร้อยละ 2.04 อันดับต่อมาคืออุทาหรณ์ ร้อยละ 1.63 อันดับต่อมา มี 3 ประเภท เท่ากันคือปฏิภาคพจน์ อาวัตพากย์ และปฏิบัติจนา ร้อยละ 1.22 เท่ากัน

สรุปผลการวิจัยในตอนที่ 3 : เจตนาของคำพูด แรงจูงใจ และการใช้คำสร้างอารมณ์ในการสื่อความหมาย

ผลการวิเคราะห์ประเภทของเจตนาของคำพูด (Speech Act) พบว่ามีเจตนาของคำพูดประเภทการบรรยายข้อมูล (Representative) และประเภทการแสดงความรู้สึ

(Expressive) มาใช้มากที่สุด รองลงมาคือการให้สัญญา (Commissive) การประกาศ (Declaration) และการออกคำสั่ง (Directive) เป็นอันดับสุดท้าย โดยพบว่ามี การสร้างความรู้สึกรัก และผูกพันในสถาบันของตนมากที่สุด ซึ่งปรากฏครบทั้ง 10 เพลง รองลงมาคือ เพื่อให้สำนักในพระคุณของสถาบันที่ได้ร่ำเรียนมาและเพื่อสร้างความรู้สึกรักและสามัคคีในหมู่นักศึกษา จำนวนเจตนาละ 7 เพลง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในสถาบันของตน จำนวน 6 เพลง และเพื่อนให้สำนักในพระคุณของผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย เพื่อนำมาใส่ใจให้ปฏิบัติตัวเป็นคนดี เพื่อสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อสร้างความรู้สึกรักชาติ เพื่อนำมาใส่ใจให้เกิดความเสียสละ จำนวนเจตนาละ 3 เพลง นอกจากนี้ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความสามารถ และหน้าที่ของตน เพื่อปลุกใจให้เกิดความกล้าหาญ จำนวนเจตนาละ 2 เพลง และเพื่อสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในประเทศชาติ เพื่อปลุกใจให้เกิดความอดทน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการกระทำที่มีจุดหมาย เพื่อปลุกใจให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จำนวนเจตนาละ 1 เพลง

สำหรับแรงจูงใจที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้มากที่สุดคือความต้องการผูกพันกับสถาบันและเป็น ที่รักของสังคม ซึ่งปรากฏครบทั้ง 10 เพลง รองลงมาคือความมีคุณภาพปรากฏจำนวน 6 เพลง อันดับต่อมาคือความมีชื่อเสียง ความต้องการผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวนประเภทละ 5 เพลง อันดับต่อมาคือการอุทิศตัว ความรื่นรมย์ จำนวนประเภทละ 4 เพลง อันดับต่อมาคือความ คุ่มครองอย่างปลอดภัย ความปลอดภัย ความบันเทิงใจ จำนวนประเภทละ 3 เพลง อันดับต่อมาคือ การรักบ้านเรือน (สถาบัน) ความทะเยอทะยาน การใฝ่สัมฤทธิ์ การต่อสู้ การแสดงน้ำใจต่อหมู่คณะ การชอบมีเพื่อน ความมั่งคั่ง ความเชื่อถือในพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จำนวนประเภทละ 2 เพลง และแรงจูงใจต่อไปนี้ ปรากฏจำนวนประเภทละ 1 เพลง คือ ความสอดคล้องต้องกันกับสังคม ความมีอิสรภาพไม่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจใคร ความร่วมมือ ความผ่อนคลายอารมณ์ การชอบกิจกรรม ความรู้สึกจันทน์แม่ ความชอบหมู่เหล่า และการได้มาซึ่งสิ่งของ

ส่วนการวิเคราะห์การใช้คำสร้างอารมณ์ ในการสื่อความหมายนั้น พบว่าลักษณะของ อารมณ์ที่เกิดจากการใช้คำในการสื่อความหมายจำนวนมากที่สุดคือ อารมณ์รัก ซึ่งปรากฏครบทั้ง 10 เพลง รองลงมาคือ อารมณ์ภาคภูมิใจ จำนวน 8 เพลง อันดับต่อมาคือ อารมณ์สนุกสนาน

จำนวน 5 เพลง อารมณ์อีกheim จำนวน 3 เพลง อารมณ์คาดหวัง จำนวน 2 เพลง อารมณ์เศร้าใจ
จำนวน 1 เพลง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ามีการนำดนตรีมาช่วยเสริมสร้างให้เกิดอารมณ์ในลักษณะที่ผู้
ประพันธ์ต้องการจะให้ เป็น จุดเด่นที่สุดของการใช้ดนตรีคือ "ลักษณะจังหวะ" หากเป็นเพลงที่
ต้องการจะสร้างอารมณ์รักและซาบซึ้ง มักจะใช้จังหวะ Waltz, Slow และ Slow Waltz เช่น เพลง
จามจุรีประดับใจ เพลงยุงทอง หรือเพลงโดมในดวงใจ หากเป็นเพลงที่ต้องการจะสร้างอารมณ์ปลุก
เร้าให้ภาคภูมิใจหรือสนุกสนาน มักจะใช้จังหวะ Quick Step, March และ Tango เช่น เพลงมหา
จุฬาลงกรณ์ เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ และเพลงม.ช. ถิ่นสวรรค์ ในส่วนของรูปแบบการประพันธ์หรือ
สังคีตลักษณะ (Musical Form) นั้นพบว่า เพลงมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มักจะใช้รูปแบบสังคีตลักษณะ
2 ตอน (Binary Form) มีเพียงเพลงโดมในดวงใจเพลงเดียวเท่านั้นที่มีลักษณะสังคีตลักษณะ 3 ตอน
(Ternary Form)

สรุปผลการวิจัยในส่วนที่ 4 : วิเคราะห์อุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย

4.1) **มหาจุฬาลงกรณ์** มีอุดมการณ์ คือ การสำนึกในพระคุณในพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระราชทานกำเนิดมหาวิทยาลัย และสำนึกในพระคุณของ
มหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่ และการสัญญาว่าจะประพฤติตนเป็นคนดีเพื่อเชิดชูเกียรติคุณและชื่อเสียง
ของมหาวิทยาลัย

4.2) **จามจุรีประดับใจ** มีอุดมการณ์ คือ ความรักและความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของ
สถาบัน และคุณค่าของความสามัคคีในหมู่นิสิต

4.3) **ยุงทอง** มีอุดมการณ์ คือ ความจงรักภักดีและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ควบคู่
ไปกับสถาบันการศึกษาของตนด้วยความรักและสามัคคี และยึดถือธรรมของพระเจ้าแผ่นดินอยู่ใน
ใจ

4.4) **โดมในดวงใจ** มีอุดมการณ์ คือ การมอบความรักของนักศึกษาให้กับโดมหรือ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะสามารถทำให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คงอยู่ตลอดไป

4.5) เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ มีอุดมการณ์ คือ ความรักในวิชาการเกษตร เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และความสำนึกในพระคุณของมหาวิทยาลัย

4.6) มาร์ชเกษตรศาสตร์ มีอุดมการณ์ คือ ความขยันในการทำงานเกษตรเพื่อผล ประโยชน์ส่วนรวมของคนในชาติ ความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยของตน

4.7) Santa Lucia มีอุดมการณ์ คือ การสำนึกในพระคุณของศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี ผู้มีส่วนสำคัญในการสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากร

4.8) กลิ่นจันทร์ มีอุดมการณ์ คือ ความรักในมหาวิทยาลัยและความรักและความสามัคคีกันในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรทั้ง 2 วิทยาเขต

4.9) ม.ช. ถิ่นสวรรค์ มีอุดมการณ์ คือ ความภาคภูมิใจในความงามของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และความรักและปรองดองกันในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.10) มาร์ช ม.ช. มีอุดมการณ์ คือ ความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาของตน และความรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

สรุปผลการวิจัยในส่วนที่ 5 : ความเข้าใจและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อเพลง มหาวิทยาลัยของตน

5.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความเข้าใจในและอุดมการณ์ของ เพลงมหาจุฬาลงกรณ์และเพลงจามจุรีประทับใจ เฉลี่ยได้ 4.26 จัดว่าอยู่ในระดับดีมาก ในด้านทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า นิสิตมีทัศนคติเชิงบวกต่อเพลงมหาจุฬาลงกรณ์และ เพลงจามจุรีประทับใจ เฉลี่ยได้ 3.64

5.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความเข้าใจในเพลงและอุดม การณ์ของเพลงยุงทองและเพลงโดมในดวงใจ เฉลี่ยได้ 2.95 จัดว่ามีความเข้าใจในระดับปานกลาง ในด้านทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อเพลงยุง ทองและเพลงโดมในดวงใจ เฉลี่ยได้ 3.72

5.3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความเข้าใจในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์และเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ เฉลี่ยได้ 3.61 จัดว่ามีความเข้าใจในระดับดีมาก ในด้านทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พบว่า นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์และเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์เฉลี่ยได้ 3.66

5.4 มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความเข้าใจในเพลงความหมายและอุดมการณ์ของเพลง Santa Lucia และเพลงกลืนจันทร์ เฉลี่ยได้ 2.94 จัดว่ามีความเข้าใจในระดับปานกลาง ในด้านทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่า นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อเพลง Santa Lucia และเพลงกลืนจันทร์ เฉลี่ยได้ 3.44

5.5 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความเข้าใจในความหมายและอุดมการณ์ในเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์และเพลงมาร์ชม.ช. เฉลี่ยได้ 3.77 จัดว่ามีความเข้าใจในระดับดีมาก ในด้านทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่พบว่า นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์และเพลงมาร์ชม.ช. เฉลี่ยได้ 3.25

สรุปผลการวิจัยในส่วนที่ 5 : ช่องทางการเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยของแต่ละมหาวิทยาลัย

5.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.95

5.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อประเภทเทปคาสเซตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.95

5.3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.13

5.4 มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.69

5.5 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยจากสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.64

ตอนที่ 2 : อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" นี้ ผู้วิจัยพบว่าได้มีการนำเพลงมหาวิทยาลัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำการดังนี้

1) เพื่อนำมาใช้ในการกล่อมเกลา หล่อหลอม หรือปลุกเร้าจิตใจของนิสิตนักศึกษาให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกไปตามความหมายของคำร้องที่ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดเช่น เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ หรือเกิดอารมณ์เกิดและผูกพันต่อมหาวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่จนกระทั่งปรารถนาต้องการให้มหาวิทยาลัยของตนเจริญรุ่งเรืองต่อไป

2) เพื่อนำมาใช้สร้างความรู้สึกร่วมของการเป็นพวกพ้องเดียวกันเพื่อเกิดความสามัคคีกันในหมู่นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเดียวกัน เช่น คำร้องวรรคหนึ่งในเพลงกลิ่นจันทร์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ว่า "ถึงอยู่ไกลกันสนามจันทร์ กับชาวท่าพระ เราลูกศิลปะจะรักกันทุกหมู่" หรือเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ ที่มีคำร้องว่า "น้ำใจน้องพี่สืชมธุ ทุกคนไม่รู้ลืมบูชา"

3) เพื่อนำอุดมการณ์นี้ได้จากการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัยมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของนิสิตนักศึกษา เช่น ให้เป็นคนที่มีความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ให้เป็นคนที่สำนึกในพระคุณของมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ หรือให้ตั้งใจพากเพียรศึกษาหาความรู้เพื่อเชิดชูมหาวิทยาลัย

4) เพื่อสร้างอำนาจทางแนวคิดโดยการสร้างอุดมการณ์ให้เกิดขึ้นในจิตใจ ของนิสิตนักศึกษา เป็นการชักชวนหรือโน้มน้าวให้นิสิตนักศึกษาคิดเหมือนกัน หรือเกิดความสำนึกในพระคุณหรือศรัทธา และมาอยู่ฝ่ายเดียวกันกับผู้สร้างเพลงมหาวิทยาลัยนั้นขึ้นมา เช่น คุณทวีป วรดิลก ประพันธ์เพลงโดมในดวงใจ ขึ้นในระหว่างที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมืองกำลังโดนมรสุมทางการเมืองอย่างหนักภายใต้อำนาจของท๊อปบูตทมิฬ โดยใช้ "โดม" เป็นสัญลักษณ์แห่งความรักและสามัคคีของนักศึกษารวมศาสตร์ทั้งหลาย เพื่อยึดมั่นในปณิธานที่จะพิทักษ์ สถาบันแห่งประชาธิปไตยของประชาชนไว้ ไม่ให้ถูกทำลายลงโดยพวกท๊อปบูตทมิฬจากนั้นมา "โดม" ก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ใหม่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อมาผู้ประพันธ์คำร้องเพลงพระราชนิพนธ์ยุงทองและเกษตรศาสตร์ก็ได้ใช้แนวทางนี้เช่นกัน นั่นคือการประพันธ์เพลงในการสร้างอำนาจทางแนวคิดหรือวาทกรรม โดยใช้ทำนองเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและการประพันธ์คำร้องให้มีความหมายโน้มน้าวให้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื่องจากในขณะนั้นรัฐบาลตกอยู่ภายใต้การปกครองของจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งมีลักษณะเป็นการปกครองระบอบเผด็จการทางทหาร และเหล่านิสิตนักศึกษาก็มีเรื่องราวกระทบกระทั่งกับทางรัฐบาลทหารบ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าผู้ประพันธ์เพลงเล็งเห็นว่านิสิตนักศึกษาเหล่านี้ล้วนเป็นผู้มีวิชาความรู้และมีความไม่ผิด เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชาติบ้านเมืองในอนาคต จึงมีควรที่จะตกอยู่ในความควบคุมของฝ่ายรัฐบาลทหาร หรือถูกทำลายแตกหักไป ผู้ประพันธ์เพลงจึงต้องการโน้มน้าวความคิดของนิสิตนักศึกษาให้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนิสิตนักศึกษาทั้ง 2 มหาวิทยาลัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานเพลงพระราชนิพนธ์ให้เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัย ก่อนหน้านั้นก็ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินไปพบปะกับนิสิตนักศึกษาทั้ง 2 มหาวิทยาลัยอยู่บ่อยครั้ง จนเกิดเป็นวันทรงดนตรีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เหตุการณ์เหล่านี้ได้สร้างความปลื้มปิติแก่นิสิตนักศึกษาทั้ง 2 มหาวิทยาลัย เพราะเป็นการแสดงให้เห็นประจักษ์ว่าพระองค์มิได้ทรงรักและมีพระมหากรุณาธิคุณต่อนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่พระองค์ทรง

รักประชาชนเท่ากันทุกคน ด้วยพระบารมีและพระปรีชาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นการสร้างอุดมการณ์ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการใช้เพลงเป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวใจ ในข้อนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากคน ๆ หนึ่งต้องการสร้างให้เกิดเป็นค่านิยมทางสังคมโดยรวม เป็นวัฒนธรรมทางสังคม หรือต้องการดึงระดับให้ผู้รับสารมีการแสดงพฤติกรรมตอบรับออกมาในรูปของการกระทำต่าง ๆ แล้ว การเน้นเรื่องการสร้างความรู้สึกร่วมโดยใช้สื่อที่สร้างอารมณ์ความรู้สึก เช่น บทเพลง ดนตรี ละคร อาจเป็นสิ่งจำเป็นควบคู่ไปกับแนวคิดที่เป็นสาระหรือข้อเท็จจริง (Fact) เหมือนกับการเสนอสาระควบคู่บันเทิง

นอกจากนี้ ความนิยมในการประพันธ์เพลงในช่วงสมัยต่างๆก็นับว่ามีความสำคัญในการสร้างหรือกำหนดรูปแบบและลักษณะของเพลงมหาวิทยาลัยเช่นกัน เช่น ในช่วงรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ปกครองประเทศ (พ.ศ. 2481-2487) รัฐบาลได้ยกฐานะสำนักงานโฆษณาการขึ้นเป็นกรมโฆษณาการ และแต่งตั้ง พ.ต. วิลาศ โอสถานนท์ เป็นอธิบดีกรมโฆษณาการคนแรก ได้มีการขอโอนนักดนตรีของกรมศิลปากรซึ่งในขณะนั้น ครูเอื้อ สุนทรสนานเป็นนักดนตรีของกรมศิลปากร ครูเอื้อจึงได้มาเป็นนักดนตรีของกรมโฆษณาการ (วัชรภรณ์ อาจหาญ, 2534 : 224) ในช่วงนั้น ครูเอื้อและทีมงานได้ผลิตเพลงที่เกี่ยวข้องกับทางราชการออกมาจำนวนมากและได้รับความนิยมอย่างสูง ตั้งแต่ครูเอื้อรับราชการได้แต่งทำนองเพลงไว้มากมาย สามารถจำแนกเป็นประเภทต่างๆได้หลายประเภท เช่น เพลงปลุกใจ เพลงถวายพระพร เพลงมหาวิทยาลัย และเพลงเบ็ดเตล็ดต่างๆเป็นต้น จำนวนเพลงมีมากกว่า 1,000 เพลง (วัชรภรณ์ อาจหาญ, 2534 : 225) และต่อมาได้มีการตั้งวงดนตรีสุนทราภรณ์ขึ้นและมีผลงานออกมามากมาย ทำให้เกิดความนิยมในการฟังเพลงสุนทราภรณ์ ดังนั้นเมื่อมีการประพันธ์เพลง ผู้ประพันธ์จึงนิยมประพันธ์เพลงตามแบบลักษณะของสุนทราภรณ์ ดังที่คุณ ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร ได้กล่าวไว้ว่า " ยุคสมัยก็เป็นตัวกำหนดแนวเพลงเหมือนกัน ในสมัยนั้นการแต่งเพลงก็จะเป็นทำนองแบบซ้ำๆ แบบแนวสุนทราภรณ์ เพลงกลืนจันทร์ก็เป็นการแต่งแนวของสุนทราภรณ์นี่แหละ หากมาถึงสมัยนี้ เราคงไม่เขียนแนวนี้อีกแล้ว เราอาจจะเขียนแบบ Rock หรือ Soft Rock ก็ได้ " (ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2545)

ดังนั้น เพลงมหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอย่างมาก การนำบทเพลงมาใช้โดยตรงด้วยการถ่ายทอดคำร้องของบทเพลงไปยังกลุ่มเป้าหมายคือนิสิตนักศึกษา และเมื่อกลุ่มเป้าหมายได้ทำการเข้ารหัสสาร (encode) ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายของคำร้องในบทเพลง ซึ่งเรียกกว่าเป็นการนำเพลงมหาวิทยาลัยถ่ายทอดไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ในขณะเดียวกัน การถ่ายทอดสารหรือบทเพลง ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ไปยังกลุ่มนิสิตนักศึกษา เช่น สื่อวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัย หรือสื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่) ก็จะเป็นการต่อยอดการสื่อความหมายของบทเพลงลงไป ในจิตใจของนิสิตนักศึกษามากขึ้น และด้วยความถี่ (Frequency) ได้สร้างความคุ้นเคยในการถ่ายทอดบทเพลงไปยังกลุ่มเป้าหมายบ่อยครั้งเข้าก็จะทำให้เกิดกระบวนการกล่อมเกลา หล่อหลอมจิตใจของนิสิตนักศึกษาให้เป็นไปแนวทางเดียวกันหรือคล้อยตามไปกับบทเพลง เพื่อสร้างความรู้สึกอารมณ์ร่วมและอุดมการณ์ให้เกิดขึ้นตามเจตนาของผู้ประพันธ์

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบปัญหาและข้อจำกัดอันเป็นอุปสรรคในการวิจัยดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์เพลงมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ประพันธ์บางท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว บางท่านก็มีความชราภาพมากจนไม่สามารถให้ข้อมูลได้
- 2) ผู้วิจัยไม่สามารถค้นหาประวัติความเป็นมาของเพลงบางเพลงได้ เพราะผู้ประพันธ์เพลงบางท่านมิได้ทำบันทึกประวัติของเพลงเอาไว้ จึงทำให้อาจมีความคลาดเคลื่อนในเรื่องของปีพุทธศักราชในการประพันธ์
- 3) ปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งประวัติเพลง และข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ของนิสิตนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัย และต้องเก็บข้อมูลหลายขั้นตอน จึงส่งผลให้งานวิจัยเสร็จล่าช้าไปด้วย และยากที่ผู้วิจัยจะควบคุมปัจจัยทางด้านเวลาได้

ตอนที่ 4 : ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรจะได้มีการศึกษาบทเพลงมหาวิทยาลัย ทุกเพลงของมหาวิทยาลัยหนึ่งในฐานะที่เพลงมหาวิทยาลัยเป็นวาทกรรมในการสร้างอุดมการณ์ หรือเป็นตัวกำหนดอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น
- 2) ควรจะได้มีการศึกษาถึงฉันทลักษณ์ของการใช้ภาษาในเพลงมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อหาจุดร่วมหรือความนิยมในรูปแบบการประพันธ์เพลงมหาวิทยาลัย
- 3) ควรจะได้มีการศึกษาให้ลึกซึ้งโดยเน้นที่ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ของนิสิตนักศึกษา เช่น เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่ศึกษามีอิทธิพลอย่างไร ต่อการตีความหมายในเพลงมหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมศิลปากร กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิทางศิลปะ เล่ม 4. กรุงเทพฯ : Text and Journal Publication Co.,Ltd.,2537.

กรมไปรษณีย์โทรเลข. พระราชอัจริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : กรมไปรษณีย์ , 2530.

กฤตบุญ ธรณีน. สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2545 เวลา 13.30 ณ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร.

เขียน ยิ้มศิริ. "ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี" ใน จุลสารหอศิลปมหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.

จตุรงค์ ดวงมณี. การวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากลของบริษัท แกรมมี่ เอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด(มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2539.

จตุรรัตน์ สุวรรณภูสิทธิ์. การศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนักศึกษาช่วง พ.ศ.2516-2519. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2531.

จรรยา สุภาพ. การปกครองและการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,2521.

ชวน เพชรแก้ว. การศึกษาวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญโรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2520.

ชัยรัตน์ วงศ์เกียรติขจร. สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2545 เวลา 13.00 น. ณ บริษัท เอเวอร์ริ่ง จำกัด.

ณัชชา ไสคติยานุรักษ์. สังคัตลักษณ์และการวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2542.

ทวีป วรดิลก. สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2545 เวลา 11.00น. ณ อาคารกรมการที่ปรึกษา บริษัท มติชน จำกัด

น. ณ ปากน้ำ. ความงามในศิลปะไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2510.

นนทิวรรณ จันทนะผะลิน. สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545 เวลา 14.30 น. ณ ห้องรับรอง คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นรนิติ เศรษฐบุตร และ โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์. เมืองไทยในระบบรัฐสภา. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา,2517.

นฤมล ทับจุมพล. การใช้สื่อในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง: ศึกษาจากบทเพลงของทางราชการ(พ.ศ.2475-2530). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2530.

- ประมธ ตตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2529.
- ประจักษ์ สังเกต. เพลงปลุกใจของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,2540.
- ประณต มีสอน. ชีวิตและผลงานของ นารถ ถาวรบุตร:ศึกษาเฉพาะเพลงมาร์ช. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล,2538.
- ประเสริฐ ณ นคร. สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2545 เวลา 14.30 ณ ห้องนันทนาการ อาคารราชวัลลภ
ราชบัณฑิตยสถาน.
- พรพิรุณ. สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2545 เวลา 19.30 น. ณ Coffee Shop โรงแรม Louis Tavern.
- พรเพ็ญ ต้นประเสริฐ. เพลงไทยสากลระหว่างปีพ.ศ. 2529-2531: การศึกษาในด้านลักษณะ
ภาษาและการสะท้อนวัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะอักษร
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- พิทยา ว่องกุล. "ชีวิตเพื่อศิลปะของอาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์" ใน บานไม่รู้โรย. 2531.
- พิริยะ ไกรฤกษ์. ประวัติศาสตร์ศิลป์ในประเทศไทยฉบับคู่มือนักศึกษา. กรุงเทพฯ : อมรินทร์
การพิมพ์,2528.
- มณีรัตน์ บุญนาค,ท่านผู้หญิง. "พระราชวงศ์จักรีกับจุฬาฯ" ใน 70ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รำลึกอดีต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2530.
- รังสิพันธุ์ แข็งขัน. การศึกษาบทเพลงทหารเรือในพระนิพนธ์ พลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์
เธอกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,2539.
- วรรณลดดา พิรุณสาร. การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย,2543.
- วัชรภรณ์ อัจหาญ. การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงไทยสากลของสุนทราภรณ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2535.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,2534.
- ศุภย์สารสนเทศ สำนักนโยบายแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. รายงานการ
ศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2543.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2544.
- สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา,ท่านผู้หญิง. "มหาจุฬาลงกรณ์" ใน 70 ปี จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยรำลึกอดีต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2530.

- สวณิต ยมาภัย. การสื่อสารของมนุษย์:แนวคิดและแนวปฏิบัติพื้นฐาน. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2526.
- สวัสดี จงกล. "บารมีพระมากพัน รำพัน" ใน **จามจุรี**. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ตุลาคม). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2542.
- สวัสดี จงกล. สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2544 เวลา 13.00 น. ณ หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวัสดี จงกล. สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2545 เวลา 10.00 น. ณ หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิรินธร กীরติบุตร. **เพลงปลุกใจไทย(พ.ศ.2475-2525):การวิเคราะห์ทางการเมือง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุกัญญา ภัทรราชย์. **เพลงปฏิพากย์ : บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สุชา จันทร์เอม. **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,2539.
- สำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย. **ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร,2525.
- องค์การค้ำของครูสภา. **หนังสือชุดภาพกรุงรัตนโกสินทร์สองร้อยปี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2525.
- อภิรดี ภูภิรมย์. **วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2543.
- อรวรรณ ปิลาพันธ์โหวาท. **การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2542.
- อวยพร พานิช,อุบลวรรณ ปิติพัฒน์,อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์,ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และไศลทิพย์ จารุภูมิ. **ตำราประกอบการสอนวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร:คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2539.
- อนรรักษ์ บุญแจจะ. **วงโยธวาทิตกองทัพเรือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,2539.

ภาษาอังกฤษ

- Barelson, B., and Steiner, G. **Human Behavior**. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1964.
- Best, J. **Research in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1970.
- Blum-Kulka, S. "Discourse Pragmatics" in **Discourse as Social Interaction**. Edited by Van Dijk, T.A. London : SAGE Publication, 1997.
- Copland, A. **What to Listen for in Music**. New York : McGraw-Hill Book Company, 1939.
- Feldman, Robert S. **Understanding Psychology**. (2nd ed.). New York : McGraw Hill Book Company, 1990.
- Gerbner, George. " On Defining Communication : Still another view " in **The Journal of Communication**. 16 (2), June 1966.
- Ong, Walter J. **Orality & Literacy: The Technologizing of the World**. London : Routledge, 1995.
- Plutchik, R. **Emotion: A Psychoevolutionary Synthesis**. Harper & Row, Publishers, 1980.
- Ross, Raymond S. **Speech Communication: Fundamentals and Practice**. (5th ed.). Englewood California, New Jersey: Prentice-Hall, 1980.
- Shannon, Claude E. & Weaver Warren. **The Mathematical Theory of Communication**. Illinois: The University of Illinois Press, 1949.
- Spearing, Abraham P. **Psychology Made Simple**. London : W.H. Allen & Company, 1967.
- Yamane, T. **Statistics: An Introductory Analysis**. New York : Harper & Row, 1967.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1) เพลงพระราชนิพนธ์ "มหาจุฬาลงกรณ์"

พระราชนิพนธ์ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์ตกุล ณ อยุธยา, สุภร ผลชีวิน

(ท่อนที่ 1) น้ำใจน้องพี่สี่ชมพู

ทุกคนไม่รู้สี่ชมพู

พระคุณของแหล่งเรียนมา

จุฬาลงกรณ์

(ท่อนที่ 2) ขอทูนขอเทิดพระนามไท

พระคุณแนบไว้วันรันดร

ขอองค์พระเอื้ออาทร

หลังพระคัมภีร์ครอง

(ท่อนที่ 3) นิสิตพร้อมหน้า

สัญญาประคอง

ความดีทุกอย่างต่างป้อง

ผยองพระเกียรติเกริกไกร

(ท่อนที่ 4) ขอตราพระเกี้ยวยังยืนยง

นิสิตประสงค์เป็นธงชัย

ถาวรยศอยู่คู่ไทย

เชิดชัยชะโย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) จามจรีประดับใจ

คำร้อง กฤตบุญ (ปิยะ) รณรัตน์

ทำนอง กฤตบุญ (ปิยะ) รณรัตน์

(ท่อนที่ 1) ผืนแผ่นดินแดนดินถิ่นนี้

คือสี่ชมพูแดนไกล

สี่รวมแหล่งธารน้ำใจ

ไหลรินมารวมกัน

(ท่อนที่ 2) แม่แผ่นดินยังคู่ฟ้า

จุฟ้าฯ ทุกคนผูกพัน

สายใยแห่งใจรักมั่น

ไผ่ผืนข้าวขวัญมิเลือน

(ท่อนที่ 3) รมจามจรีนี่คือรมใจ

พี่น้องและเพื่อน

ฝังใจเตือน

เปรียบเหมือนแหล่งความรักที่ตรง

(ท่อนที่ 4) ถึงห่างไกลกันเพียงไหน

แต่ใจรักเรานั้นคง

พระนามจุฟ้าฯ สูงส่ง

ยืนยงตราบข้าวดินฟ้าเอย

สงขลานครินทร์วิทยาบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) เพลงยูงทอง

พระราชนิพนธ์ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : หลวงจ้านงราชกิจ (จรัส บุญยรัตพันธุ์)

(ตอนที่ 1) แหล่งศึกษาร่มเย็นเด่นริมสายชล

เราทุกคนรักดูหัวใจ

ปลุกยูงทองไว้เคียงโดมมุ่งประโลมใหม่ใจรัก

ธรรมจักรนบบูชาเทิดไว้

(ตอนที่ 2) เหลืองแดงแสงธรรมศาสตร์วิไล

ปกแผ่ไปในทุกทาง

สัญลักษณ์ดีเด่นเห็นกระจ่าง

อย่าจืดจางรักร่วมทางกันไป

(ตอนที่ 3) ทรงธรรมปานดังตราฐูเด่น

ทรงเป็นดวงธรรมนำทางให้

พิทักษ์รักษาเทิดชูไว้

อบอุ้มใจไปทุกกาล

(ตอนที่ 4) พระธรรมสถิตร่วมจิตสमान

ปฏิญาณรักสามัคคี

รักยูงทองงามเด่นเหนืออื่นที่

ส่งศักดิ์ศรีไว้ให้ยั่งยืนนาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4) เพลงโดมในดวงใจ

คำร้อง : ทวีปวร (ทวีป วรดิลก)

ทำนอง : เอื้อ สุนทรสนาน

(ท่อนที่ 1) ฟากฟ้าครามงามประกายเจิดฉายโดม

รับแสงโสมส่องหล้ารุ่งราศี

เหนือลำน้ำเจ้าพระยาพาชีวิต

เริงฤดีคลื่นซบกล่อมยิ่งน้อมใจ

(ท่อนที่ 2) ทิวสนมवलล้นสลับเป็นทางแถว

ลมกระซิบเสียงแผ่วกึ่งก้านไหว

คำรำพันนั้นว่าโดมในดวงใจ

ย็นยงไปตราบสิ้นสุดดินฟ้า

(ท่อนที่ 3) โดมดำรงคงไว้ในดวงจิต

ชั่วชีวิตรักจะมั่นสุขหรรษา

มอบดวงใจให้แก่กันนิรันดร์มา

โดมคู่ฟ้ารักจะอยู่คู่ดวงใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5) พระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์

พระราชนิพนธ์ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำร้อง : ประเสริฐ ณ นคร

(ตอนที่ 1) เขียวธงขจี

ก่อเกิดไมตรีสามัคคีมั่น

สถานเรียนเกษตรนั้น

เราผูกพันบูชา

(ตอนที่ 2) เขียวนาป่าไพร

แผ่นดินถิ่นไทยไพบูลย์หนักหนา

เพราะไทยผลิตค้า

ทุกแหล่งฟ้าห่ออิมเอม

(ตอนที่ 3) แม่นเหน้อยกายใจสำราญ

เสร็จกิจการงานเกษตรเกษม

ล้วนปรีเปรมนำวิชา

สร้างชาติสร้างตนรวมแรงรวมใจ

(ตอนที่ 4) จะจงรักจอมจักรินทร์

อีกแดนแผ่นดินทำกินเก็บผล

พระคุณเกษตรล้น

รักเปี่ยมทันดวงจิตเอย

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6) เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์

คำร้อง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

ทำนอง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

(ท่อนที่ 1) เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักสู้ทน
 เกษตรเข้าผจญต่างคนเร่ร่อนไป
 จิตใจเกษตรเข้มแข็งร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ
 เกษตรประกอบกิจได้พร้อมใจร่วมกัน

(ท่อนที่ 2) เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักสู้ทำ
 เกษตรเข้าประจำ กระทำงานทุกสิ่งอัน
 เกียรตินำเกษตรเฟื่องฟูพวกเราศิษย์ครูเดียวกัน
 เกษตรร่วมใจฝ่าฟันหมายมั่นจิตดี

(ท่อนที่ 3) รักเกียรติศรีเราเชิดชู
 ธงอยู่เขียวขจี
 เราเกษตรสำรวมซื่อสัตย์
 ทำดีเพื่อชาติไทย

(ท่อนที่ 4) เกษตรศาสตร์นำภักดิ์รวมไทยไว้รุ่งเรือง
 เกษตรศาสตร์ประเทืองบ้านเมืองให้รุดหน้าไป
 เกษตรสร้างทองทรัพย์สินให้มีทั่วถิ่นแดนไทย
 อุดมจตุปัจจัยถ้วนไทยรุ่งเรือง

7) เพลง Santa Lucia

Sul mare luccia

L'astro d'argento

Placida e londa

Prospero e vento

Venite all' agile

Barcetta mia

Santa Lucia,

Santa Lucia

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย			
เลขที่แบบสอบถาม _____	_____	_____	_____
	(1)	(2)	(3)
มหาวิทยาลัย _____	_____		
	(4)		

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

- 1) เพศ () ชาย () หญิง
- 2) อายุ _____ ปี 3) ชั้นปีที่ศึกษา _____
- 4) คณะ _____

สำหรับผู้วิจัย	

(5)	
_____	_____
(6)	(7)

(8)	

ส่วนที่ 2 ช่องทางการสื่อสารบทเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลง "ยุงทอง" และเพลง "โตมในดวงใจ"

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

• ท่านได้พบหรือฟังเพลงมหาวิทยาลัยของท่านจากสื่อแต่ละประเภทต่อไปนี้มากเพียงใด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	สำหรับผู้ วิจัย
1) วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย						___(9)
2) เทปคาสเซ็ท						___(10)
3) สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)						___(11)
4) สมุดเพลง						___(12)
5) CD Rom						___(13)
6) CD เพลง						___(14)
7) วีดิทัศน์						___(15)
8) แผ่นเสียง						___(16)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

เพลงยุงทอง

1) "ทรงธรรมปานดังตราชฎาเด่น" หมายความว่าอย่างไร _____(17)

- () เป็นการเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าเป็นดังตราซึ่งแห่งความยุติธรรม
- () เป็นการเปรียบเทียบพระมหากษัตริย์กับตราซึ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความยุติธรรม
- () เป็นการกล่าวว่านักศึกษาธรรมศาสตร์เป็นผู้มีความยุติธรรมดุจตราซึ่ง

- 2) เพลงยุงทองมีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในบทเพลง _____ (18)
- () การมีความรักและสามัคคีกันในกลุ่มคณะและสถาบันตลอดจนความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
 - () การตั้งใจเรียนพากเพียรเพื่อพัฒนาประเทศชาติ
 - () การเชิดชูชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยด้วยการทำความดีและมีความยุติธรรม
- 3) "ธรรมจักรบนบุษบาเทอดไฉ" ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงอะไร _____ (19)
- () นักศึกษาเทิดทูนบุษบาธรรมจักรซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
 - () นักศึกษายึดมั่นในศีลธรรมของพุทธศาสนาโดยมีตราธรรมจักรเป็นสัญลักษณ์
 - () นักศึกษามีตราธรรมจักรเป็นศูนย์รวมใจในความรักและสามัคคีต่อกัน

เพลงโดมในดวงใจ

- 4) "โดมดำรงคงไว้ในดวงจิต" มีความหมายว่าอย่างไร _____ (20)
- () นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประกาศว่าชอบอาคารโดมของมหาวิทยาลัยมาก
 - () นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แสดงถึงความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของตนโดยมีคำว่า "โดม" เป็นสัญลักษณ์แทนมหาวิทยาลัย
 - () อาคารโดมของธรรมศาสตร์เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีประวัติยาวนานและเป็นที่ยึดจำของนักศึกษา
- 5) ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงอุดมการณ์ใดในเพลงโดมในดวงใจ _____ (21)
- () ต้องการให้นักศึกษามีความรักและความสามัคคีต่อกันโดยใช้ "โดม" เป็นศูนย์รวมใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อยืนหยัดต่อสู้กับมรสุมทางการเมือง
 - () ต้องการให้นักศึกษาอยู่ร่วมกันอย่างสันติเหมือนกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ตั้งอยู่ท่ามกลางทิวทัศน์ที่งดงาม
 - () ถูกทั้ง 2 ข้อ
- 6) คำว่า "โดม" ในเพลงโดมในดวงใจหมายถึงข้อใด _____ (22)
- () ท่านผู้ประศาสน์การปรีดี พนมยงค์
 - () ตึกโดมที่ถูกสร้างขึ้นในช่วงที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เผชิญกับมรสุมทางการเมือง

() สัญลักษณ์แห่งความรักและความสามัคคีของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 4 ทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลงยูงทอง และเพลงโดมในดวงใจ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
1) เพลงยูงทองไม่มีความไพเราะ และท่านไม่รู้สึกรับซึ่งไปกับบท เพลง						____(23)
2) เพลงโดมในดวงใจมีความ ไพเราะและใช้คำได้อย่าง สละสลวย						____(24)
3) เพลงยูงทองล้ำสมัยและไม่ เหมาะสมจะเป็นเพลง มหาวิทยาลัย						____(25)
4) เพลงโดมในดวงใจมีความ เหมาะสมจะเป็นเพลง มหาวิทยาลัย						____(26)
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความ สำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่ สำคัญของมหาวิทยาลัย						____(27)
6) ท่านต้องการให้มีการแต่ง เพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก						____(28)
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคี ขึ้นในหมู่นิสิตนักศึกษา						____(29)

ทัศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของ ท่าน						____(30)
9) ท่านชอบคำร้องของเพลง ทองมากกว่าทำนอง						____(31)
10) ท่านชอบฟังเพลงทองทั้ง คำร้องและทำนองไปพร้อม ๆ กัน						____(32)
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลง ทองมากกว่าคำร้อง						____(33)
12) ท่านชอบคำร้องของเพลง โดมในดวงใจมากกว่าทำนอง						____(34)
13) ท่านชอบฟังเพลงโดมใน ดวงใจทั้งคำร้องและทำนองไป พร้อม ๆ กัน						____(35)
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลง โดมในดวงใจมากกว่าคำร้อง						____(36)
15) ท่านต้องการให้มีการส่ง เสริมการใช้และเผยแพร่เพลง มหาวิทยาลัยของท่านในโอกาส ต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุก วัน						____(37)

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

แบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย

เลขที่แบบสอบถาม _____

(1) (2) (3)

มหาวิทยาลัย _____

(4)

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย"

จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

1) เพศ () ชาย () หญิง

2) อายุ _____ ปี 3) ชั้นปีที่ศึกษา _____

4) คณะ _____

สำหรับผู้วิจัย

(5)

(6) (7)

(8)

ส่วนที่ 2 ช่องทางการสื่อสารบทเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลง "มหาจุฬาลงกรณ์" และเพลง "จามจุรีประทับใจ"

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

● ท่านได้พบหรือฟังเพลงมหาวิทยาลัยของท่านจากสื่อแต่ละประเภทต่อไปนี้มากเพียงใด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	สำหรับผู้ วิจัย
1) วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย						___(9)
2) เทปคาสเซ็ท						___(10)
3) สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)						___(11)
4) สมุดเพลง						___(12)
5) CD Rom						___(13)
6) CD เพลง						___(14)
7) วีดีทัศน์						___(15)
8) แผ่นเสียง						___(16)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

เพลงมหาจุฬาลงกรณ์

1) "ขอทูลขอเทิดพระนามไท" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร _____(17)

- () พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 () พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 () พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

2) เพลงมหาจุฬาลงกรณมีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในเนื้อหาของเพลง _____ (18)

- () การพากเพียรศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศชาติ
- () ลำบากในพระคุณของผู้กำเนิมหาวิทยาลัยและทำความดีเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยและผู้กำเนิมหาวิทยาลัย
- () เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

3) ในเนื้อเพลงมหาจุฬาลงกรณ นิสิตสัญญาว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร _____ (19)

- () ตั้งใจศึกษาหาความรู้จนเรียนจบ
- () มีความสามัคคีในหมู่คณะ
- () ทำความดีทุกอย่างเพื่อชื่อเสียงของผู้กำเนิมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

เพลงจามจรีประดับใจ

4) เพลงจามจรีประดับใจมีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในเนื้อหาของเพลง _____ (20)

- () การช่วยกันปกป้องรักษาต้นจามจรี
- () ความรักอันมั่นคงของนิสิตจุฬาฯ โดยมีต้นจามจรีเป็นสัญลักษณ์และมีพระนามาภิไธยเดิมของรัชกาลที่ 5 เป็นสิ่งเตือน
- () ความผูกพันระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและต้นจามจรี

5) "ร่วมจามจรีนี้คือร่วมใจ พี่น้องและเพื่อน" หมายความว่าอย่างไร _____ (21)

- () ร่วมงามของต้นจามจรีช่วยให้ความร่วมเย็นแกนนิสิต
- () ร่วมงามของต้นจามจรีเปรียบเสมือนศูนย์กลางความรักและผูกพันของนิสิตจุฬาฯ
- () ถูกทั้ง 2 ข้อ

6) "พระนามจุฬาฯสูงส่ง ยืนยงตราบชั้วดินฟ้าเอ๋ย" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด _____ (22)

- () พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- () พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- () พระผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 ทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลงมหาจุฬาลงกรณ

และเพลงจามจุรีประทับใจ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
1) เพลงมหาจุฬาลงกรณไม่มี ความไพเราะและท่านไม่รู้ลึ ชาบซึ่งไปกับบทเพลง						____(23)
2) เพลงจามจุรีประทับใจมีความ ไพเราะและใช้คำได้อย่าง สละสลวย						____(24)
3) เพลงมหาจุฬาลงกรณ ล้า สมัยและไม่เหมาะสมจะเป็น เพลงมหาวิทยาลัย						____(25)
4) เพลงจามจุรีประทับใจมีความ เหมาะสมจะเป็นเพลง มหาวิทยาลัย						____(26)
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความ สำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่ สำคัญของมหาวิทยาลัย						____(27)
6) ท่านต้องการให้มีการแต่ง เพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก						____(28)
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคี						____(29)

ขั้นในหมู่นิสิตนักศึกษา						
ทัศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของ ท่าน						____(30)
9) ท่านชอบคำร้องของเพลงมหา จุฬาลงกรณ์มากกว่าทำนอง						____(31)
10) ท่านชอบฟังเพลงมหาจุฬ าลงกรณ์ทั้งคำร้องและทำนองไป พร้อม ๆ กัน						____(32)
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลง จามจุรีประดับใจมากกว่าคำร้อง						____(33)
12) ท่านชอบคำร้องของเพลง จามจุรีประดับใจมากกว่าทำนอง						____(34)
13) ท่านชอบฟังเพลงจามจุรี ประดับใจทั้งคำร้องและทำนอง ไปพร้อม ๆ กัน						____(35)
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลง จามจุรีประดับใจมากกว่าคำร้อง						____(36)
15) ท่านต้องการให้มีการส่ง เสริมการใช้และเผยแพร่เพลง มหาวิทยาลัยของท่านในโอกาส ต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้						____(37)

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

แบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย			
เลขที่แบบสอบถาม _____	_____	_____	_____
	(1)	(2)	(3)
มหาวิทยาลัย _____	_____		
	(4)		

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

1) เพศ () ชาย () หญิง

2) อายุ _____ ปี 3) ชั้นปีที่ศึกษา _____

4) คณะ _____

สำหรับผู้วิจัย	

(5)	
_____	_____
(6)	(7)

(8)	

ส่วนที่ 2 ช่องทางการสื่อสารบทเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลง "พระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์" และ เพลง "มาร์ชเกษตรศาสตร์"

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

• ท่านได้พบหรือฟังเพลงมหาวิทยาลัยของท่านจากสื่อแต่ละประเภทต่อไปนี้มากเพียงใด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	สำหรับผู้ วิจัย
1) วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย						___(9)
2) เทปคาสเซ็ท						___(10)
3) สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)						___(11)
4) สมุดเพลง						___(12)
5) CD Rom						___(13)
6) CD เพลง						___(14)
7) วีดิทัศน์						___(15)
8) แผ่นเสียง						___(16)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

เพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์

1) ข้อใดคืออุดมการณ์ที่ต้องการสื่อในเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ _____ (17)

() สำนึกในพระคุณของมหาวิทยาลัยที่ให้ความรู้ มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
รักผืนแผ่นดินไทย และนำวิชาความรู้ไปพัฒนาประเทศชาติ

() ร่วมกันอนุรักษ์ผืนแผ่นดินไทยเพื่อคงไว้ซึ่งทรัพยากรในการทำเกษตรเพื่อ

เลี้ยงผู้คนทั่วโลก

- () ขยันทำการเกษตร แม้เหนื่อยยากต้องอดทนเพื่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ
- 2) "เพราะไทยผลิตค้า ทุกแหล่งฟ้าหาล้าอิมเอม" มีความหมายว่าอย่างไร _____ (18)
- () ประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรไปทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยรุ่งเรือง
- () คนไทยผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรไปเลี้ยงคนทั่วโลกได้กินอิม
- () ประเทศไทยเป็นผู้ผูกขาดสินค้าเกษตรของโลก
- 3) "จอมจักรินทร์" ในเพลงพระราชานิพนธ์เกษตรศาสตร์ หมายถึงข้อใด _____ (19)
- () พระนารายณ์ () พระแม่ธรณี () พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์

- 4) ข้อใดคืออุดมการณ์ที่ต้องการสื่อในเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์ _____ (20)
- () ความขยันขันแข็ง ความสามัคคีของนิสิต และความมุ่งหมายปฏิบัติตนเป็นคนดีเพื่อชาติ และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
- () ความภาคภูมิใจในผืนแผ่นดินไทยอันมีทรัพยากรทางการเกษตรที่สมบูรณ์
- () พยายามรักษาสุขภาพกายและใจให้แข็งแรงเพื่อทำงานเกษตรกรรมอันเหนื่อยยาก
- 5) "รักเกียรติศรีเราเชิดชู ธงอยู่เขียวขจี" มีความหมายว่าอย่างไร _____ (21)
- () นิสิตมีธงเขียวขจีอันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์เป็นธงเกียรติยศของมหาวิทยาลัย
- () นิสิตเคารพและเชิดชูธงเขียวขจีอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์
- () นิสิตรักศักดิ์ศรีและเกียรติยศเพื่อเชิดชูมหาวิทยาลัย
- 6) "จิตใจเกษตรเข้มแข็งร่วมแรงร่วมกายร่วมใจ เกษตรประกอบกิจใดพร้อมใจร่วมกัน" ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงคุณค่าอะไร _____ (22)
- () ความขยันขันแข็งในการทำงาน
- () ความมีสุขภาพกายและใจเข้มแข็งในการทำงาน
- () ความรู้รักสามัคคี

ส่วนที่ 4 ทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์
และเพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
1) เพลงพระราชนิพนธ์ เกษตรศาสตร์ไม่มีความไพเราะ และท่านไม่รู้สึกราบซึ่งไปกับบท เพลง						____(23)
2) เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์มี ความไพเราะและรู้สึกดีกึกก้องเมื่อ ได้ฟัง						____(24)
3) เพลงพระราชนิพนธ์ เกษตรศาสตร์ล้ำสมัยและไม่ เหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย						____(25)
4) เพลงมาร์ชเกษตรศาสตร์มี ความเหมาะสมเป็นเพลง มหาวิทยาลัย						____(26)
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความ สำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่ สำคัญของมหาวิทยาลัย						____(27)
6) ท่านต้องการให้มีการแต่ง เพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก						____(28)
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคี						____(29)

ชั้นในหมู่นิสิตนักศึกษา						
ทัศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของ ท่าน						____(30)
9) ท่านชอบคำร้องของเพลงพระ ราชนิพนธ์เกศตรศาสตร์มากกว่า ทำนอง						____(31)
10) ท่านชอบฟังเพลงพระราช นิพนธ์เกศตรศาสตร์ ทั้งคำร้อง และทำนองไปพร้อม ๆ กัน						____(32)
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลง พระราชนิพนธ์เกศตรศาสตร์มาก กว่าคำร้อง						____(33)
12) ท่านชอบคำร้องของเพลง มาร์ชเกศตรศาสตร์มากกว่า ทำนอง						____(34)
13) ท่านชอบฟังเพลงมาร์ช เกศตรศาสตร์ทั้งคำร้องและ ทำนองไปพร้อม ๆ กัน						____(35)
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลง มาร์ชเกศตรศาสตร์มากกว่าคำ ร้อง						____(36)
15) ท่านต้องการให้มีการส่ง เสริมการใช้และเผยแพร่เพลง มหาวิทยาลัยของท่านในโอกาส ต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้						____(37)

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

แบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย

เลขที่แบบสอบถาม _____

(1) (2) (3)

มหาวิทยาลัย _____

(4)

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

1) เพศ () ชาย () หญิง

2) อายุ _____ ปี 3) ชั้นปีที่ศึกษา _____

4) คณะ _____

สำหรับผู้วิจัย

(5)

(6) (7)

(8)

ส่วนที่ 2 ช่องทางการสื่อสารบทเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลง "Santa Lucia" และเพลง

"กลืนจันทร์"

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

● ท่านได้พบหรือฟังเพลงมหาวิทยาลัยของท่านจากสื่อแต่ละประเภทต่อไปนี้มากเพียงใด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	สำหรับผู้ วิจัย
1) วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย						___(9)
2) เทปคาสเซ็ท						___(10)
3) สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)						___(11)
4) สมุดเพลง						___(12)
5) CD Rom						___(13)
6) CD เพลง						___(14)
7) วีดีทัศน์						___(15)
8) แผ่นเสียง						___(16)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

เพลง Santa Lucia

1) ท่านคิดว่ามีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในการร้องเพลง Santa Lucia _____(17)

- () ระลึกถึงพระคุณของ อ.ศิลป์ พีระศรี ที่มีต่อการก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร
- () การอุทิศตัวให้กับการสร้างสรรค์งานศิลปะ ตามแนวคิดของ อ.ศิลป์ พีระศรี
- () การเชิดชูเกียรติสถาบันศิลปะตามแนวตะวันตกแห่งแรกของประเทศไทย

2) คำว่า "Santa Lucia" หมายถึงข้อใด _____ (18)

- () ชื่อเทพผู้พิทักษ์งานศิลปะและความบันเทิง
- () นักบุญพิทักษ์ท้องทะเล
- () ไม่รู้

3) ในเนื้อเพลง Santa Lucia มีความหมายว่าอย่างไร _____ (19)

- () การชักชวนให้ขึ้นเรือแล้วแล่นออกไปชมท้องทะเลที่สวยงาม
- () การชักชวนให้เข้ามามีความสุขสนุกรื่นเริงในโลกแห่งศิลปะ
- () การชักชวนให้มาร่วมสร้างสรรค์งานศิลปะไว้ให้โลกมนุษย์

เพลงกลืนจันทร์

() เพลงกลืนจันทร์มีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในเนื้อเพลง _____ (20)

- () ความรักและผูกพันในมหาวิทยาลัยของตน
- () การเชิดชูและรู้ค่าแห่งศิลปะ
- () ความยิ่งใหญ่ของการพากเพียรศึกษาหาความรู้

5) "กลืนจันทร์น้อมใจเราอยู่รู้ค่าแห่งมาลัยงาม" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด _____ (21)

- () ความรักและสามัคคีของนักศึกษาเมื่อรวมตัวกันจะสวยงามเหมือนมาลัยดอกไม้
- () มาลัยดอกแรกที่รุ่นพี่จะบรรจุร้อยไว้เพื่อเตรียมคล้องให้กับรุ่นน้องในวันต้อนรับน้องใหม่
- () กลืนจันทร์ทำให้หวนนึกถึงกลิ่นของมาลัยดอกไม้ที่สวยงาม

6) คำว่า "กลืนจันทร์" ในเพลงกลืนจันทร์มีความหมายว่าอย่างไร _____ (22)

- () ความทรงจำและคุณงามความดีของนักศึกษาขณะที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย
- () พระคุณของมหาวิทยาลัยที่ได้ให้ความรู้
- () มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 4 ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลง Santa Lucia และ
เพลงกลิ่นจันทร์

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทัศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
1) เพลง Santa Lucia ไม่มี ความไพเราะและท่านไม่รู้สึกร ซาบซึ่งไปกับบทเพลง						____(23)
2) เพลงกลิ่นจันทร์มีความ ไพเราะและใช้คำได้อย่าง สละสลวย						____(24)
3) เพลง Santa Lucia ล้าสมัย และไม่เหมาะสมเป็นเพลง มหาวิทยาลัย						____(25)
4) เพลงกลิ่นจันทร์มีความ เหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย						____(26)
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความ สำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่ สำคัญของมหาวิทยาลัย						____(27)
6) ท่านต้องการให้มีการแต่ง เพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก						____(28)
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคี ขึ้นในหมู่นิสิตนักศึกษา						____(29)

ทัศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของ ท่าน						____(30)
9) ท่านชอบคำร้องของเพลง Santa Lucia มากกว่าทำนอง						____(31)
10) ท่านชอบฟังเพลง Santa Lucia ทั้งคำร้องและทำนองไป พร้อม ๆ กัน						____(32)
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลง Santa Lucia มากกว่าคำร้อง						____(33)
12) ท่านชอบคำร้องของเพลง กลืนจันทร์มากกว่าทำนอง						____(34)
13) ท่านชอบฟังเพลงกลืนจันทร์ ทั้งคำร้องและทำนองบรรเลงไป พร้อม ๆ กัน						____(35)
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลง กลืนจันทร์มากกว่าคำร้อง						____(36)
15) ท่านต้องการให้มีการส่ง เสริมการใช้และเผยแพร่เพลง มหาวิทยาลัยของท่านในโอกาส ต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้						____(37)

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

แบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย			
เลขที่แบบสอบถาม _____	_____	_____	_____
	(1)	(2)	(3)
มหาวิทยาลัย _____	_____		
	(4)		

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย"

จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

- 1) เพศ () ชาย () หญิง
- 2) อายุ _____ ปี 3) ชั้นปีที่ศึกษา _____
- 4) คณะ _____

สำหรับผู้วิจัย	

(5)	
_____	_____
(6)	(7)

(8)	

ส่วนที่ 2 ช่องทางการสื่อสารบทเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลง "ม.ช.ถิ่นสวรรค์" และเพลง มาร์ช ม.ช.

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

• ท่านได้พบหรือฟังเพลงมหาวิทยาลัยของท่านจากสื่อแต่ละประเภทต่อไปนี้มากเพียงใด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด หรือไม่เคย	สำหรับผู้ วิจัย
1) วิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัย						____(9)
2) เทปคาสเซ็ท						____(10)
3) สื่อบุคคล (เพื่อน, รุ่นพี่)						____(11)
4) สมุดเพลง						____(12)
5) CD Rom						____(13)
6) CD เพลง						____(14)
7) วีดิทัศน์						____(15)
8) แผ่นเสียง						____(16)

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในเพลงมหาวิทยาลัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

เพลงม.ช.ถิ่นสวรรค์

1) ในบทเพลง ม.ช.ถิ่นสวรรค์ มีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในเนื้อเพลง _____ (17)

() การรวมใจกันอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

() ความรู้รักสามัคคีในหมู่นักศึกษาและความมุ่งมั่นศึกษาหาความรู้

() ความรักและผูกพันในมหาวิทยาลัย

2) "เลือดสีม่วงข้างซุบเพลิงหมายมัน" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร _____ (18)

- () ชาวจังหวัดเชียงใหม่
- () นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- () ถูกทุกข้อ

3) เพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ กล่าวถึงสิ่งใดเป็นส่วนใหญ่ _____ (19)

- () สภาพแวดล้อมที่สวยงามของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- () ความสามัคคีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- () ความพากเพียรศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เพลงมาร์ช ม.ช.

4) ในเพลงมาร์ช ม.ช. มีอุดมการณ์ใดแฝงอยู่ในบทเพลง _____ (20)

- () การตั้งใจทำแต่สิ่งดีเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- () ความตั้งใจศึกษาหาความรู้
- () ความจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์

5) "เด่นข้างซุบเซตคบเพลิงอยู่ประจักษ์คู่เขตคาม" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด _____ (21)

- () ข้างคักดีสิทธุ์คูเมืองเชียงใหม่
- () นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- () ความสว่างไสวทางปัญญาและวิชาการ

6) "บารมีจักรีราชันย์" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าใคร _____ (22)

- () พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี
- () เจ้าดารารัศมี
- () เจ้าเมืองเชียงใหม่

ส่วนที่ 4 ทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย กรณีเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ และเพลง

มาร์ช ม.ช.

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
1) เพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ไม่มี ความไพเราะและท่านไม่รู้สึกร ซาบซึ่งไปกับบทเพลง						____ (23)
2) เพลงมาร์ช ม.ช. มีความ ไพเราะและรู้สึกดีคึกคักเมื่อได้ฟัง						____ (24)
3) เพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ ล้าสมัย และไม่เหมาะสมเป็นเพลง มหาวิทยาลัย						____ (25)
4) เพลงมาร์ช ม.ช. มีความ เหมาะสมเป็นเพลงมหาวิทยาลัย						____ (26)
5) เพลงมหาวิทยาลัยมีความ สำคัญในฐานะเป็นสัญลักษณ์ที่ สำคัญของมหาวิทยาลัย						____ (27)
6) ท่านต้องการให้มีการแต่ง เพลงมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก						____ (28)
7) ท่านคิดว่าเพลงมหาวิทยาลัย สามารถทำให้เกิดความสามัคคี ขึ้นในหมู่นิสิตนักศึกษา						____ (29)
8) เพลงมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิด ความรู้สึกรักในมหาวิทยาลัยของ						____ (30)

ท่าน						
ทัศนคติที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย
9) ท่านชอบคำร้องของเพลง ม.ช. ถิ่นสวรรค์ มากกว่าทำนอง						_____ (31)
10) ท่านชอบฟังเพลง ม.ช. ถิ่น สวรรค์ ทั้งคำร้องและทำนอง บรรเลงไปพร้อม ๆ กัน						_____ (32)
11) ท่านชอบฟังทำนองเพลง ม. ช. ถิ่นสวรรค์ มากกว่าคำร้อง						_____ (33)
12) ท่านชอบคำร้องของเพลง มาร์ช ม.ช. มากกว่าทำนอง						_____ (34)
13) ท่านชอบฟังเพลง มาร์ช ม.ช. ทั้งคำร้องและทำนองไป พร้อม ๆ กัน						_____ (35)
14) ท่านชอบฟังทำนองเพลง มาร์ช ม.ช. มากกว่าคำร้อง						_____ (36)
15) ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการใช้และเผยแพร่เพลง มหาวิทยาลัยของท่านในโอกาส ต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้						_____ (37)

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

แบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย			
เลขที่แบบสอบถาม _____	_____	_____	_____
	(1)	(2)	(3)
มหาวิทยาลัย _____	_____	_____	_____
	(4)		

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย" จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

- 1) เพศ () ชาย () หญิง
- 2) อายุ _____ ปี 3) ชั้นปีที่ศึกษา _____
- 4) คณะ _____

สำหรับผู้วิจัย	
_____	_____
(5)	
_____	_____
(6)	(7)
_____	_____
(8)	

ส่วนที่ 2 โปรดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยต่อไปนี้เพียงสองเพลงที่ท่านคิดว่าเป็นเพลงที่สามารถแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยของท่านมากที่สุด โดยให้ใส่หมายเลข 1 หน้าเพลงที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด และใส่หมายเลข 2 หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเหมาะสมรองลงมา

ลำดับที่	เพลง	เนื้อเพลง
	มหาจุฬาลงกรณ์	"น้ำใจน้องพี่สีชมพู ทุกคนไม่รู้ลืมบูชา"
	จุฬารวมใจ	"จุฬาลงกรณ์เกียรติกำจรลือเลื่องไกล จุฬาฯ ภูมิใจน้ำใจประเพณี"
	เพชรชมพู	"ราตรีดังงามด้วยดาวส่องฟ้า ประดับนภาและคอยบอกทาง"
	เกียรติภูมิจุฬา	"มาเถิดมา ภารดาจุฬาฯ ทุกแห่ง มาร่วมแรงร่วมรักและสามัคคี"
	อุทยานจามจุรี	"ณ อุทยานนี้งามด้วยจามจุรี เขียวขจีแผ่ปกผสงจุฬาฯ"
	จามจุรีศรีจุฬา	"เมื่อต้นปี จามจุรีงามล้วน เครื่องหมายของสิ่งมงคลทุกคนเริ่มต้นสนใจ"
	จุฬาของเรา	"จุฬาฯ ของเรา งามเสลาสล้าง ประเทืองเมืองฟ้าเวทาศักดิ์ งามไม่วาง.."
	ขวัญใจจุฬา	"ขวัญเอยขวัญใจจุฬาฯ โฉมเจ้าโสภณ่องพรรณ"
	จามจุรีประดับใจ	"ผืนแผ่นดินแดนดินถิ่นนี้ คือสีชมพูเด่นไกล"
	นิสิตจุฬา	"นิสิตทั้งมวลถ้วนหน้าไม่ว่าผู้ใด เลือดเนื้อเรายอมพร้อมใจมอบให้จุฬา"
	จุฬาบรรเทิง	"พวกเราจุฬาฯ เรามาร่วมชุมนุมกัน จากไปนานวันห่างกันต่างอยู่ไกล"
	จุฬารัตน์	"ผองนิสิตมีเลือดเนื้อเชื้อจุฬาฯ ร่วมรักศรัทธาคัดดีภักดีไถกาย"
	จุฬาแซมบ้า	"มาพวกเราเหล่าจุฬาฯ มาเถิดมามาเต้นมารำ"
	ดาวจุฬา	"ภายในจุฬาฯ เขตจามจุรีรั้วสีชมพู เห็นนางคนหนึ่งงามนุสร"
	เดินจุฬา	"เดินเดินเถิดรา นิสิตมหาจุฬาลงกรณ์"

ลำดับที่	เพลง	เนื้อเพลง
	C.U.Polka	"Come on and play the C.U. Polka"
	ณ ที่แห่งนี้	"ณ ที่แห่งนี้ มากมีน้ำใจ ร่มเย็นสดใส อบอุ่นในไมตรี"
	อาณาจักรสีชมพู	"อาณาจักรใจนี้สีชมพู ดงงามนำดูร่มเย็นเด่นตา"
	จุฬาฯ สัมพันธ์	"จุฬาฯ สัมพันธ์ รักมั่นจริงใจ เพราะเราใช่ใคร เพื่อนพี่น้องกัน"
	รำวงลูกจุฬาฯ	"รำวงลูกจุฬาฯ ประสานชีวารักสามัคคี"
	จุฬาฯ อาลัย	"ตั้งแต่บัดนี้ ถึงเวลาน้องพี่เพื่อนรักต้องลาจากกัน วินาทีแห่งความ ไหวหวั่น.."
	ลาแล้วจามจุรี	"ลาแล้วจามจุรีที่เตือนใจ เสียตายเป็นที่จากไป เคยอยู่ใกล้ทุกสมัยมัน"

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย			
เลขที่แบบสอบถาม _____	_____	_____	_____
	(1)	(2)	(3)
มหาวิทยาลัย _____	_____		
	(4)		

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง "การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย"
จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิชาวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

- 1) เพศ () ชาย () หญิง
- 2) อายุ _____ ปี 3) ชั้นปีที่ศึกษา _____
- 4) คณะ _____

สำหรับผู้วิจัย	

(5)	
_____	_____
(6)	(7)

(8)	

ส่วนที่ 2 โปรดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยต่อไปนี้เพียง 2 เพลงที่ท่านคิดว่าเป็นเพลงที่สามารถแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยของท่านมากที่สุด โดยให้ใส่หมายเลข 1 หน้าเพลงที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด และใส่หมายเลข 2 หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเหมาะสมรองลงมา

ลำดับที่	เพลง	เนื้อเพลง
	Santa Lucia	"Sul mare luccica, L' astro d'argento"
	ศิลปากรนิยม	"มะมาเรามาวันเริง มะมาเรามาบันเทิง"
	สระแก้ว	"งามแท้สระแก้วเห็นแล้วซึ่งใจยิ่ง งามพรรณดอกไม้งามจริง"
	กลิ่นจันทร์	"ศิลปากรบิดามารดรแดนนี้ เราชักปานชีวิตมีน้ำใจไม่สิ้น"
	ศรีสนามจันทร์	"งามเป็นศรีนคร ดั่งฟ้าอมรสร้างมาสุดิน"
	มาร์ช ม.ศิลปากร	"มหาวิทยาลัยศิลปากร นามขจรเลื่องชื่อมานาน"
	คำปฏิญาณ	"ข้าขอปฏิญาณบนบานกล่าว เอาความชาวบริสุทธิ์เป็นจุดหมาย"
	อาลัยพิฆเนศ	"ล้าแล้วจำลา อาลัยหนักหนาคู่พระเทวาพิฆเนศ"
	ลานจันทร์รัญจวน	"วิมานลานร่มอาศรมฝากใจ คือ ลานร่มในลานจันทร์"
	อาวรณ์สระแก้ว	"สระแก้วเคย ยามเย็นน้ำเย็นน้อมอง ดั่งธาราสีทอง เรื่องรองต้อง แสงระวี"
	แต่น้องใหม่	"น้องใหม่จงภูมิใจเถิดว่าอาณาจักรสีเขียวๆ ได้รวมจันทร์คือบ้านพัก"

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

นายชัยวัฒน์ หอวรรณภากร เกิดวันอังคารที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2521 ณ โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส วิชาโทภาษาอังกฤษ ในปีพ.ศ. 2543 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อปริญญาโท สาขา วาทยวิทยา ภาควิชาวาทยวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย